

HỌC LÀM NGƯỜI VÀ LÀM CON CHÚA.

(Tác giả: Lm. Đaminh Đan Vinh)

CHƯƠNG I: GIÁO DỤC NHÂN BẢN	15
BÀI 01	16
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐỂ NÊN TRƯỞNG THÀNH VỀ NHÂN CÁCH	16
BÀI 02	19
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – LỌAI TRỪ CÁI TÔI ÍCH KỶ, TỰ ÁI VÀ TỰ MÃN	19
BÀI 03	23
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐIỀU TRỊ CĂN BỆNH “MA-KÊ-NÔ”	23
BÀI 04	27
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – TẬP NGHĨ TỐT, NÓI TỐT VÀ LÀM TỐT CHO NHAU	27
BÀI 05	32
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – HỌC LÀM NGƯỜI QUÂN TỬ ...	32
BÀI 06	36
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – VỀ LỖI ỨNG XỬ BẤT CẬP CỦA NGƯỜI VIỆT NAM	36
BÀI 07	41
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – HÌNH THÀNH LỐI SỐNG ĐẸP VÀ HỮU ÍCH	41
BÀI 08	44

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – TÔN TRỌNG THA NHÂN	44
BÀI 09	47
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐỪNG COI THƯỜNG NGƯỜI NGHÈO	47
BÀI 10	50
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – NGUYÊN NHÂN THẤT NHÂN TÂM	50
BÀI 11	54
GIÁO DỤC NHÂN BẢN – MƯỜI LỐI SỐNG THẤT NHÂN TÂM CẦN TRÁNH	54
BÀI 12	57
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - CÁC PHƯƠNG CÁCH GÂY THIỆN CẢM	57
CHƯƠNG II: VĂN HÓA ỨNG XỬ	61
BÀI 13	62
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÓI ÍCH KỶ HẠI NHÂN ..	62
BÀI 14	63
VĂN HOÁ ỨNG XỬ –NGHĨ ĐẾN NGƯỜI KHÁC	63
BÀI 15	65
VĂN HOÁ ỨNG XỬ –QUÊN MÌNH VỊ THA	65
BÀI 16	67
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - QUAN TÂM ĐẾN NGƯỜI KHÁC	67
BÀI 17	68
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - HÌNH THÀNH VĂN HOÁ XẾP HÀNG	68
BÀI 18	72

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - NHỮNG CỬ CHỈ ĐẸP TRONG CUỘC SỐNG	72
BÀI 19	73
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ TÍCH CỰC CỦA MỘT CỬ CHỈ ĐẸP	73
BÀI 20	77
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LỊCH SỰ TẾ NHỊ VỚI MỌI NGƯỜI.	77
BÀI 21	79
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TÌNH THƯƠNG CẢM THÔNG VÀ THA THỨ	79
BÀI 22	81
VĂN HOÁ ỨNG XỬ -TRÁNH VUI ĐÙA TRÊN NỖI ĐAU CỦA KẺ KHÁC.	81
BÀI 23	85
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÁI ĐỘ TỰ MÃN VÀ CỐ CHẤP	85
BÀI 24	87
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KIẾN TẠO MÔI TRƯỜNG LÀM VIỆC THÂN THIỆN	87
BÀI 25	91
VĂN HOÁ ỨNG XỬ -THÁI ĐỘ Cởi MỞ THÂN THIỆN	91
BÀI 26	94
VĂN HOÁ ỨNG XỬ – THÂN THIỆN NHƯNG ĐỪNG TỌC MẠCH	94
BÀI 27	96

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – TẬP XÉT ĐOÁN TỐT CHO THA NHÂN	96
BÀI 28	100
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH XÉT ĐOÁN Ý TRÁI CHO KẸ KHÁC	100
BÀI 29	102
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH HỒ ĐỒ KHI VỘI KẾT ÁN THA NHÂN	102
BÀI 30	104
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - XÉT ĐOÁN HỒ ĐỒ DẪN ĐẾN HÀNH XỬ OAN SAI.	104
BÀI 31	106
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - THẬN TRỌNG ĐỂ TRÁNH KẾT ÁN OAN SAI.	106
BÀI 32	108
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LẮNG NGHE VÀ MAU ĐÁP ỨNG NHU CẦU	108
BÀI 33	110
VĂN HOÁ ỨNG XỬ – ÍCH LỢI CỦA SỰ LẮNG NGHE	110
BÀI 34	116
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - MỘT SỰ NHỊN BẰNG CHÍN SỰ LÀNH.	116
BÀI 35	118
VĂN HOÁ ỨNG XỬ –TRÁNH TRANH CÃI VÔ ÍCH	118
BÀI 36	121
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN NÓI ÍT NGHE NHIỀU	121

BÀI 37	123
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH NÓI HÀNH NÓI XẤU THA NHÂN	123
BÀI 38	125
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LỜI ĐỒN : NGUYÊN NHÂN VÀ CÁCH KHẮC PHỤC	125
BÀI 39	128
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA SỰ ĐÙA DAI	128
BÀI 40	130
VĂN HOÁ ỨNG XỬ – NÊN LÀM TRẠNG SỰ HAY CÔNG TỔ VIÊN ?	130
BÀI 41	133
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - ỨNG PHÓ VỚI MIỆNG LƯỠI THẾ GIAN	133
BÀI 42	136
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - ỨNG XỬ VỚI DƯ LUẬN XẤU	136
BÀI 43	139
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - CÓ TÀI MÀ CẬY CHI TÀI	139
BÀI 44	145
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN THỰC SỰ ĐÒI PHẢI KHIÊM HẠ	145
BÀI 45	148
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN ĐỂ PHÒNG TRÁNH TAI HOẠ	148
BÀI 46	153
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ CỦA SỰ KHIÊM TỐN	153

BÀI 47	158
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÓI KIÊU CẰNG TỰ MÃN	158
BÀI 48	160
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ CỦA TINH THẦN PHỤC VỤ	160
BÀI 49	163
VĂN HOÁ ỨNG XỬ – HỌC LÀM NGƯỜI TỬ TẾ	163
BÀI 50	166
VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRỞ THÀNH NGƯỜI TỬ TẾ	166
CHƯƠNG III: VĂN HÓA GIAO TIẾP	169
BÀI 51	170
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - GIÁ TRỊ CỦA SỰ TỬ TẾ ?	170
BÀI 52	172
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - GIÁ TRỊ CỦA THÁI ĐỘ CHÂN THÀNH KHIÊM HẠ	172
BÀI 53	175
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - TRÁNH THÓI GANH GHÉT ĐỒ KỶ	175
BÀI 54	179
VĂN HOÁ GIAO TIẾP – TRỞ THÀNH NGƯỜI LẠC QUAN	179
BÀI 55	181
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - ÍCH LỢI CỦA NỤ CƯỜI	181
BÀI 56	184

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - HAI THƯƠNG ẮN NÓI MẶN MÀ CÓ DUYÊN ?	184
BÀI 57	187
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - KIỂM CHẾ MIỆNG LƯỠI	187
BÀI 58	190
VĂN HOÁ GIAO TIẾP – THẬN TRỌNG VỀ LỜI NÓI	190
BÀI 59	193
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - NĂNG NÓI “CẢM ƠN” VÀ “XIN LỖI”	193
BÀI 60	195
VĂN HOÁ GIAO TIẾP - TRÁNH LỜI KHIẾM NHẢ THÔ TỤC	195
CHƯƠNG IV: HOÀN THIỆT NHÂN CÁCH	198
BÀI 61	199
HOÀN THIỆT NHÂN CÁCH – SỐNG THEO SỰ THẬT LÀ LỜI CHÚA	199
BÀI 62	202
HOÀN THIỆT NHÂN CÁCH - HÃY NÓI THẬT VÀ TRÁNH NÓI DỐI	202
BÀI 63	206
HOÀN THIỆT NHÂN CÁCH - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA LỜI NÓI DỐI	206
BÀI 64	211
HOÀN THIỆT NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA SỰ THÀNH THẬT	211
BÀI 65	214

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - HÌNH THÀNH LỐI SỐNG TRUNG THỰC	214
BÀI 66	216
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA LÒNG TRUNG THÀNH	216
BÀI 67	219
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA SỰ TẬN TÂM	219
BÀI 68	223
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA SỰ LẠC QUAN	223
BÀI 69	227
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - LÀM CHỦ TÍNH NÓNG GIẬN	227
BÀI 70	230
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - HAY NHỊN CHỚ HỜN GIẬN	230
BÀI 71	233
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NÓNG GIẬN DỄ HÀNH XỬ OAN SAI	233
BÀI 72	235
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - TRỪ KHỬ THÓI XẤU HAY NÓNG GIẬN	235
BÀI 73	239
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - TẬP LỐI SỐNG CÔNG MINH CHÍNH TRỰC	239
BÀI 74	242

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI GIÚP XÂY DỰNG HẠNH PHÚC GD.....	242
BÀI 75	245
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI LÀ PHƯƠNG THỂ SỐNG HÒA THUẬN	245
BÀI 76	247
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ TÍCH CỰC CỦA LỜI XIN LỖI.....	247
BÀI 77	248
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI LÀ CÁCH HOÀ GIẢI TÍCH CỰC.....	248
BÀI 78	252
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH –ỨNG XỬ TỰ TRỌNG ĐỂ ĐƯỢC TÔN TRỌNG	252
BÀI 79	254
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH –TỰ TRỌNG NHƯNG ĐỪNG TỰ ÁI.....	254
BÀI 80	259
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – HÃY BIẾT SĨ DIỆN NHƯNG ĐỪNG SĨ DIỆN HẢO.....	259
BÀI 81	261
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LÀM VIỆC CÓ TRÁCH NHIỆM	261
BÀI 82	264
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - LOẠI TRỪ NGUYÊN NHÂN CỦA NGHÈO ĐÓI.....	264
BÀI 83	267

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - TRÁNH THÓI XẤU LƯỜI BIẾNG Ý LẠI	267
BÀI 84	270
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LUÔN PHẤN ĐẤU ĐỂ NÊN HOÀN THIỆN	270
BÀI 85	273
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – TÌNH THỨC LÀ ĐIỀU KIỆN ĐỂ THÀNH CÔNG	273
BÀI 86	275
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – CẦN CÓ TINH THẦN CẦU TIẾN	275
BÀI 87	277
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – KIÊN TRÌ LÀ ĐIỀU KIỆN ĐỂ THÀNH CÔNG	277
BÀI 88	279
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – KIÊN NHẪN VƯỢT KHÓ	279
BÀI 89	281
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LUÔN KIÊN TRÌ VÀ ĐỪNG NẢN CHÍ	281
BÀI 90	283
HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – KHÔN NGOAN ỨNG PHÓ VỚI NGHỊCH CẢNH	283
CHƯƠNG V: BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG	287
BÀI 91	288
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HOÁ GIẢI NGHỊCH CẢNH CỦA CUỘC SỐNG	288
BÀI 92	290

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA THÁI ĐỘ VÔ CẢM.....	290
BÀI 93	293
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CẦN TRÁNH THÁI ĐỘ THỜ Ơ VÔ CẢM	293
BÀI 94	297
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HÌNH PHẠT ĐÍCH ĐÁNG CHO KẸ VÔ CẢM.....	297
BÀI 95	300
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CHỮA TRỊ BỆNH ĐÁI ĐƯỜNG.....	300
BÀI 96	303
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - GIÁ TRỊ CỦA SỰ ĐIỀM TĨNH TỰ CHỦ.....	303
BÀI 97	307
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - QUẢNG ĐI GÁNH ƯU PHIÊN	307
BÀI 98	308
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – GIÁO DỤC LÒNG BIẾT ƠN CHO CON CÁI	308
BÀI 99	311
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – THỂ HIỆN LÒNG HIẾU THẢO BIẾT ƠN CHA MẸ.....	311
BÀI 100	315
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CẢM THÔNG VỚI SAI LỖI CỦA CON	315
BÀI 101	316

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHONG CÁCH ĂN UỐNG CÓ VĂN HOÁ	316
BÀI 102	319
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – DẠY CON TRÁNH TẬT NÓI LEO	319
BÀI 103	321
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – KHẮC PHỤC TẬT NÓI DỐI CỦA CON	321
BÀI 104	324
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG –TRÁNH THÓI HOANG PHÍ VÀ ĐỪNG HÀ TIỆN	324
BÀI 105	328
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - TIẾT KIỆM VÀ SỰ KHÔN NGOAN TIỀN LIỆU	328
BÀI 106	331
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – SỐNG DỰA VÀO CON CÁI NÊN CHĂNG ?	331
BÀI 107	333
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHỤ NỮ VÀ MẶC CẢM TỰ TI	333
BÀI 108	336
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CÁI NẾT ĐÁNH CHẾT CÁI ĐẸP NƠI PHỤ NỮ	336
BÀI 109	338
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHỤ NỮ VÀ TINH THẦN PHỤC VỤ GIA ĐÌNH	338
BÀI 110	341

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - TRÁI ĐẰNG CỦA TÌNH YÊU NÓNG VỘI	341
BÀI 111	344
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – ỨNG PHÓ VỚI NGHỊCH CẢNH	344
BÀI 112	347
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – KHÔN NGOAN LÀ BIẾT TIÊN LIỆU	347
BÀI 113	348
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – KHÔN NGOAN - ĐIỀU KIỆN THÀNH CÔNG	348
BÀI 114	352
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CÁI KẾT ĐẰNG CỦA KẼ ƯA THAN VẤN	352
BÀI 115	354
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CHĂM CHỈ VÀ BIẾT CẦU TIẾN	354
BÀI 116	358
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHẦN THƯƠNG CỦA LÒNG NHÂN ÁI	358
BÀI 117	360
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – NẠN ĐÌNH TẶC NGUYÊN NHÂN VÀ KHẮC PHỤC	360
BÀI 118	363
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HOA TRÁI CỦA LÒNG NHÂN ÁI	363
BÀI 119	366

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – TINH THẦN CỘNG ĐỒNG 366
BÀI 120 368
BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – SỨC MẠNH CỦA LÒNG BAO DUNG 368

CHƯƠNG I: GIÁO DỤC NHÂN BẢN

BÀI 01

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐỂ NÊN TRƯỞNG THÀNH VỀ NHÂN CÁCH

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên tín hữu Ê-phê-sô : “Anh em phải **cởi bỏ con người cũ với nếp sống xưa, là con người phải hư nát vì bị những ham muốn lừa dối, anh em phải để Thần Khí đổi mới tâm trí anh em, và phải mặc lấy con người mới, là con người đã được sáng tạo theo hình ảnh Thiên Chúa để thật sự sống công chính và thánh thiện.** (Ep 4,22-24).

2. CÂU CHUYỆN : NẠN BẠO HÀNH TRẺ EM.

Chỉ trong một thời gian ngắn từ cuối năm 2021 đến đầu năm 2022 đã liên tiếp xảy ra các vụ bạo hành, tra tấn trẻ em cách dã man. Đó là vụ ***bé gái 8 tuổi bị cô nhân tình của cha bạo hành đến tử vong***, hay gần đây là vụ ***bé gái 3 tuổi nhập viện với 9 chiếc đinh găm vào hộp sọ do cha dựng thực hiện*** gây xôn xao trong dư luận.

Đây là điều gây phẫn nộ do sự độc ác, tàn nhẫn mà các nghi phạm đã gây ra cho nạn nhân là những đứa trẻ yếu thế, không có khả năng tự vệ. Đáng tiếc, những vụ việc như thế đang có xu hướng gia tăng. Điều đó khiến tất cả chúng ta phải đặt ra ***câu hỏi tại sao và làm thế nào để ngăn chặn nạn bạo hành, xâm hại trẻ em*** trong thời gian sắp tới ?

3. SUY NIỆM :

1) THẾ NÀO LÀ MỘT NGƯỜI TRƯỞNG THÀNH THỰC SỰ?

Trưởng thành... nghĩa là một người có khả năng tự đứng trên đôi chân của mình, suy nghĩ bằng cái đầu của mình, tự làm điều mình muốn, tự kiếm sống bằng khả năng của mình... và cuối cùng tự chịu trách nhiệm về mọi hành vi của mình...

Nhiều người cho rằng khi được 18 tuổi trở lên thì đương nhiên con người sẽ nên người trưởng thành theo luật pháp.

Tuy nhiên thực tế cho thấy : Một số người tuy tuổi đời khá cao, nhưng lại có ***lối sống vô nguyên tắc và vô trách nhiệm***. Họ không phải là người trưởng thành thực sự mà chỉ là "***những đứa trẻ to xác***". Ngược lại, có những trẻ em tuy mới 9 – 10 tuổi, nhưng lại mang ***dáng vẻ chững chạc và ăn nói cư xử nghiêm túc như người lớn***. Vậy để trở nên một người trưởng thành thực sự, cần phải có những phẩm chất nào ?

2) NHỮNG PHẨM CHẤT CỦA MỘT NGƯỜI TRƯỞNG THÀNH THỰC SỰ :

1.- Biết suy nghĩ chín chắn :

Người trưởng thành phải biết suy nghĩ trước khi nói như người xưa dạy "Hãy uốn lưỡi 7 lần trước khi nói", nghĩa là trước khi nói ra điều gì cần phải suy nghĩ xem điều mình nói ***đúng hay sai, lợi hại thế nào ?*** để khỏi hối hận vì đã lỡ nói ra những điều sai lầm, có hại cho tha nhân và khó thu hồi lại, vì : "Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy" - Một lời nói ra, bốn con ngựa khó truy bắt lại.

2.- Biết làm chủ cảm xúc của mình :

Khi nghe một người nói lời khiếm nhã với mình, kẻ ấu trĩ sẽ lập tức nổi nóng và phản ứng bằng thái độ hung hăng và đáp lại bằng những lời thô tục, do ***không làm chủ được cảm xúc***. Trái lại, người ***trưởng thành*** sẽ không để cho cảm xúc tác động ảnh hưởng đến mình, nhưng biết làm chủ nó bằng sự kiềm chế cơn giận, nhẫn nhịn chịu đựng và tìm ra cách giải quyết ổn thoả tốt đẹp.

3.- Biết ý thức về giới hạn của mình :

Một người ấu trĩ sẽ thích ***huênh hoang*** về tài trí hơn người của mình, đang khi người trưởng thành biết ***ý thức về giới hạn sự hiểu biết*** của mình, để luôn sẵn sàng học hỏi qua việc đọc sách báo và qua các phương tiện truyền thông nghe nhìn. Khiêm tốn ***học hỏi*** cả với người ít tuổi hay địa vị thấp kém hơn mình, hầu thêm hiểu biết và ***sẵn sàng cải tiến phương pháp làm việc*** để đạt hiệu quả hơn.

4.- Biết khiêm tốn trong cách nói năng và hành xử :

Người ấu trĩ sẽ thích **phô trương thành tích** nhiều khi được thổi phồng quá đáng để tìm tiếng khen; Thích "nổ" trên facebook để câu view trở thành trung tâm của dư luận. Trái lại, người trưởng thành sẽ **nghe nhiều hơn nói** và chỉ nói khi cần hay khi được yêu cầu. Tuy **tự tin** vào khả năng của mình, nhưng luôn biết **tôn trọng** tha nhân và sẵn sàng **tiếp thu các lời phê bình góp ý** để sửa sai nếu cần.

5.- Biết nghĩ đến người khác khi ứng xử:

Trong mọi việc người ấu trĩ sẽ luôn có thái độ **ích kỷ khi chỉ lo bảo vệ quyền lợi của mình** hay của người thân, đang khi người trưởng thành sẽ biết **nghĩ đến người khác và đặt mình vào hoàn cảnh của người đối diện để ứng xử**, như người xưa dạy : "Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân".- Điều mình không muốn thì đừng làm cho người, hoặc lời Chúa dạy : "**Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em hãy làm cho người ta**" (Mt 7,12).

6.- Biết phục thiện chứ không cố chấp gàn dở :

Người ấu trĩ sẽ có lối **suy nghĩ nông cạn, cố chấp theo tầm nhìn hạn hẹp** hay theo định kiến cố hữu của mình. Chẳng hạn họ cố trì hoãn không chích vắc-xin phòng chống lây nhiễm Cô-vít 19, mà không sáng suốt nhận biết tầm quan trọng của biện pháp phòng chống được cả thế giới công nhận này. Khi **làm điều sai trái gây hậu quả nghiêm trọng**, họ **không nhận lỗi**, mà thường **đổ lỗi cho người khác**. Trái lại, người trưởng thành sẽ luôn **sáng suốt nhận định sự việc để phục thiện**, và sẵn sàng áp dụng **phương cách đúng đắn** để khắc phục sai lỗi hiệu quả.

7.- Biết sống nghiêm túc và làm việc theo nguyên tắc:

Người ấu trĩ dễ dàng **sống buông thả** theo bản năng thô thúc, đang khi người trưởng thành **có lối sống nghiêm túc**. Họ luôn ứng xử sự việc xảy ra theo nguyên tắc như "**châm ngôn sống**" của người xưa để lại và những **Lời Chúa**

dạy trong Thánh Kinh. Sau mỗi lần vấp ngã họ biết **tìm ra nguyên nhân** để khắc phục và tránh tái phạm....

8.- Biết ý thức tự lập và chu toàn trách nhiệm:

Người ấu trĩ sẽ chỉ biết **ỷ lại vào cha mẹ hay người khác giúp đỡ** và đáp ứng các nhu cầu tinh thần vật chất của mình. Còn người trưởng thành sẽ **đứng trên đôi chân của mình, luôn có ý thức chu toàn trách nhiệm** đối với bản thân, gia đình và xã hội được cấp trên và tập thể trao phó.

4. SINH HOẠT : Trong các điều trên, bạn thấy điều nào quan trọng nhất để giúp mình nên người trưởng thành về nhân cách, nên người hữu ích cho bản thân, gia đình và xã hội ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết ý thức về những thiếu sót của mình, để không tự cao tự đại, nhưng luôn biết **làm chủ cảm xúc**, biết khiêm tốn **học tập để ngày một thăng tiến**. Cho chúng con biết luôn **nghĩ đến người khác** trong suy nghĩ, nói năng và hành động. Cho chúng con biết **ứng xử theo châm ngôn sống** và **chu toàn trách nhiệm** đối với bản thân và tha nhân... Nhờ đó chúng con sẽ nên người trưởng thành về nhân cách, được mọi người quý trọng và xây dựng cho gia đình và xã hội ngày một an vui hạnh phúc hơn, theo thánh ý Chúa.- AMEN.

BÀI 02

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – LOẠI TRỪ CÁI TÔI ÍCH KỶ, TỰ ÁI VÀ TỰ MÃN.

1. LỜI CHÚA : Rồi Đức Giê-su nói với các môn đệ : “Ai muốn theo Thầy phải từ bỏ chính mình, vác thập giá mình mà theo” (Mt 16,24).

2. CÂU CHUYỆN : TỰ LỘ DIỆN DO THÓI KIÊU NGẠO.

Ngày xưa có một nhà bác học có tài biến mình thành nhiều người khác giống y như mình đến độ không thể phân biệt ai thật, ai giả. Một ngày kia ông được báo tin sắp có một vị thiên thần đến gọi ông trở về châu Chúa. Vì chưa muốn chết, nên ông đã biến thành 12 người khác giống y như ông để thiên thần không biết ai thật ai giả mà gọi. Quả thật, thiên thần đã không thể nhận ra nhà bác học là ai trong mười hai người, nên đành tay không trở về thiên đàng. Sau đó không lâu, khi đã thêm kinh nghiệm đối phó với sự gian trá của con người, thiên thần đã nghĩ ra một kế. Khi đối diện với 12 người giống nhau, thiên thần đã nói với các nhà bác học:

- Tôi rất khâm phục tài biến hóa của ông. Tuy nhiên, tôi thấy còn một chi tiết rất nhỏ cần phải sửa lại cho hoàn chỉnh hơn.

Vừa nghe thế, nhà bác học thật liền lên tiếng:

- Đâu ? Tôi không tin còn có thiếu sót. Vậy ngài hãy cho biết thiếu sót chỗ nào ?

- Ở chỗ này nè. Vừa nói, thiên thần vừa "túm cổ" nhà bác học "thật" để về châu Chúa.

(Lm Anthony de Mello)

3. SUY NIỆM :

1) « Cái tôi » là gì ? : Cái tôi (the selfness) là sự tự ý thức về tư cách, phẩm chất và giá trị của mình, phân biệt với người khác. Hầu như ai trong chúng ta cũng đều có một "cái tôi". Ai cũng yêu mình và muốn bảo vệ những gì thuộc về mình như lời thánh Phao-lô : "Quả vậy, có ai ghét thân xác mình bao giờ" (Ep 5,29). Khi mới ra đời, đứa trẻ nào cũng đều có tính tự ái và ích kỷ, thể hiện qua thái độ muốn vơ vào mình các đồ ăn hợp khẩu vị hay những vật dụng đồ chơi hợp sở thích, và cố giữ nó làm của riêng chứ không muốn để các em khác cùng chơi chung. Thực ra "cái tôi" này cũng là điều cần để con người có thể tồn tại. Những

ai tự ghét mình, muốn làm hại mình như dùng tay tự đánh vào mặt mình, uống thuốc độc tự tử... đều là người mắc bệnh tâm thần và không thật tính người nữa.

Tuy nhiên "nhân đức ở mực trung dung". Nếu "cái tôi" được nuông chiều quá đáng sẽ dẫn đến ích kỷ, tự mãn và khinh thường người khác... và trở nên "đáng ghét" như Blaise Pascal đã viết: "*Ồi cái tôi thật đáng ghét ! Tôi không rõ lắm, nhưng có một điều tôi chắc chắn là «cái tôi» của tôi rất cứng đầu, khỏe mạnh, sống lâu và nổi bật về hai điểm này là: vị kỷ và kiêu hãnh. Tôi nghe nói rằng sau khi người ta chết được 5 phút thì cái tôi ấy mới chết hẳn*".

2) "Cái tôi" và sự tự tin :

"Cái tôi" trong mỗi người sẽ phát triển theo năm tháng. Một đứa trẻ sẽ ít bị chạm tự ái hơn là người lớn. Khi bị khiển trách, trẻ em sẽ mau quên, đang khi người lớn lại nhớ dai và có phản ứng mạnh khi bị kẻ khác xúc phạm đến danh dự của mình.

Sự đánh giá đúng khả năng và những giá trị thực sẽ giúp chúng ta thêm tự tin và làm việc hiệu quả hơn. Bất cứ ai cũng có những ưu và khuyết điểm, như câu người ta thường nói : "Nhân vô thập toàn". Một người dù có nhiều khuyết điểm nhưng cũng có nhiều ưu điểm. Một cô gái có diện mạo không mấy xinh đẹp cũng vẫn có thể gây được thiện cảm với người khác qua cách ứng xử thân thiện. Một khi ý thức được những giá trị của "cái tôi" của mình, chúng ta sẽ không còn mang mặc cảm tự ti, không dễ bị "chạm tự ái" khi nghe những lời nói xấu về mình, hay khi đối diện với thái độ khinh thường của kẻ khác.

3) Thành thật với chính mình :

Sự chân thành cộng với việc đánh giá đúng mức khả năng và những giá trị thực của bản thân sẽ giúp chúng ta không bị mất sự tự tin. Cũng giống như một bé gái khi bị trêu chọc là "cô bé sún răng", nó liền đáp lại : "Thế còn đôi mắt của cháu thì sao?". Nghĩ rằng mình có đôi mắt đẹp, cô

bé đó muốn được người khác nhìn nhận ưu điểm này của mình. Nếu chân thành và công tâm với chính mình, chắc chắn chúng ta cũng sẽ nhận ra về những ưu điểm của mình.

4) Cần tránh những "Cái tôi » nào? :

- **Cần tránh "Cái tôi" tự tôn :** Ranh giới giữa nhận thức về "cái tôi" rất mong manh. Cái tôi một khi bị thổi phồng thường gây nhiều đau khổ... Những người có địa vị cao dễ mang tâm trạng tự tôn và cố chấp. Thực vậy: đang khi một người bình thường dễ dàng đón nhận ý kiến bất đồng, thì các "ông lớn" nhiều quyền thế lại "khó lòng chấp nhận được ý kiến bất đồng của người dưới". Nếu biết khiêm tốn thì chắc mỗi người chúng ta sẽ nhận ra giới hạn của mình: Thực sự mỗi chúng ta cũng chỉ là một hạt bụi nhỏ bé và yếu đuối trong vũ trụ vô tận : Chỉ cần một giọt nước như một giọt nọc độc của loài rắn hổ mang cũng đủ hạ gục một lực sĩ khỏe mạnh nhất. Thế thì tại sao chúng ta lại không bỏ đi cái tôi tự mãn, để trở thành một người trung thực với bản thân mình?

- **Cần tránh "Cái tôi" giả hình :** Chúng ta thường muốn được người khác khen ngợi, đề cao ưu điểm và trân trọng tài năng của mình, và không muốn bị kẻ khác xâm phạm đến quyền lợi của mình. Vì luôn muốn được nghe lời khen đang khi thực tế vẫn còn nhiều thói hư, nên chúng ta thường «Tốt đẹp khoe ra, xấu xa đậy lại». Chúng ta thường muốn trình diễn bộ mặt «tốt ảo », như các người biệt phái đã bị Đức Giê-su quở trách là giả hình : "Chúng là mồ quét tô vôi, bên ngoài có vẻ đẹp, nhưng bên trong thì đầy xương người chết và đủ mọi thứ ô uế » (Mt 23,27).

- **Cần tránh "cái tôi" tự ái cao :** Một người không dám nhìn nhận khuyết điểm của mình vì tự ái cao, sẽ hay đổ lỗi cho người khác và không tự nhận lỗi. Sau khi phạm tội và bị Chúa xét hỏi, ông A-đam đã đổ lỗi cho bà E-và đã xúi mình. Còn bà E-và lại đổ lỗi cho con rắn đã cám dỗ mình. Còn chúng ta thì sao ? Mỗi lần tham dự thánh lễ, Hội thánh

dạy chúng ta phải khiêm tốn đấm ngực nhận lỗi : "Lỗi tại tôi, lỗi tại tôi, lỗi tại tôi mọi ngày"...

- **Cần tránh "cái tôi" ích kỷ** : Theo nghiên cứu của một số điện thoại viên thì chữ "tôi" được người ta hay nói nhất. Trong đời sống gia đình, muốn cho vợ chồng hòa thuận, hai vợ chồng khi nói chuyện cần dùng chữ "chúng mình" thay vì chữ "tôi".

4. SINH HOẠT : Chúng ta cần làm gì để loại trừ "cái tôi" ích kỷ tự mãn ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Cha từ bi nhân ái. Xin cho chúng con biết nhận ra những ưu điểm Chúa ban để dâng lời tạ ơn Chúa. Xin cho chúng con biết khiêm tốn nhìn nhận các khuyết điểm và sự thiếu sót của mình để tu sửa ngay một nên hoàn thiện hơn. Chúng con hy vọng nhờ năng nghe Lời Chúa dạy tại nhà thờ và trong giờ kinh tối tại gia đình, nhất là nhờ được Thánh Thần ban ơn trợ giúp, chúng con sẽ loại trừ được "cái tôi" ích kỷ, tự mãn để học nơi Chúa Giê-su sự hiền lành và khiêm nhường trong lòng. - AMEN.

BÀI 03

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐIỀU TRỊ CĂN BỆNH "MA-KÊ-NÔ"

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"Vậ tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó"** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : CƯỚP TIỆM VÀNG.

Cách đây ít lâu báo chí đã đăng tin về mấy vụ cướp tiệm vàng táo bạo đã xảy ra giữa thanh thiên bạch nhật trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh. Bọn cướp có trang bị súng và không cần bịt mặt khi hành sự. Sau khi cướp vàng xong,

chúng bình tĩnh đi ra xe và rời hiện trường mà không gặp bất cứ phản ứng nào của khổ chủ và những người đi đường.

Trước đó, vào một buổi tối đầu năm dương lịch 2006, tiếng hét thất thanh “Cướp, cướp, cướp...” trên đường Nguyễn thị Minh Khai Quận I TP Hồ chí Minh lọt thỏm trong tiếng ồn ào của xe cộ qua lại. Một vài người đi đường thấy một cô gái vừa chạy bộ đuổi theo vừa chỉ tay về phía hai tên cướp kêu cứu. Những người chứng kiến cảnh tượng đó chỉ biết lắc đầu nhìn theo với ánh mắt thương hại.

3. SUY NIỆM :

1) Thực trạng tệ nạn cướp giật hiện nay: Câu chuyện bọn cướp lộng hành được báo chí ghi nhận đầy đủ và không mấy ngày mà không có chuyện lớn xảy ra. Tuy nhờ phối hợp với quần chúng mà các lực lượng an ninh cũng đã phá được một số vụ án cướp giật và trả lại tiền của cho người bị hại. Nhưng số vụ cướp xảy ra ngày một gia tăng cả về số lượng cũng như về tính chất nghiêm trọng: Bọn cướp hoạt động có tổ chức và kế hoạch của chúng được dàn dựng rất bài bản công phu. Đây là một vấn đề gây nhức nhối không nhỏ đối với các cơ quan chức năng và cũng là sự thách thức lớn đối với toàn thể xã hội.

2) Phản ứng của xã hội trước tệ nạn này: Điều đáng nói ở đây chính là thái độ của người đi đường khi thấy một vụ cướp xảy ra trước mắt. Một số thanh niên nam nữ khi được hỏi về thái độ nên ứng xử thế nào với bọn cướp đã trả lời như sau:

- “Việc bắt cướp là nhiệm vụ của công an, mình có quan tâm thì cũng đâu làm được gì hơn, đâu có lấy lại được đồ đã bị chúng cướp?”. Đó là câu nói mà một số khá đông bạn trẻ thuộc lứa tuổi thanh thiếu niên đã trả lời khi được hỏi về trách nhiệm góp phần bảo vệ trật tự an toàn trên đường phố.

- Cũng có bạn khác nói: “Khi thấy một người bị bọn cướp trấn lột, tôi sẽ im lặng và làm như không nghe và không thấy gì hết. Vì mấy tên cướp giật thường đi từng nhóm 4, 5 đứa.

Dính vô tội nó là mệt lắm ! Tôi sợ sau này sẽ bị chúng quay lại trả thù. Khi gặp trường hợp này cùng lắm thì tôi cũng chỉ giúp nạn nhân trình báo với cơ quan công an gần nhất mà thôi”.

- Cũng có bạn khác lại cho rằng: “Trước hết phải trách người bị hại không chịu cảnh giác để tự bảo vệ tài sản của mình: Có người còn thích phô trương khi đeo vòng vàng ra đường, hoặc thiếu khôn ngoan khi mang theo một số tiền lớn mà thiếu biện pháp bảo vệ tài sản của mình. Do đó nếu có bị cướp giật thì một phần cũng do lỗi của họ đã thiếu cẩn trọng, chứ không thể đòi người khác phải hy sinh tính mạng bản thân để bảo vệ tài sản cho mình được”.

- Nhưng nếu có người hỏi ngược lại: “Giả như bạn chính là người bị bọn cướp trấn lột ở chỗ vắng người hoặc người bị hại lại là người thân trong gia đình bạn thì bạn có muốn được người khác giúp đỡ không?”, thì các bạn này cũng chỉ cười trừ, do không biết phải trả lời sao cho phải. Vì ai cũng đều muốn được người khác giúp đỡ khi bản thân mình hay người thân gặp nạn.

Công bằng mà nói thì không phải mọi người đều mắc bệnh thờ ơ. Đã có không ít tấm gương các bạn trẻ đã dũng cảm bắt cướp, để lại sự khâm phục và kính trọng của mọi người. Nhưng thật đáng tiếc số dũng sĩ này lại quá hiếm so với số băng nhóm tội phạm ngày một gia tăng trên đường phố, và so với số người thờ ơ khi nghe tiếng kêu cứu của các nạn nhân. Bây giờ không ít chàng trai sức dài vai rộng đã thản nhiên lướt qua những cô gái bị kẻ gian đập cho té ngã đang nằm bên đường phố. Căn bệnh thờ ơ này luôn được che đậy bằng lớp sơn nguy hiểm: “Việc bắt cướp không phải là trách nhiệm của tôi !”

3) Phương thuốc nào để chữa bệnh thờ ơ của các bạn trẻ hôm nay?

- Một cô bạn gái từng là nạn nhân bị trấn lột, đã chia sẻ như sau: “Bản thân em rút kinh nghiệm là phải cẩn trọng khi đi ra đường: không đeo trang sức, không sử dụng IPAD,

IPHONE ở những nơi công cộng mà thiếu cảnh giác để phòng...

- Một cô khác lúc nào cũng thủ sẵn bên mình một khúc cây dài 40 phân khi lưu thông trên đường. Cô cho biết: "Em mà thấy thằng nào giật đồ của người khác là em sẽ chạy tới đập cho nó té ngã rồi bắt giao cho công an xử lý".

- Một bạn trai cũng cho biết dự định: "Tớ sẽ bí mật rượt theo để biết rõ hang ổ của bọn chúng ở đâu và báo cáo với cơ quan công an đến tóm gọn bọn tội phạm đó. Tớ sẽ không sợ, kẻ sợ chính là bọn tội phạm mới đúng. Vì nếu ai cũng sợ không dám bênh vực người bị hại, thì chẳng lẽ cứ để cho bọn xấu ngày càng lộng hành hay sao?"

- Một cô bạn khác sau lần bị giật giỏ tiền, cũng đã tập cho mình thói quen khác thường này: Hễ xe dừng lại ở chốt đèn xanh đèn đỏ là cô lại đảo mắt nhìn chung quanh và sẵn sàng hét to lên để tố giác bọn tội phạm khi chúng hành sự cướp giật, và lúc nào tay cô cũng lăm lăm cầm sẵn một cục đá xanh để ăn thua đủ với bọn cướp giật trên đường phố.

4. SINH HOẠT : Theo bạn, cách ứng xử đúng đắn nhất để chống tội phạm là gì ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa, xin giúp mỗi người chúng con thực hành tình thương cụ thể đối với những người đau khổ vì bị kẻ cướp lộng hành trấn lột. Xin cho chúng con tránh thái độ Ma-kê-nô hay vô cảm như phần lớn các bạn trẻ hiện nay. Xin cho chúng con tuy không thể trực tiếp đương đầu với bọn cướp, nhưng sẵn sàng hợp tác với khu xóm làm thành một đội chống tội phạm, vì "Hợp quần gây sức mạnh". Xin cho mỗi người biết làm hết khả năng chống lại cái xấu cái ác bằng lời nói cũng như hành động của mình. Nhờ đó hy vọng xã hội chúng con đang sống sẽ ngày một văn minh, an toàn, sạch đẹp hơn, công bình nhân ái hơn. - AMEN.

BÀI 04

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – TẬP NGHĨ TỐT, NÓI TỐT VÀ LÀM TỐT CHO NHAU.

1. LỜI CHÚA: Chúa Giê-su phán: “Anh em đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán. Vì anh em xét đoán thế nào, thì anh em cũng sẽ bị Thiên Chúa xét đoán như vậy. Và anh em đong bằng đấu nào, thì Thiên Chúa cũng sẽ đong cho anh em đấu ấy” (Mt 7,1-2).

2. CÂU CHUYỆN: TÀO THÁO GIẾT NGƯỜI.

Trong Tam Quốc Chí có thuật lại câu chuyện Tào Tháo do xét đoán sai, đã gây hậu quả nghiêm trọng là sát hại cả gia đình vị ân nhân đã cứu giúp mình trong lúc nguy khốn như sau:

Một lần kia sau khi hành thích viên tướng quốc Đổng Trác bất thành, Tào Tháo cùng một người bạn thân đã chạy trốn ra khỏi thành đô trong tình trạng bị triều đình dán cáo thị khắp nơi, ban thưởng 1000 lượng vàng cho ai bắt được Tào Tháo. Khi chạy đến một khu rừng vắng thì trời đã tối, hai người bị đói là kiệt sức. Bấy giờ Tào Tháo liền tìm đến nhà một người thân quen tên Lã bá Xa ở gần đó để xin tá túc. Ông này dù biết Tào Tháo đang bị quan quân truy đuổi, nhưng sẵn lòng đón hai người vào nhà và còn sai gia nhân mổ heo làm tiệc đãi khách quý.

Trong khi chủ nhà ngồi xe ra ngoài chợ mua rượu thì Tào Tháo và người bạn nằm nghỉ trong phòng khách. Ông ta bỗng chợt dạ khi nghe thấy tiếng mài dao, rồi tiếng gia nhân hè nhau : “Trói nó lại”. Rồi có tiếng hỏi : “Giết nhỏ hay lớn”, và tiếng kia đáp : “Giết lớn”. Tào Tháo tưởng gia chủ đang sai gia nhân đến giết mình để báo quan lãnh thưởng, ông ta liền rút gươm và ra ngoài giết hết mọi người trong nhà. Sau khi đã chém giết, Tào Tháo đi xuống nhà bếp kiểm tra tìm kẻ sống sót, thì nhìn thấy một con heo lớn đang bị trói, bên

cạnh là con dao đã được mài sắc, thì mới biết mình lầm : Thì ra, gia nhân trong nhà đang hè nhau bắt con heo lớn giết thịt để thết đãi mình. Nhưng do tính đa nghi xét đoán sai nên đã vội ra tay giết oan cho cả nhà vị ân nhân của mình. Rồi hai người liền vội vã bỏ đi trước khi chủ nhà về tới. Dọc đường gặp chủ nhân đang từ chợ mang vò rượu về, Tào Tháo liền giết luôn vị ân nhân để trừ hậu hoạn.

Chính do thói suy nghĩ hồ đồ dẫn đến xét đoán sai nên Tào Tháo đã phạm phải tội ác vô cùng nghiêm trọng không thể sửa chữa được, là ra tay giết hại cả gia đình vị ân nhân giúp đỡ mình.

3. SUY NIỆM:

Một trong những thói xấu mà chúng ta cần phải cấp thời sửa đổi là thói hay xét đoán ý trái cho người khác. Vậy thế nào là xét đoán ? Người ta có thường xét đoán đúng không ? Tại sao ? Ta cần làm gì để tránh xét đoán oan sai cho kẻ khác ?

1) Thế nào là xét đoán ? : “Xét” là cứu xét bao gồm mấy việc: quan sát sự kiện, tìm hiểu nguyên nhân và kết luận đúng sai. “Đoán” là phỏng đoán và thiếu chính xác. Vậy xét đoán là những kết luận được rút từ sự phỏng đoán chứ không dựa trên các sự kiện khách quan, rồi kết án theo cảm tính “*yêu nên tốt ghét nên xấu*”, nên thường dẫn đến kết luận oan sai và hành động cho người khác.

2) Phân biệt hai cách xét đoán đúng và sai :

- **Xét đoán đúng :** Thực ra xét đoán nói chung là một việc tốt, là biểu hiện trí thông minh của một người. Một nhà lãnh đạo cần phải có khả năng phán đoán chính xác khi biết nhìn xa trông rộng, để thấy được hậu quả sẽ xảy ra và tìm cách khắc phục, hầu công việc ngày một ổn định. Hơn nữa phán đoán tốt còn cần để duy trì an ninh trật tự xã hội. Chẳng hạn khi một vụ án cướp của giết người xảy ra, công an hình sự được điều đến phá án. Điều tra viên trước hết phải cách ly hiện trường để thu thập dấu vết kẻ thủ ác để lại, rồi tiếp tục

phòng vẫn thêm các đối tượng liên quan để tìm thêm chứng cứ. Tiếp đến sẽ dùng phương pháp nghiệp vụ loại dần các nghi can để xác định kẻ thủ ác là ai. Để phán đoán chính xác, điều tra viên phải dựa trên bằng chứng khách quan, rồi còn phải có trình độ nghiệp vụ cao mới hy vọng sớm phá án được.

- **Xét đoán sai** : Tuy nhiên trong thực tế đời thường, chúng ta lại hay xét đoán theo cảm tính chủ quan của mình, hoặc dựa trên thành kiến có sẵn về người khác để kết án họ hơn là dựa trên các bằng chứng khách quan. Kết quả là chúng ta thường xét đoán sai đến 70-80 phần trăm sự việc. Ngay những điều nhìn thấy tận mắt mà nhiều người vẫn xét đoán sai như người ta thường nói: "*Nhìn cò ra quạ !*", "*Thấy vậy mà không phải vậy*"... phương chi nếu chỉ dựa trên dư luận lời đồn hoặc tặc lưỡi lại dựa vào các bằng chứng nguy tạo do kẻ thủ ác cố tình đưa ra thì sẽ khó tránh khỏi sự xét đoán hồ đồ và kết án oan sai cho người vô tội.

3) Cần tránh xét đoán ý trái cho người khác :

- **Sự phức tạp của các hành vi nhân linh** : Con người ngoài hành động bên ngoài người ta có thể nhìn thấy, còn có phần tinh thần là động lực hành động, làm cho tội ác có thể được giảm khinh hay thậm chí vô tội. Do đó chúng ta cần phải thận trọng khi xét đoán hoặc kết án kẻ khác. Vì thế Đức Giê-su đã dạy các môn đệ về thói xấu này như sau : "*Anh em đừng xét đoán, để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán*" (Mt 7,1).

- **Tránh xét đoán ý trái** : Ai trong chúng ta cũng phải thừa nhận mình đã nhiều lần xét đoán ý trái cho kẻ khác, nhất là những kẻ mình không ưa, như người đời thường nói : "*Không ưa dứa có dòi !*" và "*Yêu nên tốt, ghét nên xấu*"... Muốn xét đoán tha nhân đúng đắn, chúng ta cần tránh thành kiến, cần lắng nghe nhiều phía và nhất là phải dựa trên các bằng chứng xác thực hơn chỉ dựa vào những lời tố cáo vô căn cứ. Muốn xét đoán đúng cần phải theo trình tự tố tụng như tại tòa án: Đầu tiên quan tòa sẽ nghe *công tố viên* trình bày diễn tiến tội phạm để buộc tội bên bị. Tiếp đến *luật sư bên bị* bào chữa

bị can và *luật sư bên nguyên* sẽ phản bác với sự trợ giúp của các nhân chứng. Sau khi nghe hai bên đối đáp, *bồi thẩm đoàn* sẽ họp kín để định tội, rồi *quan tòa* sẽ nhân danh luật pháp đọc lời tuyên án bị cáo là vô tội hay có tội và mức độ chịu hình phạt nặng nhẹ ra sao... Vậy khi xét đoán tha nhân chúng ta có theo các trình tự trên hay không ? Ngay cả tòa án dù làm việc nghiêm túc như vậy, mà nhiều khi vẫn bị sai lầm khi đưa ra những bản án bất công và kết án oan sai cho người vô tội. Do đó thánh Gia-cô-bê khuyên tín hữu: "*Chỉ có một Đấng ra Lễ Luật và xét xử, đó là Đấng có quyền cứu thoát và tiêu diệt. Còn anh là ai mà dám xét đoán người thân cận?*" (Gc 4,12b).

4) Chúng ta phải làm gì ?

- **Tiên trách kỷ hậu trách nhân** : Mỗi khi mắc phải một sai lầm, chúng ta thường hay đổ lỗi cho người khác. Chẳng hạn khi trong gia đình có đứa con phạm tội ăn cắp hoặc trốn học đi chơi, ông bố thường hay đổ lỗi cho bà vợ đã quá nuông chiều con khiến nó sinh hư. Hầu như xã hội cũng đồng quan điểm qua câu: "*Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà !*". Tuy nhiên trong trường hợp này, lẽ ra ông bố phải tự trách mình: "*Tội quy vu trưởng*" để nhận ra phần lỗi của mình : "Lỗi tại tôi, vì tôi đã không chu toàn trách nhiệm quan tâm giáo dục con cái. Tôi đã vô trách nhiệm khi phó mặc việc dạy dỗ con cho vợ, dù biết rõ khả năng giới hạn của vợ mình".

- **Cần phải nhìn lại mình trước** : Nhiều người thích soi mói và hay lên mặt thầy đời sửa lỗi anh em, đang khi chính bản thân lại đầy những khuyết điểm như người xưa dạy : "*Chân mình những lấm bê bê, lại cầm bó đuốc mà rê chân người*". Đối với hạng người này, Đức Giê-su đã có lời dạy như sau : "*Sao người thấy cái rác trong mắt anh em người, mà chẳng thấy cây đũa trong mắt mình? Sao người dám nói với anh em rằng: Để tôi lấy cái rác ra khỏi mắt anh, mà chính người có cây đũa trong mắt mình? Hỡi kẻ giả hình ! trước hết phải lấy cây đũa khỏi mắt mình đi, rồi mới thấy rõ mà lấy cái rác ra khỏi mắt anh em mình được*" (Mt 7,3-5).

- Phải biết đối xử bao dung : Đức Giê-su muốn chúng ta đối xử bao dung nhân từ với tha nhân noi gương Thiên Chúa trên trời như sau : *"Anh em hãy có lòng nhân từ, như Cha anh em là Đấng nhân từ. Anh em đừng xét đoán, thì anh em sẽ không bị Thiên Chúa xét đoán. Anh em đừng lên án, thì sẽ không bị Thiên Chúa lên án. Anh em hãy tha thứ, thì sẽ được Thiên Chúa thứ tha "* (Lc 6,36-37).

- Tập nghĩ tốt và làm trạng sư bào chữa cho anh em: Sở dĩ chúng ta hay xét đoán ý trái cho kẻ khác vì chính chúng ta là kẻ xấu. Có người đã nêu ra nhận xét chí lý như sau : *"Nếu bạn hay xét đoán ý trái cho tha nhân về một tội gì thì đó là dấu chứng tỏ bạn đang mắc phải thói xấu ấy"*. Thực vậy, một người có thói dâm ô tục tĩu, sẽ luôn nhìn và xét đoán người khác dưới lăng kính này : Khi thấy đôi bạn trẻ nam nữ chờ nhau trên xe hai bánh là đã vội "suy bụng ta ra bụng người" và cho rằng hai người đang chờ nhau đến khách sạn để tình tự !!! Đang khi thực ra họ đang cùng nhau đi làm công tác bác ái thăm viếng người già neo đơn... Do đó, mỗi người chúng ta phải tập nghĩ tốt cho người khác. Khi nghe một người nói xấu về người thứ ba, chúng ta phải làm trạng sư biện hộ cho kẻ bị nói xấu. Làm như vậy là chúng ta sẽ phần nào chặn được dư luận xấu ngay từ trứng nước, sẽ làm cho kẻ hay nghĩ xấu bị mất hứng, để không tiếp tục nói hành kẻ vắng mặt với người khác.

- Phải năng cầu xin ơn Chúa : Hành vi xét đoán tha nhân là một việc khó và tế nhị cần phải có ơn Chúa giúp, nên thánh Au-gút-ti-nô đã luôn cầu xin với Chúa: *"Xin cho con biết Chúa và xin cho con biết con"*. Đây cũng phải là lời cầu nguyện của mỗi người chúng ta. Chúng ta xin cho mình được biết Chúa để thấy lòng quảng đại yêu thương vô biên của Chúa; Và cũng xin Chúa cho biết mình để ý thức về sự yếu đuối, bất toàn của mình. Nhờ đó chúng ta sẽ đối xử rộng lượng với lỗi lầm của người khác như Đức Giê-su đã dạy: *"Anh em hãy cho thì sẽ được Thiên Chúa cho lại. Người ta sẽ đong cho anh em đấu đủ lượng đã đản, đã lắc và đầy tràn,*

mà đổ vào vạt áo anh em. Vì anh em đang bằng đầu nào, thì Thiên Chúa sẽ đong lại cho anh em bằng đầu ấy" (Lc 6,38).

4. SINH HOẠT : Hãy cho biết bạn có cảm tưởng thế nào khi bị kẻ khác nghĩ xấu và kết án oan sai cho mình ?

5. LỜI CẦU:

Lạy Chúa Cha từ bi nhân ái. Xin giúp chúng con tránh hồ đồ khi xét đoán tha nhân. Con xin lỗi Chúa vì nhiều lần con đã xét đoán ý trái và kết án bất công cho những kẻ con không ưa. Xin cho con biết luôn bình tĩnh trong mọi tình huống, và tập xét đoán ý tốt cho tha nhân, tập bệnh vực chữa lỗi cho kẻ đang bị xét đoán oan sai. Nhờ đó chúng con sẽ được Chúa thương xét xử khoan dung trước tòa phán xét sau này.-AMEN

BÀI 05

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – HỌC LÀM NGƯỜI QUÂN TỬ

1. LỜI CHÚA : " **Vậy anh em hãy nên hoàn thiện, như Cha anh em trên trời là Đấng hoàn thiện" (Mt 5,48).**

2. CÂU CHUYỆN : QUAN VŨ TRỌNG NGHĨA KHINH LỢI:

Trong "Tam Quốc Diễn Nghĩa", **QUAN VŨ** hay còn gọi là Quan Công, có tên tự là Vân Trường, là một trong ba huynh đệ kết nghĩa Vườn Đào cùng với Lưu Bị và Trương Phi. Cũng như Trương Phi, Quan Vũ đi theo phò tá huynh trưởng Lưu Bị, là cánh tay đắc lực của Lưu Bị và là người đứng đầu ngũ hổ tướng nước Thục.

Quan Vũ được mọi người yêu thích bởi tính cách trung nghĩa hào kiệt, cũng như tài năng chiến trận của mình. Là người đứng đầu ngũ hổ tướng, Quan Vũ có võ công phi thường : Một mình địch trăm người, lập nên nhiều chiến tích oanh liệt. Có thể kể ra là : Trảm Nhan Lương; Chém Văn Xú;

Một mình qua ải chém sáu tướng; Góp công giúp Lưu Bị chiếm Xuyên Thục và giữ Kinh Châu. Quan Vũ chính là mãnh tướng mà Tào Tháo muốn có, nhưng vì tính trung dũng mà Quan Vũ nhất quyết không chịu, chỉ một lòng một dạ với huynh trưởng mà thôi. Là người trọng nghĩa khinh lợi. Tuy ông bị vây hãm, lại được Tào Tháo đối đãi hơn người, dùng tiền tài để dụ dỗ, nhưng ông không động tâm, trái lại vẫn thủy chung không quên nghĩa với Lưu Bị. Việc trọng nghĩa của Quan Vũ trở thành mẫu gương trong cách đối nhân xử thế của người quân tử, được người đời ca tụng.

3. SUY NIỆM : PHÂN BIỆT QUÂN TỬ VÀ TIỂU NHÂN :

Quân tử trong văn hóa truyền thống là tấm gương đạo đức có đủ những phẩm chất cao thượng là : Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín...

Quân tử là trọng điểm mà Khổng Tử muốn truyền đạt cho hậu thế. Để phân biệt rõ thế nào là người quân tử, Khổng Tử thường so sánh quân tử với tiểu nhân về các phương diện : ĐẠO ĐỨC, NHÂN CÁCH, ĐẠO NGHĨA, LỢI ÍCH VÀ HÀNH VI... như sau :

1) QUÂN TỬ TRỌNG NGHĨA KHINH LỢI, TIỂU NHÂN TRỌNG LỢI KHINH NGHĨA :

- Thứ mà người quân tử đề cao là **đạo nghĩa cao đẹp**, đang khi tiểu nhân lại đề cao **lợi lộc vật chất**. Người quân tử hành động dựa theo **tiêu chuẩn đúng sai**, đang khi tiểu nhân dựa theo **tiêu chuẩn lợi hại**.

Khổng Tử đề cao lối **sống đạm bạc** của học trò Nhan Hồi như sau : "**Ăn cơm thô, uống nước trắng, gói lên cánh tay ngủ, niềm vui đã có trong đó rồi**".

Tu dưỡng của người quân tử là lấy **Đạo** làm chuẩn mực : "**Thấy lợi thì nghĩ đến nghĩa**", vì phú quý có được bằng bất nghĩa thì chỉ là thứ của cải **phù vân** chóng qua.

- Khi người quân tử rơi vào hoàn cảnh hoạn nạn khốn cùng, thì vẫn **luôn giữ được chí hướng**, kiên trì với **chính**

nghĩa, giống như cây tùng cây bách, dù gặp thời tiết khắc nghiệt giá lạnh sương tuyết ra sao, vẫn luôn xanh tươi mà không bị tàn úa. Còn kẻ tiểu nhân khi gặp hoàn cảnh khốn cùng sẽ **suy nghĩ và hành động vô nguyên tắc**, miễn sao **tránh họa cho mình, dù có gây hại cho người khác**.

2) QUÂN TỬ HÒA MÀ KHÔNG ĐỒNG, TIỂU NHÂN ĐỒNG MÀ KHÔNG HÒA :

- Người quân tử tìm kiếm sự **hài hòa thống nhất trong lòng**, chứ không ở hình thức bên ngoài. Trong cách giao tiếp đối nhân xử thế, người quân tử luôn **độ lượng bao dung** trong mọi hoàn cảnh. Họ kiên trì giữ vững **tiết tháo và đạo nghĩa**, không hòa theo kẻ quyền thế, không vào phe với thế lực gian ác.

Còn kẻ tiểu nhân khi kết giao chỉ nhằm **mưu lợi**, dựa vào **thế lực cường quyền, hại người lợi mình**. Để đạt được tư lợi thì bề ngoài ra vẻ nhất trí, nhưng trong lòng lại ngầm làm hại những kẻ không cùng phe phái với mình.

- Người quân tử **không mong cầu Đồng**, không yêu cầu người khác phải giống mình, nhưng để họ tự do có **điểm riêng**. Khi đối đãi với bằng hữu thì người quân tử luôn **tôn trọng, lắng nghe** để cảm thông nên dễ hòa hợp với mọi người.

Còn kẻ tiểu nhân lại chỉ **cầu Đồng** bên ngoài nhưng thiếu **hòa hợp** bên trong.

Quân tử chung **sống hòa thuận** với mọi người, không kéo bè kết đảng nhằm mưu lợi cá nhân. Còn tiểu nhân thì ngược lại : Việc gì cũng **phụ họa** theo số đông, mà không theo chuẩn mực đạo đức, nên cùng lắm cũng được coi là hạng **ngụy quân tử**.

- Theo Khổng Tử, phán đoán về đức hạnh của một người "*không được dựa theo sự yêu ghét của số đông, mà phải dựa theo tiêu chuẩn đạo đức, cần **phân biệt rõ thiện ác trắng đen** chứ không dựa theo sự thỏa hiệp*".

3) QUÂN TỬ YÊU CẦU BẢN THÂN, TIỂU NHÂN YÊU CẦU THA NHÂN :

Khi xảy ra sự cố thua lỗ thất bại, người quân tử sẽ kiểm điểm để tìm nguyên nhân xem trách nhiệm của mình đến đâu để kịp thời khắc phục. Còn kẻ tiểu nhân lại chỉ biết đổ lỗi cho người khác.

4) QUÂN TỬ CÓ TÂM HỒN BÌNH THẢN, CÒN KẺ TIỂU NHÂN LUÔN LO ÂU :

- Người quân tử quang minh lỗi lạc, không lo âu sợ hãi, trong lòng trong sạch, luôn dùng thiện lương mà đối đãi với kẻ khác, nên "***lòng rộng mở bình thản***".

Còn kẻ tiểu nhân luôn so đo tính toán, do bị dục vọng và lợi ích tác động, nên trong ***lòng luôn lo lắng, sợ hãi***.

- Quân tử luôn coi ***trọng thành tín*** : Thành thực là Đạo của Trời. Cần phải làm mà ***không tư dục***, thản nhiên mà ***không lừa dối***, bền bỉ mà ***không mệt mỏi***. Người quân tử ***trung tín trước sau như một, lời nói luôn đi đôi với việc làm***, biểu hiện qua ***thái độ chân thành***, trái với ***thái độ giả dối của kẻ tiểu nhân***.

- Người quân tử trong lòng có ***lẽ nghĩa***, hành vi ***quang minh chính đại***, lập trường kiên định đi theo ***chính đạo chứ không có thái độ ba phải***.

TÓM LẠI: ***Lòng dạ và tâm nhìn*** của người quân tử và kẻ tiểu nhân hoàn toàn đối nghịch nhau. Khổng Tử nói: "***Đạo người quân tử có ba phương diện***:"

NHÂN nên không lo buồn,

TRÍ nên không bị mê hoặc,

DŨNG nên không sợ hãi".

Ông khen các học trò của mình đã sở hữu được các đức tính của quân tử như sau :

NHAN HỒI ***an bản lạc đạo***,

TỬ CỐNG **thông minh chân thành,**
TỬ LỘ **chính trực dũng cảm,**
TĂNG SÂM **trung thực quang minh.**

4. SINH HOẠT : Bạn giải thích thế nào về những đức tính của người quân tử mà các học trò của Khổng Tử đã đạt được : **An bản lạc đạo, thông minh chân thành, chính trực dũng cảm, trung thực quang minh.**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Con thấy những đức tính : **Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín của người quân tử** do Khổng Tử dạy rất gần với **các nhân đức tự nhiên** mà các môn đệ của Chúa là chúng con hôm nay cũng cần học tập để nên người **trưởng thành về nhân cách** và nhờ đó sẽ **gây được thiện cảm với tha nhân** khi đối nhân xử thế.

Xin cho chúng con biết học sống : **Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín** là **các đức tính nhân bản tự nhiên**, đồng thời sống **theo gương mẫu và lời dạy của Chúa** trong Tin Mừng. Nhờ đó, chúng con sẽ vừa nên **trưởng thành về nhân cách**, lại vừa nên **con thảo của Cha trên trời** như Chúa xưa đã được Chúa Cha xác nhận là "Con yêu dấu luôn làm đẹp lòng Cha" (x. Mc 1.11).- AMEN.

BÀI 06

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – VỀ LỐI ỨNG XỬ BẤT CẬP CỦA NGƯỜI VIỆT NAM

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"VẬY tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta, vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó"** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : CHEN NGANG KHI XẾP HÀNG.

Gần đây trên báo Tuần Tin Việt Nam có đăng câu chuyện của một tác giả, trong đó phê phán lối hành xử thiếu văn hóa của nhiều người Việt Nam như sau :

- Hồi đầu năm tôi đi công tác tại Nhật. Khi làm thủ tục xuất cảnh chuẩn bị về lại Việt Nam tại sân bay bên Nhật, tôi thấy một người đàn ông châu Á vô tư xách hành lý chen ngang vào vị trí thứ hai của hàng người đang đứng xếp hàng chờ theo thứ tự. Bị nhân viên an ninh yêu cầu đứng vào cuối hàng, anh ta đành phải miễn cưỡng làm theo trước những ánh mắt khinh thường của nhiều người nước ngoài. Khi về đến Việt Nam, tôi đứng xếp hàng phía sau anh ta để làm thủ tục nhập cảnh và nghe nhân viên an ninh gọi tên, tôi mới biết anh là người Việt Nam.

- Tuần trước tôi cùng vợ và con ra Hà nội thăm gia đình, khi vợ tôi bế con ngồi ghế gần đó đợi, còn tôi thì đứng xếp hàng chờ làm thủ tục lên máy bay, tôi bị hai cô gái ăn mặc một thời trang từ ngoài chen ngang vào hàng trước chỗ tôi đứng, phía sau tôi có hai vợ chồng khách du lịch người Âu châu. Vì ngoại hình của tôi không giống người Việt, nên hai cô gái cứ vô tư nói chuyện về thành tích chen ngang xếp hàng của mình tại Xanh-ga-po như sau : "Tao chen ngang một thẳng Xanh-ga-po lúc làm thủ tục. Cái thẳng chó ấy cứ nhìn đều tao thật là khó chịu và còn nói câu gì đó tao không hiểu. Nhưng tao cứ kệ mẹ nó, coi như mình chẳng hiểu gì cả". Đến lúc này thì tôi thấy chẳng cần phải ga-lăng làm gì với hạng người như vậy nên đã nhắc nhở : "Yêu cầu hai cô vui lòng xếp vào hàng chờ". Lúc đó họ nhận ra tôi cũng là người Việt nên tỏ vẻ khó chịu rồi nói khế với nhau, đủ để cho tôi nghe thấy hai từ "khốn nạn !", rồi nhỏ tọt bã kẹo cao su xuống nền nhà bóng lộn của sân bay Quốc Tế Tân Sơn Nhất.

- Chiều nay đi làm về sớm, tôi nhường xe lại cho vợ và đón xe buýt về nhà cùng một anh bạn đồng nghiệp người Nhật Bản. Chiếc xe ngày một thêm đông khách sau mỗi lần dừng, và rồi hết chỗ ngồi khiến vài ba người phải đứng, trong đó

có một phụ nữ khoảng 30 tuổi có vẻ là một công chức. Theo phép lịch sự, tôi đứng dậy mời chị ngồi vào chỗ của tôi. Chị ta nhìn tôi không cười, lẳng lặng ngồi xuống và ngoảnh mặt đi chỗ khác ! Anh bạn người Nhật nhìn tôi mỉm cười lắc đầu tỏ vẻ thông cảm.

Đó là ba ví dụ cho hàng trăm lần tôi đã từng chứng kiến. Chẳng cần phân tích kỹ, chúng ta cũng thấy hình ảnh của người Việt có thể để lại những ấn tượng không tốt thế nào trước mắt người nước ngoài.

3. SUY NIỆM :

1) Ứng xử bất cập của người Việt Nam nói chung :

Có người đã nhận xét như sau : "*Ăn nhanh đi chậm hay cười. Thích chơi đồ cổ (second hand) ấy người Việt Nam !*". Điều đáng nói là về cách ứng xử của nhiều người Việt cũng như thế : Chen ngang được vào hàng thì nghĩ rằng những người khác ở phía sau đều ngố ! Đi xe vượt đèn đỏ mà không bị công an thổi còi xử lý thì nghĩ mình giỏi ! Nếu ai đã có dịp đi châu Âu, chắc hẳn đã cảm nhận được cảnh người Việt chúng ta bị các nhân viên an ninh người nước ngoài khinh thường, đang khi người Nhật lại được họ tôn trọng, ngay tại những nước có nền văn hóa cao như Đức, Pháp, Ý...

Ngày nay người trẻ Việt Nam ngày càng ít các biểu hiện đẹp trong cách hành xử tại nơi công cộng. Nhiều người trẻ thường chen ngang vào hàng khi mua vé, sẵn sàng vượt qua đèn đỏ khi vắng bóng công an. Mỗi khi bị ùn tắc giao thông, họ thường đi lên hè dành cho người đi bộ hoặc lấn sang làn đường bên trái dành cho xe phía đối diện. Trên xe buýt họ không nhường chỗ cho người già, trẻ em, phụ nữ mang thai, thường xả rác bừa bãi, nói cười oang oang giữa nơi công cộng là nhà hàng rạp hát, khắc nhổ bừa bãi, ăn nói tục tĩu, không đội nước bồn cầu sau khi đi vệ sinh ...

2) Nguyên nhân của cách ứng xử yếu kém về văn hoá:

Chúng ta phải khiêm tốn thừa nhận rằng : văn hóa ứng xử của người Việt chúng ta nói chung rất kém. Sở dĩ như vậy

là do đã không được những người có trách nhiệm quan tâm dạy dỗ đúng mức : Trong gia đình cha mẹ ông bà đã không ý thức phải nêu gương sáng và không quan tâm giáo dục con cái ứng xử có văn hóa. Rồi nhà trường phần lớn chỉ lo dạy học sinh kiến thức thi cử để lập thành tích mà không quan tâm dạy về văn hóa ứng xử. Xã hội tuy có nhiều chương trình truyền hình, nhưng lại ít có loại phim hay về giáo dục văn hóa ứng xử. Có lẽ đã tới lúc các nhà lãnh đạo cần quan tâm đầu tư nhiều hơn cho những kênh giáo dục văn hóa ứng xử giống như các kênh về sức khỏe, mua sắm, kinh tế...

Nhiều người cho việc giáo dục nói trên chỉ là chuyện nhỏ, nhưng thực ra lại không nhỏ chút nào. Vì nó thể hiện đạo đức và trình độ văn hóa của con người. Đã đến lúc không thể coi nhẹ các môn công dân giáo dục và đạo đức xã hội : *Dạy phép lịch sự nơi công cộng, cách tiếp xúc với người nước ngoài, về tinh thần trách nhiệm đối với môi trường và cộng đồng...* Nói chung về **văn hóa ứng xử**.

3) Làm gì để khắc phục ?

+ **Kiến tạo môi trường văn hoá lành mạnh** : Nếu có dịp ăn uống khi đi du lịch bên trời Tây, hay tại các nước văn minh, chắc bạn sẽ không dám vứt rác bừa bãi xuống nền nhà. Một là vì nhà hàng bên đó *vệ sinh sạch sẽ và rất có trật tự ngăn nắp*. Hai là vì chỗ nào cũng có *thùng rác để dùng sử dụng*. Ba là vì có những *quy định xử phạt nghiêm minh*. Chẳng hạn bên Xanh-ga-po, hướng dẫn viên du lịch luôn nhắc nhở khách tham quan trong đoàn về mức xử phạt lên tới 500 “đôla Xanh” cho ai xả rác bừa bãi không đúng chỗ quy định. Vì thế mà sau một chuyến đi du lịch nước ngoài ngắn ngày trở về, nhiều người Việt Nam đã có sự thay đổi nhận thức về văn hóa ứng xử theo chiều hướng tốt hơn.

+ **Đổi mới tư duy văn hóa ứng xử đồng bộ** : Hiện nay tại Việt Nam, những ai cư xử lễ độ lịch sự, biết nhường nhịn người khác và tôn trọng của công... lại thường *bị số đông coi thường và bị đánh giá là "hâm mát", "khùng điên" và thường*

bị thiệt thòi khi luôn phải nhường nhịn những kẻ có lỗi hành xử thiếu văn hóa.

+ **Đổi mới phương pháp giáo dục về văn hóa nhân bản** : Tuy môn đạo đức hiện nay đã được đưa vào nhà trường từ tiểu học đến trung học như : “Học tập năm điều bác Hồ dạy”, “Học tập lao động và sống đạo đức theo phong cách Chủ tịch Hồ chí Minh”... Nhưng nội dung các môn đạo đức này vẫn *mang nặng tính giáo điều khô khan* và mới chỉ xoay quanh những *định nghĩa trừu tượng mà học sinh cần học thuộc để thi cử*, đang khi lẽ ra các thầy cô giáo phải giúp các em hình thành ***nếp sống văn hóa lành mạnh cụ thể*** như : biết ***nói “không”*** trước những cám dỗ của bạn bè xấu, biết ***nói “xin lỗi”, “cám ơn”, biết chào hỏi, ăn mặc lịch sự, biết tôn trọng tha nhân*** bằng việc tránh gây phiền hà cho người khác, biết ***xếp hàng trật tự*** khi nộp bài thi hay khi mua vé, có ***ý thức trách nhiệm bảo vệ tài sản chung***, có ***ý thức tuân thủ luật pháp***, nhất là luật giao thông đường bộ, biết ***ứng xử có văn hoá với tha nhân***

Tóm lại cần phải có một sự **phối hợp nhịp nhàng đồng bộ trong việc giáo dục văn hóa ứng xử từ trong gia đình, đến trường học, nơi thờ tự và ngoài xã hội**. Người lớn phải làm *gương* cho giới trẻ, những người quyền cao chức trọng phải nêu gương tốt ***chấp hành luật pháp*** cho cấp dưới noi theo... thì mới hy vọng chuyển biến được xã hội Việt Nam và việc giáo dục văn hóa ứng xử mới đạt kết quả tốt.

4. SINH HOẠT : Các bậc cha mẹ cần giáo dục nhân bản cho con cái mình từ **tuổi nào của con và dạy theo phương pháp nào để đạt kết quả tốt nhất ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi tín hữu chúng con ***ý thức tầm quan trọng của nền văn hoá ứng xử văn minh***, để quyết tâm tập luyện, hầu ngày một ***nên người trưởng thành về nhân cách và nên con thảo luôn đẹp lòng Chúa Cha*** trên trời theo gương mẫu và lời dạy của Chúa trong Tin Mừng.- AMEN.

BÀI 07

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – HÌNH THÀNH LỐI SỐNG ĐẸP VÀ HỮU ÍCH

1. LỜI CHỨA : “Ánh sáng của anh em phải chiếu giải trước mặt thiên hạ, để họ thấy những công việc tốt đẹp anh em làm, mà tôn vinh Cha của anh em, Đấng ngự trên trời” (Mt 5,16).

2. CÂU CHUYỆN : “NHẬT KÝ ĐI ĐƯỜNG”

Thạc sĩ khoa tâm lý chuyên nghiên cứu về phát triển cộng đồng NGUYỄN THỊ OANH đã hài hước kể lại “nhật ký đi đường” của bà tại hội thảo “SINH VIÊN VÀ NHỮNG GIÁ TRỊ ĐẠO ĐỨC NHÂN VĂN TRONG NẾP SỐNG VĂN MINH ĐÔ THỊ” tổ chức cách đây ít lâu như sau :

“Tôi đi từ nhà ở Hóc Môn xuống Bình Thạnh bằng xe buýt. Trên xe có 8 em nữ sinh cấp hai, em nào cũng mặc áo dài trắng thơm tất và rất dễ thương. Khi tôi bước lên xe thì tất cả các em đang ngồi trên xe đều cúi mặt xuống coi như không nhìn thấy tôi. Cho tới khi anh lơ xe la lên “Các em xích lại nhường chỗ cho bà già đi chứ” thì các em mới chịu ngồi sát lại gần nhau để có chỗ trống cho tôi ngồi.

Nhật ký đi đường của thạc sĩ Oanh được tiếp tục bằng tường thuật cảnh bà đi bộ trong một con hẻm nhỏ, suýt nữa đã hứng phải nước bọt của người đàn ông từ trong nhà phun ra, đi được vài bước thì bà lãnh trọn một tàn thuốc của anh chàng đi xe máy ngang. Đi thêm một quãng nữa thì gặp một bà mẹ trẻ đang bồng con trên tay đứng trên hè nhà và đưa trẻ đi “tè” vòng ra đường xem bay vào mặt bà. “Bệnh “đái đường” đã được “giáo dục” từ bé như vậy đó !!!” – Thạc sĩ Oanh dí dỏm.

3. SUY NIỆM :

1) Thực trạng : Việc xả rác bừa bãi ra đường, không nhường chỗ cho người già và phụ nữ mang thai trên xe buýt, thờ ơ trước những số phận kém may mắn của tha nhân... là những chuyện có thật trong giới trẻ Việt Nam hiện nay, trong đó giới sinh viên chiếm không ít. Vì thế một diễn giả đọc tham luận về văn hóa xe buýt của sinh viên đã khẳng định như sau : “Hiện nay nhiều bạn sinh viên đã triệt để áp dụng **chiến thuật “3 không”** là : **“không thấy – không nghe – không biết”** trên xe buýt cũng như khi tham gia giao thông hoặc khi sinh hoạt nơi công cộng... để đạt mục tiêu cuối cùng là **“không mất chỗ !”**.

Nói về thực trạng việc lựa chọn các giá trị đạo đức nhân văn trong định hướng lối sống của sinh viên TP.HCM hiện nay, Tiến sĩ Tâm lý học HUỖNH VĂN SƠN đã tiến hành nghiên cứu trên 873 sinh viên tại các trường Đại Học – Cao Đẳng, kết quả cho thấy : Trong bậc thang giá trị thì giá trị “vì lợi ích cộng đồng”, “tôn trọng người khác” và “sẵn sàng hy sinh cho tha nhân” lại bị xếp cuối cùng. Điều này cho thấy ý thức nhân bản “mình vì mọi người” nơi phần lớn sinh viên hiện nay ở mức rất thấp.

2) Nguyên nhân : Thạc sĩ Oanh nhận xét nguyên nhân của thực trạng trên như sau : **“Cái tôi** của sinh viên quá lớn, **lợi ích cá nhân** đã được đặt trên lợi ích cộng đồng. Sự ích kỷ cực đoan này khiến nhiều sinh viên cư xử thiếu ý thức ở những nơi công cộng”. Sở dĩ có tình trạng tồi tệ này là vì quan hệ giữa cha mẹ và con cái trong gia đình hiện khá lỏng lẻo, do *cha mẹ không có nhiều thời gian quan tâm chăm sóc dạy dỗ con cái*. Bên cạnh đó, sự *thiếu gương mẫu của người lớn* cũng tác động không tốt tới sự hình thành nhân cách trong giới trẻ. Một đứa bé lớn lên trong môi trường gia đình hay xã hội còn nhiều bất cập như vậy, ắt sẽ trở nên những con người không biết trân trọng các giá trị đạo đức và nhân văn.

3) Khắc phục : Thạc sĩ Nguyễn Thị Oanh đã kể lại chuyện cách đây hơn 40 năm, khi bà có dịp đi công tác ở Nhật, bà

được chứng kiến cảnh các em học sinh băng qua đường một cách trật tự và ý thức :

“Trên lề đường có những cái hộp như hộp đựng dù, trong đó có những cây cờ. Một học sinh đi đầu đến lấy một cây cờ trong hộp ra và giơ cao lên. Các em đi sau liền đến xếp hàng một rồi cả nhóm cùng băng qua đường. Tất cả xe hơi đều dừng lại đợi đến khi các em học sinh đi qua mới tiếp tục lăn bánh. Sang tới phía đường bên kia, em cầm cờ lại đem cất cây cờ vào một cái hộp khác ở ngay bên lề đường gần đó”.

Tiến sĩ Tâm lý Tô Thị Ánh cũng kể thêm chuyện đi công tác ở Tiệp Khắc : Khi bà vừa bước lên toa xe điện thì liền có 7-8 bạn trẻ đứng dậy nhường chỗ cho bà...

Tham gia hội thảo trên, một số bạn sinh viên cũng đóng góp ý kiến cho biết sở dĩ nhiều bạn trẻ chưa có lối “sống đẹp và hữu ích” không phải do họ cố ý, mà do sự thờ ơ thiếu quan tâm dạy dỗ giáo dục của xã hội như sau :

Vì thiếu gương sáng nơi người lớn, các em không được cha mẹ giáo dục từ nhỏ;

Vì thiếu những bài học đạo đức cụ thể của thầy cô ở trong nhà trường;

Vì thiếu truyện giáo dục nhân bản cho trẻ em như “Tâm Hồn Cao Thượng”;

Vì thiếu phương án giáo dục tổng hợp đề cao gương “người tốt việc tốt” trên báo chí, phim ảnh, truyền hình...

Ngoài ra, điều cần bản nhất là

Vì luật pháp của chúng ta còn thiếu những biện pháp xử lý hành chánh nghiêm đối với những kẻ cố tình gây ô nhiễm môi trường như “đái đường”, khạc nhổ, xả rác bừa bãi không đúng nơi quy định...

4. SINH HOẠT : Riêng các bạn trẻ trong các lớp học giáo lý vào đời hay giáo lý hôn nhân **cần làm gì để đạt lối “sống**

đẹp và hữu ích”, hầu nên ánh sáng của Chúa Ki-tô trong môi trường sống và làm việc ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin thắp sáng ngọn đèn đức tin cây mền trong lòng mỗi tín hữu chúng con hôm nay. Xin cho chúng con ý thức tầm quan trọng của nền giáo dục văn hoá ứng xử cho các thế hệ học sinh sinh viên, để biến lối ứng xử ích kỷ thiếu văn hoá hiện nay, bằng lối ứng xử văn minh vị tha đầy tình người theo thánh ý Chúa.- AMEN.

BÀI 08

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – TÔN TRỌNG THA NHÂN

1. LỜI CHÚA : Chúa Giê-su phán : **“VẬY TẤT CẢ NHỮNG GÌ ANH EM MUỐN NGƯỜI TA LÀM CHO MÌNH, THÌ CHÍNH ANH EM CŨNG HÃY LÀM CHO NGƯỜI TA. VÌ LUẬT MÔ-SÊ VÀ LỜI CÁC NGÔN SỨ LÀ THỂ ĐÓ”** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : GIÁ TRỊ CỦA THÁI ĐỘ TÔN TRỌNG THA NHÂN.

Vào một ngày nọ, khi mới tốt nghiệp đại học, A-DI-AN đã nộp đơn xin làm công việc quảng cáo tại một công ty quốc tế có mức lương khá cao. Sau mấy vòng sơ tuyển, cô biết mình không có nhiều tài năng bằng một số thí sinh khác và nghĩ cô sẽ rất khó trúng tuyển để được làm công việc này. Sau buổi thi cuối cùng, khi đang cùng các thí sinh khác ra chỗ để xe. Đang khi các thí sinh khác đều tỏ ra lạc quan nói cười vui vẻ, thì A-DI-AN lại cúi đầu đi tụt hậu với tâm trạng chán nản. Sau một đoạn đường ngắn, bỗng xuất hiện một lão ăn xin đang đứng cầm chiếc mũ để xin tiền các thí sinh đi tới. Anh chàng đi đầu liền lớn tiếng xua đuổi : “Lão già kia, mau cút đi chỗ khác. Đừng có đứng đó làm phiền chúng tôi nghe !”. Một người khác nói thêm : “Tránh ra, tôi không có tiền cho lão đâu”. Có người còn mỉa mai : “Dường như ăn xin là cách làm tiền dễ nhất của bọn người lười biếng !”. Một số

người cũng quay mặt sang chỗ khác khi ngang qua ông lão. Còn lão ăn xin đã không quan tâm đến thái độ khinh thường của mọi người mà chỉ گیر chiếc mũ ra im lặng chờ đợi...

Khi đến lượt A-DI-AN đi ngang qua ông lão, cô liền dừng lại mỉm cười với ông rồi thò tay vào túi định lấy tiền lẻ cho ông. Nhưng cô hơi ngỡ ngàng khi không tìm thấy chiếc ví đựng tiền trong túi. Bấy giờ cô liền nắm lấy hai bàn tay ông lão và nói với giọng thành khẩn : “Thưa ông, cháu thật có lỗi vì đã để quên ví tiền ở nhà, nên hiện giờ cháu không có đồng nào để biếu ông được”. Bấy giờ lão ăn mày liền nói với đôi mắt ngẩn lệ : “Không sao đâu cô. Lão thật biết ơn cô rất nhiều. **Những gì cô cho lão hôm nay còn đáng giá hơn tiền bạc gấp bội.** Vì cô là người đầu tiên đã **tỏ thái độ tôn trọng** đối với một người ăn xin như lão”.

Một tuần sau, A-DI-AN nhận được thư của công ty báo tin cô đã được trúng tuyển. Đây là công việc mà cô luôn mơ ước ngay từ những ngày chuẩn bị thi tốt nghiệp đại học. Về sau khi có dịp gặp Phó Giám Đốc có mặt trong buổi phỏng vấn hôm trước, A-DI-AN đã hỏi lý do tại sao cô lại được tuyển chọn đang khi nhiều bạn ứng viên khác trội vượt hơn cô về nhiều phương diện. Bấy giờ ông Phó Giám Đốc đã trả lời như sau : “Sở dĩ công ty chọn cô vì cô là người thích hợp nhất với công việc quảng cáo của công ty. Cô có thể **không giỏi hơn các ứng viên khác về nhiều mặt, nhưng điều quan trọng nhất công ty muốn thì các ứng viên khác lại không ai bằng cô.** Chính thái độ **tôn trọng kẻ khác**, bất kể họ là ai và thuộc hạng người nào của cô là nhân tố quyết định khiến ban giám đốc chúng tôi chọn cô”. Thì ra **sự tôn trọng tha nhân lại được đánh giá cao hơn nhiều tài năng khác.** Qua câu chuyện với ông Phó Giám Đốc, A-DI-AN cũng biết được lão ăn xin hôm trước chính là người đã được công ty bố trí đóng vai để sát hạch về lối ứng xử của các thí sinh mà công ty đang cần tuyển dụng.

3. SUY NIỆM :

a) Phải cẩn trọng về lời nói : Cách đây vài năm, trong một chương trình giao lưu âm nhạc, một MC trẻ trung, xinh đẹp của đài truyền hình Trung Ương đã giới thiệu trước đồng đảo cử tọa : “Đây là nhạc sĩ P. Có lẽ khán giả chúng ta **không ai lạ gì cái bản mặt của anh**”. Chắc cô muốn nói là “không ai lạ gì anh” !. Quả là một sự cố “đáng tiếc !”. Không những cô MC tái mặt vì lỡ lời, mà hết mọi người trong khán phòng cũng đều thấy gương mặt thay cho cô. Ai trong chúng ta cũng đều có lần nói sai, nói ngọng, nói lặp hay lỡ lời... Nhưng phải *tránh kiểu nói năng ấu trĩ do thói quen, mà không phù hợp với hoàn cảnh và không thể rút lại được như trường hợp này.*

b) Sai lỗi về lời nói cũng được xếp vào loại văn hóa ứng xử : Ca dao có câu : “Vụng ăn có thể cho qua; Nhưng mà vụng nói người ta chê cười”; “Sảy chân gương lại còn vừa; Sảy miệng, biết nói làm sao bây giờ” ...

c) Kính trọng tha nhân qua lời nói : “Lời nói không mất tiền mua. Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau”; “Lời chào cao hơn mâm cỗ”; “Kim vàng ai nỡ uốn câu. Người khôn ai nỡ nói nhau nặng lời”; “Người khôn nói mảnh. Người dại đánh đòn”...

d) Mau nghe chậm nói : Hãy biết lắng nghe lời người khác đang nói, ngay cả khi họ nói điều trái với ý bạn. Bạn cũng cần suy nghĩ trước khi nói. Vì : “Mau nói mau lỗi”; “Hãy uốn lưỡi bảy lần trước khi nói”...

e) Phải tránh nói dài nói dài : Khi trao đổi trong buổi họp, cần tránh nói dài vì : “Rượu nhạt, uống lắm cũng say. Người khôn nói lắm, dẫu hay cũng nhàm”; và “Đa ngôn đa quá !”...

g) Phải tránh nói to tiếng : Đây là điều bất lịch sự vì gây cho người khác sự bức bối như người xưa dạy : “Chim khôn hót tiếng rành rang, Người khôn nói tiếng dịu dàng để nghe”.

h) Phải biết giữ chữ tín : “Một sự thất tín, vạn sự chằng tin”. Đã hứa thì phải giữ lời : “Quân tử nhất ngôn” (Người quân tử chỉ nói một lời); “Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy” (Một lời nói ra, bốn ngựa khó đuổi kịp).

i) Phải tránh tranh cãi về tôn giáo : Bạn có thể thuyết phục người khác về điều bạn tin tưởng, nhưng cần có bằng chứng thực tế, hơn là chỉ tranh cãi suông. Do đó cần tránh đả kích niềm tin của tha nhân như người ta thường nói : “Đả kích niềm tin của kẻ khác là cách hữu hiệu nhất để có thêm kẻ thù”.

4. SINH HOẠT :

Qua câu chuyện đầu bài, bạn có thể rút ra bài học nào trong việc ứng xử với tha nhân ? Tại sao ta phải tôn trọng tha nhân ? Bạn tâm đắc với câu ca dao tục ngữ nào trong bài suy niệm trên ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con luôn biết tôn trọng tha nhân, nhất là **tôn trọng những người nghèo khổ túng cực**, để gây được thiện cảm của mọi người. Xin cho chúng con ý thức tầm quan trọng của sự tôn trọng tha nhân, **thể hiện trình độ văn hoá của một người trưởng thành về nhân cách**. Xin cho chúng con luôn nhìn thấy Chúa hiện thân trong mọi người, nhất là trong những người nghèo khổ để **chia sẻ phục vụ họ như phục vụ chính Chúa**, hầu nên con thảo đẹp lòng Chúa Cha và nên chứng nhân tình yêu của Chúa trước mặt người đời. – AMEN.

BÀI 09

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – ĐỪNG COI THƯỜNG NGƯỜI NGHÈO.

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy phải biết tôn trọng người nghèo : **“Quả vậy, giả như có một người bước vào nơi anh em hội họp, tay đeo nhẫn vàng, áo quần lộng lẫy, đồng thời có một người nghèo khó, ăn mặc tồi tàn, cũng bước vào, mà anh em kính cẩn nhìn người ăn mặc lộng lẫy và nói : “Xin mời ông ngồi vào chỗ danh dự**

này”, còn với người nghèo, anh em lại nói : “Đứng đó !” hoặc : “Ngồi dưới bệ chân tôi đây !”, thì anh em đã chẳng tỏ ra kỳ thị và trở thành những thẩm phán đây tà tâm đó sao ? (Gc 2 2-4).

2. CÂU CHUYỆN : KẾT ĐẲNG CỦA THÁI ĐỘ COI THƯỜNG NGƯỜI NGHÈO

Một phụ nữ 40 tuổi có kinh nghiệm làm quản lý lâu năm đã rất vui mừng khi mới tìm được công việc ưng ý với mức lương hậu hĩnh. Ngày đầu tiên đi làm trong vai trò mới, cô đã đến sớm và mang cả con trai theo. Cô và con trai ngồi chờ tới giờ được chính thức nhận việc tại vườn hoa bên dưới trụ sở công ty. Hai mẹ con chọn một chiếc ghế băng dài ngồi xuống và ăn nhẹ tại đó.

Nhưng điều đáng nói ở đây là cô đã vớt túi rác vừa ăn xong xuống dưới đất theo thói quen xưa nay thay vì lẽ ra phải bỏ vào thùng rác.

Cách đó không xa, một cụ bà lớn tuổi trong bộ đồ lao động đã cũ có đeo găng tay, từ từ tiến lại gần nơi hai mẹ con đang ngồi và nhẹ nhàng cúi xuống nhặt túi rác cô vừa thả ra bỏ vào thùng rác ở gần bên. Vài phút sau, người phụ nữ lại vớt thêm một mẩu giấy gói đồ ăn khác xuống đất. Một lần nữa, bà lão lại bước tới nhặt mẩu giấy ném vào thùng rác. Nhưng lần này trước khi bỏ đi bà quay lại nhẹ nhàng nói :

- Người thiếu ý thức bảo vệ môi trường thì tương lai sẽ không tốt đẹp đâu !

Bị chạm tự ái, người phụ nữ liền đứng dậy **quát mắng bà lão lao công** đã dám lên tiếng dạy dỗ mình :

- Này bà già kia. Tôi sắp trở thành **người quản lý mới của tập đoàn này** và tất nhiên khu vườn này cũng sẽ do tôi quản lý. Tôi **có quyền làm bất cứ điều gì tôi muốn ở đây**. Còn **bà thì hãy chuẩn bị nghi việc đi là vừa**.

Ngay lúc đó một người đàn ông từ trong nhà chạy đến cung kính nói với bà lão :

- **Thưa chủ tịch ! Cuộc họp đã chuẩn bị xong và sắp tới giờ bắt đầu rồi.**

Bà lão nhẹ nhàng gật đầu, tháo găng tay và cởi chiếc áo choàng đang mặc và nói :

- Tôi sẽ lên phòng họp ngay. Nhưng trước hết anh hãy **thay tôi tiến hành thủ tục hủy bỏ hợp đồng với nhân viên quản lý mới này** đi nhé.

- Vâng thưa chủ tịch. Anh chàng đáp.

Người mẹ gần như **chết lặng và không thể nói thêm lời nào nữa. Lời xin lỗi lúc này đã trở nên quá muộn màng.**

Trước khi đi bà chủ tịch còn nhẹ nhàng nói thêm với người phụ nữ :

- Tôi hy vọng rằng sau sự việc này **cô sẽ thay đổi cách ứng xử với mọi người.** Hãy **tôn trọng người khác** dù họ đang ở trong cương vị nào. Vì **khi cô biết tôn trọng người khác thì chính cô cũng sẽ được người khác tôn trọng.**

3. SUY NIỆM :

- Cuộc sống của chúng ta sẽ hạnh phúc biết bao khi mọi người biết **tôn trọng nhau, biết cảm thông, tha thứ và nâng đỡ nhau.** Hãy thay cho lời kết án, là lời chúc mừng, khuyến khích. Thay cho cái nhìn hẹp hòi là những cái nhìn nhân ái, bao dung. Cuộc sống sẽ thật hạnh phúc biết bao khi chúng ta biết **nhìn điều tốt nơi nhau để động viên khuyến khích, thay vì nhìn vào điểm yếu để chỉ trích xem thường.** Cuộc sống sẽ hạnh phúc biết bao khi chúng ta biết **trân trọng những đóng góp của tha nhân và thành thật khen ngợi họ, thay vì ganh ghét, nói xấu để hạ giá trị của họ.**

- Ước gì mỗi người chúng ta biết khiêm tốn để nhận ra **sự cần thiết của tha nhân trong đời sống của mình. Vợ chồng cần có nhau** để nâng đỡ bổ túc cho nhau hầu mang lại hạnh phúc. **Con cái cần đến cha mẹ** để bao bọc chở che khi còn nhỏ và dạy dỗ động viên khi con tới tuổi bước vào

đời. **Hàng xóm** cũng cần đến nhau để khi “tốt lửa tắt đèn có nhau”. Một khi đã nhận ra sự cần thiết của tha nhân trong đời sống của mình, thì hãy **tôn trọng nhau, cộng tác với nhau để xây dựng** cho gia đình, khu xóm, nhà máy được sạch đẹp và hạnh phúc.

4. SINH HOẠT :

Bạn **rút ra bài học gì về văn hoá ứng xử trong cuộc sống** qua câu chuyện cô nhân viên quản lý mới đã tỏ **thái độ khinh thường bà lão lao công nghèo khó**, mà cô không biết chính là chủ tịch tập đoàn đóng vai để **đánh giá nhân cách của cô** trước khi **chính thức tiếp nhận cô làm người quản lý mới** của tập đoàn ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Qua lời thánh Gia-cô-bê dạy phải **tôn trọng người nghèo**, Chúa muốn chúng con **coi trọng mọi người chúng con gặp gỡ tiếp xúc**. Xin cho chúng con biết **sẵn sàng nói chuyện với người lao công** trong môi trường chúng con đang sống và làm việc, hoặc **người ăn xin** trên đường phố, hay **bệnh nhân liệt giường** tại bệnh viện hay nhà tư. Xin cho chúng con nhìn thấy **Chúa đang hiện thân nơi người nghèo khó** để cảm thông chia sẻ và sẵn sàng phục vụ họ như phục vụ chính Chúa, hầu sau này trong ngày phán xét, chúng con sẽ được Chúa đón nhận vào hưởng hạnh phúc Nước Trời muôn đời.- AMEN.

BÀI 10

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – NGUYÊN NHÂN THẤT NHÂN TÂM

1. LỜI CHÚA : Bấy giờ bà mẹ của các con ông Ê-bê-đê đến gặp Đức Giê-su, có các con bà đi theo. Bà bái lạy và kêu xin Người một điều. Người hỏi bà : “Bà muốn gì ?” Bà thưa : “**Xin Thầy truyền cho hai con tôi đây : Một người ngồi bên hữu, một người bên tả Thầy trong Nước Thầy**”... Nghe

vậy, mười môn đệ kia tức tôi với hai anh em đó” (Mt 20,20-21.24).

2. CÂU CHUYỆN : LỆNH CẤM BÁN BÁO VÀ VÉ SỐ DẠO CỦA TP ĐÀ LẠT.

Mới đây TP Đà Lạt ra lệnh **cấm bán báo và bán vé số dạo**. Báo Tin Sáng có đăng một bài của tác giả Trần Bạch Đằng phê bình : **lệnh cấm như vậy là “thất nhân tâm”**. Trong bài báo có đoạn như sau :

“Tôi thật tình ngỡ ngàng : **Bán báo dạo thì tội gì, bán vé số thì tội gì ?** Tại TP HCM báo dạo rất nhiều, mặc dù cũng có khá nhiều sạp báo. Nhưng sạp báo và người bán báo dạo là **hai bộ phận hợp thành để phổ biến văn hóa phẩm** rộng rãi. **“Cấm” là sai lầm**, sai lầm về HÀNH CHÍNH, về XÃ HỘI và cả về VĂN HÓA. Bán vé số dạo cũng vậy, người **bán vé số dạo có tội gì** mà phải cấm, họ **làm cái gì bất hợp pháp** cần ngăn ngừa ? Không có câu trả lời.

Tôi vừa đi Xanh-ga-po về, bên đó có mua báo của người bán dạo. Ai bán ? **Trẻ em, học sinh** trong giờ nghỉ học kiếm thêm ít tiền tiêu vặt. Lành mạnh quá đi chứ. Ở TP HCM, bán báo là một **nghề để sinh sống của hàng trăm người, nếu cộng với người bán vé số thì là hàng ngàn người**, len lỏi khắp các xóm, từ sáng đến tối mong có thêm chút gạo, chút rau giúp mẹ giúp cha. Đó là các em, còn phụ nữ từ nông thôn lên không có nghề, trông mong thu nhập ở tiền bán báo dạo, bán vé số để nuôi mình và nuôi con. Biết bao nhiêu **bà mẹ bán báo dạo, bán vé số** mà nuôi con ăn học thành tiến sĩ. Đó là chưa kể những **người đi xe lăn** bán báo dạo, bán vé số, những **người mất một hay hai chân lê lét trên đường**, chỉ mong kiếm một tí lệ hoa hồng còm cõi.

Chính phủ chưa giải quyết hết các hiện tượng đau lòng này thì không nên ngăn cản. Tôi mong **UBND Thành Phố Đà Lạt xét lại chủ trương cấm bán báo , bán vé số dạo** của mình. **Thất nhân tâm lắm !** Tiện thể xin nói thêm : Thực hiện văn minh đô thị ở Đà Lạt còn quá nhiều việc, ngay

những nơi thanh lịch nên lo cho tốt. ***Đừng lấy những người cơ cực nhất thành phố*** làm thí điểm.”

3. SUY NIỆM :

Trong bất cứ tập thể nào cũng có người xấu kẻ tốt : có người thật thà, có kẻ mưu mô; có người chăm chỉ, có kẻ chây lười... Những “kẻ đáng ghét” ấy đôi khi lại rất khôn khéo khiến người trên không nhận ra, còn người chung quanh dù biết cũng đành chấp nhận. Sau đây là ***6 lối sống khiến người khác thiếu thiện cảm*** và không muốn hợp tác, và một số bí quyết giúp ta “chung sống” hòa bình với họ :

1) Thái độ nhấn tâm vô cảm :

Một số người có chức có quyền tỏ ra ***nhấn tâm khi đề ra các biện pháp để đạt mục đích như trường hợp Thành Phố Đà Lạt*** trong câu chuyện trên : Vì ***muốn giữ cho thành phố được sạch đẹp trước mặt du khách*** nước ngoài, nên Ủy Ban Nhân Dân TP Đà Lạt thay vì dùng các biện pháp ngăn ngừa kẻ xấu, lại ra lệnh cấm việc làm ăn lương thiện là bán báo dạo và bán vé số dạo. Lệnh cấm này ***ảnh hưởng trực tiếp đến chén cơm manh áo của rất nhiều người nghèo, đặc biệt là những người khuyết tật, già cả neo đơn, trẻ em đường phố và cả các sinh viên học sinh nghèo hiếu học...***, đang khi ngay đến chính phủ trung ương, Ủy Ban Nhân Dân hai thành phố lớn như Hà Nội và TP Hồ Chí Minh là nơi có đông du khách nhất nước vẫn chưa có quyết định về vấn đề này. Tác giả Trần Bạch Đằng đã yêu cầu UBND TP Đà Lạt xét lại chủ trương “thất nhân tâm” này.

2) Thái độ ích kỷ hại nhân :

Có lẽ ai trong chúng ta cũng cảm thấy khó chịu bất mãn khi sống chung hay làm việc chung với ***loại người chỉ biết nghĩ đến quyền lợi của mình mà không biết nghĩ đến tha nhân bên cạnh.*** Lối sống ích kỷ thường biểu lộ qua những thái độ chỉ lo cho nhà mình sạch đẹp nên sẵn sàng vất rác, xác chuột chết... bừa bãi ra ngoài đường lộ hay sang nhà bên cạnh: Không cho nhà hàng xóm trở cửa thoát hiểm

hay lỗ thông gió để thông thoáng, đừng đừng vô trách nhiệm với các việc chung trong khu xóm như làm đường hẻm chung, khơi thông cống rãnh thoát nước thải ... **Thái độ ích kỷ như vậy là thất nhân tâm**, khiến hàng xóm chê cười và cũng sẽ nhận lại thái độ bất hợp tác khi gia đình cần được hàng xóm giúp đỡ.

3) Thái độ kiêu ngạo tự mãn :

Hạng người này thường có chút ưu điểm nào đó như học vị cao, có chút địa vị quyền hành nên thường tỏ ra cao ngạo coi thường người khác, thể hiện qua thái độ **phớt lờ khi được người khác chào hỏi**, phát biểu với **giọng "cha chú"**, thích **nghe lời xu nịnh**, có **thành kiến với những ai không theo mình** và tìm cách **"đi" cấp dưới**. **Thái độ kiêu ngạo tự tôn** như vậy sẽ **làm thất nhân tâm**, gây sự bất mãn và bất hợp tác của người khác nên công việc sẽ khó thành công tốt đẹp.

4) Thái độ phản cảm bất lịch sự :

Hạng người này tỏ ra **vụng về trong cách ứng xử**, thể hiện qua việc **luôn gây phiền hà bực mình cho người khác qua cách đối xử thiếu nghiêm túc, ăn mặc lôi thôi, nói năng bỗ bã bất lịch sự, ứng xử thiếu tế nhị, nói chuyện điện thoại oang oang khiến người khác bực mình...** Thái độ như vậy làm **thất nhân tâm**, nên dù có chức có quyền, cũng khiến mọi người bất phục và nói hành nói xấu.

4. SINH HOẠT : Gặp phải một người bạn mắc phải thói xấu làm thất nhân tâm nói trên, **bạn sẽ góp ý xây dựng thế nào để giúp họ tu sửa lại ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa Cha Toàn Năng nhân hậu. Xin sai Thánh Thần đến giúp chúng con luôn biết **kiêm tốn học tập** để ngày một nên hoàn thiện như người ta thường nói : "Biết mình biết người trăm trận trăm thắng !". Xin cho chúng con biết **kiêm tốn nhận ra những sai sót khuyết điểm** của

mình, hầu tu sửa nên hoàn thiện hơn. Xin cho chúng con **biết khiêm tốn phục vụ tha nhân** noi gương Chúa Giê-su là Đấng "đến không phải để được người ta phục vụ, mà để phục vụ và hiến mạng sống làm giá chuộc muôn người." để được thành công trong mọi việc (Mc 10,45).- AMEN.

BÀI 11

GIÁO DỤC NHÂN BẢN – MƯỜI LỐI SỐNG THẬT NHÂN TÂM CẦN TRÁNH

1. LỜI CHÚA : Điều răn thứ hai cũng giống như điều răn thứ nhất : "**Hãy yêu thương người bên cạnh như chính bản thân mình**". (x. Mt 22, 35-40).

2. CÂU CHUYỆN : ĐỪNG GÂY VỚI AI.

DALE CARNEGIE, tác giả sách "Đắc nhân tâm" nổi tiếng, kể lại câu chuyện sau :

"Trong một bữa tiệc, ông khách ngồi bên tay mặt tôi quả quyết rằng câu "**Có một vị thần nắm giữ vận mạng của ta mà ta không thể cưỡng lại được**" là câu trong sách Thánh kinh. Ông ta đã thực sự sai lầm khi nói như vậy. Để tỏ ra mình có kiến thức hơn ông nên tôi đã mạnh dạn lên tiếng công khai cải chính :

- Không đúng. Câu đó của thi hào Shakespeare.

Ông ta không chịu là mình đã sai nên cãi lại :

- Sao ? Câu đó mà của Shakespeare sao ? Không thể được ! Thậm chí vô lý ! Rõ ràng là trong Thánh Kinh mà ! Tôi nhớ rõ như thế.

Ngồi bên trái tôi là ông Grammond bạn cũ của tôi. Ông này đã nhiều năm nghiên cứu về Shakespeare. Cho nên chúng tôi quay lại yêu cầu ông ta phân giải xem ai đúng ai sai. Ông

Grammond đá mạnh vào chân tôi dưới bàn làm hiệu, rồi tuyên bố :

- Anh Dale, anh lầm rồi. Rồi ông quay sang nói với người kia :

- Ông đã nói đúng. Câu đó ở trong Thánh Kinh.

Khi ra về cùng với Grammond, tôi nói :

- Anh biết câu đó là của Shakespeare mà, phải không?

Ông Grammond trả lời :

- Đương nhiên rồi. Nó ở trong vở kịch "Hamlet", hồi V, màn II. Nhưng, này anh Dale, **chúng ta là khách trong một cuộc hội họp vui vẻ, tại sao anh lại muốn chứng minh cho mọi người thấy ông ấy đã sai lầm ?** Có phải làm như vậy thì người ta sẽ có thiện cảm với anh chẳng ? **Sao không để ông ta giữ lại chút thể diện ?** Ông ta đâu có hỏi ý kiến của anh, thì tại sao anh phải tranh luận với ông ta ? **Tốt nhất là anh đừng nên gây sự với ai hết.**

"ĐỪNG GÂY SỰ VỚI AI HẾT". Ông bạn già của tôi nói câu ấy nay đã khuất, nhưng lời khuyên đó, đến bây giờ vẫn còn giúp tôi rất nhiều. Mà hồi ấy tôi lại cần có bài học đó vô cùng. Sau vô số kinh nghiệm tranh luận đã trải qua, tôi nhận ra rằng : **cách hay nhất để thắng một cuộc tranh luận là hãy tránh xa nó đi.** Hãy trốn nó như trốn con rắn hổ, hoặc trốn một trận động đất vậy. Vì mười lần thì có tới chín lần những đối thủ của tôi, sau cuộc tranh luận, dù thua nhưng vẫn không phục thiện và vẫn tin chắc là họ đúng và sẽ trở thành kẻ thù của tôi sau này.

Phải chăng qua câu chuyện này, Dale Carnegie khuyên chúng ta **hãy "ba phải", lẩn tránh các cuộc tranh luận, giấu đi chính kiến của mình để làm vừa lòng kẻ khác ?** Không, ý nghĩa của câu chuyện là thế này : **Muốn giữ được bạn bè, chúng ta nên tỏ thái độ lịch sự tối thiểu.** Ngay cả khi chúng ta bất đồng ý kiến với họ mà chúng ta hoàn toàn có lý, cũng vẫn nên **ứng xử nhã nhặn lịch sự.**

Tóm lại : **Chiến thắng đôi thủ bằng sự thuyết phục, kèm theo thái độ tôn trọng và giữ danh dự cho họ, ấy mới thực là “đắc nhân tâm” vậy.**

3. SUY NIỆM : MƯỜI LỖI SỐNG THẤT NHÂN TÂM CẦN TRÁNH NHƯ SAU :

1) Ích kỷ hại nhân : Chỉ nghĩ đến mình, ưa nói về mình và những gì mình thích, mà không quan tâm, không nghĩ đến người khác. Chẳng hạn : Khi xem truyền hình muốn mở chương trình phim mình thích, không cần nghĩ đến sở thích của những người khác đang cùng xem chung với mình.

2) Tính toán bủn xỉn, cư xử bất công : Tính tình nhỏ mọn chẳng hạn : không tự giác trả lại tiền dư; Ăn chặn tiền từ thiện. Không giúp không cho ai cái gì.

3) Tự tôn, kiêu căng, tự mãn : Thích “nổ” để tỏ ra hơn người. Thích kể công và khoe khoang thành tích của mình. Có thái độ khúm núm khiêm nhường giả tạo.

4) Thiếu tôn trọng người khác : Không biết “kính trên nhường dưới”. Thái độ hách dịch và xem thường người khác. Lấy ý mình làm trọng và không tôn trọng ý chung tập thể, dù biết mình sai. Ngắt lời người đang nói nếu họ nói trái ý mình. Thích phân tích động cơ và tâm lý của người khác để công khai phản bác. Nói hành nói xấu những kẻ vắng mặt.

5) Độc tài ác độc : Có lỗi hành xử cứng nhắc cửa quyền, không biết lắng nghe và thiếu thông cảm với hoàn cảnh khó khăn của người khác. Cư xử “ác nhân thất đức” thiếu tình người, có thái độ “cả vú lấp miệng em” hoặc “Lấy thịt đè người”.

6) Thủ đoạn xảo quyệt : Không trung thực trong lời nói và hành động. Thích kéo bè kết đảng để gây chia rẽ, làm mất tình đoàn kết nội bộ, hay vào hùa với số đông dù biết là sai trái bất công. Có thái độ “thượng tôn hạ đạp”, nghĩa là xu nịnh kẻ trên và khinh thường người dưới.

7) Chua ngoa cay nghiệt : Hay oán trách người khác, không bằng lòng với hoàn cảnh hiện tại. Thích gây hấn và dễ nổi giận về những chuyện không đâu. Thiếu ý chí phấn đấu vươn lên. Lười biếng làm việc bổn phận. Lúc nào nét mặt cũng lộ vẻ u sầu chán nản.

8) Đầu óc thủ cựu thành kiến và không cầu tiến : Có lối suy nghĩ bảo thủ, không muốn thử nghiệm cái mới để cải tiến phương pháp làm việc. Không chịu học tập những người thành công để nâng một tầng tiến.

9) Thiếu lập trường, ba phải, nông cạn ấu trĩ : Làm việc vô nguyên tắc. Không có lập trường nên ai bàn gì cũng nghe. Hay thay đổi quyết định khiến người cộng tác không an tâm. Có cái nhìn thiên cận, ấu trĩ và thiếu nghiêm túc đối với những điều quan trọng.

10) Bất lịch sự trong giao tiếp : Thiếu nụ cười khi gặp gỡ tha nhân. Có thái độ bàng quang thờ ơ với việc chung. Thiếu nhiệt tình thi hành việc bổn phận và dễ dàng bỏ qua các công tác đã được cấp trên phân công.

4. SINH HOẠT : Trong những điều nói trên, bạn thấy điều nào thường gây thất nhân tâm cần cấp thời loại trừ ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp mỗi người chúng con tìm ra những sai sót khuyết điểm trong cách ứng xử để tu sửa, hầu ngày một thành công và nên hoàn thiện hơn.- AMEN.

BÀI 12

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - CÁC PHƯƠNG CÁCH GÂY THIỆN CẢM

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"VẬY NHỮNG GÌ ANH EM MUỐN NGƯỜI TA LÀM CHO MÌNH, THÌ CHÍNH ANH EM CŨNG HÃY LÀM**

cho người ta, vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thể đó” (Mt 7,12).

2. SUY NIỆM :

ĐẮC NHÂN TÂM hay thuật gây thiện cảm là điều kiện quan trọng để thành công trong mọi việc. Sau đây là một số nguyên tắc giúp gây thiện cảm với tha nhân :

1) Nguyên tắc đầu tiên và quan trọng nhất để gây được thiện cảm với người khác là **phải có thiện cảm với người khác trước**, thể hiện qua sự mỉm cười thân thiện, chủ động bắt chuyện làm quen với người mới và hiểu biết một số điều thông thường như : tên, tuổi, nghề nghiệp, gia cảnh, nhà ở... của họ.

2) Cần theo nguyên tắc của Đức Khổng Tử dạy : “Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân” (**Điều gì mình không muốn thì đừng làm cho người khác**). Trong Cựu Ước, Tô-bi-a cha đã khuyên Tô-bi-a con như sau : “Điều con không thích thì đừng làm cho người khác” (Tb 4,15a).

3) Cần lưu ý về y phục của mình như người xưa dạy : “**Y phục xứng kỳ đức**” : Một người ăn mặc lịch sự sẽ dễ gây cảm tình của người khác hơn một kẻ ăn mặc cầu thả lôi thôi.

4) Cần loại bỏ tính khép kín cục bộ nhưng biết **mở rộng lòng để đón nhận tha nhân**. Luôn giữ **nét mặt vui tươi** khi tiếp xúc vì sự vui vẻ dễ chinh phục tình cảm của người đối diện hơn thái độ ủ rũ chán chường.

5) Hãy **nhớ ngày sinh nhật của người khác và chủ động gọi điện, gửi thiệp hay quà mừng** tùy theo tình trạng quen sơ hay thân. Bạn có thể tìm ngày sinh trên thẻ căn cước công dân, bằng lái xe hoặc sơ yếu lý lịch hay trên các trang ... để biết ngày sinh của họ và ghi vào sổ tay để chúc mừng. Cần **gọi đúng tên** của người khác : Vì ai cũng nhạy cảm với tên của mình. Nhớ được tên để xưng hô là cách gây thiện cảm hiệu quả.

6) **Vê lời nói** : Người xưa dạy : “Chim khôn hót tiếng rảnh rang. **Người khôn nói tiếng dịu dàng dễ nghe**”. Khi trả lời điện thoại bạn cần nói **giọng vui vẻ** chứ không miễn cưỡng ngay từ tiếng “alô” đầu tiên. Thánh Gia-cô-bê cũng dạy : “Mau nghe, chậm nói và khoan giận” (x Gc 1,19).

7) Khi nói chuyện cần **nghe hơn là nói nhiều**. Cần cho người nói cơ hội bộc lộ tâm tư tình cảm và những ưu tư rồi lắng nghe và khích lệ họ nói. Chỉ nên nói khi họ có thiện chí muốn nghe.

8) **Ăn nói trung thực** : **Tránh khoe khoang thành tích** của mình. Không phê bình chỉ trích người vắng mặt. Tránh **ăn nói thô lỗ cộc cằn, cử chỉ thô bạo** khiến người khác sợ hãi né tránh và đánh giá thấp về tư cách của bạn. Thánh Gia-cô-bê cũng có lời khuyên các tín hữu **kèm chế miệng lưỡi của mình** (x Gc 3,1-12).

9) Nên **thảo luận để tìm chân lý chứ không tranh luận hơn thua** vì dễ dẫn đến sự giận dữ và thù ghét nhau.

10) **Tập làm trạng sư bào chữa lỗi lầm của anh em** hơn là nghĩ xấu, nói xấu vì sẽ đưa tới chia rẽ ly tán.

11) Cần **khen cách thành thật và đúng lúc đúng chỗ**. Tránh thói xu nịnh bợ đỡ hèn hạ như người xưa dạy : “Ai khen ta mà khen phải thì là bạn ta. Ai chê ta mà chê phải thì là thầy ta. Ai nịnh hót ta đó mới chính là kẻ thù của ta vậy”.

12) Hãy **đi bước trước làm hòa với những ai đang hiểu lầm và thù ghét mình** noi theo gương mẫu và lời dạy của Chúa Giê-su (x Mt 5,43-48).

13) Hãy **bao dung độ lượng và dễ dàng tha thứ** cho những xúc phạm của người khác như Chúa dạy (x Mt 18,21-22).

14) Cần **sửa lỗi cho nhau cách tế nhị và khôn ngoan** (Mt 18,15-17).

15) Khi ứng xử cần **đặt mình vào hoàn cảnh người khác để cảm thông và giúp đỡ** chân tình như lời Chúa phán : “Vậy những gì anh em muốn người ta làm cho mình thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta” (Mt 7,12).

16) Đừng vạch lá tìm sâu, nhưng tập **nhìn mặt tốt của người khác**. Tránh mang định kiến hẹp hòi về người khác.

17) Cần **tôn trọng ý kiến đa số** trong tập thể và tránh lối hành xử độc đoán.

18) Cần cư xử cách **trung thực quang minh** chứ không giả dối che đậy.

19) **Không can thiệp vào việc riêng** của người khác nếu họ không yêu cầu.

20) Cần **tế nhị kín đáo khi giúp đỡ bạn bè về tài chính** để tránh cho họ khỏi bị mặc cảm tự ti.

3. SINH HOẠT : Hãy cho biết những nguyên nhân thường gây tranh cãi bất đồng giữa các thành viên trong tập thể là Gia Đình hay Cộng Đoàn ?

4. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Chúa đã dạy các môn đệ, trong đó có các tin hữu chúng con hôm nay về cách đối nhân xử thế để gây thiện cảm với mọi người : “Những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta”. Xin cho chúng con quyết tâm **thực thi Lời Chúa là quên mình và nghĩ đến người khác**, cụ thể là **lắng nghe để cảm thông, để động viên chia sẻ, để khiêm nhường phục vụ** tha nhân với hết khả năng, hầu nên chứng nhân cho tình thương của Chúa trước mặt mọi người”. – AMEN.

CHƯƠNG II: VĂN HÓA ỨNG XỬ

BÀI 13

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÓI ÍCH KỶ HẠI NHÂN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “**Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các Ngôn sứ là thế đó**” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : XIN MÙ MỘT MẮT.

Có một chàng trai có số khổ, bởi đi đâu anh cũng đều than : “Tui khổ quá !” Ông bụt nghe anh ta kêu khổ như thế, nên ngày nọ đã hiện ra và nói với anh :

- Thôi con đừng than khổ nữa, ta cho con một điều ước. Nhưng điều ước này có một điều kiện là : khi con ước được điều gì thì người hàng xóm mà con thù ghét sẽ nhận được gấp đôi của con.

Chàng trai liền suy tính :

- Nếu ta muốn có 1 triệu USD để xài mà cái thằng hàng xóm chết tiệt kia ngồi không lại nhận được gấp đôi số tiền của ta hay sao ?

Bỗng anh ta nảy ra trong đầu một ý nghĩ táo bạo để trả thù tên hàng xóm đáng ghét kia, nên anh liền vui vẻ thưa với ông Bụt như sau :

- Thưa bụt, con ước con bị mù 1 con mắt, để tên hàng xóm kia sẽ bị đui cả 2 con mắt luôn !

3. SUY NIỆM :

Chàng trai lẽ ra ước mong điều tốt để làm hoà với người hàng xóm và cả hai đều được hưởng hạnh phúc, thì lại làm điều ngược lại là ước cho mình bị mù một mắt để kẻ thù của anh bị mù hai mắt. Đó chính là biểu hiện của thói **ích kỷ hại nhân**.

Ngày nay có lẽ nhiều người cũng có suy nghĩ ích kỷ như vậy: Thay vì chia sẻ niềm vui nỗi buồn với tha nhân, thì lại *vui khi thấy kẻ mình không ưa bị tai ương hoạn nạn*. Thay vì ước mong điều lành cho tha nhân, thì lại *tìm cách gây đau khổ bất hạnh cho kẻ mình không ưa*.

4. SINH HOẠT : Trong nhà hội có đông người, nhưng chỉ được bố trí có vài ba chiếc quạt mát. Bạn có nên để quạt ở chế độ đứng tại chỗ bạn đang ngồi, mà không cho ở chế độ xoay để nhiều người khác cũng được hưởng gió mát hay không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con tránh thói ích kỷ hại nhân, khi chỉ biết nghĩ đến quyền lợi của mình và của các người thân, mà không biết nghĩ đến ích chung của tập thể. Xin cho chúng con biết quên mình để nghĩ đến người khác, hầu chúng con nên người trưởng thành nhân cách, và gây được thiện cảm với mọi người.- AMEN.

BÀI 14

VĂN HOÁ ỨNG XỬ –NGHĨ ĐẾN NGƯỜI KHÁC

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “**Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các Ngôn sứ là thế đó**” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : CHIẾC GIÀY CỦA GĂNG-ĐI.

MAHATMA GANDHI (1868-1948)

Sau một tiếng còi vang lên báo hiệu tới giờ khởi hành. Chiếc xe lửa từ từ chuyển bánh và GĂNG-ĐI (Gandhi) từ sân ga vội chạy đến toa và vừa kịp bước chân lên toa hành khách

thì tàu bắt đầu chạy. Bất ngờ một chiếc giày của ông bị vướng vào bậc thang để lên tàu và bị rơi xuống đường ray. GĂNG-ĐI không thể nhảy xuống nhặt lại chiếc giày đắt tiền vừa bị rơi kia khi con tàu tăng tốc. Bấy giờ trước sự ngỡ ngàng của nhiều người gần đó, GĂNG-ĐI đã lập tức cúi xuống tháo luôn chiếc giày còn lại ném về phía chiếc giày vừa bị rớt xuống đường kia. Sau khi an vị, người hành khách ngồi bên cạnh đã thắc mắc hỏi ông tại sao làm như vậy, thì được GĂNG-ĐI trả lời : “Sở dĩ tôi ném chiếc giày còn lại xuống đường ray là để nếu có người nghèo nào đó lượm được chiếc giày thứ nhất, sẽ dễ tìm thấy chiếc thứ hai và có thể sử dụng được đôi giày của tôi !”.

3. SUY NIỆM :

- Có lẽ mỗi người chúng ta thường nghĩ đến mình hơn nghĩ đến người khác. Đó là **thói ích kỷ cố hữu** của con người. Có một trải nghiệm để đánh giá trình độ trưởng thành của một người là : Bao lâu họ chỉ biết nghĩ đến ích lợi của bản thân, là họ vẫn còn trong tình trạng ấu trĩ về tâm lý. Chỉ khi họ biết quên mình để nghĩ đến người khác, thì mới thực sự nên người **trưởng thành về nhân cách**.

- Nghĩ đến người khác là thực hiện lời đức Khổng Tử : “**Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân**” (Điều mình không muốn thì đừng làm cho người khác). Thánh kinh Cựu ước cũng đã ghi lại lời Tô-bi-a cha khuyên Tô-bi-a con như sau : “**Điều con không thích thì cũng đừng làm cho ai cả**” (Tb 4,15a). Thánh Phao-lô khuyên tín hữu thành Phi-lip-phê như sau : “**Mỗi người đừng tìm lợi ích cho riêng mình, nhưng hãy tìm lợi ích cho người khác**” (Pl 2,4).

- Chúng ta phải “**nghĩ đến người khác**” vì mọi cái chúng ta đang sử dụng đều **do người khác mang lại và phải nhờ người khác mà ta mới có được** như : cơm ăn, áo mặc, xe cộ, đồ dùng, điện nước, thuốc uống, kiến thức, luật pháp... Nếu không được người khác cung cấp giúp đỡ thì cuộc sống của chúng ta sẽ gặp nhiều bất hạnh. Do đó, đến lượt chúng ta, thật là công bình và chính đáng khi ta cũng phải biết nghĩ đến và phục vụ người khác theo khả năng của mình.

- **Nghĩ đến người khác** là cách ứng xử tốt đẹp : Nhưng để thực hiện được điều này, đòi người ta phải **tập thành thói quen**, thành một phong cách ứng xử có văn hóa. Sở dĩ GĂNG-ĐI lập tức cởi chiếc giày thứ hai xuống đường ray bên dưới là do ông đã tập thành thói quen "**nghĩ đến người khác**", nên khi có dịp là lập tức phản ứng ngay mà không cần thời gian suy nghĩ và bỏ lỡ cơ hội.

- Trong gia đình, cha mẹ công giáo cần tập "**nghĩ đến người khác**" theo gương Đức Giê-su. Cần giúp con cái ý thức và biết luôn "**nghĩ đến người khác**" ngay từ khi còn ấu thơ. Đây là điều kiện giúp chúng quên mình vị tha và hy sinh phục vụ tha nhân để nên người trưởng thành nhân cách, nên môn đệ đích thực của Đức Giê-su và chu toàn sứ vụ làm chứng cho Người.

4. SINH HOẠT : Để tạo thành thói quen ứng xử vị tha như GĂNG-ĐI, chúng ta cần phải làm gì ngay từ hôm nay ? Bạn sẽ làm gì cụ thể để hình thành thói quen **quên mình để nghĩ đến người khác** ngay từ gia đình đến trường học và nơi sở làm ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa Cha từ bi nhân ái. Xin giúp mỗi người chúng con biết thực hành giới răn bác ái của Đức Giê-su Con yêu quý của Cha, bằng việc năng thực hành theo câu châm ngôn: "**Nghĩ Đến Người Khác và Đáp Ứng Nhu Cầu**". Nhờ đó chúng con sẽ ngày một nên người trưởng thành về nhân cách và trở thành chứng nhân của Chúa trước mặt mọi người.- AMEN.

BÀI 15

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – QUÊN MÌNH VỊ THA

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy : "**Mỗi người đừng tìm lợi ích cho riêng mình, nhưng hãy tìm lợi ích cho người khác**" (Pl 2,4).

2. CÂU CHUYỆN : ÍCH KỶ LÀ BẢN TÍNH TỰ NHIÊN CỦA CON NGƯỜI :

Bé Tâm bảy tuổi trước khi đi dự lễ Chúa Nhật, mẹ đưa cho bé hai đồng tiền xu mệnh giá 5 đồng và dặn rằng : “Con nhớ bỏ một đồng vào giỏ tiền thu nhà thờ trong thánh lễ để dâng cho Chúa giúp cho người nghèo, còn đồng tiền thứ hai con sẽ mua một gói xôi để ăn sáng sau khi lễ xong nghe chưa ?”.

Tâm nắm chặt hai đồng tiền xu trong tay theo bố đi dự lễ. Trên đường đi chẳng may em đạp phải một hòn đá nên bị té xuống đất. Hai đồng tiền xu trong tay bị văng khỏi túi áo, một đồng nằm ở hè đường trên lối đi, còn đồng kia thì lăn xuống lỗ ga thoát nước bên đường và bị mất tăm. Em lồm cồm bò dậy nhặt đồng xu còn lại rồi thưa với Chúa : “Chúa ơi. Hôm nay thật xui cho Chúa quá. Cái đồng tiền xu con định dâng cho Chúa đã bị rơi xuống lỗ ga mất tiêu rồi. Còn đồng này là của con đó nha”.

3. SUY NIỆM :

Hầu như ai trong chúng ta cũng đều suy tính chọn phần lợi cho mình và dành phần thua thiệt cho người khác. Như trường hợp của bé Tâm trong câu chuyện trên : Em có thể bỏ đồng xu còn lại vào giỏ thu nhà thờ để dâng cho Chúa giúp cho người nghèo, vì em đã có lỗi bất cẩn làm mất đồng xu kia. Hoặc ít nhất với đồng xu còn lại, em có thể mua xôi một nửa cho mình và dâng vào nhà thờ phân nửa cho công bình. Trong thực tế, Giáo hội và những người nghèo chung quanh chúng ta nhiều lần đã chẳng nhận được gì, vì chúng ta đã tính toán ích kỷ để luôn có lợi cho mình và có hại cho tha nhân.

3. SINH HOẠT : Tại sao bé Tâm trong câu chuyện trên lại chọn phần lợi cho mình và để phần bất lợi cho người nghèo ?

4. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho con biết vượt qua thói xấu ích kỷ để tập sống quảng đại với tha nhân. Cho chúng con biết hy sinh để nhường quyền lợi nhiều hơn và nhĩa vụ ít hơn cho người

khác, hầu ngày một nên trưởng thành về nhân cách và hy vọng sẽ được Chúa hưởng hạnh phúc viên mãn trên thiên đàng đời sau.- AMEN.

BÀI 16

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - QUAN TÂM ĐẾN NGƯỜI KHÁC

1. LỜI CHÚA : Đức Giê-su gọi các môn đệ lại mà nói : **"Thầy chạnh lòng thương đám đông, vì họ ở luôn với Thầy đã ba ngày rồi và họ không có gì ăn. Thầy không muốn giải tán họ, để họ nhịn đói mà về, sợ rằng họ bị xiu dọc đường"** (Mt 15,32).

2. CÂU CHUYỆN : TÊN ÔNG GÁC CÔNG TRƯỜNG LÀ GÌ?

Khóa sư phạm mầm non được tổ chức vào mỗi dịp hè để bồi dưỡng kiến thức sư phạm cho các thầy cô giáo sắp tới lúc kết thúc. Nhà trường đã tổ chức một cuộc thi miễn khóa. Học viên chúng tôi đã rất ngỡ ngàng khi đọc được câu hỏi cuối cùng trong bài thi : **"Bạn hãy cho biết tên ông gác công trường của chúng ta là gì ?"** Một câu hỏi không có trong các đề tài đã học suốt khóa. Ai cũng nghĩ đây chỉ là câu hỏi phụ thêm và sẽ không được tính điểm cho bài kiểm tra cuối khóa.

Thực ra bác gác công là một người tóc hoa râm khoảng 62 tuổi, tính tình dễ mến thể hiện qua nét mặt luôn tươi cười mỗi khi tiếp xúc với chúng tôi. Thế nhưng cũng như hầu hết các học viên khác, tôi **không bao giờ nghĩ đến việc hỏi tên của ông**. Hôm ấy, nhiều học viên trong đó có tôi, đành phải bỏ không trả lời câu hỏi cuối này. Sau đó, vào lúc cuối giờ, một học viên đã hỏi giáo sư chủ nhiệm rằng : "Liệu câu hỏi cuối cùng về tên người gác công có được tính điểm vào bài thi hay không, thì được vị này trả lời : "Chắc chắn là có tính điểm rồi". Ông nói tiếp : "Trong việc giáo dục con em, các anh chị là những thầy cô giáo sẽ phải tiếp xúc với nhiều

hạng người khác nhau, và họ đều quan trọng cho sự thành công hay thất bại trong sự nghiệp giáo dục của chúng ta. Do **đó họ rất xứng đáng nhận được sự quan tâm biết tên và gia cảnh của họ**. Chúng ta cũng cần nở nụ cười thân thiện hay nói một câu chào hỏi mỗi khi tiếp xúc với họ”.

3. SUY NIỆM :

Từ ngày ấy, tôi không bao giờ quên bài học này là: **phải biết quan tâm đến những người đã cộng tác giúp đỡ trong đời nhà giáo của tôi**. Tôi cũng không bao giờ quên được tên của bác Tiến, nhân viên bảo vệ nhà trường trong khóa bồi dưỡng năm đó. Cũng nhờ biết quan tâm nghĩ đến người khác như thế, mà tôi đã thành công khi gây được thiện cảm của các bậc phụ huynh và những người làm việc trong cùng mái trường với tôi sau này.

4. SINH HOẠT : Bạn có thường quan tâm đối xử tốt đối với những người thua kém bạn về địa vị xã hội hay không ? Bạn sẽ làm gì trong những ngày sắp tới để nên người trưởng thành về nhân cách ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp chúng con biết **quan tâm đến mọi người chung quanh, và sẵn sàng giúp đỡ phục vụ họ với hết khả năng** của mình, để nên người trưởng thành về nhân cách, và được thành công trong mọi công việc.- AMEN.

BÀI 17

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - HÌNH THÀNH VĂN HOÁ XẾP HÀNG

1. LỜI CHÚA : Tô-bi-a cha khuyên con: **“Điều con ghét chớ làm cho ai”** (Tb 4,15a).

2. CÂU CHUYỆN : VỀ LỐI SỐNG VĂN MINH LỊCH SỰ.

Những ai có dịp đi du lịch tại đảo quốc Sư Tử (Xanh-ga-po) đều có một đánh giá chung : người dân ở đất nước tuy nhỏ bé về hình thể này nhưng lại có nếp sống văn minh lịch sự cao, thể hiện qua việc **xếp hàng** : Họ làm gì cũng đều xếp hàng. Thói quen xếp hàng nơi công cộng ngày nay tại Xanh-ga-po không phải dễ dàng đạt được, nhưng là kết quả của một quá trình giáo dục cộng đồng liên tục suốt 30 năm qua. Chiến dịch "sống văn minh lịch sự toàn quốc" lúc đầu do Cục Xúc Tiến Du Lịch Xanh-ga-po khởi xướng nhằm vận động dân chúng cư xử lịch sự và thân thiện với du khách để thúc đẩy ngành du lịch phát triển. Về sau nhận thấy không nên chỉ gói gọn trong việc đối xử tử tế đối với du khách, nên ngày 1/7/1979 cựu Thủ Tướng Lý Quang Diệu đã phát động chiến dịch Văn Minh Lịch Sự ra toàn xã hội và chọn tháng 7 hằng năm để mọi người "**ngĩ đến nhau và đối xử tử tế với nhau**". Chiến dịch Văn Minh Lịch Sự cũng có một lô-gô là Mặt cười Smiley với khẩu hiệu : "**Hãy biến sự văn minh lịch sự trở thành lối sống của chúng ta**". Đến năm 1982, biểu tượng lô-gô "Mặt cười smiley" được thay bằng "Chú sư tử Singa". Từ 1985, việc thực hiện nếp sống Văn Minh Lịch Sự trở thành chiến dịch kéo dài suốt năm với kinh phí lên đến 700.000 đô-la Xanh mỗi năm. Từ ngày 1/3/2001, chiến dịch "Nếp sống văn minh lịch sự quốc gia" đổi thành phong trào "**Xanh-ga-po tử tế**" kéo dài đến nay.

3. SUY NIỆM :

1) Làm gì để hình thành văn hoá xếp hàng :

Ngày nay tại Việt Nam chúng ta Văn Hóa Xếp Hàng nói chung vẫn chưa được người dân coi trọng. Nhiều nơi vẫn xảy ra hiện tượng giành chỗ trước khi mua vé tàu hay tiến hành làm thủ tục tại sân bay, khiến nhiều du khách nước ngoài bất bình và có ấn tượng không tốt về trình độ văn hóa ứng xử của người Việt chúng ta.

Muốn có văn hóa xếp hàng thì cần **bắt đầu bằng việc giáo dục nhân bản**. Có lẽ trong một thời gian dài do phải lo đối phó với các vấn đề cấp bách của cuộc chiến giành độc lập,

rồi sau đó lại phải đương đầu với vấn đề “cơm áo gạo tiền”... nên các người có trách nhiệm đã quên giáo dục nhân bản cho thế hệ con em như : Giữ tôn ti trật tự trong gia đình, biết kính trên nhường dưới, biết quan tâm đến người khác và tôn trọng tha nhân... thể hiện qua thái độ : Giữ thình lặng tại nơi chung; Giữ gìn vệ sinh công cộng và ý thức bảo vệ của chung... Cũng do không được giáo dục nhân bản nên giới trẻ hiện nay có nhiều biểu hiện thiếu văn hóa như : Tranh giành chỗ đứng khi mua vé xe, vé vào rạp hát hoặc mua hàng trong siêu thị ...

2) Trách nhiệm của gia đình, trường học và xã hội :

Muốn có được văn hóa xếp hàng như người dân các nước văn minh khác trong khu vực, chúng ta cần bắt đầu giáo dục từ gia đình, đến nhà trường và ra xã hội :

- **Trong gia đình** : bà mẹ phải dạy con ứng xử vị tha thay cho vị kỷ, cần dạy con học thuộc và thực hành theo phương châm **"Mình vì mọi người, mọi người vì mình"**. Cha mẹ không được chiều con quá mức. Vì nếu đứa trẻ trong gia đình "muốn gì được nấy", thì nó sẽ không ý thức phải nhường nhịn tha nhân. Từ ý thức ích kỷ sẽ biến thành hành vi tranh giành rồi thành thói quen chộp giật và thành tính cách coi thường luật pháp trong xã hội.

- **Tại trường học** : Thầy cô giáo cần dạy học sinh văn hóa ứng xử qua thái độ **tôn trọng tha nhân, tuân giữ kỷ luật học đường**... Nên cho học sinh xếp hàng *đầu giờ* trước khi vào lớp, tập thói quen *xếp hàng khi nộp học phí* hay khi đến xin *giải quyết công việc* tại nhà trường...

- **Ngoài xã hội** : Tại các cơ quan nhà nước hay nơi phục vụ công cộng cần theo nguyên tắc **"đến trước phục vụ trước"**. Các nhân viên phải cương quyết không giải quyết cho ai không xếp hàng nghiêm túc. Hiện nay tại các ngân hàng, cơ sở khám bệnh hay giao dịch công ty đã có đổi mới là : Khách đến làm việc sẽ nhận một vé thứ tự tự động và làm theo hướng dẫn hiển thị trên màn hình.

3) Vai trò của các phương tiện truyền thông :

Báo chí truyền thanh truyền hình cũng phải tích cực góp phần vào việc **giáo dục công dân** bằng các *khẩu hiệu*, các *tiểu phẩm* phản bác thói ưa tranh giành, bằng những *bài nói chuyện* của các *chuyên gia giáo dục xã hội trên truyền hình*...

Tuy nhiên, ngoài các điều trên còn cần **áp dụng biện pháp răn đe** : Tại Xanh-ga-po du khách mới đến đã được hướng dẫn viên du lịch nhắc nhở phải bỏ rác vào thùng rác. Ai xả rác bừa bãi sẽ bị cảnh sát phạt đến 500 đô-la Xanh. Điều này cũng có tác dụng răn đe rất lớn khiến ai nấy đều sẵn sàng chấp hành kỷ luật.

4. SINH HOẠT : Bạn sẽ làm gì để huấn luyện người dưới quyền về văn hóa xếp hàng ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp các bậc cha mẹ biết *nêu gương sáng và quan tâm dạy dỗ con cái biết ứng xử có văn hoá* trong mọi hoàn cảnh ngay từ khi chúng còn thơ bé.

Xin cho các thầy cô giáo tại nhà trường ý thức tầm quan trọng của việc giáo dục nhân cách cho học trò, để quan tâm nhiều hơn về *môn công dân giáo dục*, và áp dụng bài học *ứng xử có văn hoá* trong các sinh hoạt học đường ...

Xin cho các nhà quản lý xã hội biết tạo điều kiện để công dân biết *ứng xử văn minh trật tự*, nhất là văn hoá xếp hàng... nhờ đó sẽ có thể nâng cao uy tín dân tộc Việt Nam trên trường quốc tế.- AMEN.

BÀI 18

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - NHỮNG CỬ CHỈ ĐẸP TRONG CUỘC SỐNG

1. LỜI CHÚA : “Con người đến không đòi được phục vụ, nhưng để phục vụ và hiến dâng mạng sống mình làm giá chuộc muôn người” (Mt 20,28).

2. CÂU CHUYỆN : NHƯỜNG GHẾ CHO NGƯỜI GIÀ, TRẺ EM.

Trong tháng qua, tôi có dịp đi chơi cuối tuần tại Lái Thiêu, Bình Dương với mấy người bạn. Thay vì dùng xe hai bánh như mọi khi, chúng tôi đã rủ nhau cùng đi xe buýt để vừa an toàn không sợ tai nạn, tránh bị mưa nắng. Tuy nhiên, trong chuyến đi này tôi đã được tận mắt chứng kiến những cử chỉ không mấy tốt đẹp như sau :

Thực vậy, mặc dù đã có một tấm bảng nhỏ kẻ dòng chữ “Hãy nhường ghế cho người già, trẻ em và phụ nữ mang thai” được gắn ngay phía đầu xe, vậy mà vẫn có một chàng thanh niên thản nhiên ngồi trên ghế, đang khi một cụ bà đang đứng ngay bên ! Cũng vậy, một anh thanh niên khác vẫn tình bơ ngồi giữa một số khá đông quý bà quý cô phải đứng suốt quãng đường dài gần 30 cây số. Dọc đường, tôi thấy xe dừng lại đón một cụ bà bước lên. Đầu tiên bà đưa mắt nhìn lướt qua các hàng ghế để mong tìm được một chỗ trống. Nhưng mọi chỗ trên xe đều chật cứng người ngồi và không ai chịu đứng lên nhường chỗ. Cuối cùng bà cụ đành phải rút dép ra kê và ngồi bệt ngay dưới sàn xe. Bấy giờ một chị trung niên do thương hại bà cụ nên đứng dậy nhường ghế cho bà, rồi chị lần bước đến ngồi trên thùng máy phía cuối xe. Một anh thanh niên thấy vậy cũng noi gương đứng lên và đi về phía đầu xe đứng. Một anh khác ở hàng ghế sau cũng đứng dậy để nhường chỗ. Hai anh nhìn nhau mỉm cười ý nhị, quên cả việc mời bà kia ngồi vào ghế của mình. Ngay lúc đó, thật đáng tiếc, một chàng thanh niên đang đứng gần bên vội bước lại dành chỗ. Rồi khi vừa có người xuống trạm thì một ông đi

nặng khập khểnh bước lên xe. Nhưng không một ai quan tâm để đứng lên nhường chỗ cho người bị què cụt này...

3. SUY NIỆM :

Trong cuộc sống thường ngày, nếu biết quan tâm đến người bên cạnh, chắc chắn chúng ta sẽ không thiếu những cơ hội **thể hiện tinh thần phục vụ** bằng những cử chỉ đẹp như : **nhặt một cái đinh** trên đường đi để xe đi sau khỏi bị sùi lổp giữa đường; **Vứt một mảnh sành vào thùng rác** để tránh cho người đi đường khỏi dẫm đạp lên; Dùng **một vật để làm hiệu nắp ga bị bể**, hầu tránh cho người khác phía sau khỏi sứt hăm; Phụ **giúp một người đang khiêng một vật nặng** lên xe; Báo cho người có trách nhiệm an ninh khi phát hiện có **kẻ gian rình rập** một ngôi nhà vắng chủ... Và còn rất nhiều cử chỉ đẹp mà các bạn trẻ chúng ta có thể làm để nói lên tinh thần yêu thương : **sẵn sàng dân thân phục vụ tha nhân vô vụ lợi.**

4. SINH HOẠT : Bạn có thường tự nguyện giúp đỡ người khác khi họ bất chợt gặp sự cố, hay chỉ chịu giúp khi được họ năn nỉ nhờ cậy ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho con luôn vị tha khi biết nghĩ đến người khác và sẵn sàng trợ giúp tha nhân khi cần với hết khả năng. Nhờ đó chúng con sẽ nên người trưởng thành về nhân cách và gây được thiện cảm với mọi người.- AMEN.

BÀI 19

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ TÍCH CỰC CỦA MỘT CỬ CHỈ ĐẸP

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"Điều gì con muốn cho người ta làm cho mình, thì hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó"** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : SỨC LÔI CUỐN CỦA CỬ CHỈ ĐẸP.

- Bà PHO-RƠ-MEN dùng chiếc xe hơi của mình trước một trạm thu phí giao thông trên xa lộ cao tốc. Liếc mắt qua kính chiếu hậu, bà thấy cả một dãy dài xe hơi nối đuôi phía sau xe mình. Bà chợt nảy ra một ý vui vui. Bà hạ kính xe xuống, trao cho nhân viên bán vé một tờ 10 đô-la và bảo : **"Chú ơi. Tôi mua một vé. Còn lại tôi mua thêm 9 vé cho 9 chiếc xe sau tôi. Chỗ dư tôi xin biếu cho chú đó !"**

Không chờ để người bán vé kịp thắc mắc thể hiện qua nét mặt của anh ta, bà Pho-rơ-men quay kính xe, đạp ga và lái xe đi ngay. Bà hình dung ra trong đầu cũng sự ngạc nhiên đầy thú vị ấy nơi khuôn mặt của 9 người lái xe phía sau mà bà không hề quen biết. Bà không cần những lời cảm ơn. Chỉ là một "cử chỉ đẹp" nho nhỏ thôi mà. Có đáng gì đâu !

- Về đến nhà, bà Pho-rơ-men vừa làm bếp vừa tòm tĩm cười một mình vì nhớ lại chuyện sáng nay trên đường. Ông chồng già để ý rất lấy làm lạ. Đến bữa ăn trưa, **ông lựa lời hỏi, bà mới kể lại đầu đuôi câu chuyện.** Đến phiên ông cũng cảm thấy vui lây niềm vui nho nhỏ ấy của bà...

Buổi chiều, đến trường dạy môn giáo dục công dân, ông Pho-rơ-men quyết định làm một "cử chỉ đẹp" bằng cách dùng chính câu chuyện về **"cử chỉ đẹp" của bà vợ để dẫn nhập vào bài học.** Các học sinh trung học của ông lặng đi một thoáng rồi đồng loạt vỗ tay tán thưởng, Cuối cùng thầy giáo Pho-rơ-men kết thúc bài học như sau : **"Các em hãy nhớ : niềm vui sống khởi đi từ những chuyện bình thường nho nhỏ như thế. Mỗi ngày ước gì mỗi người chúng ta đều làm được ít nhất một "cử chỉ đẹp" tương tự, các em nhé !"**

- Ở lớp học hôm ấy có **cô bé Ma-ry,** vốn là một học sinh cá biệt và bướng bỉnh lì lợm, và lười biếng không bao giờ làm việc nhà. Cô bé về nhà trong tâm trạng hết sức hân hoan phấn khởi và quyết định **sẽ làm một cử chỉ đẹp** để cho cha mẹ ngạc nhiên. **Cô lặng lẽ làm việc nhà : quét tước nhà cửa và nấu nướng giặt ủi quần áo mà mẹ cô vẫn làm hằng ngày,** trước khi mẹ cô từ xưởng thợ và cha cô ở tòa

báo trở về nhà. Chập tối, khi hai ông bà bước vào nhà thấy sự sạch sẽ ngăn nắp trong nhà thì đã đoán chừng có sự đổi thay kỳ lạ nào đó nơi cô con gái cưng đang tuổi dậy thì ! Hỏi mãi cô bé mới kể lại câu chuyện về "cử chi đẹp" mà cô đã nghe thầy Pho-rơ-men kể ở lớp. Cô hứa với bố mẹ tất cả các việc cô làm trong nhà hôm nay không phải là "cử chi đẹp" duy nhất, nhưng sẽ được tiếp tục thực hiện trong những ngày sắp tới.

- Sau bữa cơm chiều thật vui vẻ đầm ấm, ông **En-phông-sơ** cha của Ma-ry, vốn là một phóng viên của tờ báo địa phương, khoan khoái ngồi vào bàn làm việc. Ông quyết định phải **viết ngay một bài báo về câu chuyện "cử chi đẹp"...** Chỉ đến chiều hôm sau là cả miền đều xôn xao khi đọc được bài báo. Người ta bảo nhau, ít nhất **mỗi ngày, hãy nhớ làm một "cử chi đẹp" nho nhỏ cho nhau, cho cuộc sống thêm niềm vui...**

- **Cha xứ đưa câu chuyện vào bài giảng thánh lễ Chúa Nhật** kể đó. Một **diễn giả chọn câu chuyện làm chủ đề chính cho một buổi mạn đàm ở hội trường lớn** của thị trấn. Một **bà mẹ kể lại cho đứa con** như một chuyện cổ tích để ru nó vào giấc ngủ ngon. Một **đôi bạn trẻ đang yêu nhau cũng thỏa thuận từ nay sẽ dành cho nhau những "cử chi đẹp"** thay vì những trò giận dỗi vô bổ. Ngoài đường phố, người ta thôi không vút bã kẹo cao-su bừa bãi. Trẻ em ngưng trò đá banh trên đường phố hoặc đi bấm chuông ngoài cổng để chọc phá nhà hàng xóm.

- Những người lái xe cố gắng tránh không làm tạt những vũng nước dơ trên đường lên khách bộ hành. Một **cậu Sói Con** bước ra khỏi nhà, thắt một chiếc nút nhỏ ở chéo đuôi khăn quàng trên ngực, tự nhủ sẽ **làm một "cử chi đẹp"** trên đường đến công viên họp bạn Hướng Đạo. Trong nhà giam, **viên cai ngục** vốn bản tính quyết định sẽ có những "cử chi đẹp" đối với các tù nhân. **Người đi mua hàng** ở tiệm tạp hóa biết mở miệng nói lời cảm ơn lịch sự. Còn **cô bán hàng** thường hay cau có đã biết nở nụ cười khả ái đáp lại khách hàng. Một **câu thủ bóng đá** vốn nổi tiếng

chơi xấu ngáng chân kéo áo, giờ đây trong trận đấu cuối tuần, đã biết chạy lại đỡ nâng cầu thủ đội bạn bị té ngã đứng dậy kèm theo lời xin lỗi...

3. SUY NIỆM :

Một "cử chỉ đẹp". Vâng, chỉ cần một "cử chỉ đẹp" nhỏ nhỏ mỗi ngày thôi, cũng đủ làm cho cuộc sống chung quanh chúng ta thêm ý nhị đậm đà. Và ***niềm vui do thái độ yêu thương và quan tâm đến nhau sẽ được nhen nhúm, rồi bùng cháy thành một đám lửa hồng, lan tỏa ngọn lửa yêu thương đến cho mọi người.***

4. SINH HOẠT :

Bạn thấy "cử chỉ đẹp" của bà Pho-rơ-men trong câu chuyện trên ***có giá trị tích cực*** thế nào ? Trong những ngày này bạn quyết tâm sẽ ***làm "cử chỉ đẹp" nào*** cho người thân trong gia đình, bạn bè nơi trường học hay xưởng làm và mọi người có dịp tiếp xúc ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Qua câu chuyện "Giá Trị tích cực của một cử chỉ đẹp", chúng con hiểu được ***sức mạnh của một cử chỉ đẹp, dù nhỏ bé nhưng lại có sức lôi cuốn được nhiều người khác làm theo.*** Xin giúp chúng con thực hiện ***mỗi ngày một cử chỉ đẹp***, để gây thiện cảm với người khác. Hy vọng cử chỉ đẹp giống như ánh lửa tin yêu sẽ truyền ánh sáng và sức nóng cho người khác, để biến đổi môi trường là gia đình, khu xóm, trường học và xưởng làm... ngày một ấm áp tình người hơn và nên thiên đường hạ giới ngay từ hôm nay.- AMEN.

BÀI 20

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LỊCH SỰ TẾ NHỊ VỚI MỌI NGƯỜI.

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên đồ đệ Ti-mô-thê : **"Hãy thận trọng trong mọi sự"** (2 Tm 4,5).

2. CÂU CHUYỆN : THÁI ĐỘ TÔN TRỌNG NGƯỜI HÀNH KHẤT.

"Một hôm trên đường đi tập thể dục buổi sáng, tôi đã gặp một người hành khất cao niên. Với cặp mắt đỏ hoe, nước mắt giàn giụa, đôi môi tái nhợt và áo quần tả tơi, ông lão chìa đôi tay ra xin tôi giúp đỡ. Tôi lục hết từ túi quần đến túi áo mà không tìm được một đồng nào để giúp đỡ ông. Dù vậy ông lão vẫn kiên nhẫn đứng đợi. Sau đó tôi không biết làm gì khác hơn là nắm lấy hai bàn tay run rẩy vì lạnh của ông và nói : **"Xin ông thứ lỗi. Hôm nay cháu đi tập thể dục nên không mang tiền theo"**.

Tôi thấy đôi môi của ông lão chợt nở ra một nụ cười tươi và ông nói với tôi rằng : "Cảm ơn cháu nhé ! Hôm nay **cháu đã cho ông một món quà quý giá nhất, là thái độ lịch sự tế nhị của cháu**, mà trước đến giờ ông chưa gặp được". Bấy giờ tôi chợt nhận ra : Chính tôi cũng nhận được một món quà quý giá của ông lão vừa cho tôi là **lòng biết ơn**." (Viết theo Tuốc-ghê-nhép).

3. SUY NIỆM :

1) Thế nào là thái độ ứng xử lịch sự tế nhị ? :

- Lịch sự là những cử chỉ, hành vi giao tiếp ứng xử phù hợp với quy định của xã hội, với truyền thống đạo đức dân tộc. Tế nhị là sự khéo léo sử dụng những cử chỉ, ngôn ngữ trong giao tiếp ứng xử, biểu lộ một con người hiểu biết và có văn hóa.

- Lịch sự tế nhị được biểu lộ qua lời nói và cách ứng xử khi giao tiếp, trong các qui định phép tắc xã hội khi quan hệ giữa

người với người, nói lên sự tôn trọng tha nhân. Lịch sự tế nhị cho thấy trình độ văn hóa và đạo đức của một con người.

2) Hiệu quả của thái độ ứng xử tế nhị :

- Người biết cách cư xử lịch sự tế nhị sẽ sống hòa thuận với người chung quanh, trong lòng luôn cảm thấy vui vẻ bình an, đang khi kẻ bất lịch sự thiếu văn hóa lại luôn mang tâm trạng bất an do phải đối phó với nhiều kẻ thù ghét mình.

- Người lịch sự tế nhị sẽ biết giữ thể diện cho người khác và đối lại họ cũng được người khác tôn trọng. Họ luôn đối xử chân thành và tôn trọng tha nhân, nên được nhiều người yêu mến và kết thân, là điều kiện để thành công trong mọi công việc.

3) Chúng ta phải làm gì để trở nên lịch sự tế nhị trong lời nói, cử chỉ và hành động ?

+ LỜI NÓI LỊCH SỰ TẾ NHỊ :

Người lịch sự sẽ không nói những lời tục tĩu, không nói to giữa nơi đông người; biết chào hỏi người khác; biết nói cảm ơn xin lỗi; biết khen nhiều hơn chê; biết tự nhận lỗi; luôn suy nghĩ cẩn thận trước khi nói... để tránh nói ra những lời bất lợi cho bản thân và cho tha nhân.

+ THÁI ĐỘ LỊCH SỰ TẾ NHỊ :

Thái độ của mỗi người cũng là một cách nói. Qua thái độ tế nhị, người đối diện sẽ cảm thấy mình được tôn trọng và sẵn sàng kết thân giao hảo.

+ HÀNH ĐỘNG LỊCH SỰ TẾ NHỊ :

Người lịch sự tế nhị sẽ không tò mò tọc mạch để tìm hiểu những chuyện riêng tư của người khác; Không cười nhạo tật xấu của tha nhân; Không tự tiện lục túi xách, đọc trộm nhật ký và thư riêng, nghe lén hay đọc tin nhắn trong điện thoại của người khác... khi chưa được chủ nhân cho phép... Không nói ra những điều bí mật bất lợi cho người khác...

4. SINH HOẠT :

Giáo viên phụ trách khoá giáo lý dự tòng và hôn phối sẽ ứng xử cách tế nhị lịch sự thế nào đối với các học viên thường hay đi đến trễ ?

Hãy chọn một trong các cách ứng xử sau và cho biết lý do tại sao ứng xử như vậy ?

+ Phê bình kẻ đi học trễ với thái độ và lời lẽ gay gắt để họ sửa lại.

+ Lờ đi và coi như không có chuyện gì.

+ Xử lý không cho làm bài thi cuối khoá.

+ Nhắc nhở chung các học viên tránh đi trễ.

+ Tìm hiểu nguyên nhân học viên đến trễ và đề ra giải pháp hữu hiệu để khắc phục.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết ứng xử lịch sự tế nhị với tha nhân. Xin cho chúng con luôn biết ăn nói tế nhị, ứng xử lịch sự với mọi người. Xin cho chúng con biết khôn ngoan và bao dung khi sửa lỗi cho kẻ làm sai... Nhờ đó chúng con sẽ tạo được bầu khí an vui trong môi trường sống và làm việc của chúng con.- AMEN.

BÀI 21

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TÌNH THƯƠNG CẢM THÔNG VÀ THA THỨ

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy lời Chúa : “Anh em hãy có lòng thương cảm, nhân hậu, khiêm nhu, hiền hòa và nhẫn nại. Hãy **chịu đựng và tha thứ cho nhau**, nếu trong anh em người này có điều gì phải trách móc người kia. Chúa đã

tha thứ cho anh em, thì anh em cũng vậy, anh em phải tha thứ cho nhau. Trên hết mọi đức tính, anh em phải có lòng bác ái : đó là mối dây liên kết tuyệt hảo.” (Cl 3,12-13).

2. CÂU CHUYỆN : THÍCH ĂN MIẾNG BÁNH MÌ CHÁY ĐEN.

“Khi tôi lên 8 hay 9 tuổi gì đó, tôi nhớ thỉnh thoảng mẹ tôi vẫn nướng bánh mì cháy khét. Một tối nọ, mẹ tôi về nhà sau một ngày làm việc dài và bà làm bữa tối cho cha con tôi. Bà dọn ra bàn vài lát bánh mì nướng cháy, không phải cháy xém bình thường mà cháy đen như than. Tôi ngồi nhìn những lát bánh mì và đợi xem có ai nhận ra điều bất thường của chúng và lên tiếng hay không.

Nhưng cha tôi chỉ ăn miếng bánh của ông và hỏi tôi về bài tập cũng như những việc ở trường học như mọi hôm. Tôi không còn nhớ tôi đã nói gì với ông hôm đó, nhưng tôi nhớ đã nghe mẹ tôi xin lỗi ông vì đã làm cháy bánh mì. Và tôi không bao giờ quên được những gì cha tôi nói với mẹ tôi :

- “Em à, anh thích bánh mì cháy mà.”

Đêm đó, tôi đến bên chúc cha tôi ngủ ngon và hỏi có phải thực sự ông thích bánh mì cháy. Cha tôi khoác tay qua vai tôi và nói :

“Mẹ con đã làm việc rất vất vả cả ngày và mẹ rất mệt. **Một lát bánh mì cháy chẳng thể làm hại ai** con ạ, nhưng con biết điều gì thực sự gây tổn thương cho mẹ con không ? Đó là những lời **chê bai trách móc cay nghiệt** đấy.”

Rồi ông nói tiếp : “Con biết đó, cuộc đời đầy rẫy những thứ không hoàn hảo và những con người không toàn vẹn. Cha cũng khá tệ trong rất nhiều việc, chẳng hạn như cha chẳng thể nhớ được sinh nhật hay ngày kỷ niệm như một số người khác.

Điều mà cha học được qua nhiều năm tháng, đó là **học cách chấp nhận sai sót của người khác và chọn cách ứng xử những khác biệt của họ**. Đó là chìa khoá quan trọng nhất

để tạo nên một mối quan hệ lành mạnh, trưởng thành và bền vững con ạ. Cuộc đời rất ngắn ngủi để thức dậy với những hối tiếc và khó chịu. Hãy ***yêu quý những người cư xử tốt với con, và hãy cảm thông với những người chưa làm được điều đó.***”

3. SUY NIỆM :

Trong cuộc sống, bạn cần phải biết học cách cảm thông đối với điểm yếu, điểm hạn chế của người khác. Cảm thông với cuộc sống, tính cách của mọi người trong gia đình, bạn bè, vợ chồng... sẽ giúp bạn có một cuộc sống chung an hòa. Sự cảm thông là bí quyết nuôi dưỡng hạnh phúc gia đình. Truyện Miếng bánh mì cháy là bài học về sự cảm thông giữa con người với con người, giữa những người thân trong cùng một gia đình. Đó là nguyên nhân của sự hoà hợp hạnh phúc gia đình.

4. SINH HOẠT :

Bạn nhận xét thế nào về thái độ của người cha trong câu chuyện không những không khiển trách lỗi của vợ đã nướng bánh mì bị cháy đen, mà còn an ủi vợ khi nói mình thích ăn bánh mì cháy ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Qua lời người cha nói với con trai trong câu chuyện trên. Xin cho chúng con có lòng bao dung nhân ái để cảm thông với các sai sót của người thân và không chấp nhất những lầm lỗi của họ như lời Chúa dạy : “Anh em hãy có lòng thương cảm, nhân hậu, khiêm nhu, hiền hòa và nhẫn nại. Hãy **chịu đựng và tha thứ cho nhau**, nếu trong anh em người này có điều gì phải trách móc người kia”. – AMEN.

BÀI 22

VĂN HOÁ ỨNG XỬ -TRÁNH VUI ĐÙA TRÊN NỖI ĐAU CỦA KẺ KHÁC.

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Cây mà tốt thì quả cũng tốt. Cây mà sâu thì quả cũng sâu, vì xem quả thì biết cây. Loài rắn độc

kia. Xấu như các người thì làm sao nói điều tốt được ? Vì lòng có đầy, miệng mới nói ra. Người tốt thì rút cái tốt từ kho tàng tốt của mình. Kẻ xấu thì rút cái xấu từ kho tàng xấu của mình. Tôi nói cho các người hay : **đến ngày phán xét, người ta sẽ phải trả lời về mọi điều vô ích mình đã nói**" (Mt 12-37).

2. CÂU CHUYỆN : ĐĂNG CẢNH NÓNG LÊN MẠNG XÃ HỘI.

1) Gần đây, **một nam sinh viên năm nhất ở Mỹ đã nói lời tạm biệt gia đình, bạn bè trên trang mạng Facebook rồi đi nhảy cầu tự tử vì hình ảnh quan hệ tình dục của anh bị hai người bạn thân cùng phòng đặt máy "tường thuật trực tiếp" trên mạng, khiến cho cư dân mạng trong cả nước Mỹ đều xôn xao bàn tán.** Từ khi anh chết, người ta không còn thấy những lời bình luận tàn nhẫn hay những tiếng cười châm biếm nào trên nhật ký riêng của anh ta nữa. **Hai gã sinh viên cùng phòng là kẻ đã quay lén và tung lên mạng đã bị tòa án buộc tội "xâm phạm đời tư của công dân" và đã chịu án tù xứng đáng với tội của mình.**

2) Tại Việt Nam, một nữ sinh viên tên Đ.T.H. cũng đã bị rơi vào hoàn cảnh tương tự như anh chàng sinh viên người Mỹ nói trên : Sau khi bị **bạn bè dùng điện thoại di động quay lén rồi phát tán đoạn phim Đ.T.H đang nằm ngủ** lên trang mạng xã hội. Tác giả đoạn video clip đã cố tình tập trung cận ảnh vào bộ phận nhạy cảm trên cơ thể của cô H trong lúc đang ngủ say, khiến cô trở thành nhân vật được mọi người chú ý tại giảng đường đại học Hà-nội. Mỗi lần vào lớp, Đ.T.H. lại nghe được những lời bình luận thô tục về các bộ phận nhạy cảm trên thân thể cô. Cô đã tâm sự như sau : **"Em thật khôn khổ : Đầu óc em lúc nào cũng bất an và thần kinh luôn căng thẳng nên rất khó ngủ. Em chỉ sợ một ngày nào đó đoạn phim đó đến tai bố mẹ hay một người thân quen thì em sẽ không biết phải ăn nói thế nào ?"** Sau đó Đ.T.H. đã bị bệnh trầm cảm phải nghỉ học một tuần lễ liền và chỉ mong mau kết thúc năm học và sẽ chuyển sang học tại một đại học khác để bắt đầu một cuộc sống mới". Trước hậu quả nghiêm trọng gây ra cho Đ.T.H, một cô bạn cùng phòng, kẻ đã quay lén và tung lên mạng xã hội tâm sự : **"Minh cảm thấy rất**

hồi tiếc vì đã làm khổ H. Mình không biết phải làm gì để tháo gỡ đoạn phim đã đăng lên đó. Mà cho dù có gỡ xuống được, thì cũng không thể xóa sạch đoạn phim và những lời bình luận thô tục khiếm nhã đã được lưu lại trong các máy tính của nhiều bạn khác ở khắp nơi trong nước."

3. SUY NIỆM :

1) Nhiều ***hình ảnh "nóng", những đoạn phim ngắn khó coi*** đã được tung lên mạng gây "sốc" đang là thú chơi đùa tai hại của một bộ phận không nhỏ các bạn sinh viên học sinh Việt Nam và các nước khác trên thế giới. Điều đáng nói ở đây là cách chơi này lại ngày càng lan rộng, ***để lại cho các nạn nhân của chúng những cú "sốc" tâm lý rất tai hại***. Nội dung của những tấm ảnh hoặc đoạn phim nhằm vào một ***người nào đó đang trong tình trạng hở hênh về quần áo lót hoặc đang trong tình huống tế nhị khó xử nào đó***. Những hình ảnh này được tung lên mạng kèm theo những lời bình luận thiếu văn hoá của người xem ở khắp nơi.

2) Câu chuyện trên báo Tuổi Trẻ gần đây về hai bạn nữ sinh cùng lớp A3 khoá K44 Trường Trung Học Phổ Thông Thái Hoà (Nghệ An) là một điển hình của trò đùa tai ác này : Trong lúc nghỉ giải lao giữa hai giờ học, ***một bạn nữ sinh vô tình bị hở hênh hở ngực áo, đã bị một bạn trai cùng lớp "quay" bằng điện thoại di động, rồi phát tán lên diễn đàn học sinh của nhà trường để mọi người cùng xem và bình luận, dẫn đến chỗ bạn trai của nữ sinh bị quay lén kia bức xúc đòi trả đũa kẻ đã làm điều tội tệ này***. Câu chuyện chỉ tạm thời lắng xuống khi giáo viên chủ nhiệm lớp họp mặt cả lớp, để buộc kẻ đã phát tán đoạn phim nói trên phải xin lỗi công khai và tháo gỡ toàn bộ đoạn phim đã đăng lên kia.

3) Một sinh viên Trường đại học nọ tại TP.HCM, nạn nhân của một đoạn phim được đăng trên Facebook kể : "Trong một lần đi dã ngoại, mình tham gia vào trò chơi tập thể và bị phạt phải bò dưới sàn nhà, một bạn nam liền ***cầm máy di động ghi lại và cố tình nhắm thẳng vào những bộ phận nhạy cảm của***

mình, rồi phát tán trên Facebook. Tấm ảnh của mình đã trở thành trò đùa của nhiều bạn khác kèm theo những lời bình luận độc ác thô tục. Mình cảm thấy xấu hổ vì bị xúc phạm nghiêm trọng và đang cố tìm ra thủ phạm để cho hẳn một bài học nhớ đời !”.

4) Nhận định về vấn đề này một Giáo sư Khoa Tâm lý Giáo dục Đại Học Sư Phạm TP HCM đã phát biểu như sau :

“Không ai muốn mình trở nên xấu xí trước mặt người khác. Không ai muốn mình bị kẻ khác bôi nhọ và bị mang tai tiếng. Do đó, cách chơi này không được xã hội chấp nhận. Có lẽ nhiều bạn trẻ cũng đồng ý rằng : **việc chụp lén khoảnh khắc “lộ hàng” của người khác để rồi tung lên mạng làm nhục và cố dìm cho họ “chết” là một hành vi ứng xử vô văn hoá và đáng bị các bạn trẻ lên án.** Chính khi vấy mực bôi đen người khác là lúc kẻ đó cũng đang **tự bôi đen phẩm hạnh và tư cách của mình.** Việc mang hình ảnh của bạn ra đùa cợt thì tuy nhất thời có thể làm trò vui trong chốc lát, nhưng đồng thời cũng **gây thương tổn nghiêm trọng về tinh thần cho tha nhân.** Tại sao các bạn không dùng máy ảnh ghi lại những khoảnh khắc tốt đẹp trong cuộc sống ? Điều đó sẽ mang lại niềm vui lớn, hơn là chụp những tấm ảnh nhằm dẫm đạp bạn mình xuống hố sâu tuyệt vọng và còn có thể dẫn đến cái chết oan ức đau thương như đã từng xảy ra đó đây.

4. SINH HOẠT :

Bạn nên **làm gì để cảm thông** với người bị tung phim ảnh cá nhân lên mạng và **cần tỏ thái độ thế nào đối với những kẻ tìm vui đùa trên nỗi đau của tha nhân ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho các bạn trẻ ý thức được **sự tai hại của trò chơi ngu dại khi lén quay phim chụp ảnh nhạy cảm của bạn bè và tung lên mạng để bôi xấu làm nhục nhau.** Xin cho họ ý thức rằng : Vui đùa trên nỗi đau của người khác **chắc sẽ phải lãnh hậu quả là sự trừng**

phạt ngay ở đời này và đời sau theo định luật nhân quả :
"Gieo giống nào gặt giống đó"- "Gieo gió gặt bão" . – AMEN.

BÀI 23

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÁI ĐỘ TỰ MÃN VÀ CỐ CHẤP

1. LỜI CHÚA : Đức Giê-su nói với những người Do-thái : **"Nếu các ông ở lại trong lời của tôi, thì các ông thật là môn đệ tôi; Các ông sẽ biết sự thật, và sự thật sẽ giải phóng các ông."** (Ga 8,31-32).

2. CÂU CHUYỆN : BỊ THIẾT HẠI LỚN LAO DO CỐ CHẤP KHÔNG NHẬN LỖI.

Năm 2008, nhạc sĩ DAVE CARROLL đi lưu diễn các nơi trên thế giới và thường mang theo chiếc đàn ghi-ta gửi hành lý theo đường hàng không của hãng United Airlines. Một lần kia chiếc đàn của anh đã bị gãy làm đôi trong quá trình vận chuyển. Carroll yêu cầu gặp ban lãnh đạo công ty hàng không khiếu nại, nhưng không ai ra tiếp anh vì họ coi chiếc đàn bị gãy chỉ là chuyện nhỏ mà anh Dave đã cố tình "bé xé ra to".

Nhưng đối với người nhạy cảm như các nghệ sỹ thì chiếc đàn guitar chính là một vật thiết thân và có liên quan rất nhiều đến sự nghiệp biểu diễn âm nhạc của anh. Cách xử lý của công ty hàng không đã khiến Carroll rất bất mãn.

Thất vọng với cách hành xử của hãng hàng không lớn thứ hai thế giới, nên vào tháng 6/2009, 9 tháng sau vụ việc xảy ra, nhạc sĩ Dave Carroll đã cho ra đời một bài hát tựa đề : "United breaks guitars" (United làm vỡ đàn guitar).

Bài hát này với giai điệu vui tươi được Dave và bạn bè trong ban nhạc của anh dàn dựng, trình diễn rồi tung lên youtube, trong bài hát có câu điệp khúc nghe có phần "chua chát" : **"United, bạn làm vỡ cây đàn guitar Taylor của tôi rồi !"**. Vì đoạn Clip đã được thể hiện hết sức hóm hỉnh,

với hình ảnh những nhân viên của hãng United Airlines mang đủ sắc thái cảm xúc, khiến cho ai xem clip cũng không khỏi mỉm cười thú vị.

Bài hát không những vui tươi, lại còn... dễ thuộc !

Không ngờ rằng, chỉ trong thời gian hai tuần lễ ngắn ngủi, số lượt truy cập bài hát này trên youtube đã lên tới 5 triệu lượt người xem.

Điều mà không ai nghĩ tới là ảnh hưởng dây truyền của đoạn video clip này đã khiến cổ phiếu của hãng United Airlines sụt giảm xuống 10% trong thời gian 10 ngày.

Do cố chấp không lắng nghe và không chịu phục thiện, nên hãng hàng không United Airlines đã phải chịu thiệt hại tài chính vô cùng lớn lao, cổ phiếu sụt giảm tới 180 triệu đô la, đủ để mua tới 51.000 chiếc đàn guitar để bù thiệt hại cho Carroll.

3. SUY NIỆM :

- Khi được phỏng vấn lý do tại sao lại gây ra thiệt hại lớn lao cho hãng hàng không United Airlines như vậy, Carroll đã trả lời như sau : ***"Kỳ thực tôi chỉ cần có một người nào đó trong ban giám đốc United Airlines đứng ra lắng nghe sự bất mãn của tôi, thừa nhận rằng họ đã làm sai, đền cho tôi dây đàn khác và nói một lời "Xin lỗi". Chỉ cần vậy thôi là đủ. Nhưng họ đã không làm như vậy"***.

- Câu chuyện trên cho thấy : Carroll ***thực lòng không muốn gây thiệt hại lớn*** cho hãng hàng không United Airlines. Anh chỉ ***muốn họ tỏ thiện chí phục thiện, bằng việc lắng nghe*** yêu cầu của anh, thành thật ***nhận lỗi và quyết tâm khắc phục hậu quả là đền cho anh cây đàn khác thay cho cây bị bể*** mà thôi. Nhưng những người lãnh đạo hãng này lại ***cố chấp không chịu lắng nghe để kịp thời khắc phục***, nên cuối cùng họ mới bị thiệt hại nặng nề về tài chính như vậy.

4. SINH HOẠT :

Trong xã hội cũng có những người cố chấp không muốn phục thiện khi đã làm điều sai trái gây thiệt hại cho tha nhân. Chẳng hạn : khi một sự cố tai nạn giao thông xảy ra, kẻ gây tai nạn thường không tự nhận lỗi và luôn đổ lỗi cho nạn nhân hay cho hoàn cảnh, để tránh bị quy trách nhiệm hình sự. Phải tới khi cảnh sát giao thông vào cuộc điều tra tìm ra nguyên nhân thì bấy giờ sự thật mới được sáng tỏ.

5. CẦU NGUYỆN :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết ứng xử khiêm tốn, tránh thái độ cố chấp không nhận lỗi và đổ lỗi cho người khác để trốn trách nhiệm phải bồi thường thiệt hại. Xin cho chúng con biết tỏ thiện chí bằng cách lắng nghe để tìm hiểu nguyên nhân và thành tâm khắc phục hậu quả trong công bình và yêu thương.- AMEN.

BÀI 24

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KIẾN TẠO MÔI TRƯỜNG LÀM VIỆC THÂN THIỆN

1. LỜI CHÚA: Thánh Phê-rô khuyên các tín hữu như sau : "Tất cả anh chị em hãy **đồng tâm nhất trí, thông cảm với nhau**. Hãy **yêu thương nhau** như anh em. Hãy **ăn ở nhân hậu và khiêm tốn**. Đứng lấy ác báo ác, đừng lấy lời nguyên rửa đáp lại lời nguyên rửa. Nhưng trái lại, **hãy chúc phúc**. Vì anh chị em được Thiên Chúa kêu gọi chính là để thừa hưởng lời chúc phúc" (1 Pr 3,8-9).

2. CÂU CHUYỆN : ĐƯỢC CỨU SỐNG NHỜ CÓ LÒNG NHÂN HẬU

Thời Giáo Hội sơ khai, ở Gia-phô, trong số các môn đệ có một bà tên là TA-BI-THA, có nghĩa là Linh Dương. Bà này đầy công đức vì những việc lành và bố thí bà đã làm. Trong những ngày ấy, bà mắc bệnh và qua đời. Người ta tắm xác cho bà và đặt ở lầu trên. Vì Lốt gần Gia-phô, nên khi các môn

đệ nghe biết ông Phê-rô ở đó, liền cử hai người đến mời :
"Xin ông đến với chúng tôi, đừng trì hoãn."

Ông Phê-rô đứng dậy cùng đi với họ. Tới nơi, người ta đưa ông lên lầu trên. Các bà góa xúm lại quanh ông, vừa khóc vừa cho ông xem những áo dài và áo choàng bà Linh Dương đã may khi còn sống cho họ. Ông Phê-rô cho mọi người ra ngoài, rồi quỳ xuống cầu nguyện. Sau đó, ông quay lại về phía thi hài và ra lệnh : "Bà Ta-bi-tha, hãy đứng dậy !" Bà ấy mở mắt ra và khi thấy ông Phê-rô, liền ngồi dậy. Ông đưa tay đỡ bà đứng dậy, rồi gọi các bà góa lại và cho thấy bà đang sống. Cả thành Gia-phô đều biết việc này và có nhiều người đã tin vào Chúa. (Cv 9,36-42)

3. SUY NIỆM : KIẾN TẠO MÔI TRƯỜNG LÀM VIỆC THÂN THIỆN.

Trong công việc làm ăn kinh tế : Không ai có thể một mình mà thành công. Sẽ có những lúc chúng ta cần tới sự giúp đỡ của đồng nghiệp để giải quyết những khó khăn gặp phải. Sau đây là một số gợi ý giúp chúng ta kiến tạo môi trường làm việc thân thiện trong công sở hay tại các xí nghiệp nhà máy sản xuất :

1) Đối xử tốt với mọi người :

Một nụ cười hay lời chào vui vẻ khi gặp đồng nghiệp là cách thể hiện sự thân thiện tích cực. Bạn cũng nên để ý đến những hành động nhỏ cho tha nhân nhưng lại có ảnh hưởng lớn như : giúp mở cửa, giữ nút thang máy, nhặt đồ đánh rơi... Bạn muốn làm việc với những người bạn tốt và chắc đồng nghiệp của bạn cũng vậy !

2) Nhiệt tình giúp đỡ tha nhân :

Sau khi làm xong công việc của mình, thay vì nghỉ ngơi thư giãn, bạn lại sẵn sàng giúp đỡ một đồng nghiệp đang bị "ngập đầu" giải quyết những phàn nàn của khách hàng. Đồng nghiệp của bạn khi ấy sẽ rất cảm kích và chắc chắn sau này khi bạn ở trong tình huống tương tự, họ cũng sẽ hỗ trợ bạn hết mình.

3) Chủ động chấp nhận những khó khăn :

Chắc chắn bạn sẽ gặp nhiều vất vả để giải quyết các việc khó khăn. Nhưng nếu bạn chủ động nhận phần việc khó hơn cho mình, bạn đã thể hiện được bản lãnh, chứng tỏ bạn là con người tự tin, không ngại khó. Đây cũng là cơ hội để bạn hoàn thiện kỹ năng và nâng cao kiến thức. Sếp và đồng nghiệp chắc sẽ đánh giá cao tinh thần tích cực và sự nhiệt tình làm việc của bạn.

4) Ứng xử lịch thiệp :

Nơi bạn làm việc là một tập thể thu nhỏ, vì vậy bạn cần ý thức về hành động của mình để tránh cho đồng nghiệp khỏi khó chịu. Ví dụ : bạn sẽ tắt đèn và các thiết bị khác trong phòng sau khi họp xong... Khi các thiết bị văn phòng như máy in, máy fax, điện thoại gặp trục trặc mà bạn không giải quyết được, đừng làm ngơ mà hãy kịp thời thông báo cho người có trách nhiệm để giải quyết sự cố.

Trong môi trường làm việc, mọi người ngồi gần nhau, bạn đừng để những sở thích cá nhân của mình ảnh hưởng đến người khác. Chẳng hạn : Nếu bạn thích nghe nhạc giải lao giữa giờ, hãy dùng ê-cút-tơ áp tai nghe; Khi nói chuyện điện thoại, hãy hạ thấp giọng hoặc tìm chỗ vắng người để nói chuyện; Đừng ăn những món nặng mùi như sầu riêng tại nơi làm việc để tránh gây khó chịu cho người khác...

5) Nhiệt tình tiếp đón đồng nghiệp mới :

Ấn tượng về ngày đầu tiên của bạn tại công ty thế nào ? Bạn không quen biết ai, bạn bối rối không biết nhà vệ sinh ở đâu hay cách sử dụng máy fax ra sao ? Đừng để điều này xảy ra với đồng nghiệp mới, đặc biệt nếu họ làm việc chung trong cùng nhóm với bạn. Khi thấy họ lạc lõng trong môi trường mới, bạn hãy chủ động bắt chuyện, giới thiệu họ với các bạn đồng nghiệp khác, giúp họ hòa nhập nhanh với nhóm. Lòng tốt của bạn chắc chắn sẽ được họ ghi nhận với sự cảm kích biết ơn !

6) Lắng nghe góp ý xây dựng của người khác :

Trong cuộc họp, dù bạn nghĩ giải pháp của bạn là tối ưu có thể đáp ứng được khó khăn hiện tại, nhưng cũng không mất gì nếu bạn sẵn sàng lắng nghe ý kiến của các đồng nghiệp khác. Hãy thể hiện sự tôn trọng dành cho họ và khen những đóng góp dù nhỏ bé của họ. Khi lắng nghe ý kiến từ nhiều phía khác nhau, có thể bạn sẽ có được giải pháp phù hợp hơn với những gì bạn đã nghĩ trước đó.

7) Đề cao sự giúp đỡ của đồng nghiệp :

Trong tình huống bạn đã hoàn thành xuất sắc công việc với sự hỗ trợ phần nào của đồng nghiệp. Hãy bày tỏ sự biết ơn chân thành đối với họ và cho sếp biết phần đóng góp quý báu của họ trong dự án này. Họ sẽ cảm thấy tự hào vì đã giúp ích cho bạn và cho việc chung. Mỗi quan hệ giữa bạn và đồng nghiệp sẽ ngày một tốt hơn sau này.

Lời khuyên cuối cùng dành cho bạn trong việc xây dựng các mối quan hệ tốt tại công sở hay xí nghiệp : **Hãy đối xử với mọi người theo cách mà bạn muốn họ đối xử với bạn. Rồi sẽ tới lúc ai nấy đều muốn được hợp tác làm việc chung với bạn.** Con đường thăng tiến của bạn do đó sẽ ngày một rộng mở.

4. SINH HOẠT : Bạn nhận định thế nào về **7 cách giúp xây dựng quan hệ tốt với bạn đồng nghiệp, là điều kiện giúp bạn thành công trong công việc ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức tầm quan trọng của thái độ **nhật tình giúp đỡ tha nhân** trong cộng đoàn, công sở hay nhà máy xí nghiệp... Xin cho chúng con luôn sống lời Chúa là **quan tâm phục vụ tha nhân và đối xử tốt với các đồng nghiệp,** như chúng con muốn được họ đối xử tốt với chúng con.- AMEN.

BÀI 25

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – THÁI ĐỘ CỜ MỞ THÂN THIỆN.

1. LỜI CHÚA : Thánh Phê-rô khuyên các tín hữu như sau: **"Tất cả anh chị em hãy đồng tâm nhất trí, thông cảm với nhau. Hãy yêu thương nhau như anh em. Hãy ăn ở nhân hậu và khiêm tốn. Đứng dậy ác báo ác, đừng lấy lời nguyền rủa đáp lại lời nguyền rủa. Nhưng trái lại, hãy chúc phúc. Vì anh chị em được Thiên Chúa kêu gọi chính là để thừa hưởng lời chúc phúc"** (1 Pr 3,8-9).

2. CÂU CHUYỆN : DÂN ĐẢO QUỐC XANH-GA-PO THÂN THIỆN.

Có lẽ ai trong chúng ta là người Việt Nam cũng cảm thấy tự hào khi thỉnh thoảng được nghe lời nhận xét của một số người nước ngoài đến làm việc hay đi du lịch tại Việt Nam : "Con người Việt Nam rất thân thiện". Tuy nhiên, có thể đó chỉ là những lời động viên mang tính ngoại giao của người nước ngoài khi phải phát biểu công khai. Chúng ta cần khiêm tốn nhìn nhận thực trạng về thái độ giao tiếp ứng xử của một bộ phận không nhỏ người Việt còn nhiều hạn chế. Gần đây trên mạng có đăng một bài báo của một nữ tác giả đã nêu nhận xét về thái độ và con người của đảo quốc Xanh-ga-po (Singapore) nhân chuyến mang con sang đó chữa bệnh trong 2 tuần lễ. Chị đã nêu nhận xét khá trung thực khi so sánh giữa thái độ thân thiện của người Xanh-ga-po với thái độ không mấy tốt đẹp của người Việt chúng ta như sau :

1) TẠI PHI TRƯỜNG : Chị kể : "Ấn tượng đầu tiên của tôi là hộp kẹo nhỏ để trên bàn nhân viên hải quan tại sân bay Xanh-ga-po . Nó cho tôi cảm giác tôi được chào đón ở đất nước xinh đẹp này. Sau chừng hai phút làm thủ tục nhập cảnh, viên chức hải quan Xanh-ga-po tuổi trạc tứ tuần đã ân cần dặn dò tôi : "Bạn nhớ đến cơ quan di trú để gia hạn, nếu thời gian chữa bệnh cho em bé kéo dài hơn 30 ngày nhé". Khi ấy, trong đầu tôi lại liên tưởng đến hình ảnh cặp

mắt quắc lên đầy giận dữ của một nhân viên hải quan Việt Nam khoảng 20 tuổi dành cho người mẹ 70 tuổi đi cùng tôi. Anh ta nói to : "Ai cho lên đây một lúc cả đồng như thế này hả ?". Do bà cụ lần đầu đi nước ngoài nên đã không biết phải xếp hàng khi làm thủ tục hải quan.

2) TRÊN XE TA-XI : Chị kể : "Đi ta-xi, thấy đồng hồ tính tiền chỉ số tiền phải trả là 5,5 đô Xanh, tương đương 55 ngàn tiền VN, tôi đưa tờ 5 đô Xanh và lục túi để tính đưa thêm 50 xu nữa. Nhưng thật bất ngờ khi anh tài xế Ta-xi lại đưa trả lại cho tôi 50 xu. Anh giải thích vì đi nhầm đường bị lỗ mất 1 đô, nên anh chỉ lấy tôi đúng 4,5 đô thôi. Tôi thật ngạc nhiên, vì tôi có than phiền gì đâu ! Vì thực sự tôi cũng đâu có biết đường đi xa hay gần để than phiền. Hôm khác, khi gọi điện thoại kêu ta-xi, tôi vẫy gọi một chiếc khác đang vắng khách. Lên xe rồi, tôi gọi lại cho hãng ta-xi ban nãy để báo mình không cần gọi xe nữa. Anh tài xế chờ tôi cúp máy xong, liền nhẹ nhàng nói : "Lần sau, nếu không quá khẩn cấp, chị hãy ráng ngồi đợi xe đến nhé. Vì khi chị báo hoãn không đi nữa, thì có thể người tài xế do hãng điều tới cũng sắp chạy đến chỗ hẹn rồi. Đây không phải là vấn đề tiền bạc đâu, nhưng có lẽ anh tài xế bị đón hụt sẽ rất buồn vì thấy mình không được khách hàng tôn trọng".

3) Ở BỆNH VIỆN NHI : Chị kể : "Ở những cơ sở y tế cho trẻ em, dù là bệnh viện công to lớn hay phòng khám tư nhân nhỏ bé, đâu đâu cũng thấy có nhiều đồ chơi con nít. Trong phòng khám, trẻ con được tự do chạy nhảy đang khi phụ huynh nói chuyện với bác sĩ. Lỡ các em có đụng làm đổ đồ chơi thì cũng chỉ nhận được nụ cười cảm thông, như vị giáo sư già ở bệnh viện trẻ em. Ông nói : "Không sao đâu. Trẻ con mà. Đó là do lỗi của chúng tôi đã để đồ chơi trong tầm tay trẻ em". Tôi thấy ông đã ghi dày đặc cả một trang giấy hồ sơ bệnh án của con tôi. Về những phương pháp đã chữa trị ở Việt Nam, ông hỏi tôi phương pháp nào thành công, phương pháp nào không... Ông khiến tôi không thể không so sánh với những lần đi khám bệnh ở Việt Nam. Tôi chỉ dám trả lời đúng những câu hỏi rất ngắn của bác sĩ, vì đã có lần

tôi lỡ nói về những kinh nghiệm chữa trị cho bé mà tôi đã áp dụng trong thời gian trước đó, tôi đã nhận được "lời bình" : "Hóa ra chị là bác sĩ chứ đâu phải tôi!"

4) Ở PHÒNG TẬP VẬT LÝ TRỊ LIỆU : Chị kể : "Lần khác, tôi được giới thiệu đưa con đi tập vật lý trị liệu ở phòng tập tên là "Pa-xi-phíc Pên Ke-ơ Xen-tơ" (Pacific Pain Care Center). Sau khi quan sát khoảng 5 phút, anh kỹ thuật viên đã hỏi tôi sao lại mang cháu đến trung tâm này ? Tôi muốn lấy lòng anh nên nói : "Tôi được bạn bè giới thiệu đây là chỗ tốt nhất để tập vật lý trị liệu cho bé". Anh ta làm tôi bất ngờ khi nói : "Tôi biết ở đây còn có những nơi khác thích hợp hơn cho bé. Ở đây chúng tôi không có đủ phương tiện chuyên dùng cho trẻ em". Nói rồi anh ta gọi điện thoại đến một phòng tập trẻ em, cố gắng sắp xếp một cái hẹn vào ngày hôm sau cho con tôi, vì biết tôi là người nước ngoài, không thể chờ đợi lâu. Rồi anh ngồi vào máy tính, lên mạng chỉ dẫn cho tôi lộ trình đi đến đó thật cặn kẽ. Tính ra anh đã mất 40 phút với hai mẹ con tôi. Nhưng sau đó anh ta cương quyết không nhận số tiền tôi trả cho anh. Chẳng cần phải tính toán nhiều, tôi cũng biết anh đã chịu thiệt. Vì sau đó tôi đã phải trả gần 200 đôla Xanh (tương đương 2 triệu đồng VN) cho 1 giờ tập ở phòng tập trẻ em. Tôi thấy anh nhân viên phụ trách tập cho con tôi thật tận tụy. Anh đã không quản ngại quì một gối xuống đất khi nói chuyện với bé, trong khi tôi ngồi giữ bé ở yên trên ghế. Quả là quá tương phản với thái độ thiếu thân thiện của không ít nhân viên y tế, thậm chí cả hộ lý tại các bệnh viện Việt Nam, khi tự cho mình có quyền nạt nộ bệnh nhân.

5) TRÊN ĐƯỜNG PHỐ : Chị kể : "Đi trên đường phố Xanh-ga-po , bạn sẽ có cảm giác chẳng khác gì ở Pa-ri hay Nữ Ước. Vì Xanh-ga-po cũng quy tụ đủ thứ sắc dân tây ta lẫn lộn. Người dân đảo quốc Sư Tử đã học được rất nhiều "chất Tây". Chẳng hạn : Làm việc với *tinh thần trách nhiệm cao và làm đến nơi đến chốn*. Nhưng đồng thời họ vẫn tỏ ra có *tình cảm thân thiện* theo kiểu Á Đông. Khi hỏi đường và nhờ chỉ dẫn ở Xanh-ga-po, đa số người được hỏi đều tạm ngưng việc

để chỉ dẫn, thậm chí có người còn bỏ công dẫn bạn đến tận nơi cần tìm nữa.

Xin cảm ơn ***đất nước Xanh-ga-po đã để lại trong tôi ấn tượng rất sâu sắc và bài học thực tế về thái độ ứng xử thân thiện với tha nhân***".

3. SINH HOẠT :

1) Bạn đề ra giải pháp nào khả thi để giúp người Việt chúng ta học tập cách cư xử thân thiện của người Âu Châu, đặc biệt của người dân đảo quốc Sư Tử như trên?

4. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con học nơi Chúa tinh thần nhân ái bao dung thể hiện qua thái độ thân thiện và quên mình phục vụ vô vụ lợi. Xin cho chúng con ngày một nên người trưởng thành về nhân cách và nên con thảo của Cha trên trời.- AMEN.

BÀI 26

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – THÂN THIỆN NHƯNG ĐỪNG TỌC MẠCH

1. LỜI CHÚA : Hồi ấy, bà Ma-ri-a **lên đường vội vã** đến miền núi, vào một thành thuộc chi tộc Giu-đa. Bà vào nhà ông Da-ca-ri-a và **chào bà Ê-li-sa-bét...** Bà Ma-ri-a **ở lại với bà Ê-li-sa-bét độ ba tháng** rồi trở về nhà (Lc 1,39-40.56).

2. CÂU CHUYỆN : CHUYỆN GIA ĐÌNH GIE-NI-PHƠ.

Chị GIE-NI-PHƠ (Jennifer), một người Mỹ lấy chồng Việt Nam, khi được hỏi suy nghĩ thế nào về thái độ của bà con người Việt đối với gia đình mình, thì chị đã trả lời như sau : "Những người hàng xóm Việt Nam của chúng tôi rất tốt : Họ nắm rất rõ các sinh hoạt của gia đình tôi. Nếu tôi hắt hơi, họ

hỏi tôi đã uống thuốc chưa ? Uống loại thuốc gì ? và sẵn sàng đi mua thuốc giúp. Mỗi sáng khi chưa thấy tôi đổ rác, họ liền gọi cửa nhắc nhở hoặc giúp mang rác ra xe đổ giúp. Họ thật tốt bụng đáng quý".

Nhưng GIEN đôi khi cảm thấy sự quan tâm của những người hàng xóm cũng có hơi quá đáng. Chị than phiền như sau : "Khi không thấy chồng tôi ở nhà, họ hỏi thăm anh ấy đi đâu ? Khi nào thì về ? Dường như họ muốn biết mọi thứ diễn ra trong gia đình tôi, kể cả những chuyện như : tối qua vợ chồng tôi to tiếng với nhau về việc gì ? Họ cũng thắc mắc về sinh hoạt riêng của chúng tôi. Chẳng hạn : Con chúng tôi có được ngủ chung phòng với vợ chồng tôi không ?... Đôi khi tôi cảm thấy rất bất tiện khi phải trả lời các câu hỏi mang tính tò mò tọc mạch như thế"...

3. SUY NIỆM :

Vậy thế nào là ứng xử thân thiện ? Phân biệt thái độ thân thiện khác với tọc mạch thế nào ? Ta phải làm gì ?

1) Thế nào là thái độ thân thiện ?

Thân thiện là thái độ xã giao lịch sự khi tiếp xúc với tha nhân, thể hiện qua thái độ niềm nở mỉm cười với người mới gặp để làm quen, rồi quan tâm thăm hỏi và sẵn sàng đáp ứng nhu cầu của họ. Rộng rãi khen các ưu điểm cách tế nhị đúng lúc hợp hoàn cảnh; Sẵn sàng trả lời các vấn nạn; Tiên liệu để chuẩn bị trước những gì tha nhân cần... Thái độ thân thiện như nói trên rất cần cho những ai muốn thành công trong việc phục vụ tha nhân và những người muốn thi hành sứ vụ loan báo Tin Mừng cho lương dân.

2) Vậy trong thực tế đời thường, chúng ta phải quan tâm tới người khác thế nào mới tốt, và tránh trở thành tò mò tọc mạch đáng ghét ?

Thực ra, vấn đề không phải ở sự năng quan tâm hỏi thăm, mà liên quan đến hai nguyên tắc ứng xử như sau :

- Một là ***khi người bị hỏi cảm thấy bị tổn thương và không muốn trả lời câu hỏi***, thì đó không còn là thái độ thân thiện đáng quý nữa.

- Hai là ***khi người hỏi chỉ muốn thỏa mãn tính tò mò muốn biết mọi sự về đời tư của người kia, chứ không nhằm để giúp đỡ chia sẻ sự khó khăn của họ***, thì đó là thái độ bất lịch sự.

4. SINH HOẠT : Đối với những bạn cùng phòng hay người cùng xóm, ta **nên làm gì để tỏ thái độ thân thiện ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cử Thánh Thần đến giúp chúng con biết cách ***cư xử thân thiện với mọi người chung quanh*** để gây thiện cảm, là điều kiện thành công trong mọi công việc. Xin cho chúng con biết quan tâm đến tha nhân và sẵn sàng phục vụ, để nên người ***trưởng thành về nhân cách, nên con thảo của Chúa Cha, nên môn đệ đích thực của Chúa, và nên anh chị em của mọi người*** trong đại gia đình Hội Thánh.- AMEN.

BÀI 27

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – TẬP XÉT ĐOÁN TỐT CHO THA NHÂN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Anh em đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán. Vì anh em xét đoán thế nào, thì anh em cũng sẽ bị Thiên Chúa xét đoán như vậy. Và anh em đong bằng đấu nào thì Thiên Chúa cũng sẽ đong cho anh em đấu ấy” (Mt 7,1-2).

2. CÂU CHUYỆN : YÊU NÊN TỐT GHÉT NÊN XẤU.

Sách “Cổ Học Tinh Hoa” có ghi lại câu chuyện về thói xét đoán chủ quan như sau :

Vua nước Vệ rất yêu thương một cô gái tên Di Tử Hà. Theo luật nước Vệ : Ai phạm tội đi trộm xe của vua sẽ bị phạt

chặt chân. Một hôm nghe tin báo mẹ bị ốm nặng lúc nửa đêm, Di Tử Hà đã vội lấy xe của nhà vua mà đi cho nhanh. Sau khi biết chuyện vua liền khen rằng : “Di Tử Hà có hiếu thật ! Vì hết lòng hiếu thảo với mẹ nên đã dám phạm lỗi đi xe của vua là tội có thể bị chặt chân !” Lại một hôm khác, khi theo vua đi chơi ngoài vườn cây ăn trái, Di Tử Hà ăn quả đào thấy ngọt, liền đưa cho vua phân nửa còn lại. Vua liền quay sang nói với cận thần rằng : “Nàng ấy yêu lắm thật ! Cửa đang ăn ngon miệng mà sẵn sàng nhường một phần cho lắm”.

Về sau khi vua không còn yêu Di Tử Hà nữa, một hôm Di Tử Hà phạm lỗi, vua liền nổi giận kể ra các tội cũ của nàng : “Di Tử Hà có lần đã dám tự tiện lấy xe của trẫm mà đi. Lại lần khác đã dám đưa cho trẫm nửa trái đào đã ăn còn thừa. Nàng ta đã nhiều lần phạm tội đối với trẫm”. Nói xong vua truyền cho quân lính trị tội Di Tử Hà.

3. SUY NIỆM :

Chúa ban cho loài người chúng ta có trí khôn biết suy luận điều hay lẽ thiệt, biết phân biệt điều đúng sai phải trái, biết nhận xét người tốt kẻ xấu... để ứng xử cho xứng hợp. Như vậy sự *xét đoán là một tài năng cao quý Chúa ban* cho loài người, làm cho con người trở vượt trên mọi loài vật khác.

Tuy nhiên chúng ta thường hay nghĩ sai, xét đoán ý trái cho kẻ khác nên Chúa Giê-su đã dạy: “Anh em *đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán*. Vì anh em xét đoán thế nào thì anh em cũng sẽ bị Thiên Chúa xét đoán như vậy. Và anh em đong bằng đấu nào thì Thiên Chúa cũng sẽ đong cho anh em bằng đấu ấy” (Mt 7,1-2).

4. SINH HOẠT :

1) TẠI SAO CHÚNG TA THƯỜNG XÉT ĐOÁN Ý TRÁI CHO NGƯỜI KHÁC ?

a) Do bản tính của chúng ta không tốt : Các thánh nhân là những người tốt, lòng trí đầy thiện hảo, nên thường nghĩ tốt cho người khác, luôn cắt nghĩa ý tốt và ngay lành cho tha

nhân. Còn những người xấu thường “*suy bụng ta ra bụng người*”, nên hay nghĩ xấu cho người khác. Chính thói xấu nhỏ nhen, ưa ganh tị với những ai hơn mình làm cho chúng ta dễ xét đoán và đánh giá không đúng về người khác : “*Cao chê ngông, thấp chê lùn; Béo chê béo trọc béo tròn, Gầy chê xương sống xương sườn phơi ra !*”

b) Do bị tình cảm yêu ghét chi phối : “*Yêu nên tốt, ghét nên xấu !*”. Thực vậy, khi đeo kính màu hồng thì chúng ta sẽ nhìn thấy mọi người mọi vật chung quanh đều màu hồng cả. Ngay cả những sai lỗi, khuyết điểm của “người yêu” cũng trở thành dễ thương như ca dao Việt Nam: “*Mũi em mười tám gánh lông, Chồng yêu, chồng bảo : Râu rồng trời cho ! - Đêm nằm thì ngáy o o... Chồng yêu, chồng bảo : Ngáy cho vui nhà ! - Đi chợ thì hay ăn quà, Chồng yêu, chồng bảo : Về nhà đỡ cơm ! - Trên đầu những rác cùng rơm, Chồng yêu, chồng bảo: Hoa thơm rắc đầu !*”...

2) XÉT ĐOÁN Ý TỐT CHO THA NHÂN MANG LẠI NHỮNG ÍCH LỢI GÌ ?

Việc xét đoán ý ngay lành cho người khác sẽ mang lại nhiều ích lợi như sau :

Tâm hồn ta sẽ có sự bình an và gặp được nhiều may lành trong cuộc sống : Người hạnh phúc là người có tâm hồn lạc quan vui vẻ, luôn nhìn vào mặt tích cực của sự việc và nghĩ tốt cho kẻ khác, nên dễ gây được thiện cảm và sẽ nhận được sự giúp đỡ của nhiều người. Trái lại, kẻ bất hạnh thường “*vạch lá tìm sâu*”, ưa tìm những điều tồi tệ trong mọi việc để chỉ trích kết án người khác. Từ đó họ sẽ có nhiều kẻ thù nên lúc nào cũng phải lo đối phó và công việc của họ sẽ khó đạt được thành quả như ý.

3) LÀM GÌ ĐỂ TRÁNH XÉT ĐOÁN Ý TRÁI CHO NGƯỜI KHÁC ?

a) Phải biết mình trước : Mỗi người chúng ta đều có đeo hai cái túi : Túi trước ngực đựng những ưu điểm và túi sau lưng chứa những khuyết điểm của mình, nên khi đối nhân xử

thể, chúng ta thường chỉ nhìn thấy ưu điểm của mình và thấy khuyết điểm của người khác phía trước. Và ngược lại chúng ta lại không nhận ra khuyết điểm của mình phía sau lưng và ưu điểm của kẻ khác phía trước như người đời thường nói: *"Việc người thì sáng, việc mình thì quáng!"*. Do đó, thái độ nhìn lại mình để tự kiểm điểm luôn cần thiết mà mỗi người tín hữu cần thực hiện :

- Biết mình thường hèn yếu lỗi lầm để không lên án anh em.
- Biết mình thường che đậy giả hình để dễ cảm thông và khoan dung với kẻ khác.
- Biết mình ưa phô trương háo thắng để tránh phê phán khinh thường tha nhân.

Binh pháp Tôn Tử có câu : *"Biết mình biết người, trăm trận trăm thắng !"*. Thánh Au-gút-ti-nô cũng thường cầu nguyện như sau : *"Lạy Chúa, xin cho con biết Chúa và xin cho con biết con"*.

b) Phải tự sửa lỗi trước : Người xưa rất có lý khi xếp việc tu thân đứng đầu các việc phải làm để thu phục nhân tâm như sau : *"Tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ"*. Phải tự sửa lỗi mình trước khi sửa lỗi người khác để tránh tình trạng : *"Chân mình những lấm bê bê. Lại cầm bó đuốc mà rê chân người "*. Chúa Giê-su cũng dạy môn đệ : *"Sao anh thấy cái rác trong mắt anh em, mà cái xà trong con mắt của chính mình thì lại không để ý tới "* (Lc 6,41). Vậy để có đôi mắt trong sáng, chúng ta không nên nhìn vào "cái rác" nơi kẻ khác để chỉ trích họ, nhưng hãy nhìn vào tâm hồn của mình, để thấy "cái đà" kiêu căng tự mãn, phô trương giả hình mà tu sửa cho tâm nên trong sáng, trước khi đủ sáng suốt và uy tín để giúp tha nhân sửa lỗi.

c) Phải khiêm tốn và năng khen ngợi cái hay của người khác : Do thói kiêu căng tự ái cao, chúng ta thường không muốn bạn bè trội vượt hơn mình. Chúng ta thường hà tiện lời khen kẻ khác, nhưng lại hào phóng phê bình nói xấu họ. Có thể nói : một trong những tội mà người ta dễ sai phạm

nhất là tội xét đoán ý trái, cố tình nghĩ sai cho kẻ khác, nhất là những kẻ mình không ưa.

d) Phải năng suy niệm Lời Chúa và cầu xin ơn Chúa giúp : Lời nói việc làm của chúng ta chỉ có thể sinh hoa trái nếu biết năng đọc, suy niệm và thực hành Lời Chúa. Chúng ta cũng chỉ có thể phát sinh hoa trái là làm các việc lành nếu năng đón nhận Thánh Thể trong thánh lễ là bí tích Tình Yêu.

5. LỜI CẦU:

Lạy Chúa Giê-su. Do tính ích kỷ, con thường hay bắt lỗi và chỉ trích tha nhân, nhất là những kẻ con không ưa. Do thói kiêu căng tự mãn con thường muốn được nhiều người khen ngợi, và lại hay nói xấu để hạ uy tín của kẻ khác. Từ nay xin Chúa giúp con luôn xét đoán theo ý ngay lành cho tha nhân, biết khiêm tốn khen các ưu điểm của bạn bè hơn con để động viên họ. Nhờ đó con sẽ thực thi lòng mến, hầu nên môn đệ đích thực của Chúa.- Amen.

BÀI 28

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH XÉT ĐOÁN Ý TRÁI CHO KẺ KHÁC

1. LỜI CHÚA : “Điều gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì hãy làm cho người ta như thế” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : TÊN TRỘM VÔ LIÊM SỈ.

VA-LƠ-RI CỐC (Valerie Cox) đã thuật lại chuyện mà bà là nhân vật chính như sau :

Có một cô gái đang ngồi trong phòng đợi lên máy bay. Cô nhìn lên chiếc đồng hồ treo tường và tính ra còn cả tiếng đồng hồ nữa chuyến bay mới khởi hành. Cô liền lấy trong túi xách ra một quyển sách khá hay mang theo để đọc. Trước

đó cô cũng không quên mua một gói bánh bích quy ưa thích ở quầy bánh kẹo miễn thuế. Bấy giờ một gã đàn ông trung niên bước vào phòng đợi và sau khi đảo mắt quan sát, gã đến ngồi vào ghế băng bên cạnh cô gái. Một lúc sau, cô gái trông thấy gói bánh bích quy cô mới mua đã bị mở nắp và đang nằm trên ghế băng giữa cô và gã đàn ông. Nghĩ là hộp bánh của mình, cô liền thò tay lấy ra một chiếc bánh đưa lên miệng ăn. Bỗng tay cô chạm phải tay của gã đàn ông đang lấy ra một chiếc bánh mà không nói gì với cô là chủ gói bánh. Cô cảm thấy bực mình trước thái độ trâng tráo của gã đàn ông, nhưng không biết nên ứng xử thế nào, nên đành im lặng chịu đựng. Sau đó cô thấy mỗi lần cô lấy ra một chiếc bánh thì gã kia cũng làm như vậy không chút bối rối. Hẳn ta cứ tiếp tục trơ tráo ăn hết chiếc bánh này đến chiếc khác. Cô thầm nghĩ : "Thật là trơ tráo hết chỗ nói !. Nếu ta không nhẫn nhịn thì chắc gã này đã phải xấu hổ trước mặt mọi người rồi !". Đến khi trong hộp chỉ còn chiếc bánh cuối cùng, cô tò mò không biết hẳn ta sẽ làm gì với chiếc bánh còn lại này ? Nhưng thật bất ngờ, hẳn ta đã vui vẻ cầm chiếc bánh kia lên, bẻ ra làm đôi và trao cho cô một nửa. Cô giật phắt lấy miếng bánh biểu lộ sự bất bình và thầm nghĩ : "Thật là một con người trơ tráo và vô liêm sỉ ! Sao hẳn ta chẳng hề tỏ chút bối rối nào khi bị bắt quả tang lấy trộm bánh không phải của mình ?" Đang suy nghĩ như vậy, cô bỗng thở phào nhẹ nhõm khi nghe nhân viên sân bay thông báo yêu cầu hành khách đi trên chuyến bay của cô ra xe lên máy bay. Cô vội cầm túi xách và mau xếp hàng ra xe, không thèm nhìn gã đàn ông đáng ghét kia lúc đó vẫn ngồi lại chờ chuyến sau. Khi đã yên vị trên máy bay, cô liền mở túi xách để tìm cuốn sách đang đọc dở. Cô kinh ngạc khi thấy hộp bánh quy cô mới mua vẫn đang nằm yên trong túi xách của cô.

3. SUY NIỆM :

Thì ra **chính cô đã tự nhiên ăn bánh của gã đàn ông bên cạnh mà không biết**. Thế mà ông ta **không hề tỏ ý phản đối, trái lại còn vui vẻ chia sẻ** với cô. Thậm chí còn **chia đôi chiếc bánh cuối cùng** trao cho cô. Cô nhận

ra mình thật tẻ khi đã **xét đoán oan sai**. Thực ra, chính cô mới **trơ tráo**, khi tự nhiên ăn bánh không phải của mình. Cô mới thực là **tên trộm vô liêm sỉ** !

4. SINH HOẠT : Bạn **đánh giá thế nào về tư cách của người đàn ông** trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Nhiều lần con cũng đã tỏ ra khinh thường người khác, mà sau đó con mới biết mình đã làm khi vội nghĩ xấu và kết án oan sai cho họ. Xin cho con tránh trở thành kẻ hồ đồ khi kết án bất công cho người vô tội.- AMEN.

BÀI 29

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH HỒ ĐỒ KHI VỘI KẾT ÁN THA NHÂN.

1. LỜI CHÚA : “**Mỗi người đừng tìm lợi ích cho riêng mình, nhưng hãy tìm lợi ích cho người khác**” (PI 2,4).

2. CÂU CHUYỆN : **ÔNG BỐ BỆNH NHÂN VÀ VIÊN BÁC SĨ CHỮA BỆNH.**

Một vị bác sĩ sau khi nhận được cuộc điện thoại tiếp nhận một ca phẫu thuật gấp, liền vội vã chạy nhanh đến bệnh viện và vội vàng thay đổi trang phục.

Cha của bệnh nhân đã không kìm chế được sự bức tức đã lên tiếng trách : “**Tại sao ông lại có thể *đến muộn* như vậy chứ ? Chẳng lẽ ông không biết được con trai của tôi đang trong tình thế vô cùng nguy hiểm hay sao ? Ông đúng thật là một con người *vô trách nhiệm* !”.**

Bác sĩ nhẹ nhàng nói : “**Tôi thật xin lỗi. Hôm nay tôi không có phiên trực tại bệnh viện. Nhưng khi nhận được điện thoại báo tin, tôi đã lập tức cấp tốc từ nhà đến đây ngay. Xin ông cảm thông nhé !”.**

“**Cảm thông** ư ? Nếu như người nằm trong phòng phẫu thuật là con trai của ông thì ông có thể xin người khác cảm thông

được không ? Nếu như hiện tại con trai của ông chết rồi thì ông sẽ **phản ứng thế nào** đây ?”, cha của bệnh nhân phần nộ nói.

Bác sĩ lại ôn tồn : “Thôi được rồi. Bây giờ tôi phải bắt tay vào việc ngay. Xin ông hãy bình tĩnh cầu nguyện để con trai của ông có thể vượt qua cơn nguy kịch đi nhé”.

Cha của bệnh nhân lại tức giận nói : “Chỉ có người **thờ ơ với sự sống chết của người khác mới có thể nói được những lời như vậy !**”.

Mấy tiếng sau, ca phẫu thuật đã thành công, bác sĩ từ trong phòng phẫu thuật đi ra vui vẻ nói với cha của bệnh nhân : “Cảm ơn Chúa, Con trai ông đã được cứu rồi !”.

Không chờ người đàn ông kia trả lời, vị bác sĩ vội vã nói trước khi bỏ đi : “Nếu như còn có vấn đề gì, ông hãy nói chuyện với cô y tá của tôi nhé”.

Cha của nam bệnh nhân liền nói với cô y tá : “Ông bác sĩ này thật **ngạo mạn !** Ngay cả việc **cho biết tình trạng của con tôi chỉ mất vài ba phút cũng không được sao ?**”.

Bấy giờ cô nữ y tá nước mắt nhòa lệ liền nói với ông ta : “Con trai của bác sĩ hôm qua **mới bị chết vì tai nạn giao thông**, lúc chúng tôi gọi điện mời bác sĩ đến đây gấp để mổ cho con trai ông, là bác sĩ đang trên đường **đến nhà tang lễ để làm thủ tục nhận xác con**. Bây giờ sau khi đã cứu sống con trai của ông, bác sĩ phải vội trở về nhà tang lễ để **hoàn tất thủ tục an táng cho con trai mình** đó...”.

3. SUY NIỆM :

Cuộc sống của người khác và họ đang trải qua khó khăn nào? thì nếu chỉ đứng trong hoàn cảnh của mình, chúng ta sẽ không thể hiểu hết được. Những điều chúng ta nhìn thấy chỉ là bề ngoài, là phần nổi nhỏ của khối băng chìm to lớn mà thôi... Chỉ những ai từng bị đau răng mới hiểu được nỗi đau của người bị đau nhức răng...

4. SINH HOẠT : Bạn nhận xét thế nào về **y đức của viên bác sĩ phẫu thuật** trong câu chuyện trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con **tránh phê phán người khác khi chưa hiểu được hoàn cảnh họ đang gặp phải**. Nhờ đó chúng con sẽ nên người trưởng thành về nhân cách, biết cảm thông với tha nhân trong các giao tiếp xã hội.- AMEN.

BÀI 30

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - XÉT ĐOÁN HỒ ĐỒ DẪN ĐẾN HÀNH XỬ OAN SAI.

1. LỜI CHÚA : Khi ấy, Chúa Giê-su phán: "Sao anh lại nói với người anh em : "Hãy để tôi lấy cái rác ra khỏi mắt bạn, trong khi có cả một cái xà trong con mắt anh" ? Hỡi kẻ đạo đức giả ! Lấy cái xà ra khỏi mắt anh trước đã, rồi sẽ thấy rõ, để lấy cái rác ra khỏi mắt người anh em" (Mt 7,1-5).

2. CÂU CHUYỆN : VIÊN THANH TRA HỒ ĐỒ.

Một lần kia, ông thanh tra sở giáo dục đến thanh tra một trường nhỏ. Ngồi ở văn phòng, ông nghe thấy tiếng ồn ào ở lớp học kế bên. Nóng nảy bộp chộp, ông xô cửa vào lớp, chẳng nói chẳng rằng, túm lấy một cậu trai lớn tuổi đang làm ồn nhất, lôi cậu ấy vào hội trường, bắt cậu ta đứng vào góc tường và bảo: "Bây giờ thì câm miệng lại và không được động đậy".

Vài phút sau, một cậu trai nhỏ tuổi hơn đến bên kéo ông thanh tra bắt nhẩn ấy và thỉnh cầu: "Thưa ông, xin ông làm ơn trả thầy giáo lại cho tụi cháu được không" (Bernard Mischke).

3. SUY NIỆM:

1) THẾ NÀO LÀ XÉT ĐOÁN ? :

“Xét” là tìm hiểu, cân nhắc kỹ để nhận biết, đánh giá, kết luận về một điều gì.

“Đoán” là dựa vào vài điều đã thấy, đã biết, mà suy ra điều chưa biết hoặc chưa xảy ra.

Nói cách khác: **“Xét”** là nhận xét, là quan sát và suy nghĩ. **“Đoán”** là kết luận phỏng chừng, thiếu chính xác. Vậy đoán xét là những kết luận được rút ra từ sự ước lượng phỏng chừng, nên thường thiếu chắc chắn và cũng không chính xác.

2) GIÁ TRỊ CỦA SỰ XÉT ĐOÁN :

Xét đoán là một hành vi nhân linh, giúp người ta dựa vào sự kiện đã xảy ra để tìm ra nguyên nhân và hiểu đúng bản chất của sự việc, nhờ đó sẽ chọn cách hành xử đúng đắn. Nhưng nếu nóng vội sẽ dẫn đến xét đoán hồ đồ và hành xử oan sai, sẽ gây ra hậu quả tai hại đáng tiếc.

3) GIÁ TRỊ TƯƠNG ĐỐI CỦA XÉT ĐOÁN :

- Vì ta thường suy nghĩ chủ quan hơn khách quan: XẾ-NO-PHÔN, nhà triết lý Hy Lạp sống vào giữa thế kỷ thứ 5 trước Công Nguyên đã nói: “Thượng Đế đặt trên vai con người hai cái bị: một cái đằng trước và một cái đằng sau. Cái bị đằng sau chứa đựng cái xấu của mình, còn cái bị đằng trước lại chứa đầy cái xấu của người khác. Do đó, người ta khó thấy điều sai lỗi thiếu sót của mình, nhưng lại dễ thấy những khuyết điểm lầm lỗi của kẻ khác”.

- Vì ta thường hay xét đoán nông nổi do thiếu kinh nghiệm và tính nóng vội, dẫn đến hành động thiếu suy nghĩ, để sau khi hậu quả xấu xảy ra, dù có hối hận đến đâu cũng khó bù đắp các thiệt hại đã gây ra cho bản thân hay cho người khác.

- Vì tính kiêu ngạo ganh ghét, không muốn kẻ khác hơn mình, nên ta thường hay vạch lá tìm sâu, ưa tìm kiếm lỗi lầm của người khác, mà không nhận ra sự sai lỗi của mình, như người xưa dạy: *“Chân mình những lầm bê bê. - Lại cầm bó đuốc mà rê chân người”*.

4. SINH HOẠT : LÀM GÌ ĐỂ KHÔNG XÉT ĐOÁN Ý TRÁI CHO THA NHÂN ? :

Để tránh tội xét đoán ý trái cho tha nhân, ta cần năng đọc kinh cáo mình mỗi buổi tối trước khi đi ngủ, trong kinh có câu: "Lỗi tại tôi, lỗi lại tôi, lỗi tại tôi mọi đàng". Hãy năng suy nghĩ Lời Chúa: *"Sao anh thấy cái rác trong con mắt anh em, mà cái xà trong con mắt của mình thì lại không để ý tới ? Sao anh lại nói với người anh em: "Hãy để tôi lấy cái rác ra khỏi mắt bạn", trong khi có cả một cái xà trong con mắt anh"* (Mt 7,3-4) ? Quyết tâm đối xử nhân từ khoan dung với lỗi lầm của người xúc phạm đến mình, để xứng đáng được Chúa tha thứ các tội lỗi lớn lao của ta.

5. LỜI CẦU:

Lạy Chúa, xin giúp con tránh xét đoán ý trái cho kẻ khác. Và khi trách nhiệm buộc con phải đứng ra xét xử, thì xin giúp con xét đoán với sự khôn ngoan và lòng khoan dung như lời Chúa dạy. AMEN.

BÀI 31

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - THẬN TRỌNG ĐỂ TRÁNH KẾT ÁN OAN SAI.

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"Vậ** tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các Ngôn sứ là thế đó" (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : CHĂM SÓC TỐT CHO CON CHÚNG TA.

Một con tàu du lịch gặp nạn trên biển, trên thuyền có một đôi vợ chồng đang rất vất vả dìu nhau đến chỗ có thuyền cứu hộ. Bấy giờ trên thuyền cứu hộ chỉ còn lại duy nhất một chỗ. Người chồng đã vội leo xuống thuyền cứu hộ, bỏ lại vợ

trên boong tàu. Bấy giờ người vợ đứng trên con tàu sắp chìm, hét to lên với chồng một câu...

Kể đến đây, thầy giáo hỏi : "Các em đoán xem, **bà vợ đã hét lên câu gì ?**".

Tất cả học sinh đều rất phẫn nộ với hành động ích kỷ của người chồng đã không nhường chỗ duy nhất trên thuyền cứu hộ cho vợ. Mọi người đều đồng ý với câu : "**Anh là kẻ khốn nạn ! Em hận anh. Em đã nhìn nhăm người rồi !**".

Lúc này thầy giáo chú ý đến một học sinh vẫn giữ im lặng, liền hỏi ý kiến của em. Bấy giờ em học sinh nói : "Thầy ơi, em nghĩ người vợ đã nói : **Hãy chăm sóc tốt cho con của chúng ta anh nhé !**".

Thầy giáo ngạc nhiên hỏi : "Em đã nghe qua câu chuyện này rồi ư ?".

Học sinh lắc đầu : "Chưa ạ, nhưng mà mẹ em trước khi mất cũng nói với bố em như vậy". Thầy giáo xúc động : "**Em đã trả lời rất đúng !**".

Người đàn ông sau khi được cứu sống đã trở về nhà, một mình nuôi dạy con gái khôn lớn. Nhiều năm sau, ông ta đã mắc bệnh và qua đời. Người con gái khi sắp xếp kỷ vật của cha đã phát hiện ra quyển nhật ký của ông. Hóa ra, **do mẹ mắc bệnh ung thư thời kỳ cuối và đã bị bệnh viện từ chối**. Bác sĩ cho biết chị chỉ còn sống được ba tháng. Người chồng đã nhờ người thân trông coi con nhỏ ở nhà để đưa vợ đi du lịch lần cuối trước khi chết. Do đó khi con tàu gặp nạn, trong giây phút quyết định, **người chồng đã giành cơ hội sống duy nhất**. Trong nhật ký bố viết : "Khi ấy anh ước gì anh và em đều cùng nhau chìm xuống đáy biển. Nhưng anh không thể làm như vậy vì con gái chúng ta. Anh đành phải để mình em chết thôi. Cho anh xin lỗi em nhé !".

3. SUY NIỆM :

Sau khi kể xong câu chuyện, phòng học trở nên im lặng. Các học sinh đều đã hiểu được ý nghĩa của câu chuyện này

: **Thiện và ác** trên thế gian, có lúc cũng rối bời, **khó lòng phân biệt được đúng sai**. Do đó chúng ta không nên hồ đồ khi vội đánh giá người khác và kết án khi chưa biết rõ nguyên nhân hành động của họ.

4. SINH HOẠT : Hãy cho biết **tại sao chúng ta không nên kết án người chông đã giành chỗ duy nhất trên thuyền cứu hộ** khi tàu gặp nạn sắp chìm ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con **tránh thói hồ đồ khi vội kết án người khác**. Mỗi khi gặp hoàn cảnh nan giải không biết xử trí ra sao, xin cho chúng con **bình tĩnh tìm hiểu sự việc chính xác** trước khi quyết định phải làm gì, để luôn giữ được sự công bình và bác ái khi ứng xử với tha nhân.- AMEN.

BÀI 32

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LẮNG NGHE VÀ MAU ĐÁP ỨNG NHU CẦU

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê khuyên các tín hữu : **“Mỗi người phải mau nghe, đừng vội nói và khoan giận”** (Gc 1,19).

2. CÂU CHUYỆN : BÀI HỌC TỪ MỘT VIÊN ĐÁ.

Một doanh nhân trẻ tuổi trung niên ngồi lái chiếc xe Jagua chạy khá nhanh trên con đường vắng người giữa trưa hè oi bức. Từ đằng xa, ông thấy một đứa trẻ đang thập thò giữa mấy chiếc xe hơi đậu ven đường. Ông liền giảm tốc độ vì nghĩ chắc có điều chi bất thường. Khi xe chạy ngang chỗ đứa trẻ thì ông lại không nhìn thấy ai cả. Nhưng rồi đột nhiên ông nghe một tiếng “cạch” ngay bên cạnh, như có một viên đá ném trúng vào cửa hông chiếc xe mới tinh của ông. Ông liền đạp cần thắng gấp, rồi lập tức vòng xe quay lại chỗ viên đá vừa được ném ra. Quả nhiên có một đứa trẻ khoảng 6-7 tuổi đang đứng núp cạnh mấy chiếc xe hơi đậu bên đường.

Nhảy bổ ra khỏi xe, ông chạy lại nắm chặt lấy cổ đứa trẻ, đè dí đầu nó vào thân chiếc xe bên cạnh và hét to : "Mày làm cái trò gì vậy hở thằng khốn ?". CƠN GIẬN BỐC LÊN TRONG ĐẦU, ông gằn giọng nói với chú nhóc : "Mày có biết là mày vừa làm một việc rất nghiêm trọng hay không ? Rồi mày sẽ phải trả giá đắt vì viên đá của mày vừa ném ra đó !" Bấy giờ cậu bé kia liền khóc lóc năn nỉ : "Xin lỗi ông. Cháu rất tiếc đã làm việc này, vì cháu không còn cách nào tốt hơn... Thưa ông. Cháu buộc phải ném viên đá vào xe của ông để buộc ông dừng lại, vì cháu đã vẫy tay ra hiệu cho rất nhiều xe chạy trên đường suốt cả nửa tiếng đồng hồ rồi mà không xe nào chịu dừng lại giúp cháu...". Rồi với hai dòng nước mắt lăn dài trên má, cậu bé chỉ tay về phía ven đường nói tiếp : "Thưa ông. Đứa bé gái bị té đang nằm bên chiếc xe lăn kia chính là em gái cháu. Cháu đang lăn chiếc xe chở em về nhà thì xe gặp chỗ dốc bị trượt khiến em cháu té ngã xuống con mương cạnh đường. Cháu đã cố gắng hết sức mà không sao nâng em cháu và chiếc xe lăn ra khỏi con mương được". Vừa thốn thức, cậu bé vừa năn nỉ : "Thưa ông, xin làm ơn giúp cháu đưa chiếc xe lăn ra khỏi mương và đặt em gái cháu vào trong xe lăn. Nó đang bị đau và quả thật nó lại quá nặng đối với cháu !".

Tiến lại bên bé gái bị ngã, người đàn ông đã cố nuốt trôi một thứ gì đó chẹn ngang cổ họng. Ông ta kéo chiếc xe lăn lên khỏi mương và bồng đứa bé ngồi vào trong xe lăn. Rồi ông rút chiếc khăn trong túi ra phủi sạch các vết dơ trên quần áo. Sau đó ông nghe thấy tiếng thằng bé nói : "Cháu rất cảm ơn ông đã tận tình giúp đỡ cháu. Xin Chúa trả công bội hậu cho ông". Ông doanh nhân thoáng nhìn thấy ánh mắt biết ơn trên khuôn mặt còn ngấn lệ của thằng bé, trước khi nó quay đi tiếp tục đẩy xe đưa em gái về phía những ngôi nhà tôn lợp xụp gần đó. Người đàn ông đứng nhìn theo hai đứa bé mỗi lúc một xa dần. Sau cùng ông bước chậm chạp về phía xe hơi của mình. Ông có cảm giác như đó là một đoạn đường khá dài...

3. SUY NIỆM :

Về sau, dù đã nhiều lần mang chiếc xe hơi sơn sửa lại, nhưng ông luôn bảo thợ **chừa lại vết lõm mà viên đá của cậu bé kia đã để lại trên thành xe**. Ông muốn giữ vết lõm ấy như một chứng tích nhắc nhở mình rằng : **“Khi bị ai đó ném một viên đá hay một lời đả kích, tức là họ đang bị tuyệt vọng và đang rất cần một sự cảm thông giúp đỡ kịp thời”**. (Theo Quick inspirations).

4. SINH HOẠT : Khi nghe tiếng ai đó kêu cứu, chúng ta sẽ mau mắn trợ giúp hay chờ một viên đá ném về phía mình, như sự kiện xảy ra trong câu chuyện trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **lắng nghe** những tiếng kêu cứu của bao người đang bị đau khổ mà không được cảm thông giúp đỡ. Xin cho chúng con biết **dừng lại để tìm hiểu sự việc và sẵn sàng đáp ứng nhu cầu chính đáng của họ với hết khả năng và thiện chí của chúng con**. - AMEN.

BÀI 33

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – ÍCH LỢI CỦA SỰ LẮNG NGHE

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy : **“Mau nghe, chậm nói và khoan giận”** (Gc 1,19)

2. CÂU CHUYỆN : NGƯỜI TA CHỈ NGHE ĐƯỢC NHỮNG GÌ HỌ MUỐN.

Một người da đỏ cùng đi với một người da trắng trên đường. Người da đỏ bồng vổ vai người da trắng hỏi :

- Anh có nghe thấy gì không ?

Người da trắng hết sức lắng tai nghe, rồi đáp :

- Tôi chẳng nghe thấy gì cả.

- Có mà, tôi nghe tiếng một con dế gáy.

- Làm gì có con dế nào giữa đường phố nhộn nhịp thế này ? Mà cho dù có đi nữa thì làm sao anh nghe được tiếng gáy của nó giữa bao tiếng ồn ào của xe cộ và người qua kẻ lại ?

Người da đỏ không thèm trả lời và đi đến một bức tường bên vệ đường. Bức tường đã cũ và có nhiều cây dây leo trên tường. Anh vạch đám dây leo sang một bên thì thấy một lỗ trống, trong đó có một con dế đang gáy.

Người da trắng tỏ vẻ thán phục :

- Dân da đỏ các anh có lỗ tai thính hơn bọn da trắng chúng tôi nhiều.

- Không phải thế đâu. Để tôi thử cái này cho anh xem.

Người da đỏ lấy trong túi ra một đồng tiền kẽm, thả xuống mặt đường. Tiếng đồng tiền lăn leng keng khiến mọi người đi đường đều ngoái đầu nhìn lại. Bấy giờ người da đỏ liền giải thích :

- Tiếng của đồng tiền kẽm nhỏ hơn tiếng dế kêu rất nhiều. Thế mà bọn người da trắng các anh đều nghe được. Còn tiếng con dế lớn hơn nhưng chỉ có tôi nghe được. vấn đề không phải ai thính tai hơn ai, mà là chúng ta chỉ nghe được tiếng kêu của những thứ mà chúng ta đang quan tâm (Willi Hoffsemmer).

3. SUY NIỆM :

Tục ngữ có câu : "Lời nói là bạc, im lặng là vàng, **lắng nghe là kim cương**". Vậy lắng nghe là gì ? Lắng nghe mang lại ích lợi gì ? Ta phải lắng nghe thế nào để gây được thiện cảm với mọi người ?

1) THẾ NÀO LÀ LẮNG NGHE ?

Để trả lời câu hỏi này chúng ta thử phân biệt hai loại nghe là: nghe thấy và lắng nghe như sau :

- **Nghe thấy** : Bạn hãy nhắm mắt lại và giữ im lặng trong một phút rồi cho biết bạn vừa nghe thấy những âm thanh gì ? Đó là quá trình của sự nghe thấy.

- **Lắng nghe** : Bây giờ bạn hãy nhắm mắt lại và cố nghe xem hai người ngồi gần bạn đang nói gì với nhau ? Đó là quá trình của sự lắng nghe.

Như vậy **nghe thấy** là một khả năng tự nhiên của thính giác con người : Các làn sóng âm thanh chuyển qua không khí đập vào màng nhĩ của ta và thần kinh sẽ lập tức chuyển các tần số rung động lên não để não bộ xử lý thông tin. Khi bạn ngủ thì quá trình nghe này cũng vẫn tiếp tục xảy ra. Điều quan trọng là não của bạn sẽ xử lý âm thanh ấy thế nào khi nhận được thông tin mà thôi.

Lắng nghe là một quá trình tiếp theo sau nghe thấy. Nó biến đổi âm thanh tiếp thu được kia trở thành ngữ nghĩa. Đây là công việc đòi sự tập trung tinh thần và chú ý rất cao và là phẩm chất cao quý của con người.

Lắng nghe đòi phải tập luyện lâu dài như có người đã nói : "Ba tuổi đủ để con người học nói, nhưng cả cuộc đời cũng không đủ để học biết lắng nghe !". Thực vậy : Có miệng không có nghĩa là đã biết nói; Có mắt không có nghĩa là đã biết đọc; Có tay không có nghĩa là đã biết viết. Vậy có tai đâu phải là ta đã biết lắng nghe ?

Từ bé ta được cha mẹ thầy cô dạy học nói, học đọc, học viết rất nhiều. Nhưng lắng nghe thì ta mới chỉ được dạy vài câu như : "Con phải biết vâng lời bố mẹ !", "Con có nghe không thì bảo ?" Còn làm thế nào để nghe hiệu quả thì chưa thấy ai dạy cả.

Thiên Chúa đã ban cho mỗi người chúng ta có 2 tai nhưng chỉ có 1 miệng, là nhằm dạy chúng ta **nghe nhiều hơn nói, nói ít và nghe nhiều**. Nhưng trong thực tế có nhiều người lại chỉ biết dùng tai để đeo khuyên vàng làm đẹp, hay để có chỗ cho người khác nhéo tai ! Mà bỏ qua **việc chính yếu của đôi tai là lắng nghe lời người khác trong giao tiếp**. Vậy lắng nghe sẽ đem lại những ích lợi nào ?

2) ÍCH LỢI CỦA SỰ LẮNG NGHE :

a) **"Nói là gieo, nghe là gặt"** : Khi biết lắng nghe tốt thì công việc của chúng ta sẽ dễ dàng thuận lợi hơn, cuộc sống gia đình của chúng ta sẽ vui vẻ hạnh phúc hơn, chúng ta sẽ giải quyết được các xung đột mâu thuẫn cách dễ dàng hơn. Lắng nghe tốt còn giúp chúng ta tiếp thu được nhiều thông tin hữu ích để từ đó xử lý và tìm ra phương pháp đúng đắn để đạt mục đích. Như vậy lắng nghe là điều kiện quan trọng bậc nhất dẫn đến thành công trong mọi công việc ở đời.

b) **Khi tiếp xúc với tha nhân điều cần nhất là phải lắng nghe** : Khi ấy người tiếp xúc với bạn sẽ cảm thấy bạn có sức cuốn hút. Họ sẽ thoải mái khi nói chuyện và sẽ muốn tiếp tục gặp gỡ bạn sau đó.

c) **Khi lắng nghe ta sẽ có thể nắm bắt được tâm lý của người nói, thúc đẩy giao lưu tình cảm và sự hiểu biết lẫn nhau.** Nhờ đó sẽ đi đến chỗ cảm thông và dễ dàng hợp tác làm việc chung.

3) PHẢI LẮNG NGHE THỂ NÀO ?

a) Một là phải **thực lòng muốn nghe** : Nếu không muốn nghe thì mọi kỹ năng đều trở nên vô ích, như người ta thường nói : *"Người không muốn nghe là người điếc hơn cả người mắc bệnh điếc"*. Tệ hơn nữa là nếu nghe nhằm mục đích phản bác lại người nói, như các biệt phái đã làm khi nghe Đức Giê-su giảng, nên họ đã không thể nhận được ơn cứu độ do Người mang đến (x Mc 12,13).

b) Hai là **tránh ngắt lời người đang nói.**

c) Ba là **không nên nói leo hay nói thêm vào** khi người khác đang nói.

d) Bốn là thay vì nhìn lơ đãng hoặc thì thầm nói chuyện riêng thì hãy **chú tâm vào điều họ nói** kèm theo các cử chỉ phù hợp như : Gật đầu, nét mặt vui vẻ kèm theo nụ cười.

e) Năm là ngoài thái độ im lặng nghe, ta có thể **khích lệ người nói bằng các tiếng** kêu như : "Tuyệt ! Đúng ! Hay

quá ! Trời ơi !..."; Hoặc tỏ sự nhất trí như : "Dạ ! Vâng ! Vâng hả ? Thế ư ? Gì cơ ? Thật không ? Sao nữa ? ...".

d) Sáu là **nói ít nghe nhiều** : Hãy tạo cơ hội cho người nói bộc lộ tâm tư tình cảm và những ưu tư của họ, rồi lắng nghe. Chỉ nên nói khi họ yêu cầu.

Tóm lại : **Lắng nghe là một cách gây thiện cảm hữu hiệu và là điều kiện để thành công trong giao tế xã hội.**

4. SINH HOẠT : Gặp trường hợp trong buổi họp nhóm mà một người nói **quá dài và lạc đề**, Trưởng nhóm nên làm gì để chấn chỉnh mà không bị bất lịch sự và không làm người đang nói phải xấu hổ ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con biết ***lắng nghe người khác*** mỗi khi tiếp xúc, nhờ đó chúng con sẽ ***gây được thiện cảm*** của họ, là điều kiện để thành công trong mọi công việc.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

GƯƠNG NHẪN NẠI LẮNG NGHE CỦA QUAN HUYỆN VƯƠNG HẪN

Vào đời nhà Tống (năm 960-1279 SCN) có một ông quan tên VƯƠNG HẪN. Khi còn là Tri huyện Tân Châu, một phụ nữ bị điên đã đến đánh trống kêu oan. Trước đây, do trình bày thiếu rõ ràng, bà đã nhiều lần bị các quan huyện la mắng và đuổi khỏi công đường khiến bà tức giận trở thành điên khùng. Nhưng lần này, quan Vương Hãn đã sẵn sàng nghe trình bày sự việc. Ông nhẫn nại lắng nghe và tra hỏi để biết thêm nhiều tình tiết. Câu chuyện oan ức của bà đã được sáng tỏ như sau :

Trước đây bà đã kết hôn trở thành vợ của một ông bá hộ giàu có, nhưng do nhiều năm không sinh con nối dõi. Ông bá hộ đã lấy thêm vợ lẽ và người này lại sinh cho ông một đứa con trai. Sau khi người chồng bị bệnh chết, bà vợ lẽ dựa vào con đã tìm cách chiếm đoạt toàn bộ gia sản của chồng và đuổi vợ cả ra khỏi nhà. Bà vợ cả đã nhiều lần đến đánh trống kêu oan nơi công đường, nhưng không được giải quyết. Do quá thất vọng và đau khổ nên bà đã dần trở thành một kẻ khùng điên.

Khi Vương Hãn đến nhậm chức tri huyện và có thái độ khác hẳn các quan trước đó. Ông làm việc có trách nhiệm. Khi bà đến đánh trống kêu oan, ông đã kiên nhẫn lắng nghe và đã giải quyết ổn thoả : Ông truyền chia đôi tài sản của chồng để lại và cho bà được hưởng phân nửa. Nhờ được xét xử công minh, bà vợ cả đã bình phục rất nhanh khiến mọi người đều ngỡ ngàng. Sau đó câu chuyện đến tai triều đình, Hoàng thượng đã khen ngợi quan Vương Hãn và còn ban thưởng cho ông 300 súc vải lụa.

BÀI HỌC RÚT RA : SỰ CẦN THIẾT CỦA SỰ NHẪN NẠI LẮNG NGHE :

Một người bị oan ức bất công lâu ngày đã trở thành khùng điên. Nhưng khi được giải quyết công minh, đã sớm hồi phục.

Chính nhờ quan Vương Hãn kiên nhẫn lắng nghe và tìm hiểu thấu đáo trước khi phán quyết lấy lại công bằng cho người bị hại.

BÀI 34

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - MỘT SỰ NHỊN BẰNG CHÍNH SỰ LÀNH.

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên dạy : “Anh em hãy có lòng thương cảm, nhân hậu, khiêm nhu, hiền hòa và nhẫn nại. **Hãy chịu đựng và tha thứ cho nhau, nếu trong anh em người này có điều gì phải trách móc người kia.** Chúa đã tha thứ cho anh em, thì anh em cũng vậy, anh em phải tha thứ cho nhau (Cl 3,12-13).

2. CÂU CHUYỆN : GƯƠNG NHẪN NHỊN CHỊU ĐỰNG THA NHÂN.

Một hôm, có một gã khùng kia nghe Đức Phật dạy rằng : “Đừng lấy oán báo oán”. hãn liền tìm đến xin gặp Đức Phật để thử xem Phật có sống được điều Ngài giảng không. Hãn bắt đầu tuôn ra đủ mọi lời mang tính phỉ báng, và gọi Ngài là tên đần độn. Trong khi hãn liên tục xả ra đủ thứ lời lăng mạ, thì Đức Phật vẫn ***kiên nhẫn lắng nghe***. Chờ cho đến khi hãn mồm miệng không nói thêm lời nào nữa, Phật mới lên tiếng :

- Này con, nếu có một người nào đó không chịu nhận món quà mà kẻ khác biếu cho, thì món quà ấy sẽ đi về đâu ?

Gã khùng cay cú đáp :

- Thằng điên nào mà chả biết, dĩ nhiên là món quà ấy sẽ trở về với người cho.

Đức Phật liền nói :

- Hỡi con, ***con vừa tặng cho ta rất nhiều lời thóa mạ, nhưng ta chẳng nhận đâu nhé !***

Gã khùng liền cảm miệng không thốt ra được lời nào nữa.
Đoạn Đức Phật nói tiếp :

- Kẻ nào lắng mạ một người thánh thiện, thì cũng giống như hấn ta khắc nhố lên trời. Những thứ hấn khắc ra không làm nhơ bản bầu trời, trái lại sẽ rơi xuống làm nhơ bản mặt của chính hấn. Cũng thế, ***kẻ nào thóa mạ một người nhân đức, thì khác nào tung bụi ngược chiều gió, bụi sẽ bay lại làm mù mắt hấn thôi.***

3. SUY NIỆM :

1) Nhẫn nhịn là gì ?

Là khi sự việc xảy đến trái ý mà ta ***vẫn làm chủ được tình nóng*** của mình. Nhẫn nhịn là lùi một bước để có thể tiến tới ba bước, vì không phải lúc nào chúng ta cũng nên tranh cãi hơn thua với kẻ khác. Đừng vội bực tức mà hãy bình tĩnh ***lắng nghe, quan sát*** sự thế và ***suy nghĩ*** trước khi ***quyết định nên ứng xử thế nào*** cho xứng hợp.

2) Lợi ích của sự nhẫn nhịn

Nhưng nhiều người lại cho rằng "***nhịn***" là "***nhục***", là ***tỏ ra ngu dốt, hèn nhát và làm cố cho kẻ xấu tiếp tục lấn lướt bắt nạt.*** Nhưng thực tế có phải như vậy không ? Nên nhớ câu người xưa dạy : "***Nhẫn một chút sóng yên gió lặng. Lùi một bước biển rộng trời cao.***"

3) Tập sống đức tính nhẫn nhịn thế nào ?

- **Nhẫn nhịn tiêu cực** : Khi gặp những vấn đề lớn nhỏ khiến bạn sắp phá vỡ ranh giới giữa sự phản kháng và sự chịu "nhịn". Lúc này, chúng ta ***cần im lặng và dành một ít phút để hít thở thật sâu.*** Hoặc tạm thời bỏ qua và ***làm một việc khác để thư giãn tinh thần.*** Chẳng hạn : Nghe một bản nhạc, xem một video thú vị nào đó để quên đi chuyện vừa qua.

- **Nhẫn nhịn tích cực** : "Hãy làm giống như cách phản ứng của cây dứa : người ta ***ném đá vào nó mà nó lại cho quả dứa rụng xuống cho họ uống.***" Như thế nguyên việc

không đáp lại sự xúc phạm của kẻ khác thì chưa đủ. Hãy làm điều tốt cho kẻ đã làm điều xấu cho ta.

4. SINH HOẠT :

Tông đồ Phê-rô dạy các tín hữu : **"Đừng lấy ác báo ác, đừng lấy lời nguyền rửa đáp lại lời nguyền rửa,** nhưng trái lại, **hãy chúc phúc,** vì anh chị em được Thiên Chúa kêu gọi chính là để thừa hưởng lời chúc phúc" (1 Pr 3,8-9). Vậy **bạn nên phản ứng thế nào khi nghe có người nào đó nói xấu nhằm làm mất danh dự của bạn ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp chúng con học nơi Chúa sự nhẫn nại chịu đựng tha nhân. Cho chúng con năng hát bài Kinh Hoà Bình để xin ơn hóa biến đổi chúng con trở thành khí cụ bình an của Chúa bằng hành động : **"Đem yêu thương vào nơi oán thù, đem thứ tha vào nơi lăng nhục, đem an hoà vào nơi tranh chấp, đem chân lý vào chốn dối lầm..."** .- AMEN.

BÀI 35

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – TRÁNH TRANH CÃI VÔ ÍCH

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên các tín hữu nhẫn nại chịu đựng tha nhân như sau :

"Anh em hãy ăn ở thật khiêm tốn, hiền từ và nhẫn nại. Hãy lấy tình bác ái mà chịu đựng lẫn nhau" (Ep 4,2).

2. CÂU CHUYỆN : SỰ NHẪN NẠI CỦA SƯ TỬ CHA.

Sư tử cha trông thấy một con chó điên đến gần liền tránh mặt. Sư tử con thấy vậy đã lên tiếng trách :

- Con thấy cha dám sống chết đánh nhau với hổ dữ, nhiều lần cùng loài báo to lớn so tài. **Sao hôm nay cha lại khiếp nhược sợ hãi một con chó điên nhỏ bé** như vậy ? Thật mất mặt quá !

Sư tử cha hỏi con :

- Con thấy **thắng một con chó điên có vinh quang không** ? Sư tử con lắc đầu.

- Nếu chẳng may con lại bị nó **cắn một miếng thì chẳng phải là xui xẻo lắm sao ?**". Một lần nữa sư tử con lại gật đầu đồng ý.

- Như vậy, chúng ta **cần chi phải gây sự đánh nhau với con chó điên ấy** phải không con ?

3. SUY NIỆM :

- Trong cuộc sống có nhiều hạng người. Đối với những người thiện chí muốn nghe thì bạn không cần nói dài dòng. Ngược lại, đối với những người cố chấp hay đang tìm cách công kích bạn, thì cho dù bạn có giải thích đến đâu cũng phí công vô ích.

- Khi **KHỔNG TỬ** đang đi chu du liệt quốc, ngày nọ gặp hai người thợ săn ở bìa rừng đang tranh cãi nhau quyết liệt. Khi tìm hiểu, Khổng Tử mới biết họ đang cãi nhau về số học đơn giản : Người thợ săn lùn nói **8 lần 3 là 24**, đang khi người thợ săn cao nói **8 lần 3 là 23**. Hai bên đều cho mình là đúng. Cuối cùng họ quyết định tìm một vị thánh hiền phân giải, và kẻ nào thắng sẽ được hưởng các thú săn được hôm ấy.

- Nghe biết Khổng Tử là một thánh hiền trong thiên hạ, nên cả hai đến nhờ phán quyết. Khổng tử phán người thợ săn cao đúng và người thợ săn lùn sai. Người thua phải trao các con thú săn được hôm ấy cho người thắng. Sau khi chiến thắng, người thợ săn cao vui mừng bỏ đi, đang khi người thợ săn lùn **không phục nên đã ở lại gặp riêng Khổng Tử**. Anh ta nói với vẻ đầy tức giận : "3 lần 8 là 24. Ngay cả một đứa trẻ cũng biết rõ như vậy. Ông là bậc thánh hiền trong thiên hạ. Vậy mà ông lại bảo là 23 nghĩa là sao ? Phải chăng danh hiệu thánh hiền của ông chỉ là hư danh !"

Bấy giờ Khổng Tử liền cười đáp : "Anh nói không sai : 3 lần 8 là 24, và đây là chân lý mà một đứa trẻ con cũng biết.

Nhưng **nếu anh đã biết đó là chân lý thì tại sao lại phải tranh cãi với một kẻ ngốc ?** Nghe vậy, người thợ săn lùn như bưng tỉnh. Bấy giờ Khổng Tử liền nhẹ nhàng vỗ vai anh ta và nói : “Người thợ săn kia tuy nhận được vài con thú săn, nhưng anh ta vẫn là một kẻ ngốc. Còn **anh tuy thua, nhưng lại nhận được bài học sâu sắc cho cuộc sống phải không ?**”.

Nghe vậy, người thợ săn lùn lại gật đầu lia lịa tỏ ý bái phục lời dạy của Khổng Tử.

- Trong cuộc sống, **chân lý tuy cần phải giữ vững, nhưng không phải lúc nào cũng nên mang ra tranh luận.** Do vậy khi bị chỉ trích hay hiểu lầm, chúng ta **không cần lúc nào cũng phải tranh cãi hơn thua.** Tốt hơn là hãy im lặng lùi lại một bước và dùng cái tâm an hoà để đối xử với người kia. Chắc chắn sớm muộn họ cũng sẽ nhận ra chân lý. Kẻ tiểu nhân nhằm tưởng rằng : Cứ nói nhiều là sẽ khẳng định chân lý thuộc về mình. Đang khi thực ra **chân lý vốn là đạo cao siêu của vũ trụ vượt trên con người, nên mọi người đều nhận biết mà không cần tranh cãi.**

TÓM LẠI : Trong cuộc sống, nếu thấy **người nào đó không đáng làm đối thủ của bạn,** thì bạn **đừng mất thời gian tranh cãi hơn thua** làm chi. Bạn chỉ cần **mỉm cười và im lặng rời xa họ** là đủ. Đừng để họ có cơ hội làm hại danh dự và uy tín của bạn như nhà văn Mark Twain người Mỹ từng nói : **“Đừng bao giờ tranh cãi với những kẻ ngu ngốc.** Họ sẽ kéo bạn xuống cùng đẳng cấp với họ, và sẽ đánh bại bạn bằng kinh nghiệm lấu cá của họ”.

4. SINH HOẠT : Khi gặp kẻ ngu dốt cố chấp, thay vì tranh cãi mất thời giờ, bạn nên làm gì để giữ được an bình và giúp người kia tự tìm ra chân lý ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Con thường **không giữ được bình tĩnh khi thấy ai đó nói những điều không đúng.** Con muốn chứng tỏ cho mọi người biết **con hoàn toàn có lý và**

người kia hoàn toàn sai. Nhưng thực ra, dù con có chiến thắng cũng chẳng về vang gì, và về mặt giao tế con lại tỏ ra **thiếu khôn ngoan khi có thêm kẻ thù mới.** Xin cho con biết **tránh làm mất thể diện của kẻ khác,** nhờ đó con xứng đáng nên môn đệ đích thực của Chúa.- AMEN.

BÀI 36

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN NÓI ÍT NGHE NHIỀU.

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy về sự khôn ngoan thật như sau : **"Nếu trong anh em có ai tự cho mình là khôn ngoan theo thói đời, thì hãy trở nên như điên rồ để được khôn ngoan thật. Vì sự khôn ngoan của đời này là sự điên rồ trước mặt Thiên Chúa,** như có lời chép rằng : Chúa bắt được kẻ khôn ngoan bằng chính mưu gian của chúng. Lại có lời chép rằng : Tư tưởng kẻ khôn ngoan, Chúa đều biết rõ : thật chỉ như cơn gió thoảng ngoài." (1 Cr 3,18-20).

2. CÂU CHUYỆN : LỜI KHUYÊN CỦA LÃO TỬ.

KHỔNG TỬ người nước Lỗ vào kinh đô của nhà Châu thăm Lão Tử...

Lúc từ giã ra về, Lão Tử đã nói với Khổng Tử như sau :

- Phàm kẻ sĩ đời nay, **những người thông minh sâu sắc, mà hay xét nét người khác, có khi phải bị thiệt mạng, vì thói hay chê bai, ưa nghị luận về cái tâm của người ta; những kẻ hay biện bác xa xôi thường hay phải chịu đau khổ, là do thói hay bươi móc cái xấu cái dở của người ta ra.**

Khổng Tử cúi đầu thưa : "Vâng. Tôi xin nghe lời dạy bảo của tiên sinh".

Lão Tử nói tiếp :

- Tôi nghe rằng : **Nhà buôn giỏi, sở hữu nhiều của quý thì phải làm như người nghèo không có của gì. Người quân tử thanh đức, cần làm như người ngu muội không hiểu biết gì mới có thể tồn tại lâu dài.**

3. SUY NIỆM :

Quả vậy. Đây là một bài học về **cách xử thế rất thâm sâu** : Có của quý mà khoe ra là *gián tiếp* mời cái hại mau đến với mình. Có tài mà khoe ra là đã rước họa vào thân... Của quý, tài giỏi hay sắc đẹp... đều là những điều mà ai cũng **muốn có**. Muốn mà không được thì sinh ra **ganh tị**. Ganh tị thì tìm cách **làm hại** kẻ sở hữu để *thoả lòng đố kỵ*... Đó là lẽ thường tình ở đời vậy.

4. SINH HOẠT : Bạn **đánh giá thế nào** về lời nói của Lão Tử nói trên ? Trong cuộc sống bạn **có nên khoe** của cải, tài năng và sự khôn ngoan trước mặt người khác không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **khiêm tốn** khi giao tiếp xã hội. Cho chúng con **tránh "nổ"** khi huênh hoang về thành tích của mình để tìm tiếng khen và thoả mãn tính tự cao muốn tỏ ra mình trội vượt kẻ khác. Xin cho chúng con biết **"Nói ít làm nhiều"**, luôn cố gắng làm tốt việc phục vụ tha nhân. Rồi **"hữu xạ tự nhiên hương !"** công việc chúng con làm **sớm muộn cũng được nhiều người nhận biết và ca tụng Chúa Cha** như lời Chúa dạy : "Ánh sáng của anh em phải chiếu giải trước mặt thiên hạ, để họ thấy những công việc tốt đẹp anh em làm, mà tôn vinh Cha của anh em, Đấng ngự trên trời. (Mt 5,16).- AMEN.

BÀI 37

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH NÓI HÀNH NÓI XẤU THA NHÂN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **“Có thì phải nói CÓ, KHÔNG thì phải nói KHÔNG. Thêm thắt điều gì là do ác quỷ” (Mt 5,37).**

2. CÂU CHUYỆN : BA BƯỚC SÀNG LỌC CỦA SÔ-CỜ-RÁT.

Thời Hi Lạp cổ đại, triết gia SÔ-CỜ-RÁT (Socrates) là một người nổi tiếng về sự thông thái khôn ngoan và được nhiều người ngưỡng mộ. Một hôm có một người quen đến thì thăm vào tai ông rằng : **“Ông có biết chuyện gì mới xảy ra cho ông bạn thân của ông hay không ?”**. Sô-cờ-rát liền nói : **“Khoan đã. Trước khi nghe ông kể câu chuyện đó, tôi muốn ông cùng với tôi xem xét ba bước sàng lọc về câu chuyện đó đã”**. Người kia hỏi lại : **“Xem xét để sàng lọc ư ?”**. Sô-cờ-rát đáp : **“Đúng vậy.**

Bước sàng lọc thứ nhất là **XÉT VỀ SỰ THẬT** : Ông có cam đoan với tôi rằng **những gì ông sắp nói ra về ông bạn thân của tôi hoàn toàn chính xác hay không ?”**. Người kia trả lời : **“Không chắc lắm. Thật ra tôi chỉ được nghe người khác thuật lại mà thôi”**.

Sô-cờ-rát liền nói : **“Được rồi. Bây giờ qua bước sàng lọc thứ hai là XÉT VỀ THIÊN Ý : Điều ông sắp nói ra với tôi có phải là điều tốt đáng biểu dương không ?”**. Người kia trả lời : **“Không phải điều tốt, mà còn ngược lại !”**. Sô-cờ-rát tiếp tục : **“Như vậy là ông đang định nói một điều không tốt về người bạn thân của tôi. Nhưng ông lại không chắc điều đó có phải là sự thật hay không.**

Bây giờ đến bước sàng lọc cuối cùng là **XÉT VỀ ÍCH LỢI : Câu chuyện ông sắp nói với tôi có mang lại lợi ích gì cho tôi không?”** Người kia đáp : **“Không. Thực sự là không !”**. Bây giờ Sô-cờ-rát mới ôn tồn kết luận như sau :

“Vậy thì những điều ông muốn nói với **tôi không hoàn toàn là sự thật, không phải là điều tốt đáng biểu dương, và cũng chẳng đem lại lợi ích gì cho tôi**. Thế thì tại sao ông lại muốn nói điều đó ra với tôi ?”.

Triết gia SOCRATES (470 - 399 TCN)

3. SUY NIỆM :

1) Câu chuyện trên cho thấy: Trong cuộc sống thường ngày không nên nói hành nói xấu tha nhân. Lý do cấm nói hành có thể được tóm lại như sau:

- Một là: một **hành vi bất công**. Bất công vì lên án một người mà không cho họ được quyền bào chữa.

- Hai là: một **hành vi lỗi bác ái**. Lỗi bác ái vì làm mất đoàn kết nội bộ. Hơn nữa, động cơ nói xấu thường do thói ích kỷ hẹp hòi, đố kỵ ganh ghét, khi thấy người kia trội vượt hơn mình hay đã xúc phạm tự ái của mình.

- Ba là: có thể còn là một **hành vi tội ác**, nếu nó gây thiệt hại nghiêm trọng cho danh dự và làm mất uy tín của người bị nói xấu.

2) Đức Khổng Tử đã dạy : **“Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân” (điều mình không muốn thì đừng làm cho người)**. Còn Chúa Giê-su thì dạy các môn đệ : **“Tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta” (Mt 7,12)**. Ngoài ra Người cũng dạy chúng ta tôn trọng sự thật : **“Có thì phải nói CÓ, KHÔNG thì phải nói KHÔNG. Thêm thắt điều gì là do ác quỷ” (Mt 5,37)**.

3) Tuy nhiên có người lại đặt vấn đề: Nếu biết một người làm điều xấu mà giữ im lặng tức là đã đồng lõa và làm cho kẻ đó ngày một lún sâu vào tội ác. **Vậy trong trường hợp đó, ta nên làm gì để vừa giữ được đức bác ái, lại vừa tỏ thái độ quyết tâm không bao che tội ác ?**

Câu trả lời đã được Tin Mừng Mát-thêu ghi lại như sau : **“Nếu người anh em của anh trót phạm tội, thì anh hãy đi sửa**

lỗi nó, một mình anh với nó mà thôi. Nếu nó chịu nghe anh, thì anh đã được món lợi là người anh em mình. Còn nếu nó không chịu nghe, thì hãy đem theo một hay hai người nữa, để mọi công việc được giải quyết, căn cứ vào lời hai hoặc ba chứng nhân. Nếu nó không nghe họ, thì hãy đi thưa Hội Thánh. Nếu Hội Thánh mà nó cũng chẳng nghe, thì hãy kể nó như một người ngoại hay một người thu thuế” (Mt 18,15-17).

4. SINH HOẠT :

Tại sao ta không được nói ra điều xấu có thật của kẻ vắng mặt mà mình không ưa ? Tội nói hành khác với tội vu khống thế nào? Khi nào tội vu khống trở thành một trọng tội ?

5. LỜI CẦU:

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp con tránh thói ưa nói hành nói xấu tha nhân, nhất là nói xấu nhằm hạ uy tín của người hơn con, do lòng đố kỵ ganh ghét thôi thúc. Cho con biết sống theo Chúa là Đấng “Hiền lành và khiêm nhường trong lòng”, để sẵn sàng khen ngợi người khác, không nói xấu những ai hơn mình, hầu xứng đáng nên con thảo đẹp lòng Chúa Cha như Chúa khi xưa sau khi chịu phép rửa tại sông Gio-đan đã được Chúa Cha xác nhận : “Đây là con yêu dấu của Ta. Ta hài lòng về Người” (Mt 3,17).- AMEN.

BÀI 38

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - LỜI ĐỒN : NGUYÊN NHÂN VÀ CÁCH KHẮC PHỤC

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **“VẬY TẤT CẢ NHỮNG GÌ ANH EM MUỐN NGƯỜI TA LÀM CHO MÌNH, THÌ CHÍNH ANH EM CŨNG HÃY LÀM CHO NGƯỜI TA. VÌ LUẬT MÔ-SÊ VÀ LỜI CÁC NGÔN SỨ LÀ THẾ ĐÓ”** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : TỪ TỌC MẠCH ĐẾN “TÁM” CHUYỆN.

- Một đêm kia, một người đàn bà nghe tiếng đối đáp giữa hai vợ chồng nhà hàng xóm liền chú ý lắng nghe, nhưng cũng chỉ nghe câu được câu chăng. Sáng hôm sau, bà lại thấy ông chủ nhà hàng xóm ấy đánh xe ngựa ra khỏi nhà thật sớm, và cả tháng sau vẫn không thấy về. Bà muốn qua nhà thăm hỏi bà vợ, nhưng lại không dám vì sợ mang tiếng là kẻ lăm chèn, ưa tọc mạch vào chuyện riêng nhà người khác. Một hôm, nhân họp mặt với mấy bà bạn, bà đã kể cho họ những điều "tai nghe mắt thấy" bên nhà hàng xóm, và còn nhận định : vì cãi nhau nên ông chồng đã tức giận bỏ nhà đi luôn. Sau đó câu chuyện một đồn ra mười, mười đồn thành trăm, và chẳng bao lâu sau thì cả thị trấn nhỏ đều biết chuyện **đôi vợ chồng nhà đó đã cãi nhau suốt đêm và ông chồng ngay từ sáng sớm đã giận dữ bỏ nhà để đi theo bồ nhí.**

- Khi nghe những lời đồn đãi bị thêu dệt như thế, bà cảm thấy áy náy lương tâm. Nhất là từ khi biết ông kia đi làm ăn xa và sắp về nhà đón vợ con đến nơi ở mới. Sau cùng bà quyết định đi xưng tội. Sau khi phân tích cho bà thấy tác hại của những lời đồn đại, cha giải tội đòi bà phải **đi thanh minh những điều đã nói hôm trước.** Bà vâng lời cha : gọi điện thoại **nói lại sự thật với từng người trong nhóm bạn** kia. Sau đó bà vui vẻ đến cho cha biết công việc mình đã làm. Nhưng thay vì khen, vị linh mục lại im lặng. Bấy giờ bà hỏi : "Sao vậy cha ? Con đã vâng lời làm theo lời cha dạy rồi mà". Vị linh mục liền trả lời : "Tôi biết. Nhưng tội của bà vẫn còn đó !". Rồi để chứng minh tác hại của những lời đồn đại, cha bảo bà đi chợ mua một con gà mang về nhà làm thịt, nhưng trên đường từ chợ về nhà, bà sẽ mang theo cái kéo. Cứ đi được mười bước bà sẽ dùng kéo cắt một đám lông gà, rồi thả đám lông đó xuống bên đường. Hôm sau khi bà trở lại, cha lại đòi bà phải đi thu gom lại tất cả số lông gà hôm trước đã thả dọc đường. Dù đã vất vả mất cả buổi sáng kiếm tìm, nhưng bà cũng chỉ mang về được ba sợi lông vũ. Bấy giờ vị linh mục mới nói : "**Bà thấy đó : Những lời đồn đại của ta về người khác vốn không có thực, nên nhẹ nhàng**

giống như những sợi lông tơ, khi đã thả ra, nó sẽ bị gió cuốn bay đi khắp nơi, và ta sẽ không bao giờ có thể thu gom lại đầy đủ được”.

3. SUY NIỆM :

- Qua câu chuyện trên, có lẽ mọi người chúng ta đều ý thức được tác hại của dư luận. Lúc đầu có thể chỉ là một câu chuyện được kể cho vui. Nhưng khi được truyền từ miệng người này sang tai người khác, nó sẽ dần bị biến tướng theo hướng xấu.

- Tuy nhiên, có người lại nói : những người sống gần nhau phải biết quan tâm đến nhau. Nếu chủ trương “Đèn nhà ai, nhà ấy rạng !”... thì chẳng phải là thái độ ích kỷ, khép kín, vô tâm và vô tình lắm sao ?”

- Để trả lời cho vấn nạn này, chúng ta cần làm theo lời Đức Khổng Tử : “*Kỷ sở bất dục vật thi ư nhân*” (Điều mình không muốn, đừng làm cho người), và lời dạy của Chúa Giê-su : “*Tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta*” (Mt 7,12a). Như thế chúng ta sẽ vừa ***sống chan hòa yêu thương***, lại vừa ***không bị mang tiếng là kẻ tò mò, ưa tọc mạch “tám” vào chuyện riêng của người khác.***

4. SINH HOẠT :

Khi nghe một lời đồn đại, bạn nên phản ứng thế nào ? ***Tò về khó chịu và không tiếp tục nghe***, hay ***cứ nghe rồi đặt vấn đề với người nói để phân tích về tính xác thực*** của câu chuyện ? Tại sao bạn làm như vậy ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ***tránh thái độ tọc mạch***, khi thích nghe những lời đồn đại không xác thực làm mất danh dự của người khác. Cho chúng con ***tránh nói thêm bớt những điều bất lợi*** cho tha nhân, hầu giữ được sự công minh chính trực, xứng đáng là con yêu của Chúa Cha, theo lời Chúa dạy : ***“Vậ tất cả những gì anh em***

muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta.”- AMEN.

BÀI 39

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA SỰ ĐÙA DAI

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy : **"Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo, có khả năng kiềm chế toàn thân"** (Gc 3,2b).

2. CÂU CHUYỆN : TÁC HẠI CỦA ĐÙA GIỖN QUÁ TRÓN.

Cách đây ít hôm, chương trình VCTV 2 có phát đi một cuốn phim với tựa đề : **"Hậu quả tai hại của một lời nói đùa"**. Chuyện phim đề cập tới một cô gái làm nhân viên kế toán của một công ty tư nhân tại một thị trấn nhỏ. Trong công ty có nhiều nhân viên, đặc biệt là 4 chàng trai độc thân vui tính, hay họp nhau ăn nhậu và trêu chọc các cô gái trẻ đẹp trong công ty.

Một hôm đang ngồi uống bia ở một quán nước đầu đường thì bốn chàng đã gặp một cô nàng xinh xắn, tay mang theo túi hành lý đến hỏi thăm lối vào công ty. Cô cho biết cô là sinh viên mới ra trường, đã nộp đơn xin việc tại tổng công ty và đã được nhận giấy bố trí làm việc tại công ty con, nằm trong thị trấn nhỏ này. Từ hôm có cô nhân viên mới, các chàng thanh niên độc thân tỏ ra năng động hẳn lên. Bốn chàng mỗi người một tài riêng như : ca hát, đàn địch, làm thơ, vẽ vời và đều muốn trở tài, mong được người đẹp để mắt đến. Có điều cô gái này lại chẳng mấy may quan tâm và có lần đã thẳng thắn từ chối tình cảm của cả bốn chàng dành cho mình với lý do : Cô không cảm thấy rung động con tim

khi gặp gỡ các chàng. Cô chỉ mong coi cả bốn người như anh trai, vì cô đã có người yêu hiện đang du học nước ngoài, đã tốt nghiệp và sắp trở về nước làm việc.

Không được người đẹp đáp lại tình yêu, các chàng trai cảm thấy bị chạm tự ái liền bàn nhau chơi cho cô nàng một võ để hết thói kênh kiêu. Một anh được phân công đến bệnh viện gần đó mua một sổ khám bệnh có tên cô nàng, rồi giả chữ ký của bác sĩ viết toa khám bệnh, trong đó kê các loại thuốc chữa chứng vô sinh phụ nữ.

Một hôm mấy cô cùng phòng với cô nhân viên mới tình cờ đọc được sổ khám bệnh và khám phá ra căn bệnh bí mật của cô gái trẻ. Tin cô bị mắc chứng vô sinh chẳng mấy lúc đã được đồn thổi trong công ty và còn lan cả ra ngoài thị trấn. Mỗi khi cô xuất hiện, mọi người đều rí tai nhau về chứng vô sinh của cô và nhìn cô với ánh mắt diễu cợt pha chút thương hại. Trước thái độ khác lạ của mọi người, cô gái cảm thấy có điều chi không ổn nên để tâm tìm hiểu. Rồi sau khi biết rõ đang có dư luận không hay về mình, cô lập tức gọi điện cho bạn trai mới về nước đến thăm, nhằm đánh tan dư luận kia. Có điều anh bạn trai của cô gái khi đến thị trấn lại tình cờ gặp bốn chàng trai tại quán nước gần công ty và khi nghe họ cho biết về căn bệnh vô sinh của người yêu, anh ta liền bỏ đi luôn mà không gặp mặt cô.

Quá thất vọng, cô gái đã đi đến một quyết định rồ dại là sẽ chứng minh cho mọi người thấy khả năng sinh đẻ của mình. Cô làm đơn xin công ty cho đi nghỉ phép 3 tháng và khi trở lại làm việc thì cô đã mang bầu được gần ba tháng. Sau đó cô cố tình xuất hiện trước mọi người trong công ty như một bà bầu. Lúc đầu người ta nghĩ cô chỉ giả bộ. Nhưng khi cái thai trong bụng cô ngày một lớn thì mọi người mới ngớ ra là mình đã bị mắc lừa và đã cảm thông với hoàn cảnh đáng thương của cô. Bốn tháng sau, một hôm cô bị té ngã cầu thang phải vào bệnh viện cấp cứu. Bác sĩ chỉ có thể cứu sống được đứa con trong bụng cô mà thôi.

3. SUY NIỆM :

Trước cái chết đau thương của cô gái, bốn chàng trai **rất hối hận về trò đùa dai** của mình, đã gây ra hậu quả vô cùng nghiêm trọng, dẫn đến cái chết đau thương của cô gái trẻ đẹp. Anh chàng có tình cảm nhất với cô gái đã nhận đứa con mồ côi làm con mình. Từ ngày đó, anh thường có **phản ứng quyết liệt mỗi khi nghe những câu tán tỉnh trên chộc** của bạn bè trong công ty. Vì những lời nói đó rất có thể **gây ra hậu quả nghiêm trọng**, như trường hợp của cô gái mà anh là một trong bốn thủ phạm.

4. SINH HOẠT :

Trong cuộc sống hằng ngày tuy nên có những lời nói bông đùa để tạo bầu khí vui vẻ trẻ trung, nhưng chúng ta **cần tránh những loại nói đùa nào ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con **tránh những kiểu nói đùa gây hậu quả nghiêm trọng**. Cho chúng con tránh **vui đùa trên nỗi đau của người khác**. Cho chúng con tránh **nói thêm bớt những điều bất lợi cho tha nhân**, hầu giữ được đức công minh chính trực, tránh làm hại tha nhân, hầu xứng đáng là con yêu dấu luôn làm đẹp lòng Chúa Cha như Chúa xưa.- AMEN.

BÀI 40

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – NÊN LÀM TRẠNG SỰ HAY CÔNG TỔ VIÊN ?

1. LỜI CHÚA : “Anh em đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán. Vì anh em xét đoán thế nào, thì anh em cũng sẽ bị Thiên Chúa xét đoán như vậy. Và anh em đong bằng đấu nào, thì Thiên Chúa cũng sẽ đong cho anh em đấu ấy” (Mt 7,1-2).

2. CÂU CHUYỆN : VỊ ẨM SĨ TÔN TRỌNG THA NHÂN.

Trong sách truyện các thánh tu hành có thuật lại một câu chuyện xảy ra trong cuộc đời của ẩn sĩ MA-CA-RI-Ô, người đã qua đời năm 300 ở Ai Cập.

Ma-ca-ri-ô là một tu sĩ sống ẩn dật 30 năm trong căn phòng của mình. Suốt thời gian đó, một vị linh mục hằng ngày vẫn đến cử hành thánh lễ trong phòng cho thầy Ma-ca-ri-ô tham dự. Ngày nọ, để cảm dỗ quấy rầy nhà tu hành này, ma quỷ đã xúi một người quen đến tố cáo với thầy Ma-ca-ri-ô về vị linh mục kia như sau :

- Ông linh mục đến làm lễ mỗi ngày cho thầy chỉ là một kẻ tội lỗi. Nên thầy không nên để cho ông ta tiếp tục đến đây dâng lễ nữa.

Ẩn sĩ Ma-ca-ri-ô đáp :

- Hỡi bạn, Kinh Thánh dạy rằng : **"Đừng xét đoán để khỏi bị xét đoán". Nếu cha ấy thực sự tội lỗi, thì chỉ Chúa mới có quyền xét đoán và sẽ tha thứ tội cho cha ấy. Còn tôi là ai mà dám xét đoán anh em ? Hơn nữa tôi thấy mình còn tội lỗi hơn tất cả mọi người thì làm sao tôi dám kết tội kẻ khác được ?**

Sau khi nói xong, vị ẩn sĩ đã cầu xin Chúa giải thoát cho kẻ tố cáo kia khỏi bị quỷ cảm dỗ nữa.

Hôm sau khi vị linh mục trở lại dâng lễ, cha ấy vẫn được thầy Ma-ca-ri-ô ân cần tiếp đón như mọi khi. Và Thiên Chúa đã khích lệ thầy bằng một thị kiến như sau :

khi linh mục chủ tế đọc lời truyền phép, thì **một thiên thần từ trời xuống đặt tay trên đầu chủ tế và biến ngài thành một cây đuốc cháy sáng trước Minh Thánh Chúa mới hiện diện trên bàn thờ.** Rồi ẩn sĩ Ma-ca-ri-ô nghe thấy có tiếng phán như sau :

"Hỡi con người. Người đừng ngạc nhiên khi thấy điều này. Vì nếu vua chúa trần gian mà còn không cho phép thần dân xuất hiện trước mặt mình với y phục nhơ bẩn, thì Thiên Chúa toàn năng sao lại có thể chấp nhận một

linh mục cử hành màu nhiệm thánh xuất hiện như một tội nhân trước vinh quang của Ngài ? Người được chứng kiến sự kiện lạ lùng này chính là do người đã không kết án vị linh mục dâng lễ kia”.

3. SUY NIỆM :

Quả thực, một trong những tội người ta dễ sai phạm nhất chính là tội hay xét đoán ý trái, để kết án oan sai cho người khác. Lý do một phần vì chúng ta **không biết hết những động lực nào đã thúc hành động của người khác**. Phần khác vì sự xét đoán của chúng ta thường **bị tình cảm yêu ghét và thành kiến chi phối** nên dễ đi đến kết án oan sai cho những kẻ mình không ưa, như người ta thường nói : “Yêu nhau trái ấu cũng tròn. Ghét nhau quả bồ hòn cũng méo !”

Do đó, để tránh kết án oan sai cho tha nhân, chúng ta cần **đặt mình vào hoàn cảnh của người đó**, cần trở thành **trạng sư bào chữa để tìm hiểu nguyên nhân** và động cơ dẫn đến hành động sai trái. Nhờ đó ta sẽ dễ dàng **cảm thông** với lỗi lầm của họ.

Đàng khác, Đức Giê-su cũng dạy chúng ta phải tránh xét đoán như sau : “Anh em **đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán**. Vì anh em xét đoán thế nào, thì anh em cũng sẽ bị Thiên Chúa xét đoán như vậy. Và anh em đong bằng đấu nào, thì Thiên Chúa cũng sẽ đong cho anh em bằng cái đấu ấy” (Mt 7,1-2).

4. SINH HOẠT : Bạn nghĩ thế nào về câu trả lời của ả sĩ Ma-ca-ri-ô trong câu chuyện trên để **bênh vực vị linh mục bị tố cáo là kẻ tội lỗi ? Tại sao ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Nhiều lần chúng con đã nghe những lời tố cáo về các sai lỗi của tha nhân là anh em trong cùng cộng đoàn với chúng con. Xin cho chúng con **tránh làm công tố viên kết án** anh em khi chưa điều tra hiểu rõ đầu đuôi sự việc. Cho chúng con trở thành **trạng sư để bào**

chữa lỗi lầm cho anh em, hầu chúng con trở nên **môn đệ thực sự của Chúa**.- AMEN.

BÀI 41

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - ỨNG PHÓ VỚI MIỆNG LƯỠI THẾ GIAN

1. LỜI CHÚA : “Nếu ta tra hàm thiếc vào miệng ngựa để bắt chúng vâng lời, thì ta điều khiển được toàn thân chúng. Anh em cũng hãy nhìn xem tàu bè : dù nó có to lớn, và có bị cuồng phong đẩy mạnh thế nào đi nữa, thì cũng chỉ cần một bánh lái rất nhỏ để điều khiển theo ý của người lái. Cái lưỡi cũng vậy : nó là một bộ phận nhỏ bé của thân thể, mà lại huênh hoang làm được những chuyện to lớn.” (Gc 3, 3-8).

2. CÂU CHUYỆN : THÁI ĐỘ BA PHẢI CỦA ÔNG GIÀ HỌ MÃ.

Nhà họ Mã ngày trước chuyên nghề nuôi dạy ngựa và bán ngựa. Có một đạo gia đình ông suy sụp vì con trai bị bệnh nặng, ông đã vét hết tiền trong nhà tìm thầy chạy chữa mà bệnh vẫn không khỏi. Ông bán hết số ngựa nuôi để thang thuốc cho con và cuối cùng con ông khoẻ lại. Từ đó ông lại dành dụm được một số tiền.

Ngày nọ Mã ông nghe ở Hương Lâm có bán một giống ngựa quý, ông đến nơi đó xem tướng ngựa kỹ, thì biết đó là giống ngựa hay, thuộc loại Hoàng Phiêu, mặc dù có phần hơi gầy. Mã ông thích quá, nên chịu mua giá đắt. Ông về nhà bàn với con :

- Phụ thân đã xem và biết con ngựa đó tuy hơi gầy, nhưng thuộc giống Hoàng Tuyết Phiêu của người Khương rất quý hiếm. Nhà ta nếu gây được giống ngựa này thì chẳng mấy lúc sẽ có thể làm giàu ! Ngặt vì phải đi xa ngót ngày đường, qua đèo truông nhiều băng trộm cướp, nên con hãy đi chung với cha nhé.

Sau khi hai cha con họ Mã đến nơi thử ngựa và ngả giá xong, họ tra yên cương, rồi leo lên mình ngựa ra về, trong lòng vui mừng hoan hỉ.

Khi đi qua một làng kia, Mã ông cho ngựa đi nước kiệu, dân làng đón ông lại nói :

- Mã lão ! Ông là người nuôi ngựa, sao lại không thương ngựa ? ***Con ngựa gãy thế kia, còn cha con ông cạp ăn bảy ngày không hết, nữa nào cả hai lại đè trên mình nó ?***

Ông Mã nói với con :

- Họ nói phải đẩy con ạ ! Vậy cha nhường cho con cưỡi và cầm giây cương cho.

Thế là một mình Mã công tử được ngồi ngựa, còn ông Mã đi bộ theo. Họ đi ngang qua xóm nhà khác. Bây giờ đã đến trưa nắng gắt, những người ngồi mát trên đường thấy cảnh cha con họ Mã như vậy, liền kéo ra đón đầu ngựa, xỉ vả người con :

- ***Ai dạy công tử về cách hiếu đạo như thế hả ? Con thì ngồi ngựa kên kiệu, để cha chạy bộ theo đổ mồ hôi !*** Qua cánh đồng kia có học hiệu Khổng Môn, chắc họ sẽ đánh cho công tử trào máu ra mắt !

Mã công tử lật đật nhảy xuống ngựa, chắp tay thưa với cha :

- Họ nói phải đẩy cha ạ ! Nãy giờ con đã khỏe rồi, cha hãy lên cưỡi nó cho đỡ mệt.

Người cha lên ngựa và đi ngang qua "Khổng Môn học hiệu", một số học trò ở đó biết mặt ông già, chạy lại đón ông mà nói :

- Mã lão bá ! Lão bá lâu nay mạnh giỏi chứ ? ***Nghe nói lệnh lang lâu nay bị bệnh thập tử nhất sinh, nay vừa bình phục. Lão bá sao đành để lệnh lang đi bộ như thế ?***

Mã lão nhảy xuống ngựa nhìn con rồi thì thầm :

- Kể ra họ nói cũng phải. Nhà mình không còn xa, cha con ta cùng dắt ngựa đi vậy.

Rồi cha con xuống ngựa dắt ngựa đi đến xóm khác, có ai đó nhìn ngựa rồi chửi :

- Đúng là hai cha con ngốc nghếch ! Đây là giống Hoàng Tuyết Phiêu, một loại thiên lý mã, mua về để cưỡi hoặc làm giống, nào phải mua về để thờ, sao lại không cưỡi ?

Cha con họ Mã thiếu điều muốn khóc. Lão nói với con :

- Cưỡi ngựa cũng bị chửi, mà không cưỡi cũng bị chửi ! Ta chịu hết nổi ! Thôi **thả quách nó đi cho xong !**

Hai người dắt đi một đoạn cho khuất mắt mọi người, rồi tháo cương, cởi yên, đánh một roi, ngựa dong tuốt vào rừng mất dạng. Về đến nhà, bà vợ nghe biết liền ra đón ngay từ đầu ngõ. Lão ông liền thuật lại đầu đuôi chuyện mua ngựa và chuyển đi về nhà. Bà vợ nghe xong liền dấm vào đầu bình bịch, vừa khóc vừa nói :

- Ngu ơi là ngu ! Có bao nhiêu tiền vét sạch hết đi mua ngựa, rồi lại thả cho ngựa đi mất ! Xưa bay ông không biết miệng lưỡi thế gian hay sao ? **Việc mình mình làm, sao ông phải làm theo lời họ làm chi ? Rồi từ đây nhà mình lấy gì mà sống, lấy gì mà cưỡi vợ cho con hả ? Ngu ơi là ngu ! ...**

3. SUY NIỆM :

- Người xưa có câu : « **Ở sao cho vừa lòng người ? Ở rộng người cười, ở hẹp người chê !** » Trong câu chuyện họ Mã mua ngựa hay nói trên : Ông Mã hiền lành đến mức **thiếu tự tin và không giữ vững lập trường**. Đây là hình ảnh tượng trưng cho những **con người « ba phải » và hành động thiếu nhất quán**.

- Trong cuộc sống, người ta sẽ **luôn có nhiều ý kiến khác nhau về cùng một vấn đề** được gọi là : "Chín người mười ý !". Do đó, **mỗi người cần có lập trường riêng của mình và sẽ phải chịu trách nhiệm về sự thành công hay thất**

bại của công việc, chứ không thể đổ lỗi cho ai khác được. Nếu không khôn ngoan như lão họ Mã hành động bất nhất : Lúc thì hai bố con đều cười trên mình ngựa, lúc chỉ một người cười, rồi lúc cả hai đều xuống ngựa để đi bên cạnh ... Rốt cuộc lão đã đánh mất cả chì lẫn chài : Mất con ngựa quý khi sợ dư luận tiếp tục phê phán nên đã thả nó về rừng, và do đó còn cũng đánh mất luôn cả tình cảm tốt đẹp của bà vợ ở nhà nữa.

4. SINH HOẠT :

Theo bạn, để thành công trong công việc, chúng ta **nên có thái độ thế nào đối với những ý kiến phê bình đóng góp của nhiều người thân quen ?** Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi tín hữu chúng con biết **khôn ngoan lắng nghe các ý kiến xây dựng** của tha nhân về công việc chúng con đang làm, nhưng cũng biết **khôn ngoan chọn phải làm gì hầu tránh rơi vào thái độ "bất nhất" "ba phải" do thiếu tự tin.** Xin cho chúng con luôn biết **khôn ngoan quyết định làm mọi việc cách công minh chính trực** noi theo gương mẫu và lời dạy của Chúa. -AMEN.

BÀI 42

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - ỨNG XỬ VỚI DƯ LUẬN XẤU

1. LỜI CHÚA : Một hôm, khi Đức Giê-su đến vùng kế cận thành Xê-da-rê Phi-líp-phê, Người hỏi các môn đệ rằng : "Người ta nói Con Người là ai? "Các ông thưa : "**Kẻ thì nói là ông Gio-an Tẩy Giả, kẻ thì bảo là Ê-li-a, có người lại cho là Giê-rê-mi-a hay một trong các vị ngôn sứ.**" (Mt 16,13-14).

2. CÂU CHUYỆN : TÁC HẠI CỦA DƯ LUẬN.

MY-RI-AM là con gái của ông bà Si-ni-a-chie mà cả hai người đều là giáo sư. Vào tháng tư năm trước, khi thấy con có những triệu chứng khác thường, cha mẹ đã đưa con gái

cứng đến khám tại một bệnh viện tư gần nhà. Sau khi khám xong, bác sĩ đã ghi vào bệnh án một lời nhận xét tỏ ý nghi ngờ ***bé My-ri-am có thể đã bị xâm phạm tiết hạnh***. Sự việc đã mau chóng được tòa án địa phương đặt vấn đề và mang ra xem xét. Rồi tờ "Người đưa tin buổi chiều", đã cho đăng một bài điều tra về sự kiện này. Dưới ngòi bút sắc bén của phóng viên, bé My-ri-am được mô tả như một ***nạn nhân tí hon rất đáng thương và cha của em mặc nhiên bị coi là một tên bạo dân đáng nguyên rủa***.

Tuy nhiên, vì chưa tìm được bằng chứng cụ thể để kết tội, quan tòa đành ra lệnh cách ly bé My-ri-am với cha mẹ của em và truyền cho một cơ sở y tế quốc gia thực hiện tái khám. Rồi một điều bất ngờ xảy ra : Kết quả lần khám nghiệm này lại khẳng định một điều khác hẳn : ***Bé My-ri-am thực sự đã không bị hãm hại, mà chỉ là nạn nhân của một loại thuốc cảm cúm*** do cha mẹ em đã vô tình cho em sử dụng. Sau đó bé My-ri-am được tòa ra lệnh trả em về cho cha mẹ chăm sóc. Nhưng báo chí thì vẫn tiếp tục bôi nhọ danh dự của ông bố tội nghiệp. Do không chịu đựng nổi dư luận ác nghiệt, ông bà Si-ni-a-chie đã tạm thời đưa bé My-ri-am về quê hương tại đảo si-ci-le. Cũng tại nơi đây, các bác sĩ trong một bệnh viện nổi tiếng nhất vùng lại có cơ hội chẩn đoán bệnh tình của bé. Cuối cùng họ đã có kết luận dứt khoát là : ***bé My-ri-am đã bị ung thư và bệnh đang ở thời kỳ cuối cùng, chứ không bị xâm phạm tiết hạnh*** như người ta đã lầm tưởng trước đó. Kể từ ngày ấy, ***danh dự của ông bố mới được phục hồi***. nhưng đồng thời, cha mẹ của bé My-ri-am cũng phải đối diện với một thực tế phũ phàng là ***đứa con gái cưng của họ không còn sống được bao lâu nữa***. Một buổi tối nọ, bé My-ri-am không chịu ngủ trong phòng riêng, mà cứ nhất quyết đòi được nằm chung với cha mẹ. Đêm ấy bé đã vĩnh viễn ra đi trong vòng tay âu yếm và nỗi đau buồn thương tiếc của cha mẹ. Rồi cái chết của em đã biến thành một cơ hội ***sám hối tập thể của toàn thể nước Ý***, giúp mọi người ý thức hơn về ***tác hại của dư luận tiêu cực trong xã hội***.

3. SUY NIỆM :

1) Sự hình thành nên dư luận :

Dư luận là một hiện tượng tâm lý, bắt nguồn từ một nhóm người, biểu hiện qua những lời phán đoán bình luận về một người hay một vấn đề nóng trong xã hội. Dư luận tốt và tích cực sẽ khích lệ người ta làm tốt hơn, đang khi **dư luận xấu hoặc tin đồn nhảm lại làm mất danh dự, uy tín và gây hậu quả nghiêm trọng** cho người bị hại, như trường hợp cha bé My-ri-am đã phải chịu đựng dư luận xấu gây ra hậu quả tai hại cho ông.

2) Sức mạnh của dư luận :

Dư luận một khi được các phương tiện truyền thông đại chúng tiếp sức sẽ biến thành **công luận** và thành **sức mạnh ảnh hưởng to lớn**, tác động sâu rộng đến ý thức và định hướng hành vi con người trong xã hội. Giáo Hội ngày nay ý thức được sức mạnh và ích lợi của các phương tiện truyền thông đại chúng, nên luôn khích lệ các tín hữu sử dụng internet như **phương thế hữu hiệu để loan báo Tin Mừng và thành phương thế hữu hiệu đương đầu với các thế lực thù địch** đang ra sức **tấn công làm mất uy tín một số các mục tử trong Giáo Hội**, đồng thời **gieo rắc học thuyết sai lạc** và những **hình ảnh dâm ô** trên các trang mạng xấu.

3) Cần phải làm gì ?

Khi bị kẻ xấu đưa tin lên báo, chúng ta nên xử trí cách khôn ngoan theo lời Chúa dạy như sau :

- Trước hết hãy **xin Chúa Thánh Thần giúp suy nghĩ xem dư luận kia đúng sai thế nào ?** Nếu dư luận có phần đúng, thì đó là tiếng Chúa nói với mình và cần phải cấp thời sửa đổi và nếu cần ta còn phải nói lời xin lỗi; Nếu dư luận dựa trên bằng chứng nguy tạo do kẻ ác ý cố tình gây ra hặc do sự hiểu lầm thì cần khôn ngoan loại trừ nguyên nhân ấy. Hãy bình tĩnh tự nhủ : **Chuyện đâu còn đó, không cần gì phải làm cho ầm ĩ. Sau một thời gian dư luận nguy tạo kia**

sẽ tự tan biến giống như bọt sà-phòng. Vì "cây ngay không sợ chết đứng".

- Tránh thái độ **ăn miếng trả miếng kẻ làm hại mình**, nhưng hãy **cầu xin điều lành cho kẻ thù ghét làm hại mình và lấy ơn báo oán để hóa giải hận thù** như lời dạy của thánh Phê-rô : "Tất cả anh chị em hãy đồng tâm nhất trí, thông cảm với nhau, hãy yêu thương nhau như anh em, hãy ăn ở nhân hậu và khiêm tốn. **Đừng lấy ác báo ác, đừng lấy lời nguyền rủa đáp lại lời nguyền rủa, nhưng trái lại, hãy chúc phúc**, vì anh chị em được Thiên Chúa kêu gọi chính là để thừa hưởng lời chúc" (1 Pr 3,8-9)..

4. SINH HOẠT :

Trong cuộc sống, bạn nên **phản ứng thế nào khi nghe dư luận nói xấu bạn** ? Bạn nghĩ thế nào về lối ứng xử nhẫn nhịn chịu đựng và sẽ lấy ơn báo oán theo gương Chúa làm và lời Chúa dạy ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Nhiều lần do bị tác động từ dư luận sai lạc mà chúng con đã **vội hùa theo kẻ khác để lên án cách bất công cho người anh em vô tội**. Từ nay chúng con quyết tâm sẽ **không vội tin** những lời nói hành nói xấu và không vội kết án người anh em, khi chưa nghe người bị nói xấu giải thích. Xin cho chúng con luôn biết **xét đoán ý tốt cho** người khác, để sau này chúng con cũng được Chúa thương xét xử khoan dung các lỗi lầm của chúng con.- AMEN.

BÀI 43

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - CÓ TÀI MÀ CẬY CHI TÀI

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy phải ăn ở khôn ngoan noi gương Đức Giê-su : **"Đặng vốn giàu sang phú quý, nhưng đã tự ý trở nên nghèo khó vì anh em để lấy cái nghèo của mình mà làm cho anh em nên giàu có"** (2 Cr 8,9).

2. CÂU CHUYỆN : KẾT CỤC XẤU CỦA KẸ CÓ TÀI THIẾU KHÔN NGOAN :

"Có Tài mà cậy chi Tài. Chữ Tài liền với chữ Tai một vần...".

- **TÀO THÁO** có thiết lập một sở hoa viên. Sau khi hoa viên hình thành, ông đến xem rồi không chê mà cũng chẳng khen, chỉ viết một chữ **HOẠT** rồi bỏ về, không ai hiểu ý ông muốn nói gì qua chữ đó ?

DƯƠNG TU thấy vậy liền nói : "Trong cửa mà viết chữ **hoạt** sẽ thành chữ **khoát** có nghĩa là **rộng**. Thừa tướng chê cửa này rộng". Nói rồi ông lệnh cho thợ làm cửa nhỏ lại một tí. Tào Tháo đến xem, cả mừng hỏi : "Ai mà hiểu biết ý ta hay vậy ?". Kẻ tả hữu thưa : "Ấy là Dương Tu".

Tháo nghe nói thì tuy khen, nhưng lòng bắt đầu đổ kỵ **không thích Dương Tu...**

- Lại có một ngày ở ngoài ải Bắc có người dâng một thố cơm rượu, Tháo bèn để bên ngoài nắp thố mấy chữ : "**NHÚT HIỆP TÔ**". Rồi cho để thố cơm rượu trên ghế.

Dương Tu vào thấy ba chữ ấy, liền dỡ nắp thố cơm ra, lấy muỗng múc mà chia cho mỗi người ăn một muỗng. Ăn rồi, Tháo thấy vậy liền hỏi : "Tại sao làm vậy ?". Dương Tu thưa : "Trên thố ấy, Thừa tướng đã đề rõ ràng : "Nhút hiệp tô", nghĩa là "Nhút nhưn nhất khẩu tô", mỗi người một miếng cơm rượu, cho nên tôi vâng lời Thừa tướng cho mọi người ăn".

Tháo khen, nhưng trong lòng **đã bắt đầu thấy ghét Dương Tu...**

- Tháo thường hay sợ thích khách, nên dặn kẻ hầu hạ rằng : "Khi ta ngủ, bậy đừng lại gần, vì ta chiêm bao hay giết người". Một ngày kia Tháo đương ngủ ngày, *làm rớt chiếc mền xuống đất*. Có một tên hầu vội lại gần lấy mền lên đắp lại. Tháo liền ngồi dậy rút gươm ra chém chết người hầu đó, rồi lại nằm xuống ngủ lại. Lát lâu sau mới thức thấy người

hầu bị chết nằm đó liền *giả đờ thất kinh* hỏi : "Ai đã giết kẻ hầu cận của ta ?". Mấy người kia cứ sợ thật trả lời. Tháo liền khóc ròng, sai người đi chôn cất tử tế, ai ai cũng đều tin rằng Tào Tháo thực đã giết người trong lúc chiêm bao. Riêng Dương Tu biết rõ lòng dạ Tào Tháo, nên khi chôn tên hầu cận, đã chỉ tay vào cái hòm nói : **"Không phải thừa tướng chiêm bao, mà chính mi mới chiêm bao đấy !"**. Tháo nghe biết Dương Tu nói vậy thì lại **càng thêm giận ghét Tu.**

- Tháo đóng binh nơi Tà cốc đã lâu ngày, muốn tấn binh thì bị Mã Siêu ngăn đón. Tiến tới thì không nổi, mà muốn lui binh lại e bị người nước Thục chê cười... Trong lòng do dự. Bấy giờ tới giờ cơm, người nấu ăn bưng lên một tô canh thịt gà. Tháo thấy có cái gân gà liền cầm lên ăn. Đang ngẫm nghĩ thì Hạ hầu Đôn bước vào xin cho mật lệnh để đi tuần đêm nay. Tháo liền ra khẩu hiệu : **"Gân gà, gân gà"**.

Hạ hầu Đôn vâng lệnh truyền cho các quan *khẩu hiệu đêm nay là "gân gà"*.

Hành quân chủ bộ là Dương Tu nghe vậy liền lệnh cho quân của mình sắm sửa hành trang chuẩn bị trở về. Có người vào báo cho Hạ hầu Đôn. Đôn cả kinh cho mời Dương Tu đến trại hỏi : "Sao ông lại khiến chuẩn bị đồ hành trang vậy ?". Tu nói : "Cứ theo khẩu hiệu đêm nay của Ngụy Vương, thì ý Ngụy Vương **sẽ cho lui binh nội trong ngày mai**. Vậy tôi lệnh cho quân sĩ chuẩn bị trước để ngày mai khỏi chộn rộn". Đôn khen : *"Ông thật thông minh, hiểu thấu tim đen của Ngụy Vương"*. Bèn khiến quân của mình cũng chuẩn bị sẵn hành trang.

Đêm ấy, Tào Tháo đi tuần qua các trại. Thấy trại Hạ hầu Đôn sắm sửa lo về. Tháo lấy làm lạ, đòi Hạ hầu Đôn lại hỏi. Hầu Đôn thưa : "Hành quân chủ bộ Dương Tu đã biết trước trong lòng của Đại Vương là muốn rút quân". Tào Tháo cho đòi Dương Tu đến hỏi : **"Sao mi dám bày điều làm loạn lòng quân ?"**. Nói rồi bèn kêu đao phủ **dẫn Dương Tu**

ra chém, lấy **thủ cấp bêu lên làm hiệu lệnh** ngoài cửa ngo môn.

3. SUY NIỆM :

- Câu Tào Tháo trách : "Sao dám bày điều làm loạn lòng quân", chỉ là lấy **cớ để đem Dương Tu ra chém**. Sự thật ý chém Dương Tu đã ngầm ngầm trong lòng Tháo từ lâu rồi. Ngay buổi ban đầu, lúc sửa cửa ở hoa viên, cái **thông minh của Dương Tu đã làm Tháo khó chịu**... Từ ngày ấy Dương Tu đã tự lên bản án chém đầu mình rồi...

- Chẳng phải riêng gì Tháo, cái lòng đố kỵ ấy nó vốn ở trong thâm tâm của mọi người; **không ai thích có người thông minh hơn mình, nhất là họ lại hay khoe sự thông minh ấy cho nhiều người khác biết**.

Thông minh như Dương Tu, thế mà lại không biết giữ cho mình được toàn mạng, thật **không bằng một kẻ ngu dốt**. Ngày nay có người nói : "Nhà **buôn giỏi muốn giữ được đồ quý, thì cần làm như người không có gì**... Người quân tử có thanh đức, cần khôn ngoan **giấu dung mạo để nên giống kẻ tầm thường**".

4. SINH HOẠT : Tại sao một người thông minh tài giỏi như Dương Tu rốt cuộc lại bị Ngụy Vương Tào Tháo giết chết ? Bạn nên **làm gì để tránh tai họa** có thể xảy đến cho mình nếu thực sự **bạn có những ưu điểm hơn người ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **khiêm tốn khi giao tiếp** với tha nhân. Cho chúng con **tránh thói thích "nổ" để khoe khoang thành tích và sự tài giỏi** của mình và muốn được nổi trội hơn kẻ khác. Vì đó là hành động **thiếu khôn ngoan, tự rước tai họa về cho mình**.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

PHÂN BIỆT KHÔN NGOAN VỚI THÔNG MINH VÀ LANH LỢI

THÔNG MINH là tiếp thu nhanh và thiên về học thức tại nhà trường.

Còn **KHÔN NGOAN** là hiểu biết và biết khéo xử lý các tình huống giữa đời thường.

"What is the difference between being **wise, intelligent, and clever**?".

Để biết được sự khác biệt giữa 3 từ này, câu trả lời hay nhất như sau:

Trước mặt một nhóm người khôn ngoan, thông minh và lanh lợi là 3 cánh cửa, và những người này được yêu cầu lựa chọn cánh cửa nào họ cho là tốt nhất :

Cửa số 1 sẽ mang lại *hạnh phúc*.

Cửa số 2 sẽ mang lại *kiến thức*.

Cửa số 3 sẽ mang lại *của cải*.

- Người **khôn ngoan** chọn cánh cửa số 1 và không đòi hỏi gì thêm vì đối với họ : *có hạnh phúc là sẽ có mọi cái khác*.

- Người **thông minh** chọn cánh cửa số 2 để có kiến thức và họ sẽ *làm việc chăm chỉ để kiếm được nhiều tiền để cuối cùng sẽ có hạnh phúc*.

- Người **khôn lanh** chọn mở cửa số 3 để trước hết *đổ đầy tiền vào túi mình*, sau đó mở cửa số 2 để *thu thập kiến thức*, rồi tiếp tục mở cửa số 1 để *có được hạnh phúc*.

Tóm lại qua ví dụ thực tế này chúng ta thấy :

- Người *khôn ngoan* sẽ chọn *giải quyết vấn đề* nào quan trọng và cốt yếu nhất.

- Người *thông minh* sẽ *sử dụng não bộ suy nghĩ* để giải quyết vấn đề.

- Người *khôn lanh* sẽ sử dụng tài nguyên như phương thế để giải quyết vấn đề.

Người ta thường nói “Điện thoại thông minh” chứ không nói “điện thoại khôn ngoan hay điện thoại khôn lanh”.

Nếu trí **thông minh** cho thấy khả năng bẩm sinh của trí khôn có khả năng hiểu biết và tiếp thu kiến thức khoa học, thì sự **khôn ngoan và khôn lanh** lại sở hữu được *qua các trải nghiệm trong cuộc sống*.

Như vậy : Nếu bạn muốn tìm người nghiên cứu khoa học thì hãy chọn người *thông minh*. Nhưng nếu bạn muốn tìm người tư vấn về tâm lý thì đối tượng lựa chọn phải là người *khôn ngoan*. Còn nếu bạn tìm người làm cố vấn giúp bạn làm kinh tế thì người bạn cần chính là người *khôn lanh*. **Không ai quan trọng hơn ai vì mỗi người đều có khả năng giúp bạn làm đúng theo từng yêu cầu.**

Thực tế một số người có **chỉ số thông minh cao** (IQ – Intelligence quotient) :

Sẽ giúp bạn **giải đáp được những bài toán khó nhất**, nhưng lại **không có khả năng giúp bạn sắp xếp công việc thường ngày** như dọn nhà cửa, trồng cây...

Tại sao họ có **IQ cao** mà lại **thiếu các kỹ năng cần dùng** trong cuộc sống như vậy? Có thể do họ đã sớm biểu lộ khả năng tiếp thu kiến thức khoa học, nên cha mẹ đã định hướng để họ chuyên chăm con đường học vấn nghiên cứu khoa học. Họ có thể có bằng cấp cao hơn người khác, nhưng lại **thiếu kỹ năng sống đời thường**.

Trái lại, một số người tuy chỉ có **số IQ trung bình và có học vị bình thường**, nhưng lại có **khả năng tự học và tiếp thu được nhiều kiến thức thực dụng, thu nhiều kinh nghiệm kinh doanh trong thương trường, nên đã trở thành chủ xí nghiệp giàu có**. Đương khi người tuy có **chỉ số IQ cao** và sở hữu **nhiều văn bằng đại học danh tiếng**, nhưng lại **thiếu kinh nghiệm kinh doanh thực tế**, nên đành trở **thành nhân viên dưới quyền của ông chủ xí nghiệp không bằng cấp**

BÀI 44

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN THỰC SỰ ĐÒI PHẢI KHIÊM HẠ

1. LỜI CHỨA : Tác giả sách Châm Ngôn viết : Hạnh phúc thay người được **trí khôn ngoan**, cũng như kẻ được **tài phán đoán**. Vì được **khôn ngoan thì hơn được bạc**, được **hưởng lợi ích của khôn ngoan thì hơn được vàng**. Khôn ngoan quý hơn cả trân châu, không bảo vật nào của con so sánh nổi. (Cn 3,13-15).

2. CÂU CHUYỆN : SỰ KHÔN NGOAN CỦA LƯU HUYỀN ĐỨC.

LƯU HUYỀN ĐỨC trong thời gian ở chung với Tào Tháo trong triều, luôn đề phòng để khỏi bị Tào Tháo ám hại. Mỗi ngày ông thường ra vườn sau nhà để trồng rau, và tự tay bón phân tưới cây như một người làm vườn... Hai em là Quan và Trương nói : **"Sao anh không lo việc thiên hạ đại sự, lại học làm những việc của kẻ tiểu nhân là có ý gì vậy?"**.

Huyền Đức nói : "Điều ấy hai em không cần phải quan tâm". Từ lúc đó hai người này không dám hỏi thêm điều gì nữa.

Ngày nọ, Huyền Đức đang tưới rau sau vườn thì có một vị tướng mang giấy của Tào Tháo đến mời ông cấp thời vào triều họp mặt. Khi gặp Lưu Huyền Đức, Tào Tháo liền cười bảo : "Ông ở nhà mà cũng làm được việc lớn sao !". Huyền Đức nghe vậy cảm thấy lòng dạ bất an. Bấy giờ Tháo cầm tay Huyền Đức dắt ra sau vườn nói : "Huyền Đức làm vườn như vậy chắc là để *tránh nóng nực* phải không ?". Huyền Đức nghe nói thế mới an lòng, liền đáp : **"Do không có chuyện gì cần làm nên tôi ra làm vườn để giải khuây đó thôi !"**.

Khi ra đến sau tiểu đình thì thấy đã có bày sẵn mâm bàn đồ ăn và chén dĩa. Tháo nói : "Tôi thấy nhánh mai đơm bông

thì nhớ đến lúc đi đánh Trương Tú. Nay trông thấy cây mai này, tôi mới đặt rượu ngon, mời sứ quân đến chung vui".

Hai người cùng ngồi ăn uống vui vẻ. Rượu vừa nửa chừng, bỗng đâu mây đen kéo tới và dông gió ào ào nổi lên. Quân sĩ chỉ lên trời nói với nhau : "Rồng lấy nước kia kìa !". Tào Tháo và Huyền Đức cùng ra xem sự thể. Bấy giờ Tháo lên tiếng hỏi Huyền Đức :

- Sứ quân có biết rồng biến hóa ra sao không ?

Huyền Đức thưa :

- **Chưa biết rõ lắm.**

Tào Tháo nói :

- Tánh rồng lúc lớn lúc nhỏ, lúc thẳng lúc ẩn; khi lớn thì làm mây mưa sa mù, khi nhỏ thì ẩn bóng giấu hình. Thẳng thì bay tung nơi vũ trụ, ẩn lộn thì núp dưới ba đào. Nay lúc mùa xuân, rồng nường theo thời mà biến hóa, cũng như người đắc chí tung hoành trong bốn bể vậy. *Rồng là một vật sánh được với bậc anh hùng* trên đời. Huyền Đức từ lâu đã trải đi khắp bốn phương, có lẽ đã *biết được các vị anh hùng trong đời này*. Xin hãy chỉ ra thử xem.

Huyền Đức nói :

- Lưu Bị tôi **có con mắt thịt, lẽ đâu biết được anh hùng.**

Tào Tháo nói :

- Chớ khiêm nhường thái quá làm chi !

Huyền Đức nói :

- Tôi **nhờ ngài giúp sức nên mới được làm quan tại triều, còn anh hùng trong thiên hạ, thật chưa hiểu biết được.**

Tào Tháo nói :

- Tuy chưa biết mặt nhưng cũng phải biết danh chứ ?

Bấy giờ Huyền Đức mới chỉ ra Viên Thiệu, Viên Thuật, Lưu Kiến Thảng, Tôn Bá Phù, Lưu Quý Ngọc... Nhưng nói tới ai thì

Tháo đều lắc đầu, chê là bọn lục lục thường tài. Huyền Đức bèn nói :

- Ngoài bọn ấy, thì thật tôi **không biết còn ai khác nữa**.

Tào Tháo nói :

- Đấng anh hùng là người **trong dạ có chí lớn, bụng có mưu hay, gồm giấu máng vũ trụ, có chí nuốt trời mưa đất**, đó mới thật là anh hùng.

Huyền Đức nói :

- Ai mà được như vậy ? Tôi thực không biết.

Tào Tháo lấy tay chỉ Huyền Đức, rồi lại chỉ vào mình mà rằng :

- Nay **đấng anh hùng trong thiên hạ thì theo thiên ý duy chỉ có sứ quân cùng Tháo** này mà thôi.

Huyền Đức nghe nói liền thất kinh, **đôi đũa cầm trong tay bị rớt xuống đất**. Lúc bấy giờ trời đang mưa to, sấm sét nổ ầm ầm. Huyền Đức thùng thảng cúi đầu lượm đũa lên mà rằng :

- **Chỉ một tiếng sấm to mà tôi đã thấy sợ** như vậy !

Tào Tháo cười nói :

- **Đại trượng phu mà cũng sợ sấm sao ?**

Huyền Đức nói :

- Thánh nhân nghe sấm to gió lớn mặt còn biến sắc. Lẽ nào tôi lại chẳng sợ sao ?

Tào Tháo nghe nói vậy thì mới **cảm thấy yên lòng, không còn nghi Huyền Đức** đang nuôi chí lớn. Mãn tiệc Huyền Đức từ giã ra về.

3. SUY NIỆM :

Khi ba anh em gặp nhau, Huyền Đức đem chuyện làm rớt đũa nói cho hai em nghe. Quan Trương liền hỏi :

- Anh làm thế để làm gì vậy ?

Huyền Đức nói :

- Ta **học làm vườn** là có ý làm cho Tào Tháo nghĩ ta **không có chí lớn**. Chẳng dè Tháo lại gọi ta là anh hùng, nên ta thất kinh làm rớt chiếc đĩa. Ta làm bộ nói **do sợ khi nghe tiếng sấm...** để Tháo **khỏi nghĩ ta có tài trí đảm lược của bậc anh hùng**. Nghe vậy, Quan Trường đều nói : "**Anh thật cao kiến, chúng em không sao bì kịp !**"

Cũng nhờ biết khiêm tốn ẩn giấu tài trí như thế, mà Huyền Đức mới **an toàn thoát khỏi tay Tào Tháo ám hại**.

4. SINH HOẠT : Bạn đánh giá thế nào về sự khôn ngoan của Lưu Bị khi nhiều lần cố tình che giấu chí lớn trước Ngụy vương Tào Tháo, là kẻ vốn đa nghi và đang nắm quyền sinh sát trong tay ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **học tập sự khôn ngoan của người xưa là khiêm tốn để không phô trương tài trí hơn người hầu tránh họa sát thân**. Xin cho chúng con luôn biết **ứng xử khiêm hạ trong lời nói việc làm** khi đối nhân xử thế, hầu tránh bị những kẻ quyền thế thù ghét làm hại.- AMEN.

BÀI 45

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - KHÔN NGOAN ĐỂ PHÒNG TRÁNH TAI HOẠ

1. LỜI CHÚA : "Có một nhà phú hộ kia, ruộng nương sinh nhiều hoa lợi, mới nghĩ bụng rằng : "Mình phải làm gì đây? Vì còn chỗ đâu mà tích trữ hoa màu !" Rồi ông ta tự bảo : "Mình sẽ làm thế này : phá những cái kho kia đi, xây những cái lờn hơn, rồi tích trữ tất cả thóc lúa và của cải mình vào đó. Lúc ấy ta sẽ nhủ lòng : hờn ta hời, mình bây giờ ê hề của cải, dư xài nhiều

năm. Thôi, cứ nghỉ ngơi, cứ ăn uống vui chơi cho đã !” Nhưng Thiên Chúa bảo ông ta : “Đồ ngốc ! Nội đêm nay, người ta sẽ đòi lại mạng ngươi, thì những gì ngươi sắm sẵn đó sẽ về tay ai ?” Kẻ nào thu tích của cải cho mình, mà không lo làm giàu trước mặt Thiên Chúa, thì số phận cũng như thế đó” (Lc 12,16-21).

2. CÂU CHUYỆN : ỨNG XỬ KHÔN NGOAN CỦA TÔN THỨC NGAO.

Hồ Khuru Trương Nhân nói với Tôn Thúc Ngao : "Có **ba điều chuốc oán**, ông có hiểu không ?". Tôn Thúc Ngao nói : "Tôi chưa được biết". Trương Nhân nói : "**Tước vị cao** thì người ta ganh. **Quyền thế lớn** thì người ta ghét. **Lợi lộc nhiều** thì người ta oán". Tôn Thúc Ngao nói : "Nhưng không phải lúc nào cũng thế đâu. **Tước vị của tôi càng cao, thì tôi càng xử nhún nhường hơn. Quyền thế tôi càng lớn, thì tôi càng ở khiêm tốn hơn. Lợi lộc tôi càng nhiều, thì tôi càng chia sẻ cho người chung quanh hơn.** Như thế làm sao tôi lại bị thiên hạ thù oán được ? "

Rồi khi Tôn Thúc Ngao bệnh nặng gần chết, đã kêu con trai lại gần trấn trối như sau : "Nhà vua muốn trả ơn ta bằng việc ban cho ta đất đai, nhưng ta đã **chối từ**. Nhưng sau khi ta chết, thế nào nhà vua cũng sẽ lại ban đất đó cho con. Ta **không muốn con nhận những mảnh đất tốt**. Nếu phải nhận thì giữa hai nước Sở và Việt có một quả núi đất không tốt, mà tên của nó cũng không đẹp. Con hãy *xin vua ban cho được miếng đất ấy, thì sau này sẽ không lo bị dòm ngó*". Sau khi Tôn Thúc Ngao chết, Vua quả nhiên đã ban đất cho con trai ông. Anh con trai vâng lời cha dặn, chỉ xin vua ban cho miếng đất không tốt nói trên, và kết quả là **con cháu sau này luôn giữ được mảnh đất ấy**.

3. SUY NIỆM :

Câu nói của Tôn thúc Ngao : “Tước vị của tôi càng cao, thì tôi càng xử nhún nhường hơn; Quyền thế tôi càng lớn, thì tôi càng ở khiêm tốn hơn; Lợi lộc tôi càng nhiều, thì tôi càng chia sẻ cho người chung quanh hơn. Như

thể làm sao tôi có thể bị thiên hạ thù oán được ? " Đó là **ba phương cách hữu hiệu để hoá giải những ganh ghét oán hận của những kẻ tiểu nhân**, gây được thiện cảm với mọi người và sẽ thành công trong mọi công việc.

4. SINH HOẠT : Bạn có đồng ý với cách Tôn thúc Ngao hoá giải nguy cơ bất lợi do tước vị cao, quyền thế lớn và lợi lộc nhiều gây ra hay không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Để hoá giải các nguy cơ bị những kẻ tiểu nhân ganh ghét làm hại, xin cho chúng con biết **ứng xử khôn ngoan bằng lời nói việc làm khiêm tốn, khoan dung** để nên con thảo luôn đẹp lòng Chúa Cha như Chúa khi xưa.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

IQ VÀ EQ LÀ GÌ ? SO SÁNH KHÁC BIỆT GIỮA IQ VÀ EQ

1. CHỈ SỐ IQ LÀ GÌ?

IQ là chữ viết tắt trong tiếng anh của **INTELLIGENCE QUOTIENT**, được hiểu là *chỉ số thông minh của não bộ con người*. Chỉ số IQ cao đồng nghĩa với việc một người có *tư duy phản xạ nhanh nhạy*.

Đối với người bình thường, chỉ số điểm **IQ sẽ từ 85 - 115**. Một số trường hợp vượt trội sẽ có IQ cao hơn. Khi có IQ cao người đó sở hữu một *trí tuệ vô cùng tuyệt vời*, họ có thể *giải quyết được những vấn đề hóc búa trong cuộc sống* mà không phải ai cũng làm được. Vì vậy những ai có chỉ số IQ cao rất *dễ thành công trong học tập và sự nghiệp*. Bên cạnh đó, do có thể thành công dễ dàng hơn mọi người nên trong một số trường hợp những người có IQ cao thường *tự mãn và xem thường tha nhân* nên không *ứng xử thân thiện và không gây được thiện cảm của người khác*.

2. CHỈ SỐ EQ LÀ GÌ?

EQ là chữ viết tắt trong tiếng anh của **EMOTIONAL QUOTIENT**, được hiểu là khả năng *xác định, kiểm soát cảm xúc, suy nghĩ của bản thân và người xung quanh*. Vì vậy EQ là chỉ số đo lường trí tuệ về cảm xúc của con người và là yếu tố quyết định hành vi của người đó.

Theo nghiên cứu, những người có EQ cao thường là những người có khả năng chịu được áp lực, bình tĩnh trước mọi tình huống. Họ còn là người *giàu tình cảm, biết tiết chế cảm xúc của bản thân và dễ thông cảm* với người khác.

Những ai có chỉ số EQ cao có *cơ hội thành công trong cuộc sống xã hội hơn là trong tri thức nhà trường, nhờ lối sống lành mạnh và biết suy nghĩ, quyết định đúng đắn*.

3. SO SÁNH EQ VÀ IQ

EQ và IQ là hai thước đo chỉ số về cảm xúc và trí thông minh của một con người. Vậy sự khác nhau về EQ và IQ là gì ? Hãy cùng xem phân tích để so sánh.

3.1. Người có chỉ số IQ cao :

IQ là chỉ số thông minh của một người. Là thước đo đánh giá trí tuệ của người đó. Những ai sở hữu IQ cao sẽ có đầu óc vô cùng *sáng tạo*, do họ có lối tư duy rất *logic, trí nhớ tuyệt vời*, vì vậy mà những người IQ cao có thể *tiếp thu và ghi nhớ mọi thứ rất nhanh trong một thời gian ngắn*.

Nhờ có trí thông minh vượt trội nên người có IQ cao rất *thành công trong việc học tập*. Các công việc như: *Nhà khoa học, bác học, nghiên cứu toán học, bác sĩ, kỹ sư, lập trình viên,...* Là những lĩnh vực rất phù hợp với người có IQ cao, vì những công việc này cần biết tư duy logic mới có thể làm được.

Tuy nhiên, người IQ cao do quá tập trung vào công việc tư duy của mình và là người dễ thành công nên thường có *thái độ quá tự tin và coi thường người khác*. Vì vậy những người này thường *không mấy thân thiện và dễ bị tập thể cô lập*.

3.2. Người có chỉ số EQ cao :

EQ là thước đo chỉ số trí tuệ cảm xúc của con người. Khả năng của người sở hữu EQ cao là biết *nhận định, kiểm chế cảm xúc* của mình.

Nhờ vào khả năng *quản lý tốt cảm xúc* nên người EQ cao *rất lạc quan và có thể chịu được áp lực cực kì tốt*.

Công việc thích hợp dành cho họ là: *Nhà văn, nhà triết học, giáo sư, tiến sĩ, bác sĩ tâm lý, quản lý nhân sự, lãnh đạo,...* Vì những công việc này cần sự *kiên nhẫn và có khả năng định hướng* được cho người khác.

Chỉ số EQ cao đồng nghĩa với việc họ *giàu tình cảm, luôn thấu hiểu, cảm thông giúp đỡ mọi người và được nhiều người yêu mến, tôn trọng*. Cho nên người có EQ cao dễ *thành công trong thực tế cuộc sống hơn là lý thuyết sách vở*.

4. GIỮA IQ VÀ EQ CÁI NÀO QUAN TRỌNG HƠN?

EQ và IQ là hai yếu tố đều quan trọng và cần thiết đối với một người. Theo các chuyên gia, để trở thành một người thành công, chúng ta cần đến **80 % EQ và 20 % IQ**. Chỉ số IQ cao sẽ *hỗ trợ tốt cho quá trình tư duy, tính toán chính xác*. Nhưng chỉ số EQ cao sẽ *giúp chúng ta bình tĩnh đưa ra những quyết định có tầm nhìn xa hơn, mang lại lợi ích thực sự lâu dài cho việc chung*.

Khi đi xin việc nếu sở hữu IQ cao sẽ *giúp bạn dễ dàng được thuê nhận*. Nhưng để *làm việc được bền lâu và ngày một thăng tiến* thì lại rất cần đến chỉ số EQ.

Không phải bất cứ ai có IQ cao đều làm việc thành công, nhưng phải kèm theo có EQ cao, nghĩa là có khả năng thuyết phục dẫn dắt người khác theo mình.

Do đó không thể nói IQ hay EQ cái nào quan trọng hơn, mà cần biết **cân bằng và sử dụng đúng khi nào cần có IQ và khi nào lại cần EQ**. Điều này sẽ giúp bạn nên hoàn thiện và thành công trong cuộc sống.

BÀI 46

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ CỦA SỰ KHIÊM TỐN

1. LỜI CHÚA : Anh em hãy mang lấy ách của tôi, và hãy học với tôi, vì tôi có lòng hiền hậu và khiêm nhường. Tâm hồn anh em sẽ được nghỉ ngơi bồi dưỡng (Mt 11,29).

2. CÂU CHUYỆN : EINSTEIN - NHÀ BÁC HỌC KHIÊM TỐN.

EINSTEIN là người phát minh ra **học thuyết tương đối**, mặc dù được giới khoa học tôn xưng là một trong những người vĩ đại nhất thế giới, nhưng ông vẫn luôn tỏ thái độ rất khiêm tốn.

- Một lần, cậu con trai chín tuổi hỏi ông : "*Vì sao bố lại nổi tiếng như vậy?*". Ông trả lời : "*Bởi vì có **một con ruồi bò trên mặt quả địa cầu, nhưng nó không biết nó đang bò trên một đường cong. Còn bố thì may mắn hơn là biết được điều đó, nhờ thế mà bố được nổi tiếng***".

Qua đó, Einstein cho rằng, sự nổi tiếng của ông chỉ là một sự may mắn, may mắn hơn con ruồi khi hiểu biết được điều đó chứ không có gì hay ho, không có gì quan trọng hết. Đây thật là một lời nói hết sức khiêm tốn !

- Lần khác, một nhà báo phỏng vấn, nhờ đâu mà Einstein tìm ra được học thuyết tương đối ? Nhà bác học trả lời "*Mọi người may mắn hơn tôi là hiểu được không gian và thời gian ngay từ khi còn bé. Còn riêng tôi, do trí khôn chậm phát triển nên lúc lớn rồi tôi vẫn chưa hiểu được thế nào là không gian và thời gian, vì vậy **tôi đã gắng công để tìm hiểu và tình cờ tôi đã tìm ra học thuyết tương đối***".

- Rồi cũng một lần khác, có người hỏi ông rằng "*Thưa bác học, những tư tưởng vĩ đại thường xảy ra trong đầu Ngài vào lúc nào trong ngày ?*" Ông mỉm cười nói rất thật thà, khiêm cung : "*Suốt cả đời, tôi chỉ **may mắn có được một ý tưởng***".

tạm dùng được, đó là học thuyết tương đối. Còn ngoài ra, hầu hết là những ý tưởng tầm mùn, vụn vặt, nhỏ nhặt, không có gì đáng nói cả”.

- Người ta kể rằng : Khi ông đến nhận chức giáo sư tại trường đại học Bristol ở Anh, ông sai người tùy phái mang vào phòng cho ông một cái sọt rác rất to. Khi có người thắc mắc tại sao lại cần cái sọt rác lớn như vậy, thì ông đã giải thích : “Tôi cần nó để đựng **các giấy tờ và bản thảo mà tôi thường hay viết sai**”.

3. SUY NIỆM :

1) Thế nào là người khiêm tốn ? :

Là người **ý thức sự giới hạn** về kiến thức và khả năng của mình, nên luôn có **thái độ hoà nhã vui vẻ, ăn mặc giản dị, biết kính trên nhường dưới, nói năng nhỏ nhẹ lễ phép, xưng hô đúng vai vế, không khoe khoang ưu điểm của mình nhưng biết tôn trọng và thành thật khen ngợi thành tích của tha nhân, tỏ lòng biết ơn người làm ơn cho mình, thành tâm lắng nghe các lời phê bình và tu sửa các sai sót để ngày một hoàn thiện hơn; Tuân theo các quy tắc luật lệ của cơ quan tổ chức đoàn thể. Khi giao tiếp, luôn tỏ ra lịch sự, cởi mở, đối xử hoà đồng với mọi người...**

2) Ích lợi của sự khiêm tốn ? :

Sự khiêm tốn sẽ giúp chúng ta có **thêm nhiều bạn mới** ; Được người khác **quý mến kính trọng** ; Nhất là được **nhều người sẵn sàng cộng tác giúp đỡ** nên mọi việc chúng ta làm sẽ dễ thành công hơn.

3) Làm gì để học tập đức tính khiêm tốn ?

Muốn luyện đức tính khiêm tốn, chúng ta nên thực hiện những điều sau :

- **Tỏ lòng biết ơn** : Hãy năng mở miệng **nói lời cảm ơn** khi được ai làm ơn cho mình như : Tặng quà, cho vay tiền bạc, giúp đỡ phục vụ. Hãy nghĩ đến công ơn của cha mẹ, thầy cô

và các vị ân nhân để tỏ lòng biết ơn cụ thể qua việc : khi các ngài còn sống biết quan tâm phục vụ, biếu quà các dịp lễ tết, kỷ niệm..., và nhớ ngày kỵ giỗ sau khi các ngài qua đời...

- **Tôn trọng tha nhân** : Trong cuộc sống, **đừng bao giờ nghĩ mình giỏi**, cũng chớ bao giờ nghĩ mình biết hết mọi điều. Vì bất cứ ai cũng có điểm yếu điểm mạnh. Hãy biết tôn trọng tha nhân và sẵn sàng học hỏi kinh nghiệm từ người khác. Albert Einstein, được coi là một trong những người có trí thông minh phi thường, đã nói "*Tôi chưa bao giờ gặp một người ngu đến nỗi tôi không học được điều gì từ người ấy*".

- **Sẵn sàng lắng nghe và tu sửa** : Ý thức về sự bất toàn và thiếu sót cả về thể chất, lẫn tinh thần của mình, nên sẵn sàng **lắng nghe các lời phê bình góp ý** của người khác và **quyết tâm tu sửa để ngày một hoàn thiện hơn**.

- **Chân thành khen ngợi và tránh nói hành tha nhân** : Kính trọng và biết ơn những ai đã làm ơn cho mình và **thành thật khen ngợi** các ưu điểm của họ. Lời khen chân thành sẽ giúp người được khen thêm tự tin và hăng hái làm việc. Nếu thấy người thân có khuyết điểm, thay vì khích bác, hãy tìm cách **giúp họ tu sửa**.

4. SINH HOẠT :

Phân biệt khiêm tốn và kiêu ngạo ? Khiêm tốn và tự tin ? Khiêm tốn và nhu nhược ?

- **Kiêu ngạo** là người nghĩ mình hơn người khác nên thường tỏ thái độ coi thường tha nhân qua lời nói khoe khoang thành tích của mình, có thái độ kẻ cả qua lời xưng hô và thường hay lấn lướt những ai yếu thế hơn mình.

- **Tự tin** : là thái độ của người ý thức khả năng của mình, sẵn sàng nhận lãnh trách nhiệm và quyết tâm hoàn thành công việc được cấp trên trao phó.

- **Nhu nhược** : Là thái độ của kẻ hèn nhát, e sợ những kẻ quyền thế, không vững lập trường nên dễ ngã theo kẻ mạnh,

không dám can đảm nhận các sai sót của mình mà thường đổ lỗi các thất bại cho người khác.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức **giá trị của sự khiêm tốn** và quyết tâm sống khiêm hạ khi giao tiếp, qua cách **nói năng nhỏ nhẹ**, thái độ **lắng nghe** người khác; năng **nói lời cảm ơn và xin lỗi**, biết **thành thật khen ngợi** các ưu điểm của người khác; sẵn sàng tu sửa **các khuyết điểm khi bị phê bình**, biết quan tâm **phục vụ tha nhân vô vụ lợi...** Nhờ đó chúng con hy vọng sẽ **gây được thiện cảm với mọi** người và ngày một nên hoàn thiện noi gương Chúa là "Đấng hiền lành và khiêm nhường trong lòng".- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

BÀI HỌC NHỚ ĐỜI VỀ SỰ KHIÊM TỐN

Một học giả sau khi đi chu du nhiều năm cho rằng mình đã học được tất cả kiến thức trên đời, ông lên đường trở về quê hương.

Về đến đầu làng, trông thấy 1 người nông dân đang nhặt củi dưới chân núi, ông ta nghĩ ngay tới việc khoe khoang về vốn liếng kiến thức uyên bác của mình.

Ông ta đi đến gần, vỗ vai người nông dân và nói :

- Chào bác nông dân khốn khổ, tôi vốn là dân trong làng này nhưng đã đi chu du thiên hạ được nhiều năm, và đã học được rất nhiều kiến thức trên đời. Hôm nay tôi trở về thăm lại quê hương xem nơi này có gì đổi mới hay không.

- Ra vậy - Người nông dân chỉ đáp 1 câu rồi lại tiếp tục công việc.

Ông học giả lại nói :

- Hay thế này đi : Bác sẽ hỏi tôi một câu mà nếu tôi không trả lời được thì tôi sẽ phải trả bác 10 đồng. Sau đó tôi cũng hỏi bác một câu, mà nếu bác không trả lời được thì bác chỉ phải đưa cho tôi một đồng.

Bấy giờ người nông dân liền ngẩng mặt lên suy nghĩ một lát rồi trả lời :

- Vậy cũng được.

- Bác hãy ra câu hỏi trước đi – Ông học giả nói.

Bác nông dân chỉ tay lên dãy núi xa xa và hỏi :

- Con gì khi lên núi thì đi 4 chân. Nhưng khi xuống núi lại chỉ đi hai chân ?

Ông học giả suy nghĩ hồi lâu mà không thể trả lời được nên đành chịu thua và phải móc túi ra 10 đồng đưa cho bác nông dân.

- Vậy đó là con gì vậy ? – Ông ta hỏi.

Bác nông dân cầm lấy 10 đồng tiền, trả lại cho ông học giả 1 đồng và nói :

- Rất tiếc, tôi cũng không biết đó là con gì.

Ông học giả lúc này đã hiểu ra mọi điều, ông ta cảm thấy xấu hổ liền cầm lấy đồng tiền, chào tạm biệt bác nông dân, rồi đi một mạch ra khỏi làng.

Sau này nhờ biết khiêm tốn và chịu khó học hỏi, ông học giả đó đã trở thành một vị giáo sư nổi tiếng. Nhưng trong lòng ông vẫn nhớ mãi bài học người nông dân tại quê hương đã dạy cho mình.

Khiêm tốn bao nhiêu còn chưa đủ, tự kiêu một chút cũng là thừa!

BÀI 47

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRÁNH THÓI KIÊU CĂNG TỰ MÃN

1. LỜI CHÚA : Đức Giê-su còn kể dụ ngôn : “Có hai người lên đền thờ cầu nguyện. Một người Pha-ri-sêu, còn người kia làm nghề thu thuế. Người Pha-ri-sêu đứng thẳng, nguyện thầm : “Lạy Thiên Chúa, xin tạ ơn Chúa, vì con không như bao kẻ khác : tham lam, bất chính, ngoại tình, hoặc như tên thu thuế kia. Con ăn chay mỗi tuần hai lần, con dâng cho Chúa một phần mười thu nhập của con.” Còn người thu thuế thì đứng đàng xa, thậm chí chẳng dám ngước mắt lên trời, nhưng vừa đấm ngực vừa thưa rằng: “Lạy Thiên Chúa, xin thương xót con là kẻ tội lỗi.” (Lc 18,9-13).

2. CÂU CHUYỆN : QUAN VÂN TRƯỜNG ANH HÙNG NHƯNG TỰ KIÊU.

Vào thời Tam Quốc, có một danh tướng rất nổi tiếng là Quan Vân Trường. Ông là người đứng đầu trong Ngũ Hồ Tướng và đã góp phần quan trọng trong việc giúp Lưu Bị gầy dựng nhà Thục Hán.

Dưới cái nhìn dân gian, hình ảnh Quan Vân Trường cưỡi ngựa Xích Thố, tay cầm thanh long đao là biểu tượng của một con người hào hiệp, anh hùng, trượng nghĩa, trung thành. Tuy nhiên, dưới con mắt của các sử gia, Vân Trường lại bị coi là kẻ kiêu căng, ngạo mạn khinh thường tha nhân.

- Nghe tin tướng Mã Siêu xin hàng Lưu Bị ở Tây Xuyên, Vân Trường đang ở Kinh Châu liền viết thư hỏi quân sư Gia Cát Lượng như sau : “Nhân phẩm, tài năng của Mã Siêu có thể sánh với ai ?”. Biết tính Quan Vũ kiêu ngạo, Khổng Minh đã phải lựa lời để ông không bị phật lòng như sau : “Mã Siêu chỉ có thể sánh ngang với Trương Phi, không thể siêu phàm tuyệt luân được như ngài”. Mấy câu này của quân sư không những đã xoa dịu được sự thù ghét của Vân Trường với Mã Siêu, mà còn khiến ông rất tâm đắc, nên đã mang thư của quân sư ra khoe với thuộc hạ.

- Khi phải đối kháng với quân Tào Ngụy tại Kinh Châu, Tào Tháo muốn liên kết với Tôn Quyền cùng đánh Vân Trường. Tôn Quyền đã phái sứ giả cầu hôn xin cưới con gái của Vân Trường cho con trai mình để thăm dò thái độ Vân Trường trước khi quyết định. Lúc đó, Quan Vân Trường đã quên lời dặn khôn ngoan của quân sư Khổng Minh, không những từ chối hôn ước mà còn nói lời sỉ nhục sứ giả và Tôn Quyền như sau : "Loài hổ không thể gả cho loài chó". Lời nói này cho thấy Vân Trường là một kẻ kiêu căng ngông cuồng và ngạo mạn". Chính sự kiêu ngạo này của Vân Trường đã làm cho thành Kinh Châu bị thất thủ và ông cũng phải đón nhận trái đắng là cái chết đau thương. Thật đúng như lời Kinh Thánh : "Kiêu căng đưa đến sụp đổ, ngạo mạn dẫn đến té nhào." (Cn 16,18).

3. SUY NIỆM :

- Tại sao kiêu ngạo lại bị Thiên Chúa ghét và ghê tởm ? Thưa vì nó chính là tác nhân làm cho con người trở nên xấu xa với các thói hư như : khoe khoang, ích kỷ, coi thường tha nhân... Đức Giê-su, cũng đã cho biết số phận của kẻ kiêu ngạo : "Ai tôn mình lên sẽ bị hạ xuống, còn ai hạ mình xuống sẽ được tôn lên" (Mt 23,12).

- Trên thiên đàng, Lu-xi-phe vốn là tổng lãnh thiên thần ánh sáng, nhưng đã bị phạt ra khỏi thiên đàng do tội kiêu ngạo khi nêu khẩu hiệu : "Ta không phụng sự". Và, nguyên tổ A-dam E-va của loài người cũng bị đuổi khỏi địa đàng do tội kiêu ngạo khi không vâng phục lệnh truyền của Thiên Chúa cố tình ăn quả trái cấm để hoàn toàn được tự do không phải vâng phục thánh ý Thiên Chúa.

4. SINH HOẠT : Một người kiêu ngạo thường biểu lộ qua lời nói, thái độ và hành động thế nào ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con tránh thói kiêu căng tự mãn bằng việc sống nhân đức hiền lành và khiêm nhường noi gương Chúa xưa. Xin cho chúng con tránh khoe

khoang thành tích để tỏ ra mình hơn người khác và được mọi người kính trọng và được ăn trên ngồi trước nơi công cộng. Xin cho chúng con biết nhìn nhận sự yếu kém của mình, sẵn sàng đón nhận những phê bình để sửa sai hầu ngày một nên hoàn thiện hơn.- AMEN.

BÀI 48

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - GIÁ TRỊ CỦA TINH THẦN PHỤC VỤ

1. LỜI CHÚA : “Ai muốn làm người đứng đầu, thì phải làm người rốt hết, và làm người phục vụ mọi người.” (Mc 9,35).

2. CÂU CHUYỆN : TÀI XẾ TAXI THAY OÁN TRÁCH BẰNG SỰ PHỤC VỤ.

Tại một thành phố của nước Mỹ, có một ông khách trung niên đã kêu ta-xi đi đến sân bay.

Sau khi lên xe, ông khách phát hiện ra chiếc ta-xi mình đang đi không những bề ngoài có màu sắc bắt mắt, mà cách bố trí trong xe cũng ngăn nắp trang nhã. Viên tài xế ăn mặc chỉnh tề, lịch sự. Khi xe vừa chạy, Tài xế liền hỏi hành khách về độ ấm trong xe đã thích hợp chưa ? Không lâu sau, ông lại hỏi hành khách có muốn nghe nhạc hay radio ? Hành khách chọn nghe nhạc và cuộc hành trình ra sân bay khá thoải mái.

Khi xe dừng trước một đèn đỏ, lái xe quay đầu lại và bảo cho vị khách biết trên xe có tờ báo buổi sáng và tờ tạp chí định kỳ. Ngoài ra, phía trước còn có một tủ lạnh nhỏ, trong tủ lạnh có nước trái cây và nước giải khát co-ca co-la, hành khách có thể tự lấy dùng. Nếu muốn uống cà phê, cạnh đó có chiếc bình thủy chứa cà phê nóng.

Người tài xế mở lời :

- Tôi là một người dễ nói chuyện, nếu anh muốn nói chuyện phiếm thì tôi có thể nói với anh. Nếu anh muốn được nghỉ

ngồi hoặc ngắm phong cảnh, tôi sẽ yên lặng lái xe mà không quấy rầy anh.

Sự phục vụ đặc biệt này khiến khách rất ngạc nhiên, anh hỏi tài xế :

- Anh bắt đầu thêm sự phục vụ này từ bao giờ vậy ?

Sau một lát im lặng, người tài xế trả lời :

- Thực ra, lúc đầu, xe của tôi cũng không cung cấp dịch vụ toàn diện như bây giờ. Tôi cũng giống những tài xế khác : Hay phàn nàn với khách về nhiều vấn đề : Nào là chính phủ bắt tài, tình trạng giao thông không tốt, giá xăng quá đắt, con cái không biết nghe lời, vợ lại thiếu sự hiền thực... cuộc sống nói chung khá ảm đạm.

Nhưng một lần kia, tôi vô tình nghe được cuộc đàm thoại về hạnh phúc của cuộc sống trong một tiết mục ra-di-o. Đại ý là ***nếu bạn muốn thay đổi thế giới thì trước hết bạn hãy thay đổi bản thân và những gì trong tâm tay của mình.***

Nếu bạn cảm thấy ***không hài lòng*** thì ***tất cả những chuyện khác đều khiến bạn không vui.*** Trái lại, nếu bạn cảm thấy công việc hôm nay ***tốt đẹp may mắn,*** thì ***mỗi người bạn gặp đều có thể là quý nhân*** của bạn.

Cho nên tôi tin rằng, nếu tôi muốn vui vẻ, thì tôi ***phải ngưng phàn nàn than trách.*** Tôi phải ***thay đổi bắt đầu từ bản thân.*** Từ lúc đó, tôi quyết định sẽ ***đổi xử thân thiện tử tế với mỗi hành khách bước lên xe*** của mình.

Năm thứ nhất, tôi ***sửa sang xe trong ngoài*** sạch sẽ, trang trí lại mới hoàn toàn. Tôi luôn ***nở nụ cười với mỗi hành khách.*** Kết quả là ***thu nhập năm đó tăng lên gấp đôi.***

Năm thứ hai, tôi chân thành ***quan tâm thăm hỏi niềm vui nỗi buồn của khách*** đi xe. Kết quả là ***thu nhập năm thứ hai của tôi đã tăng gấp đôi năm thứ nhất.***

Đến **năm thứ ba là năm nay**, tôi đã biến chiếc xe của mình thành một chiếc **xe "5 sao" độc nhất** này. Ngoài **thu nhập tăng** lên, hiện tại khách hàng mà tôi chờ phần lớn đều là **khách quen**.

Khi xe đến chỗ đậu, anh tài xế liền xuống xe và đi ra phía sau để **giúp tôi mở cửa**. Anh còn đưa một tấm **đanh thiệp có thiết kế khá đẹp** và nói :

- Mong **lần sau sẽ có thể được tiếp tục phục vụ** anh.

Việc chạy xe của anh tài xế đã không bị ảnh hưởng dù nền kinh tế có bị trì trệ, là do anh không những đã có **sáng kiến tạo ra nguồn thu nhập tốt**, mà còn làm cho **cuộc sống được vui vẻ** như vậy đó.

3. SUY NIỆM :

Trong cuộc sống hàng ngày, chúng ta thường gặp phải không ít người luôn mang trong lòng **sự bất mãn oán trách**. Họ phàn nàn oán trách **cha mẹ** đã không công bằng; **bạn bè** không hiểu mình; Thậm chí oán trách cả **ông trời** đã cho thời tiết mưa nắng thất thường...

Những người này không biết rằng : **oán trách là một loại cảm xúc tệ hại nhất khiến mối quan hệ giữa đôi bên trở nên căng thẳng và mâu thuẫn ngày càng nặng nề hơn**. Nó không chỉ khiến **sức khỏe của bản thân người ấy bị xấu đi** mà còn khiến các **người thân và bạn bè dần dần xa lánh**, không muốn gặp gỡ tiếp xúc với họ.

Mục sư người Mỹ – Will Bowen trong cuốn "A Complaint Free World" (Thế giới không có lời phàn nàn) đã viết như sau :

"Những người **hay mở miệng phàn nàn** có thể có nguy cơ **bị cô lập và bị mọi người xa lánh**. Oán giận là một loại độc dược. Nó có thể làm giảm đi nhiệt huyết, phá hủy ý chí, hạ thấp địa vị, hủy hoại cả tâm thân của con người. Cho nên, thay vì **oán trách vận mệnh** thì chi bằng mỗi người hãy tìm cách **thay đổi vận mệnh** của mình. Thay vì **oán trách**

cuộc sống thì hãy quyết tâm **cải thiện cuộc sống** của mình thì sẽ tốt hơn".

4. SINH HOẠT :

Bạn có đồng ý với lời nhận định nói trên : "Thay vì **oán trách vận mệnh** thì chi bằng mỗi người hãy tìm cách **thay đổi vận mệnh** của mình. Thay vì **oán trách cuộc sống** thì chi bằng mỗi người hãy cố **cải thiện cuộc sống** của mình thì sẽ tốt hơn".

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con tránh những suy nghĩ tiêu cực và lời nói oán trách số phận và tha nhân về những điều không hay gặp phải trong cuộc sống. Xin cho chúng con luôn suy nghĩ tích cực, quyết tâm cải thiện điều không vừa ý ngay trong tầm tay của mình. Nhờ đó chúng con sẽ được thành công trong mọi việc.- AMEN.

BÀI 49

VĂN HOÁ ỨNG XỬ – HỌC LÀM NGƯỜI TỬ TẾ

1. LỜI CHÚA : Thánh Gio-an viết thư khuyên các tín hữu như sau : "Nếu ai có của cải thế gian và thấy anh em mình lâm cảnh túng thiếu, mà **chẳng động lòng thương**, thì làm sao tình yêu Thiên Chúa ở lại trong người ấy được ? Hỡi anh em là những người con bé nhỏ, chúng ta **đừng yêu thương nơi đâu môi chót lưỡi**, nhưng **phải yêu thương cách chân thật và bằng việc làm.**" (1 Ga 3,17-18).

2. CÂU CHUYỆN : ÍCH LỢI CỦA THÁI ĐỘ TỬ TẾ

Tại một cửa hàng bách hóa tại Mỹ, trời đột nhiên mưa lớn, một bà lão ăn mặc giản dị bị ướt sũng cả người. Bà chạy vào trong cửa hàng trú mưa. Hầu như không một nhân viên nào trong cửa hàng quan tâm đến bà.

Nhưng rồi cũng có một chàng trai mặc áo nhân viên cửa hàng bước tới gần nói : “Chào bà, cháu có thể giúp được gì cho bà không ?”

“Không cần đâu, tôi chỉ vào để tránh mưa một lát rồi sẽ đi ngay.” Nhưng sau đó cảm thấy bất an khi bất đắc dĩ phải mượn chỗ trong cửa hàng trú mưa, nên bà quan sát tìm mua một món đồ nào đó để bù đắp lại phần nào. Nhưng sau khi đi một vòng quan sát mà bà cũng không biết nên mua thứ gì.

Chàng trai trẻ khi nãy thấy vậy, bèn đến nói với bà lão : “Bà ơi, bà không cần làm vậy đâu ạ ! Cháu sẽ mang một chiếc ghế tới để bà ngồi nghỉ chờ tạnh mưa nhé”.

Sau hai tiếng đồng hồ cơn mưa mới dứt hẳn. Bà lão hỏi xin danh thiếp của chàng trai rồi bỏ đi. Vài tháng sau, chàng trai nhận được một giấy mời làm đại diện cho một công ty bách hóa khác, hứa hẹn sẽ nhận được mức lương hậu hĩnh.

Sau này cậu mới biết giấy mời đó là cơ hội mà bà lão hôm trú mưa đã cho người mang tới. Bà lão ấy không ai khác hơn là mẹ của Andrew Carnegie, ông “vua thép”, là người giàu thứ ba trên thế giới.

Chàng trai trẻ nhờ vậy đã thuận buồm xuôi gió và thăng tiến lên tận ‘mây xanh’, trở thành cánh tay đắc lực của Andrew Carnegie. Đồng thời sau này anh cũng trở thành nhân vật trọng yếu giàu có chỉ đứng sau Andrew Carnegie.

3. SUY NIỆM :

- Tử tế chính là ***sự tốt bụng, là phẩm chất cao quý và đáng trân trọng*** của con người. Người tử tế là người ***lương thiện, không nghĩ xấu*** cho ai và cũng ***không làm hại*** ai. Hơn nữa, người tử tế còn luôn biết ***quan tâm, cảm thông với những hoàn cảnh khó khăn và sẵn sàng tận tình giúp đỡ*** tha nhân với hết khả năng.

- Thái độ tử tế thường được biểu lộ qua những hành vi nhỏ như : ***Ăn nói lễ độ, biết nhường nhịn người khác, không***

khinh dễ kẻ thấp kém, không chấp nhất những sai sót lầm lỗi của tha nhân ...

- Tử tế còn được biểu lộ qua những việc lớn như : **Rộng rãi đóng góp tiền bạc** cho phúc lợi công cộng, luôn **đứng về phía lẽ phải, sẵn sàng đấu tranh cho công lý để chống lại cái xấu cái ác**... Một khi những việc tử tế được nhân lên, thì những cái xấu cái ác sẽ bị đẩy lùi và xã hội sẽ ngày một tốt hơn.

- Nếu trong gia đình, con cháu biết quan tâm đến ông bà, cha mẹ; Anh chị em trong nhà biết yêu thương đùm bọc nhau; Hàng xóm láng giềng biết quan tâm giúp đỡ nhau... thì xã hội chúng ta đang sống sẽ ngày càng văn minh và nhân ái hơn.

- Hãy sống tử tế và tránh thói xấu vô cảm : Cần sống theo châm ngôn : **"Bán anh em xa, mua láng giềng gần"**; Tránh thái độ ích kỷ trong câu : **"Đèn nhà ai, nhà ấy rạng !"**. Hãy nhớ lời Chúa Giê-su dạy để biết ứng xử theo luật nhân quả : **"Anh em đừng bằng đầu nào, thì Thiên Chúa sẽ bằng lại cho anh em bằng đầu ấy"** (Lc 6,38).

4. SINH HOẠT : Anh nhân viên cửa hàng bách hoá đã làm gì giúp bà lão trú mưa, chứng tỏ anh là người tử tế, xứng đáng được trao trách nhiệm lớn sau đó ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Thái độ quan tâm và tận tình giúp đỡ tha nhân cho thấy thế nào là một người tử tế. Xin cho chúng con biết **quan tâm đến mọi người và sẵn sàng đáp ứng nhu cầu của họ để chúng con ngày một nên trưởng thành về nhân cách**, trở thành **người tử tế, gây được thiện cảm** với nhiều người, là điều kiện để làm mọi việc được **thành công** .- AMEN.

BÀI 50

VĂN HOÁ ỨNG XỬ - TRỞ THÀNH NGƯỜI TỬ TẾ

1. LỜI CHÚA : Anh em hãy cho, thì sẽ được Thiên Chúa cho lại. Người sẽ đong cho anh em đầy đủ lượng đã dẫn, đã lắc và đầy tràn, mà đổ vào vạt áo anh em. Vì **anh em đong bằng đấu nào, thì Thiên Chúa sẽ đong lại cho anh em bằng đấu ấy” (Lc 6,38).**

2. CÂU CHUYỆN : THĂNG CHỨC VƯỢT CẤP NHỜ BIẾT ỨNG XỬ TỬ TẾ

Hoàng đế NAPOLEON

Một hôm hoàng đế NA-PÔ-LÊ-ÔNG đem theo viên sĩ quan cận vệ vào một nhà hàng nọ. Vì không muốn cho người khác nhận ra thân phận vua của mình, nên hoàng đế và viên sĩ quan cải trang thành hai thường dân. Sau khi đã ăn xong, chủ nhà hàng đến tính tiền, tổng cộng số tiền phải trả là 14 quan. Viên sĩ quan mở chiếc cặp xách tay lấy tiền, bỗng ông tái mặt khi không tìm thấy đồng tiền nào trong đó cả ! Thấy thế, Na-po-lê-ông hiểu ý, ông nói nhỏ với viên sĩ quan : *“Đừng lo, để ta trả cho”*, nói rồi vua móc túi lấy ví tiền, nhưng sờ túi trên túi dưới, túi trước túi sau, vẫn không tìm thấy chiếc ví vẫn mang theo người đâu cả ! Trước tình thế đó viên sĩ quan nói với bà chủ nhà hàng : *“Thực là rủi ro hôm nay chúng tôi quên đem tiền theo. Xin bà vui lòng cho chúng tôi thiếu, một tiếng đồng hồ nữa tôi sẽ trở lại thanh toán tất cả cho bà”*. Nhưng bà chủ nhà hàng nhất định không chịu và đe sẽ kêu cảnh sát đến làm việc !

Một anh bồi bàn theo dõi sự việc từ đầu, cảm thông với hoàn cảnh của hai vị khách, nên nói với bà chủ : *“Quên đem theo tiền là điều thường hay xảy ra. Vì thế, xin bà đừng gọi cảnh sát đến làm gì, theo tôi nghĩ : hai ông này là người thật thà, không có ý lường gạt gì đâu”*. Nhưng bà chủ vẫn không chịu cho hai người kia thiếu tiền, và nhất quyết đòi kêu cảnh sát. Thấy thế anh bồi bàn liền móc túi lấy ra 14 quan trao cho hai vị khách và nói : *“Đây tôi cho hai ông mượn*

để thanh toán với bà chủ". Thế là nhờ anh bồi bàn sẵn sàng trợ giúp, Na-po-lê-ông và viên sĩ quan mới có thể an toàn rời khỏi nhà hàng.

Một lát sau, viên sĩ quan trở lại nhà hàng gặp bà chủ và hỏi : "Bà đã tốn bao nhiêu tiền để thành lập nhà hàng này ?" Bà chủ đáp : "Ba mươi ngàn quan". Viên sĩ quan mở chiếc cặp xách tay ra lấy 30.000 quan đặt trên bàn và nói : "Vâng lệnh ông chủ tôi là hoàng đế Na-po-lê-ông, xin bà hãy giao lại nhà hàng này cho anh bồi bàn, người đã giúp chúng tôi đang lúc chúng tôi bị kẹt tiền".

3. SUY NIỆM :

- Anh bồi bàn trong câu chuyện trên được đánh giá là người tử tế khi biết **cảm thông với người khác và sẵn sàng giúp** hai vị khách lạ thanh toán chi phí bữa ăn cho nhà hàng. Qua đó anh chứng tỏ có **lòng nhân ái, biết sẵn lòng giúp đỡ tha nhân giải quyết khó khăn họ gặp phải**.

- Từ hơn 30 năm trước đây, bộ phim tư liệu được đoạt giải thưởng truyền hình quốc tế tựa đề "Chuyện tử tế" đã ra đời. Đạo diễn đã đi đó đây để đưa ra đáp án cho vấn nạn "**Thế nào là người tử tế ?**" qua nhiều con người có hoàn cảnh sống khác nhau : Từ người công nhân lao động sản xuất trong thành phố tới người nông dân vất vả làm việc đồng áng chốn thôn quê; Từ người khoẻ mạnh đến người đau yếu, nhất là các bệnh nhân bị phong cùi, một căn bệnh bị xã hội ghê sợ xa lánh.

- Trong phim, một cô lão đã trả lời thế nào là người tử tế : "Tử tế, gốc của nó là tử chữ Hán. Chữ "**tử**" có nghĩa là **những chuyện nhỏ bé**. Chữ "**tế**" có nghĩa là **những chuyện bình thường**.

- Hai chữ "tử tế" ghép lại có nghĩa là : sự **cẩn thận, chu đáo, thận trọng** trong mọi công việc, trong lối sống và cách đối xử với mọi người xung quanh. Người sống tử tế là người **có tâm lòng nhân ái, luôn biết tôn trọng bản thân và người khác, có thái độ sống nhân hậu, hòa hợp với**

thế giới, đề cao giá trị đạo đức, sự lịch thiệp, nhã nhặn, tình yêu thương và lễ công bằng. Đặc biệt, họ luôn biết **yêu thương, quý trọng những thứ nhỏ nhặt, bình thường nhất để tạo nên lối sống đẹp.**

4. SINH HOẠT : Sự tử tế, phải được dạy dỗ, tập luyện mới tồn tại lâu dài. Tử tế giống như hoa thơm, hoa đẹp không thể thiếu được của cuộc đời mỗi người. **Vậy bạn sẽ làm gì để dạy con em mình biết đối xử hiếu thảo với cha mẹ, yêu thương anh chị em trong gia đình, tôn sư trọng đạo với bạn bè ở nhà trường, và tử tế với mọi người trong các giao tiếp xã hội ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết đối xử tử tế với người thân trong gia đình, bạn bè nơi nhà trường và mọi thành phần trong xã hội. Cho chúng con luôn biết **quên mình để nghĩ đến người khác và khiêm tốn đáp ứng nhu cầu chính đáng của họ với hết khả năng.** Nhờ đó chúng con sẽ được mọi người nhìn nhận là người tử tế, sẽ gây được thiện cảm với nhiều người, là điều kiện để thành công trong mọi công việc.- AMEN.

CHƯƠNG III: VĂN HÓA GIAO TIẾP

BÀI 51

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - GIÁ TRỊ CỦA SỰ TỬ TẾ ?

1. LỜI CHỨA : Thánh Phao-lô khuyên tín hữu Cô-lô-xê :
"Anh em hãy ăn ở khôn ngoan với người ngoài; Hãy tận dụng thời buổi hiện tại. **Lời nói của anh em phải luôn luôn mạnh mẽ để thương, để anh em biết đối đáp sao cho phải với mỗi người**". (Cl 4,5-6).

2. CÂU CHUYỆN : LỄ TÂN TỬ TẾ NHƯỜNG PHÒNG RIÊNG CHO KHÁCH.

Ở một thành phố nhỏ ven biển, vào lúc đêm khuya, có một đôi vợ chồng cao niên lỡ đường phải đi đến từng khách sạn gần biển hỏi thuê phòng. Nhưng ở đâu cũng không còn phòng trống. Khi đến khách sạn cuối đường, nhân viên lễ tân không đành lòng để đôi vợ chồng già phải lang thang ngoài trời đêm lạnh lẽo, nên đã dẫn họ đến một căn phòng và nói : "Khách sạn hiện không còn phòng trống. Mời hai bác nghỉ tạm tại phòng này. Cháu rất tiếc hiện không còn phòng nào khác tốt hơn". Hôm sau, khi họ đến thanh toán, anh nhân viên lễ tân liền nói : "Hai bác không cần trả tiền đâu ạ, vì căn phòng đó là phòng riêng của cháu. Chúc hai bác một chuyến du lịch vui vẻ !"

Thì ra, nhân viên lễ tân đó đã **sẵn sàng ngủ đêm tại sảnh tiếp tân của khách sạn để nhường phòng riêng cho khách**. Cặp vợ chồng hết sức cảm động nói : "Chàng trai trẻ à, cậu là nhân viên lễ tân khách sạn tốt nhất mà chúng tôi đã từng gặp đấy. Sau này cậu nhất định sẽ được đền đáp xứng đáng !". Chàng trai cũng chỉ mỉm cười đáp lại và sau khi tiễn họ ra cửa, anh không còn nhớ đến câu chuyện đó.

Bỗng vào một ngày mùa hè, anh ta đã nhận được một bức thư, trong đó có kèm theo một tấm vé mời anh đi du lịch đến New York. Anh đã đi và tìm đến khách sạn theo địa chỉ ghi trong vé mời. Thì ra đây là một khách sạn rất đẹp của hai vợ chồng đã được anh ta tiếp đón trong đêm khuya cách đó ít

lâu. Họ là đôi vợ chồng tỷ phú rất giàu có. Sau chuyến đi ấy họ đã mua được một khách sạn mới xây và quyết định chọn anh nhân viên tử tế kia làm giám đốc khách sạn. **Nhờ tính tình vui vẻ thân thiện, luôn quan tâm giúp đỡ mọi người, nên anh đã có cơ hội thuận lợi trở thành giám đốc một khách sạn hạng sang tại một thành phố lớn Hoa Kỳ.**

3. SUY NIỆM :

- Một người tử tế là "**người thân thiện, hào phóng và biết quan tâm đến người khác**". Tử tế còn ám chỉ một người **làm việc cẩn thận, chu đáo** như câu nói của người trên thường căn dặn nhân viên cấp dưới : "Anh hãy cố gắng làm mọi việc cho tử tế nhé !".

- Xã hội chỉ bình an khi người với người biết cư xử tử tế với nhau, biết **ứng xử thân thiện và luôn quan tâm đến người khác** chứ không chỉ ích kỷ lo cho mình; Trong công việc, nhân viên tử tế sẽ **làm việc với tinh thần trách nhiệm cao, làm mọi việc cẩn thận chu đáo và luôn được cấp trên đánh giá tốt.**

- Trong giao tiếp xã hội, ngoài một số nhân viên công quyền làm việc nghiêm túc, vẫn còn không ít nhân viên có hành vi **sách nhiễu dân chúng** khi xử lý các vụ việc lỗi luật an toàn giao thông; Một số nhân viên bệnh viện đã đòi người nhà nạn nhân phải lập tức **đóng tiền viện phí trước khi nạn nhân được cấp cứu**, khiến nhiều nạn nhân đã bị chết oan vì không đóng tiền kịp thời. Nhiều vụ án tham nhũng liên quan đến việc **quản lý các lô đất vàng** khiến một số quan chức cao cấp thành phố phải ngồi tù... Các hành vi này đã làm soi mòn lòng tin của dân chúng...

- Như vậy, tử tế không những ám chỉ người ứng xử thân thiện, làm việc nghiêm túc chu đáo... mà còn bao gồm cả những người **có tinh thần trách nhiệm, dám can đảm đấu tranh** để loại trừ cái xấu cái ác trong xã hội nữa.

4. SINH HOẠT : Giả như bạn ở trong hoàn cảnh nhân viên lễ tân của khách sạn trong câu chuyện trên, bạn sẽ **làm gì để cũng được khách hàng đánh giá là một nhân viên tử tế và có tinh thần trách nhiệm cao ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi người chúng con biết **ứng xử thân thiện** với những người chúng con gặp gỡ tiếp xúc. Xin cho chúng con biết **luôn nghĩ đến người khác và nhiệt thành đáp ứng nhu cầu** của họ. Xin cho chúng con biết **chu toàn nhiệm vụ được trao** cách nghiêm túc, để gây được thiện cảm với mọi người và góp phần xây dựng xã hội chúng con đang sống ngày một an toàn sạch đẹp hơn, công bình nhân ái và hạnh phúc hơn.- AMEN.

BÀI 52

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - GIÁ TRỊ CỦA THÁI ĐỘ CHÂN THÀNH KHIÊM HẠ

1. LỜI CHÚA : “**Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các Ngôn sứ là thế đó**” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : THAY ĐỔI THÁI ĐỘ - BIẾN ĐỔI CUỘC ĐỜI.

Một cô gái tên là Mỹ Đình đang làm nhân viên tại phòng quản lý về giao thông công chánh. Cô được hầu hết nhân viên trong phòng quý mến và cũng được cấp trên đánh giá là một nhân viên có năng lực, giải quyết công việc hiệu quả. Cô không khi nào bị khách hàng khiếu nại điều gì. Những người đến liên hệ khi được hỏi đều tỏ ý hài lòng trước cung cách phục vụ vui vẻ ân cần của cô. Khi được phóng viên hỏi

cô làm thế nào gây được thiện cảm của nhiều người như vậy, thì cô đã khiêm tốn trả lời như sau :

“Cách đây mấy năm, khi mới được điều về phòng này, tôi thường có thái độ hách dịch và làm chậm trễ công việc của khách đến liên hệ với những lý do không chính đáng như : “Việc đó không thuộc thẩm quyền của tôi”, rồi **đùn đẩy trách nhiệm sang cho người khác**, hoặc tệ hơn tôi cố tìm ra điều gì đó như : có sự thiếu sót về mặt giấy tờ và trả lại với yêu cầu bổ túc hồ sơ, rồi hẹn tới hẹn lui nhiều lần mới chịu giải quyết. Dù rằng thật ra có ít nhất một nửa công việc nói trên nếu muốn, tôi vẫn có thể giải quyết nhanh chóng và hiệu quả. Dĩ nhiên **mọi việc đều trở nên dễ dàng hơn đôi với những người tỏ ra biết điều bằng sự kín đáo bồi dưỡng cho tôi**. Hầu hết những người bị trả lại hồ sơ đều tỏ thái độ bất bình. Thậm chí có người còn công khai chỉ trích thái độ quan liêu cửa quyền của tôi. Sau những lần như thế, tôi cũng **áy náy lương tâm vì thái độ bần gãi, thiếu thân thiện, và cảm thấy hối hận về lòng tham của mình**. Rồi một ngày kia tôi tình cờ đọc được cuốn sách “**Đắc nhân tâm**” của Dale Carnegie và tôi đã quyết định thay đổi lối ứng xử và kết quả là tôi đã gây được thiện cảm của nhiều người.

Việc đầu tiên tôi làm là **học thuộc tên** của những người đến liên hệ và nói chuyện thân tình với họ. Rồi tôi cũng vui vẻ **chào hỏi người khác trước**, mỗi khi gặp mặt. Tôi cũng tỏ ra **quan tâm và ân cần lắng nghe** những người đến liên hệ công tác để tìm hiểu nhu cầu của họ và **tận tình chỉ dẫn sao cho thuận lợi và nhanh chóng nhất**, thay vì hẹn tới hẹn lui như trước. Tôi cũng **không còn quan tâm đến phong bì bồi dưỡng** của khách. Từ ngày đó, tôi nhận thấy **thái độ của các bạn đồng nghiệp đối với tôi cũng bắt đầu thay đổi**. Họ thường vui vẻ cởi mở mỗi khi gặp mặt tôi. Còn các **khách hàng thì hầu hết đều hài lòng và biết ơn tôi** vì đã giúp họ giải quyết công việc nhanh chóng thuận lợi và vô điều kiện. Ngay chính tôi cũng thấy **lương tâm yên ổn và hài lòng trước những tình cảm quý mến mà mọi**

người dành cho mình. Hiện nay tôi luôn tự hứa với lòng là **quyết tâm phục vụ tha nhân với hết khả năng, để giữ mãi được tình cảm quý mến và sự tín nhiệm** mà mọi người đã dành cho tôi”.

3. SUY NIỆM :

- Trong cuộc sống, chúng ta sẽ thành công hay thất bại là do có nhận **được thiện cảm** của người khác, có được người khác sẵn sàng **cộng tác giúp đỡ** hay không. Tuy nhiên để được thiện cảm của người khác thì điều quan trọng nhất là phải **cư xử tốt** với họ. Một khi chúng ta nhiệt tình giúp đỡ tha nhân thì đến khi chúng ta có việc cần, **họ sẽ giúp lại** như câu người ta thường nói : “Có đi có lại mới toại lòng nhau” và “Hòn đất ném đi hòn chì ném lại”... Ngược lại, nếu chúng ta đứng đưng ích kỷ, không nhiệt tình giúp đỡ thì cũng đừng mong được họ giúp lại theo luật nhân quả : “Gieo giống nào gặt giống đó !”; “Ơ hiền gặp lành !” ; “Gieo gió gặt bão !”.

- Thái độ vị tha, **luôn biết nghĩ tới người khác chính là thái độ của những người có lòng nhân ái** : Lòng nhân ái đòi ta phải thắng vượt tính ích kỷ cố hữu là chỉ biết nghĩ đến mình, chỉ quan tâm bảo vệ quyền lợi của mình hay gia đình mình, và đứng đưng trước nhu cầu của tha nhân. Chính khi vị tha, quên mình để nghĩ tới người khác và sẵn sàng giúp họ hết mình, chúng ta đang **gieo những hạt giống tốt trong đời mình**. Những hạt giống này sẽ âm thầm mọc lên và sinh hoa kết trái. Rồi tới lúc không ngờ, chúng ta có thể sẽ gặt hái được những **hoa thơm trái ngọt của thái độ vị tha nhân ái đó**.

4. SINH HOẠT :

Qua câu chuyện trên, hãy cho biết : Cô Mỹ Đình đã **chinh phục được thiện cảm của đồng nghiệp và của khách hàng nhờ nguyên nhân nào** ? Trong những ngày này bạn quyết tâm sẽ **làm gì để gây thiện cảm** với tha nhân ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết ***nhìn thấy Chúa đang hiện thân trong tha nhân, nhất là trong những người nghèo khổ bệnh tật...*** để sẵn sàng phục vụ họ như phục vụ chính Chúa. Nhờ đó chúng con hy vọng sẽ được Chúa ban hạnh phúc Nước Trời đời đời sau này.- AMEN

BÀI 53

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - TRÁNH THÓI GANH GHÉT ĐỐ KÝ

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy : **“Đừng làm chi vì ganh tị hay vì hư danh, nhưng hãy lấy lòng khiêm nhường mà coi người khác hơn mình. Mỗi người đừng tìm lợi ích cho riêng mình, nhưng hãy tìm lợi ích cho người khác” (Pl 2,3-4).**

2. CÂU CHUYỆN : HỒ TINH CHỈ SỢ LOÀI HỒ TINH THÔI.

Trong sách Cổ Học Tinh Hoa có câu chuyện về loài hồ tinh như sau : Tại một lầu sách kia có một con hồ tinh nói chuyện rất lý thú khiến ai nghe cũng đều nể phục. Một hôm, một số bạn bè họp nhau tại lầu sách mang theo cả con hát đến hầu rượu. Khi men rượu đã bùng bùng, cả bọn liền đánh cuộc với nhau rằng : “Ai sợ gì sẽ phải thành thật nói ra. Nếu nói vô lý sẽ bị phạt rượu”. Bấy giờ lần lượt từng người đứng lên phát biểu ý kiến : nào là sợ người học rộng, nào là sợ kẻ giàu có, sợ người làm quan to, sợ kẻ xu nịnh, sợ người khiêm tốn, sợ kẻ lễ phép câu nệ, sợ người cẩn trọng ít nói, sợ kẻ ăn nói lấp lửng... Sau cùng khi đến lượt, hồ tinh liền phát biểu :

- Còn ta chỉ sợ loài hồ tinh của ta.

Ai nấy đều cười bảo rằng : “Người ta phải sợ loài hồ tinh mới đúng. Người là đồng loại can chi phải sợ ? Phạt người một chén rượu”. Hồ tinh liền cười và nói rằng : “Thiên hạ duy có đồng loại là sợ nhau mà thôi : Con cùng cha mới tranh nhau gia sản; Gái cùng chồng mới hay ghen tức nhau; Kẻ

tranh quyền tất là quan lại đồng triều; Kẻ tranh lợi tất là lái buôn một chỗ. Bức bách nhau thì sẽ làm trở ngại nhau; Trở ngại nhau thì sẽ làm té ngã nhau. Người bắn trĩ thì dùng con trĩ làm mồi chứ không dùng con gà con ngỗng; Người săn hươu thì dùng hươu làm mồi chứ không dùng con dê con lợn. Phàm những việc hại nhau người ta đều dùng đồng loại cả. Cứ thế mà suy thì hồ tinh ta sợ loài hồ tinh có gì là vô lý ? " Mọi người nghe xong đều cho hồ tinh đã nói phải.

3. SUY NIỆM :

1) NGUYÊN NHÂN CỦA THÓI GANH GHÉT ĐỐ KỶ :

- **Thói hay ganh ghét đố kỵ đã có ngay từ buổi bình minh của nhân loại :** Sách Sáng Thế Ký đã ghi lại sự ganh ghét của hai anh em là Ca-in và A-ben là con của ông bà nguyên tổ: Thấy lễ vật của em A-ben được Thiên Chúa chấp nhận, Ca-in liền sinh lòng ganh tức và tìm dịp giết chết A-ben ngoài đồng vắng. Rồi chuyện ông Giu-se là con út của tổ phụ Gia-cóp, đã bị các anh ganh ghét hèn nhau ném xuống giếng cạn và sau đó bán cho bọn lái buôn sang bên Ai cập làm nô lệ.

Trong Tân Ước các môn đệ cũng tỏ ra ganh tức với hai anh em nhà Giê-bê-đê, khi thấy họ cùng mẹ đến xin Thầy Giê-su cho ngồi hai bên tả hữu sau khi Thầy lên làm vua. Đức Giê-su đã phải dạy các ông bài học khiêm nhường : Ai muốn làm lớn thì hãy ăn ở như người rốt hết và ai muốn cầm đầu thì phải khiêm hạ phục vụ anh em (x Mt 20,24-28). Chính Đức Giê-su cũng bị bọn đầu mục Do thái ganh ghét khi họ thấy dân chúng bỏ họ và lũ lượt đi theo Đức Giê-su. Họ nói : "Kìa xem thiên hạ theo ông ta hết cả rồi". Chính lòng ganh ghét đã thúc đẩy bọn đầu mục này cáo gian với quan Tổng Trấn Phi-la-tô và đòi ông kết án tử hình cho Người (x Mt 27,18).

- **Ganh ghét là do thói kiêu ngạo phát sinh :** Người ta hay ganh ghét với những ai có quan hệ gần với mình như: anh em cùng lớp, bạn đồng nghiệp hay cùng nghề, bạn buôn bán cùng một mặt hàng, bạn hàng xóm hoặc ngay cả anh chị em ruột thịt trong một gia đình... Thấy người khác hơn

mình về thành tích, địa vị, danh dự, chuyên môn, bằng cấp, giàu có, nhân duyên, hạnh phúc, thành đạt... thì mình cảm thấy kém vui, lo lắng, ngờ vực... rồi căm ghét và muốn đập đổ... như người ta thường nói : "Giàu nó ghét; Đói rét nó khinh; Mà thông minh thì nó tiêu diệt". Vậy ganh ghét chính là thái độ ghen ăn tức ở khi thấy bạn bè đồng trang lứa trở vượt hơn mình. Nguyên nhân dẫn đến ganh ghét là do thói kiêu căng, tự ái cao, háo thắng và óc hẹp hòi thiển cận.

2) HẬU QUẢ CỦA THÓI XẤU GANH GHÉT ĐỐ KỶ :

- Trong "Tam Quốc Diễn Nghĩa" có câu chuyện **Chu Du vì ganh tức với Khổng Minh** Gia Cát Lượng có trí thông minh hơn mình, nên nhiều lần tìm cách hãm hại Gia Cát Lượng nhưng không thành. Cuối cùng vì uất hận nên Chu Du đã bị hộc máu mồm ra mà chết.

- **Ganh ghét gây hậu quả nghiêm trọng** : Ganh ghét làm mất tình đoàn kết nội bộ, cản trở tài năng phát triển và cản bước đi lên của tập thể. Nó làm cho tinh thần của kẻ ganh ghét luôn bị căng thẳng và dễ bị "stress". Nó thúc đẩy họ bỏ vạ cáo gian, nói hành nói xấu và gài bẫy làm hại kẻ hơn mình cho hả dạ... Nhà văn Pháp De Balzac nói : "Người có tính ganh tị khổ sở hơn bất cứ kẻ bất hạnh nào. Bởi vì hạnh phúc của người khác càng lớn bao nhiêu thì nỗi bất hạnh trong anh ta lại càng nhân lên bấy nhiêu".

3) PHƯƠNG CÁCH KHẮC PHỤC THÓI GANH GHÉT ĐỐ KỶ:

- **Về mặt tự nhiên:** Cần ý thức rằng thành công của người khác không phải tự nhiên mà có, nhưng do công sức lao động vất vả của họ, kết hợp với tài năng và trí tuệ mới thành. Hãy luôn bình tĩnh tự tin và lạc quan. Hãy ý thức rằng : "Thất bại là mẹ thành công". Chỉ cần ta quyết tâm và rút kinh nghiệm làm lại, thì sớm muộn cũng thành công như họ. Hãy học cái hay cái tốt của đối phương để bổ sung hoàn thiện cái dở cái xấu của mình. Hãy thành thật khen ngợi thành công của anh em để nên bạn thân của họ như lời người xưa dạy : "Ai khen

ta mà khen phải là bạn ta. Ai chê ta mà chê phải là thầy ta. Ai nịnh hót ta, ấy mới là kẻ thù của ta vậy”.

Nếu bạn gái thấy cô bạn cùng phòng xinh đẹp hơn mình, thay vì ganh ghét, cô nên dành thời giờ tập thể dục hay chơi thể thao để gia tăng sức khỏe. Từ đó sắc diện sẽ nên hồng hào, thân hình sẽ cân đối, dáng đi sẽ thanh nhã gọn gàng hơn... Rồi cô cũng có thể tập ăn nói lưu loát nhẹ nhàng, học thêm nữ công gia chánh để trang bị thêm phẩm hạnh cho mình... Như vậy dù có thua kém sắc đẹp, nhưng cô lại vượt qua đối thủ về nhiều mặt khác... Nếu người con cả thấy cha mẹ đối xử “con yêu con ghét” : cho đứa em nhiều của cải hơn mình,... Thay vì tỏ thái độ bất mãn ngang ngạnh, xúc phạm cha mẹ và hằn học với em.... thì hãy tìm nguyên nhân để khắc phục nhược điểm và phát huy ưu điểm. Nên nhớ rằng : cha mẹ thường yêu đứa con chăm chỉ hơn đứa lười biếng, thương đứa yếu đuối hơn đứa khỏe mạnh, thương đứa hiểu thảo biết vâng lời hơn đứa ương bướng hỗn láo ... Vậy tại sao mình không tu sửa bản thân bằng cách vâng lời cha mẹ để được các ngài thương, mà lại thù ghét hãm hại em mình làm chi ?

- Về mặt siêu nhiên : Hãy xin ơn Chúa trợ giúp ta noi gương Chúa Giê-su, “Đấng hiền lành và khiêm nhường trong lòng”, rồi thực hành theo lời Người dạy : “Ai nâng mình lên sẽ bị hạ xuống và ai tự hạ mình xuống sẽ được nâng lên”. Cần sống theo lời thánh Phao-lô : “Vui với người vui, khóc với kẻ khóc”. Khi xét đoán cần theo nguyên tắc : “Khoan dung với người, mà nghiêm khắc với mình”.

TÓM LẠI : Khi thấy ai hơn mình, thay vì ganh ghét đố kỵ và tìm cách chống lại họ, ta hãy khiêm tốn tự kiểm xem mình thua họ ở điểm nào, rồi quyết tâm “tu tâm dưỡng tánh” để ngày một nên hoàn thiện đáng yêu hơn, như người ta thường nói : “Muốn được người khác thương thì chính mình phải trở nên dễ thương trước”.

4. SINH HOẠT :

Ganh đua và tranh đua khác nhau thế nào ? Bạn nên ***phản ứng thế nào khi thấy bạn bè tài giỏi thành công và được nhiều người quý trọng hơn mình ?***

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ***tránh thói ganh ghét đố kỵ các*** bạn bè đồng trang lứa trở vượt hơn chúng con. Cho chúng con biết ***thành thật khen ngợi*** cái hay của họ và quyết tâm ***đổi mới bản thân để ngày một nên tốt*** đẹp hoàn hảo như họ, thay vì nói hành nói xấu để hạ giá trị của họ.- AMEN.

BÀI 54

VĂN HOÁ GIAO TIẾP – TRỞ THÀNH NGƯỜI LẠC QUAN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : ***“Nếu anh em chỉ chào hỏi anh em mình thôi, thì anh em có làm gì lạ thường đâu ? Ngay cả người ngoại cũng chẳng làm như thế sao ? Vậy anh em hãy nên hoàn thiện, như Cha anh em trên trời là Đấng hoàn thiện”*** (Mt 5,47-48).

2. CÂU CHUYỆN : SỨC MẠNH CỦA NỤ CƯỜI.

- Một ngày nọ, BRI-AN đến gặp một khách hàng, nhưng vị khách đã từ chối việc giao dịch thương mại của anh, vì thế anh cảm thấy rất thất vọng. Trở về công ty, anh đã tường trình sự việc cho người quản lý. Sau khi lắng nghe anh, ông ta nói : ***“Vậy anh hãy thử đến gặp ông khách thêm lần nữa ? Nhưng anh phải thay đổi thái độ bằng việc luôn nở nụ cười khi tiếp xúc. Nếu anh có một nụ cười thân ái thì khách hàng chắc sẽ cảm nhận được thành ý của anh đó”***.

- Ngày hôm sau, Brian đã làm theo lời khuyên của viên quản lý là luôn nở nụ cười trên khuôn mặt. Cuối cùng, anh đã chinh phục được tình cảm của ông khách và ông ta đồng ý ký hợp đồng làm ăn với công ty. Từ đó, Brian ý thức được sức mạnh của nụ cười và đã mang nụ cười về nhà với cô vợ yêu quý.

Từ hôm đó, mỗi buổi sáng việc đầu tiên anh làm là nhìn vào gương và cười với chính mình thật tươi, rồi mỉm cười với vợ khi ăn sáng khiến vợ anh cũng vui lây. Sau đó, vợ chồng anh đã tìm lại được bầu khí vui vẻ hạnh phúc bên nhau giống như thời kỳ mới cưới.

3. SUY NIỆM :

1) Giá trị của nụ cười :

- Một thái độ không thể thiếu để được ***sống an vui hạnh phúc với mọi người và cũng là điều kiện để thành công trong mọi việc chính là Nụ Cười***. Bạn sẽ làm gì khi muốn bày tỏ sự đồng ý ? Dễ lắm. Hãy cười thật tươi. Nụ cười cần phải vận dụng tới 13 cơ bắp và 112 nếp nhăn trên khuôn mặt. Một nụ cười chân thật là gián tiếp nói : "Bạn là người thế nào thì tôi chấp nhận như thế, nhận vô điều kiện !".

- Khi bạn cười với một ai đó, người ấy sẽ ***cảm thấy hạnh phúc và sẽ đánh giá tốt hơn về bản thân họ***. Nụ cười sẽ làm cho người tiếp xúc với ta "nở từng khúc ruột". Còn bạn, bạn sẽ ***thu phục được thiện cảm*** của nhiều người. Bạn nhận được nhiều như vậy mà chỉ phải chi trả với đúng một nụ cười. Do đó, đừng tiết kiệm nụ cười bạn nhé ! (theo Chicken soup).

- Ngạn ngữ Trung Quốc có câu : "Ai không có nụ cười thì không nên buôn bán bất cứ thứ gì". Nụ cười có thể được ví như một ly nước mát đối với người sắp chết khát trong sa mạc, như ngọn lửa hồng trong đêm đông, sẽ làm tan đi băng giá lạnh lẽo và sưởi ấm lòng mọi người.

- Willy Loman đã từng nói : "***Điều quan trọng nhất để thành công là được nhiều người ưa thích***". Khi có ai ưa thích bạn, họ sẽ cảm thấy dễ chịu khi được cộng tác làm việc với bạn. Nếu bạn muốn được người khác cộng tác thì bạn cần tỏ thái độ thích họ trước bằng cách nở nụ cười tươi khi gặp họ (theo Chicken soup).

2) Làm thế nào để trở thành một người vui vẻ lạc quan?

- Đương nhiên thật khó có thể cười với kẻ mà bạn không thích. Dù vậy, nếu bạn luôn **giữ nét mặt tươi vui** thay vì nghiêm nghị và nếu bạn **hơi mỉm cười gật đầu chào họ trước** thì hy vọng bạn sẽ có thêm một người bạn tốt sau này.

- Ngoài ra, mỗi buổi sáng trong lúc tập thể dục, bạn đừng quên **tập cả động tác cười nữa**. Khi cười một mình cách sáng khoái trong vài ba phút, thì bạn sẽ như được tiếp thêm nguồn sinh lực mới, thêm nhiều nghị lực và niềm tin để vượt qua các khó khăn gặp phải trong ngày. Nhờ nụ cười buổi sáng mà bạn sẽ duy trì được thái độ thân thiện, mở lòng ra đón nhận mọi người sẽ gặp trong ngày như người thân.

3. SINH HOẠT :

Bạn sẽ làm gì để trở thành một người lạc quan yêu đời ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết **mở rộng vòng tay thân ái và nở nụ cười thân thiện** khi gặp gỡ tha nhân. Nhờ đó chúng con hy vọng sẽ gây được thiện cảm với mọi người và thành công trong cuộc sống hiện tại và tương lai.- AMEN.

BÀI 55

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - ÍCH LỢI CỦA NỤ CƯỜI

1. LỜI CHÚA : Thánh Phaolô viết : **“Anh em hãy vui luôn trong niềm vui của Chúa. Tôi nhắc lại : Vui lên anh em ! Sao cho mọi người thấy anh em sống hiền hòa rộng rãi, Chúa đã gần đến”** (Pl 4,4-5).

2. CÂU CHUYỆN : NỤ CƯỜI MANG LẠI HẠNH PHÚC.

Trong một trại phong kia, hầu hết các bệnh nhân đều sống âm thầm trong sự đau đớn thể xác và cô đơn tâm hồn, duy chỉ có một người đàn ông là luôn vui tươi cười nói hạnh

phúc. Chị nữ tu phụ trách phục vụ bệnh nhân thắc mắc không biết do đâu mà bệnh nhân này lại có được tâm hồn vui tươi an bình như vậy. Một hôm chị nữ tu tình cờ chứng kiến một phụ nữ đứng thập thò ở phía bên ngoài hàng rào khu trại. Một lúc sau người đàn ông từ trong nhà đi đến gần hàng rào thì chị kia gật đầu chào và nở nụ cười với ánh mắt thân thương. Từ đó mỗi ngày cứ vào khoảng 8 giờ sáng, chị nữ tu đều thấy người đàn ông ra gần hàng rào để đón nhận nụ cười và nói chuyện vài câu. Chính sự gặp gỡ đã làm tăng thêm sức mạnh giúp ông vui vẻ cả ngày. Một hôm nữ tu đã đến gần hai người nói chuyện và người đàn ông đã giới thiệu như sau : “Vợ tôi đấy”. Rồi ông tiếp tục chia sẻ : “Trước khi tôi vào đây, vợ tôi đã cố tìm thầy chạy thuốc chữa bệnh cho tôi. Một thầy lang đã đưa cho tôi một lọ dầu chữa bệnh lở loét và mỗi ngày vợ tôi đều thoa dầu đó lên da mặt của tôi và bao giờ nàng cũng chữa ra một khoảng nhỏ để đặt lên đó một nụ hôn. Nhưng mọi thứ thuốc men đều vô hiệu và người ta đã phát hiện ra căn bệnh nan y phong cùi của tôi. Họ bắt tôi phải cách ly vào trại phong này để tránh lây lan cộng đồng. Từ khi bị buộc vào đây, tôi vẫn không thấy cô đơn buồn tủi, vì mỗi ngày khi đi làm ngang qua đây, vợ tôi đều dành ít phút để mỉm cười và nói chuyện với tôi. Chính nhờ những nụ cười hằng ngày của nàng mà tôi luôn cảm thấy cuộc sống có ý nghĩa và hạnh phúc.

3. SUY NIỆM :

1) Câu chuyện trên cho thấy ***nụ cười có giá trị như một liều thuốc chữa bệnh hiệu quả***, như người ta thường nói : “Một nụ cười bằng mười thang thuốc bổ”. Nụ cười cũng là một thứ thuốc ***giúp giảm đau hữu hiệu*** vì nó làm cho nhịp tim của người ta giảm xuống, hơi thở trở nên điều hòa và các cơ bắp trên khuôn mặt cũng được thoải mái thư giãn.

2) Về mặt tâm lý, nụ cười đem lại cho người ta ***niềm vui sống để dễ dàng vượt qua nỗi đau thể xác do bệnh tật gây ra***. Bác sĩ David Maye Trưởng Khoa Tâm Lý của Đại Học Michigan đã viết trong tác phẩm “Đeo đuổi hạnh phúc” như sau : “Bạn muốn được vui vẻ hạnh phúc ư ? Hãy mỉm cười

và mang bộ mặt tươi vui với mọi người có dịp tiếp xúc". Nụ cười cũng là một **phương cách hữu hiệu để gây thiện cảm trong giao tiếp với tha nhân**. Trong việc làm ăn buôn bán, nụ cười đặc biệt quan trọng giúp hai bên giao dịch lâu dài về sau. Do đó có người đã nói : "Nếu bạn không biết cười thì bạn đừng làm nghề buôn bán".

3) Riêng các tín hữu hãy **tập luôn nở nụ cười, ngay cả những khi đang gặp thử thách**. Vì ý thức rằng mọi điều xảy đến cho mình sau khi đã cố gắng hết sức đều không ngoài thánh ý Thiên Chúa quan phòng và đều có ích cho phần rỗi đời đời của mình. Nên nhớ rằng cuộc đời của chúng ta được dệt bằng những **niềm vui nỗi buồn đan xen nhau** như câu người ta thường nói : "Sau cơn mưa rồi trời sẽ lại sáng" và "Sau cơn bão cực tới hồi thái lai". Cuộc đời của Đức Giê-su trong Tin Mừng cũng cho thấy điều này : Hết năm sự Vui rồi đến năm sự Sáng; Hết năm sự Thương rồi đến năm sự Mừng. Do đó, sự thánh thiện thực sự phải đi đôi với một tâm hồn bình an vui tươi, luôn biết tín thác vào tình thương quan phòng của Thiên Chúa trong mọi hoàn cảnh. **Tránh mang nét mặt u buồn dù thực tế bạn đang phải chịu đựng nhiều điều không vui**. Đàng khác sự **thánh thiện không đi đôi với bộ mặt u sầu**, như câu : "Một ông thánh buồn là một ông thánh đáng buồn !".

4. SINH HOẠT : Bạn có **kinh nghiệm gì về giá trị của nụ cười đem lại kết quả trong việc buôn bán hoặc mang lại niềm vui cho người mắc bệnh nan y ?** Bạn sẽ làm gì để luôn mỉm cười trong mọi hoàn cảnh, nhất là những khi bị thất bại hay gặp phải những điều trái ý cực lòng ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết **vui luôn trong Chúa** như lời thánh Phao-lô đã dạy. Cho chúng con ý thức **giá trị của nụ cười** trong các giao tiếp xã hội. Xin cho chúng con luôn **mang nét mặt vui tươi dù đang gặp những điều trái ý cực lòng**. Xin cho chúng con biết **tín thác vào tình thương quan phòng của Thiên Chúa**, và

noi gương Chúa khi xưa đã sẵn sàng vâng theo ý Chúa Cha trước cuộc khổ nạn : “Lạy Cha, nếu có thể được thì xin cho con khỏi uống chén này. Nhưng đừng theo ý con, một xin vâng ý Cha” (Mt 26,39).- AMEN.

BÀI 56

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - HAI THƯƠNG ĂN NÓI MẶN MÀ CÓ DUYÊN ?

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy : **“Thật vậy, tất cả chúng ta thường hay vấp ngã. Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo, có khả năng kiềm chế bản thân”** (Gc 3,2)

2. CÂU CHUYỆN : TRÚNG TUYỂN NHỜ KHÉO ĂN NÓI.

“Một thương tóc bỏ đuôi gà. Hai thương ăn nói mặn mà có duyên”. Mới đây, trong gần 30 bạn trẻ đăng ký với phòng tuyển dụng để được trở thành nhân viên làm việc cho một công ty nước ngoài tại TP.HCM, người được trúng tuyển lại là một cô bạn gái không hẳn giỏi hơn những ứng viên khác về mặt kiến thức xã hội, về sự thông minh hay về vẻ ngoại hình bên ngoài, nhưng chính là nhờ cách nói chuyện duyên dáng, tự tin, sắc sảo mà lại khiêm tốn và chừng mực, nên đã thuyết phục được hội đồng tuyển dụng khiến họ nhất trí chọn cô.

Sau đây là một số nguyên tắc ứng xử văn hoá về lời nói cần áp dụng khi giao tiếp :

3. SUY NIỆM :

1. Lời nói thể hiện nhân cách : Khi nói chuyện với ai, bạn cần nhằm mục đích tốt, luôn hướng đến điều tích cực, lạc quan, và hướng thiện. Tránh than thân trách phận nói ra những điều tiêu cực, chỉ trích người khác. Riêng các bạn gái lại càng cần phải biết cách ăn nói có duyên như người ta thường nói : **“Nếu bạn thông minh, bạn sẽ được người khác quý trọng; Nếu bạn xinh đẹp, bạn sẽ được mọi**

người để ý; Còn nếu bạn ăn nói có duyên, bạn sẽ cuốn hút được nhiều người yêu

mến bạn". Như vậy : Duyên là vẻ đẹp tâm hồn, nó làm cho bạn gái thêm phần hương sắc và có sức lôi cuốn được nhiều người đến với mình.

2. Nói chuyện với người mới quen : Cần dè dặt, **không nên tỏ ra quá thân mật khi mới gặp** lần đầu. Không nói chuyện cách **suông sã** hoặc tâm sự quá nhiều về mình. Không nên nói chuyện riêng hai người trong cuộc họp hay trong bữa tiệc chung. Cũng **không nên khoe khoang về kiến thức uyên bác** của mình.

3. Thái độ khi nói chuyện : Bạn phải để ý thái độ của người đối diện xem họ có muốn nghe bạn không ? Trong câu chuyện, nên trả lời ngắn gọn, chính xác. Nên **ôn tồn khiêm tốn** khi phát biểu ý kiến. Biết **cảm thông chia sẻ nỗi đau của người khác, biết động viên an ủi** người đang gặp khó khăn hoạn nạn.

4. Nói ít, nghe nhiều : Chú ý nghe người đang nói, biết gợi chuyện và đề cập đến đề tài thực tế được họ quan tâm. **Tránh nói to** ở nơi công cộng như tại nhà thờ, chùa chiền, trên xe buýt, trong rạp hát hay viện bảo tàng... Phải thành thật khen ngợi để động viên người khác. Nên năng dùng ngôn từ lịch sự như : cảm ơn, xin lỗi, không có chi, không sao đâu...

5. Giao tiếp qua điện thoại : Tránh nói chuyện với giọng miến cưỡng, nhưng cần ăn nói vui vẻ lịch thiệp để gây được thiện cảm với người đang nói chuyện. Cần nói chuyện với **giọng nhỏ nhẹ** để người nghe cảm thấy dễ chịu.

6. Cách gây thiện cảm khi nói chuyện : Lời nói cần rõ ràng, dễ hiểu, vừa đủ nghe, không nói nhanh hay chậm quá, không nói quá nhiều; Không chêm **tiếng "lóng" hoặc chữi thê;** Không nói lời **thô lỗ, cộc cằn, chua ngoa, vô lễ**... vì đó là nguyên nhân làm mất thiện cảm khi giao tiếp. Cũng

cần phải **xưng hô phù hợp với tuổi tác và địa vị của người đối diện.**

7. Cân một chút tinh tế để nói cho sự thật bớt căng thẳng : Tránh đề cập đến **khiểm khuyết của cơ thể, lỗi lầm quá khứ, sự thất bại, vì sẽ chạm vào tự ái của người đối diện.** Các bạn gái **tránh ăn nói với nhau cách sỗ sàng,** tránh ám chỉ đến **bộ phận nhạy cảm của bạn trai** để chọc quê họ.

8. Cách phê bình góp ý : hãy **khen trước khi chê.** Nên nhớ rằng : Không gì dễ lọt vào lòng người bằng một lời đề nghị giúp đỡ ngọt ngào. Khi phải từ chối một lời yêu cầu thì cũng **nên từ chối cách khôn ngoan tế nhị kèm theo lời xin lỗi** như người xưa dạy : “Lời nói không mất tiền mua. Lừa lời mà nói cho vừa lòng nhau”.

TÓM LẠI : Nói chuyện có duyên không chỉ **do năng khiếu bẩm sinh,** nhưng chính **kết quả của sự tập luyện.** Xã hội sẽ đẹp lên nhiều nếu mọi người đều biết ăn nói có duyên từ gia đình, đến công sở và nơi công cộng. Lời nói có duyên phải **xuất phát từ tâm hồn, hợp với hoàn cảnh và nhu cầu** của tha nhân. Nhất là **tránh tranh luận về các đề tài tôn giáo và chính trị** vì rất dễ gây ra chia rẽ ly tán.

4. SINH HOẠT : Bạn tâm đắc nhất với điều nào trong bài suy niệm trên ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết cách ăn nói có duyên; Biết nói ra sự thật lọt vào lòng người khác; Biết tránh đụng chạm đến tự ái của tha nhân; Cho chúng con biết nói năng nhỏ nhẹ, nhất là khi phải góp ý phê bình. Xin cho chúng con biết ăn nói khiêm tốn tế nhị là điều kiện để đạt được thành công trong mọi việc.- AMEN.

BÀI 57

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - KIỂM CHẾ MIỆNG LƯỠI.

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy : **"Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo,** có khả năng kiểm chế toàn thân. Nếu ta tra hàm thiếc vào miệng ngựa để bắt chúng vâng lời, thì ta điều khiển được toàn thân chúng (Gc 3,2b-3).

2. CÂU CHUYỆN : BỘ PHẬN NÀO TRONG CƠ THỂ TỐT NHẤT VÀ XẤU NHẤT ?

- Ngày xưa có một vị Pha-ra-on nước Ai Cập gửi tặng nhà hiền triết Bi-as một con vật quý hiếm để làm của lễ tế thần. Thế nhưng nhà vua lại muốn thử tài khôn ngoan của nhà hiền triết, nên gửi kèm theo bức thư có nội dung như sau : "Sau khi cúng kiếng xong, nhà người phải trả lại cho ta cái gì trong con vật quý hiếm này vừa tốt nhất lại vừa xấu nhất". Nhà hiền triết bèn xẻo ngay cái lưỡi của con vật mà trao cho thị vệ mang về cho nhà vua. Qua việc trả lại cái lưỡi, nhà hiền triết muốn nói rằng : Cái lưỡi là phần tốt nhất nếu biết sử dụng, nhưng đồng thời cũng là phần xấu nhất nếu không biết sử dụng nó.

- Ê-sốp là một nô lệ, nhưng được chủ là ông San-tô tin yêu. Ngày nọ, khi nhà có khách đến chơi, ông chủ sai Ê-sốp ra chợ mua thức ăn đãi khách, nhưng lại không dặn phải mua gì. Êsôpe bèn rình về đủ các thứ lưỡi : nào là lưỡi lợn, lưỡi bò và cả lưỡi ngựa... rồi chế biến nấu nướng. Lạ miệng ăn ngon nên chủ và thực khách đều hài lòng.

- Lần sau nhà lại có khách và chủ tiếp tục sai Ê-sốp đi chợ mà không dặn phải mua gì. Ê-sốp một lần nữa lại mua toàn các loại lưỡi, chỉ có điều khác là về cách chế biến thêm bớt gia vị và chủ khách đều hài lòng. Ông chủ hỏi lý do tại sao lại mua lưỡi thay vì đổi món khác thì Ê-sốp trả lời rằng : "Thưa ông, phàm trên đời này, mọi sự tốt xấu, lợi hại... đều do cái lưỡi mà ra, và đều do người ta có biết sử dụng cái lưỡi

cách khéo léo hay vụng về mà thôi. Vì thế 2 lần tôi đều mua lưỡi về chế biến đồ ăn mà ông chủ và quan khách vẫn không nhàm chán...”

Cũng nhờ khéo nói hợp với ý chủ, nên Ê-sôp ngày càng được chủ tin yêu hơn và về sau còn được giải phóng khỏi thân phận nô lệ lầm than nữa.

3. SUY NIỆM :

Lưỡi là một bộ phận quan trọng của con người để nói cho người khác về suy nghĩ, ước muốn của mình, nên người ta thường định nghĩa : “Con người là một con vật biết nói”.

1) TRÊN BÌNH DIỆN CÁ NHÂN :

- **“Lòng đây thì trào ra ngoài miệng”** : Dựa vào lời nói của một người mà người khác có thể đoán biết được phần nào về tâm tính của họ : Một người sẽ được đánh giá là khôn ngoan nếu nói ra những điều hay lẽ phải mang tính xây dựng. Ngược lại sẽ bị coi là khờ dại nếu thốt ra những lời không đúng hay không đúng lúc đúng chỗ như người đời thường nói : *“Lưỡi người khôn ngoan tạo nên danh dự. Mồm kẻ ngu dại gây đổ vỡ tan hoang”*. Chúng ta cần nói ra những lời xây dựng và tránh thốt ra những lời thô tục hay thêm điều đặt chuyện nhằm hạ uy tín danh dự của kẻ khác.

- **“Uốn lưỡi bẻ lần trước khi nói”** : Ý thức được tầm mức quan trọng của cái lưỡi như vậy, nên chúng ta cần cài đặt một cái “phanh” vào trong miệng lưỡi, để mỗi khi cảm thấy ngứa mồm, muốn nói những lời có thể gây nguy hại, thì chúng ta cần “sì tốp” lại ngay.

2) TRONG TƯƠNG QUAN XÃ HỘI :

- **Ý thức sự tác hại của lời nói xấu** : Chúng ta thường hay xúc phạm đến tha nhân bằng lời nói. Người ta có thể dùng lưỡi để phạm tội nói xấu người khác bất cứ tại đâu, khi nào và với ai. Người Anh cũng có câu tục ngữ cho thấy tác hại của lời nói : *“Không nọc nào độc hại cho bằng nọc độc của*

cái lưỡi". Ai trong chúng ta cũng đều có kinh nghiệm khi có lần phải chịu đựng những dư luận xuyên tạc ác ý : "*Có ít xít ra nhiều !*" của người ác cảm với ta. Nhưng ta cần ý thức rằng : "*Chuyện đâu còn đó*" : Nếu ta thực sự có lỗi thì hãy khiêm tốn tu sửa càng sớm càng tốt. Còn nếu ta bị kẻ xấu hãm hại thì cũng đừng lo, vì "*Cây ngay không sợ chết đứng !*". Các lời đồn ác ý sẽ mau tan biến như bọt sà bông khi đối diện với sự thật, như lời Chúa phán : "*Sự thật sẽ giải phóng các ông*" (Ga 8,31-32) .

- **Phương cách hoá giải** : Trong cuộc sống, chắc chắn chúng ta sẽ không thể tránh hết những sự buồn phiền do miệng lưỡi thế gian gây ra, vì không ai có thể làm vừa lòng hết mọi người như câu ca dao : "*Ở sao cho vừa lòng người : Ở rộng người cười, ở hẹp người chê*". Và : "*Lưỡi không xương nhiều đường lắt léo*". Khi nghe dư luận sai trái bất lợi cho mình, chúng ta cần bình tĩnh tự chủ. Cần tránh "*chêm dầu vào lửa*" khi vội phản ứng gay gắt với đối phương. Trái lại nếu ta áp dụng phương thế : "*Mật ngọt chết ruồi*" : Một lời nói bình tĩnh có tình có lý, kèm theo chứng cứ cụ thể sẽ có sức mạnh thuyết phục người nghe, giúp xóa bỏ thù hận, xây dựng tình hiệp thông đoàn kết và mang lại niềm vui và bình an cho cộng đoàn.

4. SINH HOẠT : Người ta thường nói : "*Im lặng là đồng lõa*" ? ". Vậy bạn nên im lặng hay nên nói ra sai lỗi của ai đó để tránh hậu quả nghiêm trọng ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Trong cuộc sống chung gia đình, cộng đoàn và xã hội, xin cho chúng con tránh nói hành nói xấu tha nhân, hầu duy trì tình đoàn kết nội bộ. Trừ trường hợp tội ác nghiêm trọng cần xử lý, xin cho chúng con biết cầu nguyện và kín đáo góp ý xây dựng người có lỗi theo lời Chúa dạy và bỏ qua các sai lỗi nhỏ bé của anh em đối với chúng con.- AMEN.

BÀI 58

VĂN HOÁ GIAO TIẾP – THẬN TRỌNG VỀ LỜI NÓI

1. LỜI CHÚA : Thánh Phê-rô khuyên các tín hữu : **“Ai là người thiết tha được sống và ước ao hưởng chuỗi ngày hạnh phúc, thì phải giữ mồm giữ miệng, đừng nói lời gian ác điêu ngoa.”** (1 Pr 3,10).

2. CÂU CHUYỆN : HAY DỞ ĐỀU DO CÁI LƯỠI MÀ RA

Xưa có một anh đồ tể chuyên giết heo. Nghe biết anh có tay nghề cao, đức vua liền cho gọi tới nói chuyện và hỏi :

- Trong con heo, cái gì ăn ngon nhất ?

Anh đồ tể về nhà xẻo ngay **cái lưỡi** trong xác con heo mới mổ đem dâng cho vua.

Một thời gian sau, đức vua lại cho gọi anh đồ tể đến và hỏi :

- Trong con heo, cái gì ăn dở nhất ?

Anh đồ tể cũng lại trở về lập tức xẻo ngay **cái lưỡi** của con heo đến dâng cho vua. Thấy vậy, vua ngạc nhiên hỏi :

- Tại sao cũng lại là cái lưỡi ?

Bấy giờ anh đồ tể liền tâu rằng :

- Tâu đức vua : Phàm trên đời này, tốt hay xấu, ngon hay dở đều do cái lưỡi mà ra.

Nghe xong, đức vua liền gật đầu tỏ vẻ tâm đắc và khen anh :

- Khanh nói chí phải !

3. SUY NIỆM :

1) Tâm quan trọng của lời nói : Trong cuộc sống, hậu quả của tư tưởng và lời nói thật khôn lường : Tư tưởng ví như thai nghén, còn lời nói lại như sinh sản. Tư tưởng xấu còn dễ

ngăn chặn, nhưng một lời nói khi đã nói ra thì không thể thu hồi lại được (x. Cn 25,11). Tư tưởng chỉ ảnh hưởng đến bản thân, còn lời nói lại có sức lan tỏa trong không gian và tồn tại trong thời gian lâu dài, có ảnh hưởng đến nhiều người, nên Việt Nam ta có câu : *"Trăm năm bia đá cũng mòn, ngàn năm bia miệng vẫn còn trơ trơ !"*. Người xưa cũng dạy : *"Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy"* nghĩa là : một lời thốt ra, bốn con ngựa khó truy bắt. Nếu không biết kiềm chế miệng lưỡi thì lời nói sẽ có thể gây muôn điều ác hại. Vì thế các bậc khôn ngoan đều dạy : *"Hãy uốn lưỡi bảy lần trước khi nói"*. Thánh Gia-cô-bê cũng khuyên : *"Ai cho mình đạo đức mà không kiềm chế miệng lưỡi, là tự dối lòng, vì đó chỉ là thứ đạo đức hảo"* (Gc 1,26) và ngài còn khẳng định : *"Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo, có khả năng kiềm chế toàn thân."* (Gc 3,2).

2) Nên cẩn trọng về lời nói như thế nào ?

- Khi gặp những điều trái ý, thay vì tức giận la lối, cần bình tĩnh **kiềm chế sự nóng giận và không vội hành động** để tránh gây thêm tai hại như lời người xưa : *"Giận quá mất khôn"* và lời Chúa trong Kinh Thánh : *"Lời nói bừa bãi khác nào mũi gươm đâm."* (Cn 12,18).

- Cần **nói ra những lời nói tích cực lạc quan** : Nếu một người luôn mở miệng phàn nàn, và hay nói ra những điều bất mãn với người khác hoặc những rủi ro đang gặp phải, thì sẽ luôn sống trong tâm trạng buồn chán. Cần noi gương thánh Phao-lô

luôn *"cảm thấy vui sướng vì Đức Ki-tô"*. Nơi khác ngài cũng quả quyết : *"Khi tôi yếu, chính là lúc tôi mạnh."* (x 2 Cor 12, 10).

- Cần **ăn nói khiêm hạ** : Tránh tự cao và nói nhiều về các ưu điểm của mình. Tuy nhiên khi cần cũng có thể chia sẻ ưu điểm của mình, nhưng cho biết là do người khác mang lại. Tùy theo địa vị trong gia đình và xã hội, mỗi người chúng ta sẽ có một ảnh hưởng nhất định đối với người khác. Có những

lời trần trối của cha mẹ hay thày dạy trước khi chết được con cái, học trò ghi nhớ như châm ngôn sống suốt đời.

- Cần **tránh lời nói thô tục** : Tránh kể những câu chuyện tiêu lâm tục tĩu "nói bé cười to", vì những lời nói như vậy cho thấy trình độ thiếu văn hóa của mình.

- Hãy năng **nói lời khen tha nhân cách thành thật** : Lời khen sẽ động viên người khác, an ủi những người đang ưu phiền, giúp họ hăng hái và phấn khởi trở lại.

- Hãy nói những **lời động viên tha nhân**, giúp người ta vững tin vào tình yêu quan phòng của Thiên Chúa và góp phần hòa giải các tranh chấp nội bộ.

- Cần **tín thác vào Chúa** : Mỗi ngày khi suy gẫm Lời Chúa, hãy chọn ra một câu Lời Chúa, kèm theo một lời nguyện tắt để thưa với Chúa mọi lúc, mọi nơi. Khi đó Lời Chúa sẽ đem lại niềm vui cho mọi người.

4. SINH HOẠT :

Hãy đọc lại đoạn thư Gia-cô-bê sau đây : **"Nếu ta tra hàm thiếc vào miệng ngựa để bắt chúng vâng lời, thì ta điều khiển được toàn thân chúng. Anh em cũng hãy nhìn xem tàu bè : dù nó có to lớn, và có bị cuồng phong đẩy mạnh thế nào đi nữa, thì cũng chỉ cần một bánh lái rất nhỏ để điều khiển theo ý của người lái. Cái lưỡi cũng vậy : nó là một bộ phận nhỏ bé của thân thể, mà lại huênh hoang làm được những chuyện to lớn. Cứ xem tia lửa nhỏ bé dường nào, mà làm bốc cháy đám rừng to lớn biết bao ! Cái lưỡi cũng là một ngọn lửa, là cả một thế giới của sự ác. Cái lưỡi có một vị trí giữa các bộ phận của thân thể chúng ta, nó làm cho toàn thân bị ô nhiễm, đốt cháy bánh xe cuộc đời, vì chính nó bị lửa hoả ngục đốt cháy. Thật thế, mọi loài thú vật và chim chóc, loài bò sát và cá biển, thì loài người đều có thể chế ngự và đã chế ngự được. Nhưng cái lưỡi thì không ai chế ngự được : nó là sự dữ không bao giờ ở yên, vì nó chứa đầy nọc độc giết người"** (Gc 3, 3-8). -

Hãy cho biết cảm tưởng của bạn về lời dạy của thánh Giacô-bê nói trên.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Cha từ bi nhân ái. Xin cho chúng con luôn tin nhận Chúa Giê-su là **Con yêu dấu luôn làm đẹp lòng Cha, là Lời quyền năng đã sáng tạo và nhập thể làm người để mở ra con đường sống cho nhân loại chúng con.** Xin cho chúng con quyết tâm đi theo con đường "mến Chúa yêu người" của Chúa Giê-su và nhiệt tâm giới thiệu Chúa cho mọi người chưa biết Chúa, để họ cùng được chia sẻ niềm vui ơn cứu độ với chúng con.- Amen.

BÀI 59

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - NĂNG NÓI "CẢM ƠN" VÀ "XIN LỖI"

1. LỜI CHÚA : Một người trong bọn, thấy mình được khỏi, liền quay trở lại và lớn tiếng tôn vinh Thiên Chúa. Anh ta sấp mình dưới chân Đức Giê-su mà tạ ơn. Anh ta lại là người Sama-ri. Đức Giê-su mới nói : **"Không phải cả mười người đều được sạch sao ? Thế thì chín người kia đâu ? Sao không thấy họ trở lại tôn vinh Thiên Chúa, mà chỉ có người ngoại bang này ?"** (Lc 17,15-18).

2. CÂU CHUYỆN : QUÊN NÓI CẢM ƠN.

Trên một chuyến xe buýt đông người, khi đến trạm dừng, một cụ già chống gậy run run bước lên xe. Sau khi đảo mắt nhìn các hàng ghế không một chỗ trống, cụ đành buồn bã đứng dựa vào thành ghế, đang khi chiếc xe từ từ chuyển bánh. Một số thanh niên đang ngồi trên ghế thấy vậy, liền nhìn sang chỗ khác như không thấy cụ già đang phải đứng. Bấy giờ, một bé trai 8 tuổi ngồi ghế gần bên thấy vậy, liền đứng dậy nhường chỗ cho ông cụ vào ngồi chỗ mình. Mắt cụ

già sáng lên khi thấy có người nhường ghế và vui vẻ ngồi xuống mà không nói một lời.

Cậu bé vốn được cha mẹ dạy phải **biết nói cảm ơn người đã làm ơn cho mình** và **ngỏ lời xin lỗi khi lỡ gây phiền hà cho người khác**, thấy cụ già không nói lời cảm ơn việc cậu đã hy sinh nhường chỗ thì ầm ức. Cậu ghé sát tai ông cụ hỏi : *"Thưa cụ, cụ vừa bảo gì cháu ạ ?"*. Ông lão lắc đầu nói : *"Ta có nói gì đâu"*. Cậu bé liền trả lời : *"Thế mà cháu cứ tưởng cụ nói lời để "Cảm ơn" cháu chứ"*.

3. SUY NIỆM :

- Về những lời nói lịch sự khi giao tiếp bằng tiếng Anh lớp vỡ lòng, bài đầu tiên bao giờ cũng dạy các học viên về cách chào hỏi khi giao tiếp, trong đó những câu nói thông dụng như *"Xin chào"*, *"Xin mời"*, *"Xin vui lòng"*, *"Cảm ơn"*, *"Xin lỗi"*... luôn được sử dụng... Đây là bài học nhân bản đầu tiên về văn hóa ứng xử mà các bậc làm cha mẹ cần lưu ý tập luyện cho con cái mình ngay từ khi chúng bập bẹ nói : Khi được ai đó giúp đỡ điều gì, phải **bày tỏ lòng biết ơn bằng lời nói "cảm ơn"**. Lời **"cảm ơn"** nếu được thốt ra kịp thời sẽ làm cho cả người làm ơn cũng như kẻ chịu ơn đều cảm thấy vui. Từ **"Xin lỗi"** cũng vậy. Khi làm điều gì vô ý tổn thương đến tha nhân như lỡ va chạm phải ai đó, lỡ đánh rơi vật gì của người khác, hay khi con em mình có thái độ lời nói thiếu tôn trọng người lớn... Các bậc cha mẹ cần **mau nói lời "xin lỗi" họ và dạy con biết "xin lỗi" người vừa bị xúc phạm**.

- Từ nhiều năm gần đây, nền tảng đạo đức xã hội nơi giới trẻ và người lớn xem ra ngày một mờ nhạt. Những tiếng *"cảm ơn"*, *"Xin lỗi"* cũng thưa dần do người ta không ý thức hay có ý thức nhưng lại cố tình lờ đi. Tôi đã từng chứng kiến nhiều trường hợp có người hỏi thăm đường đi, hỏi thăm nhà người quen mà sau khi đã được chỉ dẫn cặn kẽ, đã *bỏ đi mà không một lời "cảm ơn"*. Có người đánh rớt một đồ vật được người khác lượm giúp cũng quên nói hai tiếng *"cảm ơn"*. Trong số những người không biết nói cảm ơn này không ít người là

sinh viên, học sinh hay viên chức nhà nước. Người ta cũng *ít dùng hai tiếng "Xin lỗi"*. Nhiều người ngại *không muốn mở miệng xin lỗi* dù họ biết rõ chính mình đã gây tổn thương cho người khác. Những chuyện lật vật đã đành, mà ngay cả những điều lớn lao cũng vậy : một bộ phận không nhỏ người ta đã *không biết "văn hóa ứng xử" khi không nói lời "Cám ơn" và "Xin lỗi"...*

4. SINH HOẠT :

Hãy cho biết có khi nào bạn đã gặp hoàn cảnh bạn ra tay giúp đỡ cho ai đó một việc gì, mà không những họ không nói "cám ơn", lại còn trách ngược tại sao bạn đã chậm trễ làm việc đó, như thế đó là trách nhiệm bạn phải làm cho họ ?

Bạn có đồng ý với lời ứng xử sau : *"Nói cảm ơn hay xin lỗi có vẻ khách sáo quá. Tôi chỉ cần hành động để tỏ lòng biết ơn hoặc chỉ cần cúi đầu tỏ vẻ nhận lỗi là đủ" ?*

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho con biết năng cầu nguyện để tạ ơn Chúa khi vui lúc buồn, khi được thành công cũng như lúc bị thất bại. Xin cho con mỗi buổi tối trước khi ngủ biết **dành một hai phút dâng lời cảm ơn Chúa vì bao hồng ân Chúa đã ban trong một ngày qua, và dâng lời xin lỗi Chúa vì các sai lỗi và các thiếu sót bốn phạm đối với Chúa và tha nhân.**- AMEN.

BÀI 60

VĂN HOÁ GIAO TIẾP - TRÁNH LỜI KHIẾM NHẢ THÔ TỤC

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê khuyên : **"Ai không vấp ngã về lời nói, ấy là người hoàn hảo, có khả năng kèm chế toàn thân. Nếu ta tra hàm thiếc vào miệng ngựa để bắt chúng vâng lời, thì ta điều khiển được toàn thân chúng (Gc 3,2b-3).**

2. CÂU CHUYỆN : LÂY NHIỄM GƯƠNG XẤU NÓI TUC TỪ NGƯỜI LỚN.

Một hôm có một ông Việt Kiều về Việt Nam và đi tìm nhà của một người bạn thân lâu ngày không gặp mặt. Ông ta tìm đến đúng ngôi làng cũ nhưng không sao tìm ra ngôi nhà của ông bạn thân, vì nhà cửa hiện đã thay đổi khang trang hơn trước đây hai mươi năm. Thấy mấy đứa trẻ đang nô đùa ở đầu hẻm, ông Việt kiều lên tiếng hỏi : "Này các cháu, các cháu có biết nhà của ông giáo Tân trong làng này ở đâu không ?" Một cậu bé khoảng mười tuổi đưa mắt nhìn ông khách lạ bằng ánh mắt xấc xược và trả lời cộc lốc : **"Biết, nhưng... đéo chi !"**. Ông Việt kiều cảm thấy ngỡ ngàng và sau đó tiếp tục đi sâu vào làng. Gặp một thanh niên ngồi bên hông nhà đang phì phèo điếu thuốc lá trên môi, ông tiếp tục hỏi : "Này anh bạn. Anh có biết nhà của ông Tân, trước đây dạy học, là căn nhà nào không ?" Gã thanh niên chẳng thèm nhìn lên và trả lời cộc lốc : **"Đéo biết!"**.

Sau đó rồi cũng tới lúc ông tìm thấy nhà của ông bạn thân. Sau khi gặp nhau tay bắt mặt mừng, ông Việt kiều liền kể lại câu chuyện vừa xảy ra cho ông giáo nghe kèm theo lời than thở : "Anh ạ. Các bậc cha mẹ ở cái làng này dường như không biết cách dạy dỗ con cái hay sao, mà để chúng ăn nói với khách lạ bằng những lời thô lỗ tục tĩu như vậy hả anh ?" Chẳng cần suy nghĩ, ông giáo liền trả lời : **"Có dạy đấy chứ. Nhưng chúng nó... đéo nghe !"**

3. SUY NIỆM :

- Việc giáo dục giới trẻ cần phải **ưu tiên về nhân bản**, nghĩa là giáo dục trưởng thành về nhân cách : thận trọng để *tránh nói những lời thô tục*.

- Về việc giáo dục con cái, nhiều khi có những chuyện nghịch lý đáng buồn như : cha mẹ thường dạy con cái phải nghiêm túc trong lời nói, tránh nói những lời cộc cằn thô lỗ và tục tĩu. Thế nhưng nhiều khi **chính cha mẹ lại làm ngược lại lời dạy của mình**. Một ông bố kia dạy thẳng con trai như

sau : "Mày nhớ nhé, không được nói tục nghe con. "*Đủ mẹ ! Mày đã nghe rõ chưa hử thằng khốn ?*"

- Về việc nói năng thận trọng thì người xưa cũng có câu : "Hãy uốn lưỡi bảy lần trước khi nói". Nghĩa là phải ***thận trọng trước khi chửi thề tục tĩu***. Vì khi chửi người khác thì chính mình phải nghe lời chửi ấy. Đàng khác, người ta sẽ *đánh giá kẻ nói tục là người ấu trĩ về tinh thần, thiếu văn hóa và không lương thiện*.

4. SINH HOẠT :

Ta cần ***làm gì để khắc phục thói xấu hay nói lời thô tục*** của bản thân ? Cần ***giáo dục con em tránh nói tục bằng cách nào và từ khi nào ?***

5. LỜI CẦU :

LAY CHÚA GIÊ-SU. Xin giúp con luôn làm chủ miệng lưỡi để không bao giờ nói ra những lời tục tĩu khó nghe, để chúng con trở thành người trưởng thành về nhân cách, xứng đáng là con yêu dấu luôn làm đẹp lòng Chúa Cha trên trời.- AMEN.

CHƯƠNG IV: HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH

BÀI 61

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – SỐNG THEO SỰ THẬT LÀ LỜI CHÚA

1. LỜI CHÚA : “Tôi sinh ra và đã đến thế gian nhằm mục đích này: làm chứng cho sự thật. Ai đứng về phía sự thật thì nghe tiếng tôi.” (Ga 18, 37b).

2. CÂU CHUYỆN : CON THUYỀN THÀNH THẬT SẼ LUÔN TỒN TẠI.

Trước đây có hai người bạn thân thiết, một người tên là **Thông Minh**, một người tên là **Thành Thật**. Ngày nọ hai người rủ nhau lên thuyền đi ngao du đó đây. Nhưng sau đó gặp cơn bão lớn, chiếc thuyền của họ bị gió bão sắp bị nhấn chìm. Chiếc thuyền cứu hộ nhỏ bé chỉ có một chỗ ngồi. Người thanh niên tên Thông Minh thấy tình hình nguy cấp đã giành ngôi vào chỗ duy nhất trên thuyền cứu hộ và đẩy anh bạn Thành Thật rơi xuống biển. Nhưng người thanh niên tên Thành Thật đã may mắn bám được vào một mảnh ván trôi trên biển và được sóng gió đẩy đến một đảo nhỏ hoang vắng. Chẳng bao lâu từ xa có một chiếc thuyền với âm thanh rộn ràng vui nhộn đang tiến tới. Thành thật liền đứng dậy vui mừng chờ con thuyền tới gần. Anh thấy trên thuyền có treo lá cờ đề chữ **Sung Sướng**. Thành Thật vội gọi to : “Sung Sướng, Sung Sướng ! Tôi là Thành Thật đây. Anh hãy cứu tôi với.” Sung Sướng vừa nghe tiếng gọi liền đáp : “Không thể ! Không thể ! Nếu tôi mà có thành thật đi cùng thì sẽ không thể sung sướng được nữa. Anh hãy nhìn xem trên thế giới này, có biết bao người vì nói thật nên đã không thể sống sung sướng”. Vừa dứt lời, Sung Sướng liền rẽ thuyền đi sang hướng khác.

Sau đó, một chiếc thuyền nhỏ khác treo lá cờ có chữ **Địa Vị** đi tới. Thành Thật vội gọi to : “Địa vị, Địa vị !” Tôi

là Thành Thật đây. Anh có thể cho tôi lên thuyền để về nhà được không ?” Địa Vị nghe tiếng gọi liền lập tức xoay mũi thuyền chạy xa đảo và nói : “Không được, Không được ! Tôi không thể cho anh lên thuyền của tôi. Địa vị tôi đang có thật không dễ chút nào. Nếu như có anh đi theo thì tôi sẽ khó giữ vững địa vị của mình ! Thành Thật vô cùng thất vọng khi thấy Địa Vị mỗi lúc một rời xa.

Trong lòng tràn ngập nỗi buồn thất vọng. Thành Thật đành ngồi tiếp tục đợi chờ. Rất lâu sau lại có một con thuyền khác treo lá cờ **Cạnh Tranh** tới gần liền nói : “Cạnh Tranh, Cạnh Tranh”. Tôi là Thành Thật. Anh có thể cho tôi lên thuyền của anh về nhà được không ?” Cũng như những con thuyền trước, Cạnh Tranh vừa nghe thấy liền từ chối : “Anh đừng đem sự phiền toái đến cho tôi ! Hiện giờ thế giới đang cạnh tranh khốc liệt. Nếu có anh ở gần thì làm sao tôi có thể cạnh tranh được với kẻ khác ?” Nói xong, Cạnh Tranh lập tức rời thuyền đi xa.

Bấy giờ bầu trời đột nhiên bị mây đen kéo đến bao phủ và sấm sét bắt đầu nổi lên ầm ầm. Các cơn cuồng phong khiến mặt biển nổi sóng dữ dội. Thành Thật đang lúc tuyệt vọng chợt nghe thấy một âm thanh vừa êm ái vừa tha thiết : “Mời Thành Thật lên thuyền”. Thành Thật nhìn lên thì nhận ra chủ thuyền là ông lão **Thời Gian**, liền hỏi : “Tại sao ông lại cứu cháu ?” Lão Thời Gian mỉm cười đáp : “*Vì chỉ Thời Gian mới chứng minh được giá trị tốt đẹp của Thành Thật cháu ạ !*”

Trong cuộc hành trình trở về nhà, ông lão Thời Gian đã chỉ vào những con thuyền bị sóng đánh tan hoang, trên đó có treo những lá cờ Thông Minh, Sung Sướng, Địa Vị và Cạnh Tranh... rồi nói : “**Thành Thật rất cần trong cuộc sống. Vì nếu không có Thành Thật thì Thông Minh sẽ làm hại bản thân; Sung Sướng cũng không kéo dài được lâu; Địa Vị chỉ là hư ảo và Cạnh Tranh cũng chỉ mang lại thành công nhất thời mà thôi !**”

3. SUY NIỆM :

1) Đức Giê-su là Sự Thật mà Thiên Chúa đã mặc khải cho loài người :

Người xưng mình "là đường, là sự thật và là sự sống" (Ga 14,6). Người đã khẳng định trước toà quan Phi-la-tô : "Tôi đã sinh ra và đã đến thế gian nhằm mục đích này : làm chứng cho sự thật. Ai đứng về phía sự thật thì nghe tiếng tôi." (Ga 18,37). Người dạy môn đệ phải tôn trọng sự thật : "Có" thì phải nói "có", "không" thì phải nói "không". Thêm thắt điều gì là do ác quỷ." (Mt 5,37).

2) Giáo dục Việt Nam hiện đang báo động vì chạy theo thành tích thi đua :

Ở một trường tiểu học X nọ, trong tiết thi kiểm tra học kỳ về môn toán của học sinh lớp 5, giáo viên coi thi đã giải đề thi toán trên bảng rồi bảo học sinh chép và sửa vào bài thi, cô giáo nói : "Chuyện này chỉ có cô cháu mình biết với nhau thôi nhé". Còn các em học sinh hầu hết đi thi đều không tự tin, dù đã có học bài. Các em luôn bí mật mang theo tài liệu, câu đáp án trả lời đề cương thi được photo rất nhỏ để 'quay phim'. Và các em coi đó là chuyện bình thường 'ai cũng làm' - Ai không làm là dại ! Tội gì mà phải hao hơi tốn sức học cho nhọc công ! Một nền giáo dục đậm màu gian dối mà các em học sinh đã hấp thụ ngay từ nhỏ như thế, thì thử hỏi thể hệ tương lai của xã hội, đất nước, Giáo hội sau này sẽ ra sao ? Trong bối cảnh như thế thì sự thật, chân lý chỉ còn là những thuật ngữ xa vời. Ở khắp nơi đâu người ta cũng thấy đồ 'Zôm' (người dỏm, văn bằng dỏm, hàng hóa dỏm...), mà nếu không tinh ý, ham của rẻ... sẽ dễ dàng bị mắc lừa.

3) Lời thề của Gandhi :

MAHATMA GANDHI được coi là vị Cha già của dân tộc Ấn, khi còn nhỏ có lần đã phạm tội nói dối mẹ. Bà mẹ đã tuyệt thực và nói : "Thà để mẹ chết còn hơn là thấy con hèn nhát nói dối vì không muốn nhận lỗi". Cậu Gandhi đã khóc

lóc xin mẹ tha nhưng mẹ nhất định không chịu, nên cuối cùng cậu đã lấy cục than hồng bỏ lên bàn tay và thề với mẹ từ nay tuyệt đối sẽ không bao giờ dám nói dối nữa.

Khi ấy bà mẹ mới ôm con vào lòng và tha thứ cho cậu. Từ đó vết sẹo trong lòng bàn tay của Gandhi là một dấu chứng để cả thế giới đều có thể tin tưởng vào lời nói trung thực của ông. Gandhi đã thề, và có lẽ là lời thề duy nhất của ông trước người mẹ kính yêu, và ông đã không bao giờ phản bội lại lời thề hứa đó.

4) Chúng tôi phải làm gì ? :

Trừ trường hợp cần giữ kín không nói ra những điều bí mật liên quan tới danh dự cá nhân, và những bí mật mang tính tập thể cần phải bảo vệ, còn bình thường chúng ta nên luôn nói thật. Không cần phải thề thốt để nhờ thế giá của Thiên Chúa làm chứng cho lời mình nói là thật, như lời Chúa dạy : “Đừng thề chi cả” (Mt 5,33).

4. SINH HOẠT : Bạn có đồng ý với câu người ta thường nói: **“HỂ NÓI THÌ PHẢI NÓI THẬT. NHƯNG KHÔNG PHẢI MỌI SỰ THẬT ĐỀU NÊN NÓI RA” ? Tại sao ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức giá trị của Sự Thật, để không bao giờ nói dối hại người, nhưng luôn sống theo Chúa “là Đường, là Sự Thật và là Sự Sống”, để nói thật trong quan hệ với tha nhân, hầu sau này chúng con được về quê trời với Chúa.- AMEN.

BÀI 62

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - HÃY NÓI THẬT VÀ TRÁNH NÓI DỐI

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **““CÓ” THÌ PHẢI NÓI “CÓ”, “KHÔNG” THÌ PHẢI NÓI “KHÔNG”. THÊM THẮT ĐIỀU GÌ LÀ DO ÁC QUỶ”.** (Mt 5,37).

2. CÂU CHUYỆN : NÓI DỐI NHƯ CUỘI.

Ngày xưa có một anh chàng trẻ tuổi tên là Cuội. Từ thuở nhỏ, Cuội mồ côi cả cha lẫn mẹ, phải ở chung với chú thím. Hắn ta là tay láu lỉnh, đặc biệt về môn lừa người thì tỏ ra rất thành thạo. Một lão trọc phú ở trong miền nghe tiếng đồn về Cuội thì không tin. Một hôm, ông ta cho người gọi Cuội đến nhà và bảo :

- Nghe nói mày lừa người giỏi lắm. Bây giờ tao ngồi ở đây, đổ mày lừa cho tao ra ngoài cổng thì tao sẽ thưởng cho mày năm quan. Ở đây mọi người làm chứng nhé !

Cuội ta gãi đầu gãi tai đáp :

- Ông ngồi ở đây, lại để phòng sẵn thì làm sao mà lừa ông ra ngoài cổng được. Nhưng nếu ông ra đứng ở ngoài cổng, cháu sẽ có cách lừa được ông vào trong nhà.

Nghe nói thế, lão trọc phú liền đi ra cổng. Nhưng khi vừa đến nơi, Cuội đã vỗ tay reo :

- Đấy cháu đã lừa được ông ra ngoài cổng rồi nhé !

Trọc phú bị thua, đành phải đưa cho Cuội 5 quan tiền như giao ước.

3. SUY NIỆM :

Nói thật hay nói dối không phải lúc nào cũng tốt hay cũng xấu :

1) NÓI DỐI :

- **Nói dối để "lợi mình - hại người"** : đây là kiểu nói dối không bao giờ được làm.

- **Nói dối để lợi mình nhưng cũng chẳng hại ai** : Kiểu nói dối này người ta hay thực hiện. Tuy nhiên, "cây kim trong bọc cũng có ngày lòi ra" Khi sự thật được sáng tỏ thì uy tín của người nói dối sẽ không còn.

- **Nói dối để có lợi cho người khác** : đôi lúc do lòng tốt muốn giúp đỡ bạn bè, nên đã nói dối để họ khỏi bị trừng

phạt... Nhưng "lợi bất cập hại" khi thực tế chứng minh điều mình đã nói không đúng sự thật và hậu quả sẽ khó lường.

2) NÓI THẬT :

- **Nói thật lợi mình, hại người** : Có những sự thật có lợi cho bản thân và người thân, nhưng lại gây thiệt hại cho người khác. Do đó cần phải khôn ngoan cân nhắc trước khi nói ra sự thật.

- **Nói thật có lợi cho người khác** : Đây là sự thật ta cần thực hiện vì luôn có lợi cho tha nhân. Chẳng hạn cha mẹ hay thầy cô dạy con cái và học trò cách hành xử đúng đắn, chia sẻ kinh nghiệm sống và các kiến thức mọi người cần biết..

3) NÊN NÓI DỐI HAY NÓI THẬT ?

- **Nói dối "hại người, lợi mình"** là điều xấu không bao giờ được làm, vì chắc sẽ bị quả báo ngay ở đời này chứ không cần đợi đến đời sau.

- "**Nói dối thiện chí**" đôi khi cũng có lợi : Người ta gọi nó bằng cái tên "**white lie**": Chẳng hạn nói dối với người thân đang bị ung thư bằng thứ bệnh khác ít nguy hiểm hơn. Tuy nhiên, tốt hơn ta không nên nói dối, dù là "**nói dối thiện chí, vì sớm muộn họ cũng hay biết**". Do đó, ta cần khôn ngoan chọn thời điểm thuận lợi cho bệnh nhân biết về bệnh tình nghiêm trọng của họ.

- Nói thật là tốt, nhưng "**sự thật thường mất lòng**", nên ta cần khôn ngoan áp dụng câu : "*Người khôn nói mánh, người dại đánh đòn*" và "*Lời nói không mất tiền mua. Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau*". **Cần nói sự thật cách nào để người nghe không bị "sốc"**. Đàng khác, thực tế có những sự thật "mắt thấy tai nghe", mà vẫn sai lầm do chủ quan "Nhìn cò ra quạ !" hoặc bị thành kiến chi phối.

- Hậu quả tai hại của sự nói dối : George Bernard Shaw khẳng định : "**Sự trừng phạt dành cho những kẻ nói dối, không chỉ đơn giản là hấn sẽ không được người khác**

tin tưởng, mà chính hẳn cũng không tin tưởng bất cứ ai".

4. SINH HOẠT : Khi biết anh bạn thân dù đã có vợ con ở quê, nhưng lại đang tìm cách **tiến đến kết hôn bất hợp pháp với người khác** thì ta nên làm gì ? Giữ **im lặng** coi như không hay biết; Hoặc **khuyên bảo bạn** dừng lại; Hay **bí mật ngăn cản để tránh những hậu quả đáng tiếc** có thể xảy ra nếu không nói ra ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho con thực hành lời Chúa : **"Có thì nói có" để tôn trọng sự thật.** Xin cho chúng con biết *khôn ngoan tùy cơ ứng biến để giữ im lặng*, lựa lời *khuyên bảo* hay buộc lòng *nói ra sự thật*, hầu tránh cho tha nhân khỏi bị thiệt hại.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

GIÁ TRỊ CỦA TÍNH TRUNG THỰC TRONG KINH DOANH

- Một ngày nọ, ông STEVE JOBS cùng đi với một người đàn ông lạ mặt đến phòng làm việc của GUY là nhân viên mới của công ty. Ông Steve không giới thiệu người đàn ông lạ mặt này mà hỏi Guy : "Cậu có biết gì về công ty KNOWARE không ?".

GUY đã thành thật nói ra nhận định của mình với xếp về công ty đó như sau : "Sản phẩm của công ty Knoware rất tầm thường và đơn điệu. Chúng chẳng thể sánh được với các sản phẩm chiến lược như Macintosh. Công ty đó chắc chắn không phải là đối thủ của công ty APPLE của chúng ta đâu".

- Sau khi nghe một tràng những lời phê phán trung thực của Guy, ông Steve nói : "Tôi xin giới thiệu với anh ông ARCHIE MCGILL, là CEO của công ty KNO-WARE mà anh vừa nhận xét đánh giá". Lập tức Guy gần như đứng tim vì đã lỡ ra nói thật nhận định về công ty đó.

- Sau này, Guy mới hiểu, việc thăng thấn nêu ra nhược điểm của công ty đối thủ không những không có hại, mà còn giúp anh vượt qua bài kiểm tra IQ đang được "xếp" Steve thực hiện. Nếu anh chỉ nói chung chung về sự tốt đẹp của phần mềm được hỏi, anh sẽ bị đánh giá thiếu năng lực và bản lĩnh, và sự nghiệp của anh chắc sẽ gặp nhiều bất lợi.

- Đây chính là bài test kỳ lạ và là trải nghiệm thú vị đối với Guy khi làm việc với ông Steve. Trải nghiệm này cho anh 3 bài học liên quan đến tính trung thực như sau :

+ Một là : Ai cũng muốn nghe lời nói thật : Nếu anh nói với đại diện công ty đối thủ rằng sản phẩm của họ tốt, thì chắc họ sẽ không thích, vì điều họ muốn biết là sản phẩm của họ thực sự có khuyết điểm nào cần cải thiện ?

+ Hai là : Nói thật là bài test kiểm tra bản lĩnh và trí thông minh của anh : Một nhân viên giỏi cần phải đủ bản lĩnh để dám nói ra sự thật và đủ thông minh để biết sự thật đó chính xác đến mức độ nào ?

+ Ba là : Người trung thực sẽ phải luôn nói thật : Vì sự thật chỉ có một, nên nếu nói dối, họ sẽ luôn lo lắng bị lộ, sợ sẽ bị "Giấu đầu hở đuôi !"

Tóm lại : Sự thật luôn có sức mạnh khiến người ăn nói trung thực được mọi người tín nhiệm, là điều kiện mang lại thành công trong mọi công việc.

BÀI 63

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA LỜI NÓI DỐI.

1. LỜI CHỨA : Thánh Phaolô nói : "Tôi khuyên tất cả anh em, hãy nhất trí với nhau, trong lời ăn tiếng nói và đừng để có sự chia rẽ giữa anh em" (1 Cr 1,10).

2. CÂU CHUYỆN : CHÚ BÉ CHẶN CỪU NÓI DỐI VÀ CÁI GIÁ PHẢI TRẢ.

Ngày nọ, một cậu bé làm nghề chăn cừu thuê đang ngồi trên một tảng đá quan sát bầy cừu ăn cỏ non trên sườn núi. Để tạo niềm vui, cậu đã nghĩ ra việc đánh lừa dân làng bằng cách la lớn : "Sói ! Sói ! Có chó sói đến bắt đàn cừu bà con ơi ! "

Dân làng nghe tiếng kêu cứu liền rủ nhau chạy lên sườn núi để giúp cậu bé đánh đuổi lũ chó sói. Nhưng khi đến nơi thì không thấy có con sói nào cả. Cậu bé liền cười to khi thấy bộ dạng ngỡ ngác của dân làng. Rồi khi hiểu ra đã bị cậu bé chăn cừu đánh lừa, thì dân làng rất tức giận. Một người trong bọn liền lên tiếng khuyên cậu bé : "Này cháu bé. Cháu đừng la có chó sói nếu thực sự không có nghe". Rồi họ rủ nhau xuống núi trở về làng.

Hôm sau cậu bé lại la toáng lên : "Có sói ! Có sói đang đuổi bắt đàn cừu bà con ơi !"

Rồi cậu lại cười to khi thấy một số dân làng vội chạy lên núi để giúp cậu đánh đuổi chó sói. Khi dân làng không thấy chó sói, một lần nữa họ đã trách mắng cậu bé : "Cháu đừng bao giờ hô lên có chó sói, trong khi thực sự không có nghe chưa ?". Nhưng khi nghe la mắng, cậu bé chỉ biết nhe răng cười trong lúc dân làng thì tức giận rủ nhau xuống núi.

Ít hôm sau, cậu bé nhìn thấy một con sói thực sự đang rình mò muốn cắn xé đàn cừu. Cậu ta hoảng sợ, vội chạy xuống núi la toáng lên : "Sói ! Sói ! Bà con ơi !" Nhưng lần này dân làng nghĩ rằng cậu bé lại giở trò lừa họ, nên không một ai chạy lên núi ứng cứu.

Đến khi trời tối, mọi người trong làng thắc mắc tại sao không thấy cậu bé đưa đàn cừu trở về chuồng. Họ liền rủ nhau leo lên sườn núi tìm cậu bé. Cuối cùng họ đã tìm thấy cậu ta vừa khóc vừa meo meo nói :

- Lần này thực sự đã có một con sói ở đây ! Bầy cừu đều sợ hãi chạy tán loạn hết ! Cháu đã la cầu cứu dân làng. Vậy tại sao các bác không chịu đến cứu đàn cừu ?"

Bấy giờ, một cụ già liền đặt tay lên vai cậu bé an ủi : "Hãy để sáng mai mọi người chúng ta sẽ lên núi giúp cháu đi tìm những con cừu bị lạc mất. Cháu phải nhớ kỹ bài học này là: ***không ai sẽ tin lời một kẻ từng nói dối nhiều lần, ngay cả khi nó nói thật*** đấy cháu ạ !"

3. SINH HOẠT : Trong câu chuyện chú bé chăn cừu, tại sao lần thứ ba khi nghe cậu bé kêu cứu, dân làng lại không chạy lên núi giúp đỡ chú bé chăn cừu đánh đuổi chó sói ?

4. SUY NIỆM :

Người xưa có câu : "Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy" (Một lời nói ra bốn con ngựa khó lòng đuổi kịp". Hoặc câu khác : "Nước đổ khó hốt, gương vỡ khó lành !". Cũng vậy : một lời đã nói ra ngoài miệng thì cũng không thể thu hồi trọn vẹn được. Vì thế người xưa đã có lời khuyên : "Hãy uốn lưỡi bảy lần trước khi nói". Cho dù nói lời khen ngợi, chúng ta cũng cần đắn đo suy nghĩ để khen đúng lúc đúng chỗ mới có tác dụng tích cực. Lời tốt nói ra mà còn phải đắn đo như vậy, phương chi những lời không tốt, thì còn phải cân nhắc đến mức nào. Nhưng đâu là những lời nói không tốt mà chúng ta cần tránh nói ra ?

1) Tránh nói những lời khó nghe lúc đang tức giận :

"Giận quá mất khôn", một người khi tức giận thường không thể tự chủ và không kiềm chế được miệng lưỡi của mình. Họ sẽ dễ to tiếng mắng nhiếc hạ nhục đối phương. Những lời nói đó có thể vừa làm tổn thương kẻ kia, lại vừa làm tổn thương chính mình. Do đó mỗi khi bị ai đó nói chạm tự ái, chúng ta cần giữ thái độ bình tĩnh, tránh phản ứng ngay vì dễ làm cho tình hình căng thẳng hơn và dẫn đến xung đột nghiêm trọng hơn.

2) Tránh nói những lời trách móc đổ lỗi cho người khác:

Khi không hài lòng, chúng ta thường nói những lời bất mãn, oán giận tha nhân, có thể là cấp trên, là bạn ngang

hàng và thậm chí là người thân trong gia đình ruột thịt của mình nữa.

Nếu chúng ta có thói hay nói ra những lời oán trách, chắc sẽ gây bất hòa với nhiều người, khiến chúng ta có thêm nhiều kẻ thù và tự làm khổ bản thân.

3) Tránh nói những lời làm tổn thương lòng tự trọng của người khác :

Người lỗ mǎng sẽ ăn nói tùy tiện và thiếu lòng bao dung nhân ái, sẽ hay nói ra những câu làm tổn thương người khác, có lúc "hại người ích ta", nhưng cũng có khi "hại người hại mình".

Lời nói tổn thương người khác có thể chỉ nhất thời, nhưng nhân cách của mình đã bị người khác xem thường, và sự tổn thương ấy sẽ tồn tại lâu dài !

4) Tránh nói những lời khoe khoang tự đề cao mình :

Có người khi nói chuyện thường thích huênh hoang, tự mình quảng cáo cho mình, tự mình thổi phồng chính mình, người khác nghe được sẽ khó chấp nhận. Do đó khoe khoang thành tích bản thân thực tế cũng chẳng ích lợi gì, trái lại còn làm tổn thương đến uy tín và tiếng thơm của mình. Nếu chúng ta muốn được nổi tiếng thì phải làm được những việc lớn lao hữu ích thực sự, và việc làm đó sớm muộn cũng sẽ được nhiều người hay biết, không cần phải khoe khoang.

5) Tránh những lời nói tiêu cực làm nhục chí người khác :

Thật ra trong cuộc sống, mỗi người chúng ta rất cần được nghe những lời động viên. Cho dù thực tế không được ai đó khích lệ, thì chính chúng ta cũng phải suy nghĩ tích cực để tự khích lệ mình là hãy luôn cố gắng.

6) Tránh nói những lời dối trá thiếu trung thực :

Trong mười điều răn Đức Chúa Trời có điều răn thứ tám : "Chớ làm chứng dối". Làm chứng dối hay nói dối là "thấy

mà nói không thấy, không thấy mà nói thấy, thấy đúng mà nói sai, thấy sai mà nói đúng”. Nói cách khác, đó là những lời không đúng sự thật. Chúa Giê-su đã dạy : “Có” thì phải nói “có”, “không” thì phải nói “không”. Thêm thắt điều gì là do ác quỷ” (Mt 5,37). Có ít xít ra nhiều là nguyên nhân của những tin đồn thất thiệt, làm cho chuyện bé xé ra to... cũng là thái độ thiếu trung thực, đồng nghĩa với dối trá thuộc về ma quỷ như lời Đức Giê-su đã khẳng định : “Ma quỷ là kẻ nói dối và là cha sự gian dối” (Ga 8,37b).

7) Tránh nói những điều bí mật của tha nhân :

- Trên đời này có lắm điều bí mật của cá nhân, gia đình hay tập thể. Hiện nay các quốc gia đều rất coi trọng việc bảo mật, nếu chẳng may tiết lộ bí mật quốc gia thì kẻ nói lộ ra sẽ bị xử lý nghiêm khắc và chịu hình phạt nặng nề. Cho nên chúng ta cần phải cẩn ngôn, không tùy tiện nói ra những điều không nên nói vì có thể gây hậu quả nghiêm trọng cho tha nhân và cho tập thể mà mình là thành viên.

- Trước khi nói ra những điều bí mật, bạn phải nghĩ đến những hậu quả xấu có thể xảy ra. Một khi ý thức về tầm quan trọng của những điều bí mật thì ta sẽ không dám ăn nói tùy tiện nữa.

- Một lời nói tốt có thể mang tới niềm vui hân hoan cho nhiều người. Một lời nói xấu cũng có thể mang đến nỗi khổ đau bất hạnh cho nhiều người. Vì vậy, mỗi người chúng ta hãy năng nghe Lời Chúa và sống theo tinh thần in Mừng để ngày một nên hoàn thiện nhân cách hơn.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Người xưa có câu : “Nhất ngôn ký xuất. Tứ mã nan truy”. Một lời nói ra sẽ khó rút lại. Một khi người nghe đã bị lừa dối một lần thì họ sẽ không còn tin vào lời nói của chúng con. Về sau dù chúng con có nói thật thì họ cũng không tin. Xin cho chúng con luôn sống lời Chúa dạy trung thực trong lời nói : “có” thì phải nói “có”, “không” thì phải nói “không”. Thêm thắt điều gì là do ác quỷ” (Mt 5,37).- A-MEN.

BÀI 64

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA SỰ THÀNH THẬT

1. LỜI CHÚA : Đức Giê-su phán : **“Chính Thầy là con đường, là sự thật và là sự sống. Không ai đến với Chúa Cha mà không qua Thầy.”** (Ga 14,6)

2. CÂU CHUYỆN : CHIẾN THẮNG NHỜ SỰ TRUNG THỰC.

Thuở xưa, có một vị vua rất nhân từ và đức độ, luôn tìm cách làm cho thần dân được sống an cư, lạc nghiệp. Nhưng ông không có con trai mà chỉ có một cô con gái duy nhất. Vua và hoàng hậu bàn nhau kén chọn phò mã kế thừa ngôi vị sau này. Để chọn được chàng rể tài đức vẹn toàn xứng đáng lãnh nhận trọng trách, nhà vua đã ra cáo thị tổ chức một cuộc thi để kén chọn phò mã. Đến ngày thi, mỗi thí sinh đều được nhận một gói hạt giống mang về nhà ươm mầm, và hạn định 3 tháng sau phải mang chậu hoa lên kinh thành dự thi. Ai trồng được chậu hoa đẹp nhất sẽ trở thành phò mã kết hôn với công chúa. Mọi thí sinh đều vui vẻ vì không ngờ cuộc thi làm phò mã lại dễ dàng đơn giản : chỉ cần chăm sóc để chậu hoa nở ra các bông hoa xinh đẹp là có thể trở thành phò mã và sau này còn được lên làm vua nữa.

Đến ngày thi, các chàng trai đều đem đến những chậu hoa đủ loại với nhiều màu sắc rất đẹp. Ban giám khảo khi thấy các chậu hoa mang đến đều trầm trồ khen ngợi vẻ đẹp đa dạng của các chậu hoa. Vậy mà xem ra nhà vua vẫn chưa hài lòng và tiếp tục chờ đợi. Khi sắp hết giờ thì một chàng trai đã vào phòng thi tay ôm một chiếc chậu không có cây bông nào trong chậu. Nhà vua liền hỏi : “Tại sao người mang chiếc chậu không đi dự thi như thế ?” Chàng trai thưa : Cách đây 3 tháng, sau khi nhận được gói hạt giống hoa của ban giám khảo, thảo dân đã đi mua một chiếc chậu đẹp, cho đất vào chậu và gieo các hạt giống của ban giám khảo. Hằng ngày thảo dân lo tưới nước bón phân, chăm sóc thật chu đáo. Vậy mà từ ngày đó đến hôm nay thảo dân vẫn không thấy

có cây hoa nào mọc lên.” Nghe thí sinh trình bày, nhà vua hết sức vui vẻ vì đã tìm thấy phò mã đúng theo tiêu chuẩn. Vua liền giới thiệu với quần thần : “Đây chính là phò mã, là chồng của công chúa”. Điều này khiến mọi người hiện diện đều không hài lòng. Trước những lời xì xầm bàn tán, nhà vua đã từ tốn giải thích : “Chàng trai này xứng đáng được chọn làm phò mã, vì đã hành xử trung thực, điều mà một vị vua nổi ngô của trẫm phải có”. Vua nói tiếp : “Hạt giống trao cho các người đều đã bị luộc chín nên không thể mọc lên được”. Mọi người nghe nhà vua nói đều cúi đầu nhận tội đã thiếu trung thực, khi tự ý thay hạt giống được ban giám khảo trao, bằng hạt giống từ chỗ khác”.

3. SUY NIỆM :

1) Thành thật là gì ? :

Thành thật trong tiếng Anh là : **“SINCERITY”**. Từ này gốc từ tiếng La tinh: *sin cera*, tức là *không có sáp*. Các diễn viên trước khi lên sân khấu thường hoá trang bằng phấn sáp. Như vậy, thành thật là hành vi không dối gian, không che giấu sự thật và mang tính khách quan có sao nói vậy. Thành thật là một đóa hoa thơm của đạo đức, là bản chất tốt của bậc hiền nhân. Người thiếu thành thật là người không trung thực, hay dối gạt kẻ khác và bị coi là thiếu nhân cách...

2) Giá trị của sự thành thật :

- Trong quan hệ với tha nhân, hầu như ai cũng muốn giao tiếp với người thành thật. Nhưng trong thực tế người thành thật thường bị thua thiệt, đang khi kẻ dối trá gian ác xem ra thành công như có người châm biếm : “Lèo lách, lừa lọc lên lương. Thật thà, thành thật thường thua thiệt”. Các nhà kinh doanh cũng thường dựa theo thị hiếu của con người để quảng cáo sản phẩm không đúng sự thật, hầu lừa dối khách hàng.

- Tuy nhiên : “Cái kim trong bọc cũng có ngày lòi ra !”. Người ta chỉ có thể lừa dối người khác trong một lúc nào đó, chứ không thể lừa dối lâu dài. Vì thế, nếu muốn được mọi người

tôn trọng thì cách hay nhất là luôn sống trung thực, tôn trọng sự thật và không làm điều gì sai trái, có hại cho tha nhân.

3) Ích lợi của sự thành thật và tai hại của lời nói dối :

- **“Thuốc đắng dã tật”** : Trong cuộc sống, có lẽ ai trong chúng ta cũng ý thức về giá trị của sự thật. Dù sự thật có đắng hơn cả thuốc thì ta vẫn phải tôn trọng bằng sự lắng nghe và quyết tâm khắc phục hậu quả nếu có.

- **“Lời thật mất lòng !”** : Sự thật rất khó được người nghe chấp nhận, nên chúng ta phải khôn ngoan khi nói thật, bằng cách : chọn thời điểm thích hợp và lựa lời để giúp kẻ có lỗi đón nhận sự thật và hồi tâm sám hối, như câu chuyện ngôn sứ Na-than đã khôn ngoan sửa lỗi cho vua Đa-vít (2 Sm 12,5-13).

4. SINH HOẠT :

- Ngôn sứ Na-than đã sửa lỗi vua Đa-vít về tội “giết chồng đoạt vợ”. Ông bắt đầu bằng kể câu chuyện của một người giàu dối xử bất công với người nghèo, khiến vua Đa-vid rất tức giận và đòi xử lý người giàu. Bấy giờ ngôn sứ Na-than mới áp dụng vào việc sửa lỗi nhà vua : **“Kẻ đó chính là ngài !”**... Đức Chúa phán : **“Người đã dùng gươm đâm U-ri-gia, người Khê; Vợ y, người đã cướp làm vợ người; Còn chính y, người đã dùng gươm của con cái Am-mon mà giết.** Ấy vậy, gươm sẽ không bao giờ ngừng chém người nhà của người, bởi vì người đã khinh để Ta và cướp vợ của U-ri-gia, làm vợ người.” ... Nghe xong, vua Đa-vít đã cúi đầu nhận tội : **“Tôi đắc tội với Đức Chúa”** (2 Sm 12,5-13).

- Bạn nghĩ thế nào về cách ứng xử khôn ngoan và lời nói trung thực của ngôn sứ Na-than khiến vua Đa-vít phải “tâm phục khẩu phục”, sẵn sàng nhận tội đã “Giết chồng đoạt vợ” của mình và hồi tâm sám hối để cầu xin ơn tha thứ của Đức Chúa ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con trung thành đi theo Chúa "Là Đường, là Sự Thật và là Sự Sống". Xin giúp chúng con luôn nói năng và hành động trung thực; Cho chúng con biết học nơi Chúa để có lòng hiền hậu và khiêm nhường, hầu tâm hồn chúng con luôn được nghỉ ngơi bồi dưỡng (x. Mt 11.29). – Amen.

BÀI 65

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - HÌNH THÀNH LỐI SỐNG TRUNG THỰC

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao lô : "Anh em phải cởi bỏ con người cũ với nếp sống xưa, là con người phải hư nát vì bị những ham muốn lừa dối, Anh em phải để Thần Khí đổi mới tâm trí anh em, và phải **mặc lấy con người mới, là người đã được sáng tạo theo hình ảnh Thiên Chúa để thật sự sống công chính và thánh thiện**. Bởi thế, một khi đã cởi bỏ sự gian dối, mỗi người trong anh em **hãy nói sự thật với người thân cận**, vì chúng ta là phần thân thể của nhau" (Ep 4,23-25).

2. CÂU CHUYỆN : SỰ TRUNG THỰC CỦA LÃO ĂN MÀY.

Ngày nọ, một lão ăn xin đến gõ cửa một lâu đài tráng lệ". Ông nói với người quản gia : "Vì tình yêu của Chúa, xin hãy bố thí cho kẻ nghèo này".

Người quản gia trả lời : "Tôi phải hỏi ý kiến bà chủ đã". Bà chủ là một quý bà keo kiệt. Bà nói : "Hãy cho ông lão tội nghiệp một ổ bánh mì. Một thôi nhé. Đưa bánh ngay hôm qua ấy".

Ông lão trở về gốc cây nơi ông trú ngụ cả ngày lẫn đêm, ngồi xuống lúi ỏ bánh vừa xin được ra ăn. Đột nhiên, răng ông cắn phải vật gì đó rất cứng. Ông lão hết sức ngạc nhiên khi

phát hiện ra đó là chiếc nhẫn vàng nạm kim cương mặt ngọc trai.

“Minh thật may mắn !”, ông lão nghĩ thầm. “Minh sẽ bán chiếc nhẫn này đi và sẽ có đủ tiền tiêu xài trong thời gian dài”.

Thế nhưng, lòng trung thực trong ông lão đã lập tức ngăn ý định đó lại : “Không, ta sẽ tìm chủ nhân của chiếc nhẫn và trả nó lại cho họ”. Bên trong chiếc nhẫn có khắc hai chữ J. X. Ông lão liền đi thẳng đến cửa hàng bán đồ trang sức và tìm hỏi cuốn niên giám điện thoại. Cả thị trấn chỉ có mỗi một gia đình có tên bắt đầu bằng chữ X : Gia đình Xofaina. Quyết tâm sống trung thực, ông lão vội đi tìm nhà Xofaina. Và rất bất ngờ khi đó lại chính là gia đình mới cho ông ổ bánh. Ông nói với người quản gia : “Tôi tìm thấy chiếc nhẫn vàng trong ổ bánh ông mới cho tôi”. Bà chủ vui mừng khôn xiết : “May quá, ta tìm lại được chiếc nhẫn bị mất mấy hôm trước do làm rơi khi coi thợ nhào bột làm bánh. J.X. là viết tắt tên của ta, Josemina Xofaina”.

Sau một hồi suy nghĩ, bà chủ nhà nói : “Hãy cho ông lão tội nghiệp đó bất kỳ cái gì ông ấy muốn, miễn là đừng đắt quá”.

Ông quản gia quay qua hỏi ông lão : “Vì hành vi cao thượng, ông muốn nhận được phần thưởng gì ?”

Ông lão ăn xin nói : “Tôi chỉ xin một ổ bánh mì ! thế là đủ cho tôi rồi”.

Thấy ông không có lòng tham, bà chủ bỗng nảy ra ý định : Sẽ cho ông làm người coi kho trong nhà của bà. Từ đó bà hoàn toàn an tâm không còn sợ bị mất trộm. Còn ông lão do có việc làm nên không còn sợ đói phải đi xin ăn như thời gian qua.

3. SUY NIỆM :

Người trung thực trước mắt có vẻ thiệt thòi nhưng họ lại nhận được điều lớn hơn nhiều, đó là ***sự tin tưởng của mọi người.***

Chúa Giê-su dạy : “Anh em đóng dấu nào, thì Thiên Chúa cũng sẽ đóng dấu ấy cho anh em, và còn cho anh em hơn nữa.” (Mc 4,24).

Sống trung thực giúp chúng ta có sự bình an trong tâm hồn, và thật tốt đẹp biết bao khi người ta cư xử với nhau bằng tình cảm chân thành, vô vị lợi !

4. SINH HOẠT :

Hãy cho biết **tâm quan trọng của tính trung thực trong giao tiếp hằng ngày và trong việc làm ăn buôn bán xã hội ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Chúa dạy chúng con phải **luôn trung thực trong lời nói và hành động**, khi **luôn nói thật** như Lời Chúa phán : “Có thì nói có, không thì nói không”. Xin cho chúng con luôn hành động trung thực bằng việc **không tham lam của cải người khác**. Nhờ đó chúng con nên con hiếu thảo của Chúa Cha, nên môn đệ thực sự của Chúa, và nên chứng nhân của Tin Mừng Nước Trời.- AMEN.

BÀI 66

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ CỦA LÒNG TRUNG THÀNH

1. LỜI CHÚA : Ông chủ nói với người đầy tớ : “Khá lắm! Hỡi người đầy tớ tài giỏi và trung thành ! **Được giao ít mà anh đã trung thành, thì tôi sẽ giao nhiều cho anh.** Hãy vào mà hưởng niềm vui của chủ anh ! ” (Mt 25,21).

2. CÂU CHUYỆN : CHÚ CHÓ CÓ CÔNG CỨU CẬU CHỦ.

Trong trận sóng thần vào ngày 26 tháng 12 năm 2004 vừa qua, khi phát hiện những đợt sóng thần tràn vào làng,

người mẹ chỉ kịp ôm hai đứa con nhỏ lao ra khỏi lều. **Con chó của gia đình phát hiện cậu con trai cả còn đang ngủ li bì phía sau nhà, liền lao tới cắn áo lòi cho cậu bé tỉnh giấc và sau đó dẫn đường cho cậu chạy lên một ngọn đồi cao gần đó và cậu bé đã được thoát chết.** Gia đình người phụ nữ đã coi chú chó của gia đình là ân nhân vì đã có công cứu mạng cậu chủ con trai của gia đình.

3. SUY NIỆM :

1) Giá trị của loài chó : Chó là một trong số 12 con giáp : Người tuổi Tuất xem ra vừa may mắn sung sướng nhưng cũng vừa vất vả lận đận. Thật vậy, con chó đối với người này là một **con vật ngu dốt đáng khinh**. Nhưng đối với phần đông thì chó lại là một **loài vật đáng yêu và là bạn trung thành** của loài người.

Ngoài ra, chó còn có nhiều tài năng, tinh khôn, dũng cảm và rất hữu dụng. Chẳng hạn : Ngoài việc bảo vệ **canh giữ nhà chủ**, chó còn được dùng để **kéo xe thay ngựa** tại miền Bắc cực. Ở các nước Âu châu, chó được trao nhiệm vụ **chăn giữ đàn cừu**. Người ta cũng huấn luyện chó để **tham gia vào các cuộc thi chạy đua** hay để **làm xiếc diễn trò** như nhảy qua vòng lửa, làm các con tính đơn giản, và nhất là biết **đóng phim**. Chó còn được **dùng làm tai mắt** để đưa dẫn người mù, để **truy tìm kẻ gian, đánh hơi khám phá ra các chất ma túy** hoặc **chống khủng bố**. Gần đây, người ta còn phát hiện ra loài chó có khả năng **chẩn đoán bệnh ung thư chính xác** như chiếc máy siêu âm. Trong chiến tranh, chó cũng được tổ chức thành một **đội quân khuyến để thám báo, rà mìn, hay tấn công trực diện kẻ thù**. Trong thế kỷ 20 vừa qua, chó còn được **phóng lên không gian như một phi hành gia**. Ngày xưa người Âu châu cũng thường dùng chó để **đem sữa tươi đến nhà khách hàng quen trong mùa đông giá rét**. Ngày nay người ta thường tổ chức các cuộc **thi hoa hậu chó**, với nhiều chủng loài khác nhau. Ngoài ra, chó còn trở thành **món ăn khoái khẩu** tại Việt Nam như câu: "Sống trên đời ăn miếng dồi chó. Xuống âm phủ biết có hay không ?".

2) Về lòng trung thành của con chó : Cách đây khá lâu, đài truyền hình Việt Nam đã giới thiệu một chú chó béc-giê giống Đức có nghĩa : Sau khi **bị lạc mất chủ** tại một phi cảng quốc tế, cứ mỗi lần có máy bay sắp hạ cánh, con vật đáng thương này liền chạy ra chân cầu thang máy bay **ngồi ngóng chủ**. Ròng rã gần hai năm trời, nó không bỏ sót một chuyến bay nào. Có nhân viên phi cảng cố gắng làm quen dụ đem về nuôi, nhưng nó luôn từ chối. Cảm mến **lòng trung thành của con vật có nghĩa**, các nhân viên phi cảng đã **giúp nó tìm lại được chủ cũ**.

Cũng cách đây không lâu, một câu chuyện khó tin nhưng có thật : một chú chó đã **bơi từ nước Pháp vượt qua eo biển Măng-sơ, trải qua nhiều ngày đêm liền, đã bơi sang được đến bờ biển nước Anh bên kia để đi tìm chủ**.. Cuối cùng với một nghị lực phi thường, con vật có nghĩa này đã gặp lại chủ tại Anh quốc.

3) Sự tinh khôn của loài chó : Một người đã chia sẻ câu chuyện xảy ra trong nhà anh như sau : “Có một đạo nhà ở của tôi có rất nhiều chuột đến phá phách, mà lại toàn loại chuột cống. Con nào con nấy to đùng như bắp chân. Để tiêu diệt cái giống chuột bẩn thỉu mang theo mầm dịch bệnh này, tôi đã phải đi xe đạp vượt hơn năm mươi cây số đường rừng, tìm đến nhà một người bạn thân tại một huyện thuộc miền thượng du để **mượn chú chó săn thuần chủng của anh ta về nhà giúp tiêu diệt chuột**. Chú ta về nhà tôi chưa được hai ngày thì đột nhiên biến mất hồi 10 giờ đêm. Trong lúc cả gia đình tôi đổ xô đi tìm thì tôi đã nhận được một cú điện thoại từ người bạn kia gọi lại báo tin : **con chó săn của anh ta mới cho tôi mượn, đã quay về nhà anh vào hồi 4 giờ sáng**. Như vậy, chỉ sau 6 tiếng đồng hồ chạy trong rừng, con chó đã vượt qua 50 cây số đường rừng để tìm được về nhà chủ cũ.

4. SINH HOẠT :

Qua các câu chuyện về loài chó trên, hãy cho biết **lòng trung thành** nghĩa là gì ? Lòng trung thành có cần trong **cuộc sống chung vợ chồng** và trong **quan hệ xã hội** không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa Cha từ bi nhân hậu. Chúng con thấy **loài chó luôn trung thành với chủ nhân**. Xin cho chúng con cũng tuyệt đối trung thành với Chúa trong mọi hoàn cảnh. Đối với tha nhân, xin cho chúng con biết **ăn ở “có tình có nghĩa” với những người đã từng giúp đỡ làm ơn cho chúng con, tương tự như “cái nghĩa” của loài chó, không bao giờ bỏ rơi chủ nhân trong cơn hoạn nạn**. Nhờ lối sống yêu thương quên mình phục vụ, chúng con hy vọng sẽ trở thành môn đệ đích thực của Chúa Giê-su Con yêu của Chúa.- AMEN.

BÀI 67

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – GIÁ TRỊ CỦA SỰ TẬN TÂM

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy : “Bất cứ làm việc gì, hãy **làm tận tâm như thể làm cho Chúa, chứ không phải cho người đời**, vì biết rằng anh em sẽ nhận được phần thưởng Chúa ban, là gia nghiệp dành cho dân Người. Đức Ki-tô là Chủ, anh em hãy phục vụ Người.” (Cl 3,23-24).

2. CÂU CHUYỆN : MỘT NGƯỜI THỢ SƠN TẬN TÂM.

Một anh thợ sơn được chủ thuyền yêu cầu tân trang một chiếc thuyền. Anh liền đem sơn và dụng cụ tới làm theo yêu cầu của khách hàng. Trong khi sơn, anh phát hiện thấy có một lỗ thủng nhỏ bên mạn sườn con thuyền và đã bít đi lỗ thủng ấy dù chủ thuyền không yêu cầu. Xong việc anh nhận tiền công và về nhà.

Vài hôm sau, chủ thuyền đã đến gặp và trao tặng anh một món quà giá trị cao hơn nhiều so với số tiền công sơn thuyền. Anh rất ngạc nhiên và thắc mắc về số tiền được trả thêm này ?

- Chủ thuyền đấp : Đây không phải là tiền trả cho dịch vụ sơn thuyền, mà là tiền trả thêm cho dịch vụ bít lỗ thủng bên mạn sườn con thuyền.

- À, chỉ là "chuyện nhỏ" thôi mà ! Không đáng để ông phải trả thêm cho tôi số tiền lớn như vậy đâu. Thưa ông !

- Chuyện là thế này. Khi tôi yêu cầu anh sơn lại con thuyền, tôi đã quên nói đến cái lỗ thủng bên mạn sườn con thuyền. Sau khi anh hoàn thành công việc sơn thuyền thì tôi lại không ở nhà. Mấy đứa trẻ con tôi đã rủ nhau chèo thuyền đi câu cá. Chúng không biết có một cái lỗ thủng bên mạn thuyền rất nguy hiểm. Khi tôi trở về nhà thì chúng đã chèo thuyền đi từ lâu rồi. Tôi lo sợ có thể xảy ra tai nạn cho con thuyền .

Nhưng sau đó tôi rất vui khi thấy chúng chèo thuyền bình an trở về. Tôi liền kiểm tra lỗ thủng trên chiếc thuyền và thấy anh đã cẩn thận vá lại lỗ thủng ấy rồi ! Tôi rất cảm ơn anh, vì anh đã cứu sinh mạng mấy đứa con của tôi ! Thậm chí tôi nghĩ không thể trả công cân xứng được với hành động mà anh cho là "chuyện nhỏ" đó !

3. SUY NIỆM :

Hãy luôn *làm việc hết sức với "cái tâm"* của mình. Chính sự làm việc "tận tâm" sẽ mang lại cho bạn *sự may mắn và thành công...*

1) Tận tâm trong công việc :

Làm việc tận tâm không những là *hoàn thành công việc*, mà là *chu toàn công việc với hết khả năng để đạt kết quả tối đa*, bằng cách : *suy nghĩ trước khi hành động và hy sinh mọi sự để đạt kết quả tối đa*. Nói cách khác người tận tâm trong công việc là người *có tinh thần trách nhiệm cao khi thực hiện tốt nhất công việc được trao phó*.

2) Làm thế nào để trở thành một người tận tâm ? :

a- Tận tâm là quyết tâm làm tốt nhiệm vụ được giao :

Trong công việc, chẳng có việc nào nhỏ đến mức bạn có thể *làm cẩu thả*. Cũng không có việc nào ít quan trọng để bạn có thể *xem thường bỏ qua*. Việc lớn được hình thành từ các việc nhỏ cộng lại. Nếu bỏ qua những việc nhỏ, bạn sẽ không thể hoàn thành được việc lớn. Do đó, hãy *giải quyết những việc nhỏ bằng sự tận tâm, với hết tinh thần và trách nhiệm của mình*. Khi đó bạn sẽ dễ dàng được người khác tin nhiệm và về sau sẽ có cơ hội được trao làm các việc lớn hơn.

b- Đánh giá thang điểm về sự tận tâm của bản thân :

Hãy tự kiểm tra qua một số câu hỏi như : Bạn có thường *lên mạng xã hội để "chat"* với bạn bè trong khi công việc đang làm còn chưa xong hay không ? Bạn có *làm ngay công việc phải làm hay lại trì hoãn đến khi sắp hết hạn* mới vội vàng làm hay không ? Bạn có cố gắng *hoàn thành tốt công việc được cấp trên giao không ?* Bạn có sẵn lòng *làm thêm một vài việc liên quan ngoài hợp đồng, mà không đòi thêm tiền công đã tự nguyện làm thêm đó* hay không ?

4. SINH HOẠT : Làm việc tận tâm có đồng nghĩa với **trách nhiệm cao** không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con **chu toàn các việc bổn phận cách nghiêm túc** : luôn làm mọi việc **với hết khả năng và không ngại bỏ thêm công sức thời gian... để công việc đạt kết quả tốt nhất**. Xin cho chúng con luôn làm mọi việc để **làm vinh Danh cho Thiên Chúa và vì phần rỗi các linh hồn.- AMEN.**

BÀI ĐỌC THÊM

MỘT CÁCH TỰ KIỂM TRA THÀNH QUẢ CỦA CÔNG VIỆC

Một cậu bé tầm 13 - 14 tuổi đi vào một hiệu thuốc xin gọi nhờ một cuộc điện thoại. Người chủ tiệm vui vẻ đồng ý. Ông vừa làm việc vừa để mắt quan sát cậu bé.

Đầu bên kia điện thoại đổ chuông và có tiếng chào của một người phụ nữ lớn tuổi.

- Xin chào, bà có cần người giúp việc cắt cỏ trong vườn không ạ? - Cậu bé lên tiếng.

- Ồ, cảm ơn cháu, nhưng ta đã có người làm việc đó rồi - Người phụ nữ đáp lại.

- Nhưng thưa bà, cháu có thể cắt cỏ với giá chỉ bằng một nửa so với giá người đang làm công cho bà.

- Ồ, nhưng ta đang rất hài lòng với người cắt cỏ hiện tại rồi cháu ạ.

Cậu bé tiếp tục nài nỉ :

- Cháu hứa ngoài việc cắt cỏ sẽ còn quét dọn vỉa hè và lối đi trong vườn miễn phí nữa, thưa bà.

- Không đâu cháu ạ. Rất cảm ơn cháu. Nhưng cho ta xin lỗi nhé. Ta rất hài lòng với người cắt cỏ hiện đang làm việc cho ta

Điện thoại cúp. Người chủ cửa hàng đã lắng nghe toàn bộ câu chuyện và cảm thấy muốn giúp đỡ cậu bé kiên trì này.

- Này cậu bé. Có vẻ như cháu đang rất cần có được công việc cắt cỏ phải không ? Ta thích thái độ cầu thị và kiên trì của cháu. Ta muốn cháu đến cắt cỏ cho gia đình ta vào đầu tuần tới.

Cậu bé mỉm cười : "Dạ không thưa bác. Cháu cảm ơn ạ."

Người chủ tiệm rất ngạc nhiên : "Chẳng phải cháu đang tìm một công việc hay sao ?

Cậu bé nhí nhảnh đáp : "Cháu chỉ đang **kiểm tra chất lượng công việc của mình đang làm** thôi ạ. Cháu chính là người đang cắt cỏ cho bà chủ cháu vừa mới nói chuyện xong".

BÀI HỌC RÚT RA :

Những ai làm việc chăm chỉ, tận tâm và có trách nhiệm cao sẽ luôn được người khác đánh giá cao và sẽ được đền bù xứng đáng bằng tình cảm quý mến chân thành.

BÀI 68

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – GIÁ TRỊ CỦA SỰ LẠC QUAN

1. LỜI CHÚA :

"Lạy Chúa, con tin cậy vào tình thương Chúa. Được Ngài cứu độ, **lòng con sẽ vui mừng**. Con sẽ **hát bài ca dâng Chúa vì phúc lộc Ngài ban**" (Tv 12, 6).

2. CÂU CHUYỆN : LẠC QUAN CẢ KHI GẶP THỬ THÁCH.

Một cô gái nhỏ đi bộ đến trường vào một hôm trời đang mưa to. Lúc về nhà xem ra thời tiết còn bị xấu hơn : gió bắt đầu rít mạnh cùng với sấm chớp âm ầm. Trong lúc đó bà mẹ ở nhà lòng đầy lo lắng nên đã mặc áo mưa và che dù đến trường đón con. Bà rất ngạc nhiên khi nửa đường gặp con đang về nhà trong mưa. Bà mẹ thấy con mình cứ nhìn lên trời mỉm cười mỗi khi có tia chớp lóe sáng lên. Khi được hỏi tại sao lại mỉm cười khi thấy chớp sáng, cô bé hồn nhiên trả lời : **"Vì con muốn cho mặt mình được xinh đẹp hơn, mỗi khi Thiên Chúa nháy chớp con bằng đèn "phát"".**

Câu chuyện cho chúng ta bài học về cách ứng xử trước các gian nan thử thách. Mỗi người chúng ta cần có **thái độ lạc quan để bình tĩnh và kiên trì đương đầu với các nghịch cảnh, và biến khó khăn thành cơ hội giúp thăng tiến**, như có người đã nói : **"Người lạc quan nhìn thấy cơ hội trong từng khó khăn. Còn người bi quan lại thấy khó khăn trong từng cơ hội"**.

Dưới ánh nắng mặt trời, người nào, vật nào cũng tạo ra một bóng đen. Tấm gương nào cũng có mặt trái của nó. Người tốt, người xấu cũng đều đan xen với nhau trong xã hội. Điều quan trọng là phải **hành xử khôn ngoan để đạt kết quả tốt đẹp**.

3. SUY NIỆM :

1) Có hai loại người trong xã hội: **bi quan và lạc quan**. Người bi quan nhìn cuộc đời *qua kính đen, nên chỉ nhìn thấy người xấu việc xấu*. Người lạc quan nhìn cuộc đời bằng *mắt kính màu hồng, luôn nhìn thấy người đẹp việc tốt trong cuộc sống*.

- **Lạc quan là luôn suy nghĩ tích cực** : Luôn nhìn nhận và đánh giá sự vật, hiện tượng ở phương diện tốt đẹp. Người lạc quan sẽ *tin tưởng* vào những điều mình đang làm hay sắp làm, luôn *mỉm cười* trong mọi hoàn cảnh, làm việc với một *tinh thần thoải mái, hân hoan, hạnh phúc*. Một triết gia đã nói : Hãy luôn quay mặt nhìn về phía mặt trời, bạn sẽ không còn thấy bóng đen phía sau lưng.

- **Lạc quan là một phẩm chất vô cùng cần thiết trong cuộc sống** : Lạc quan giúp chúng ta vượt qua mọi khó khăn, thử thách để đạt tới thành công. Sống lạc quan giúp ta *mạnh mẽ, hướng tới tương lai tươi sáng* cho dù thực tại có u ám đến đâu đi nữa. Có tinh thần lạc quan, *cuộc sống của chúng ta sẽ trở nên tốt đẹp hơn, luôn tràn ngập niềm vui và hạnh phúc*.

- **Lạc quan còn mang đến hạnh phúc cho cả những người chung quanh ta**: Vì tình cảm vốn luôn lan truyền từ người này sang người khác. Khi ta hân hoan, vui vẻ thì những người chung quanh chúng ta cũng mừng vui hạnh phúc.

- **Lạc quan cũng giúp chúng ta trở nên đẹp hơn trong mắt người xung quanh** : Chính sự lạc quan đã giúp ta mở rộng cánh cửa tâm hồn đón nhận mọi người. Thái độ lạc quan dễ đưa người ta xích lại gần nhau hơn. Người có tinh thần lạc quan bao giờ cũng có những phẩm chất tốt đẹp kèm theo như : *tự tin, dũng cảm, kiên trì ...*

- **Người có tinh thần lạc quan luôn có nét mặt vui tươi** : Tâm hồn họ lúc nào cũng phong phú rộng mở. Họ luôn tìm thấy trong các việc hàng ngày những lý do để *vui sống, để sống có ý nghĩa và có ích*. Họ có cách nhìn người bằng *cặp mắt bao dung* và luôn *thấy những điều tốt đẹp trong tha nhân và trong cuộc sống*.

4. SINH HOẠT :

Bạn nên nhìn các sự kiện xảy ra trong cuộc đời bạn bằng cặp mắt lạc quan hay bi quan ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con luôn có *cái nhìn lạc quan khi gặp bất cứ hoàn cảnh nào, để chúng con bình tĩnh suy nghĩ và tìm ra giải pháp để giải quyết vấn đề cách tốt nhất.* Xin cho chúng con luôn làm mọi việc với hết khả năng và phó thác thành quả trong tay Chúa quan phòng, noi gương Chúa trong cuộc khổ nạn đã cầu xin với Chúa Cha : **“Lạy Cha, con xin phó thác hồn con trong tay Cha”** (Lc 23,46).- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

TẬP CƯỜI MỘT MÌNH :

Một thiên sư đã hỏi tôi là học trò của thầy :

- Trò thường làm gì đầu tiên sau khi thức dậy ?
- Dạ vào phòng tắm.- Tôi trả lời.
- Thầy hỏi tiếp : Trong phòng tắm có gương soi không?
- Dạ có.
- Tốt. Vậy từ nay, mỗi sáng thức dậy, trước khi đánh răng, trò hãy ***nhìn vào tấm gương soi và hãy nở một nụ cười thật tươi với chính mình.***
- Thưa thầy. Buổi tối em thường đi ngủ rất khuya, nên sáng thức dậy em luôn cảm thấy uể oải, nên chắc em sẽ không dám nhìn vào mặt mình trong gương để mỉm cười được.

Thầy cười, rồi nhìn vào mặt tôi và nói :

- Nếu em không cười được tự nhiên thì hãy ***đưa hai ngón tay trở thọc vào miệng qua hai khóe môi, và kéo căng ra như thế này.***

Vừa nói thầy vừa biểu diễn cho tôi xem.

Dáng vẻ của thầy lúc đó trông rất tức cười khiến tôi bật cười. Thầy **lệnh cho tôi phải làm theo và tôi quyết tâm sẽ làm theo lời thầy dạy.**

Sáng hôm sau, tôi bước xuống khỏi giường và lão đảo đi vào phòng tắm. Tôi nhìn tôi trong tấm gương. "Ừ !" Trông cũng không được đẹp lắm. Tôi **không thể nở nụ cười tự nhiên được** nên tôi đã đưa hai ngón trỏ vào trong hai khóe môi rồi kéo căng ra. Tôi **nhìn thấy một khuôn mặt ngốc nghếch đang làm một trò điên khùng và tôi đã không nhìn được cười.** Khi có một nụ cười tự nhiên rồi, tôi lại thấy một người trong gương đang mỉm cười với tôi, và tôi đã cười đáp lại.

Sau đó cứ mỗi buổi sáng dù tâm trạng thế nào chẳng nữa, tôi cũng đều **mỉm cười với mình trong gương,** thường thường bằng cách dùng hai ngón tay. Những người xung quanh nói **đạo này tôi hay cười.** Có lẽ những cơ bắp trên khuôn mặt tôi đã quen dần với tư thế ấy rồi.

- Mỗi người chúng ta ai cũng có thể tập cười với hai ngón tay trỏ bất cứ lúc nào trong ngày. Nó đặc biệt **có hiệu quả khi chúng ta cảm thấy chán ngán, nản chí, hay phiền muộn.** Người ta đã chứng minh rằng tiếng cười làm tiết ra chất **endorphin** vào trong máu của chúng ta, mà chất này lại làm tăng cường hệ miễn dịch và làm cho chúng ta **cảm thấy hạnh phúc.** Nó giúp chúng ta nhìn thấy 998 viên gạch tốt trong bức tường của chúng ta, chứ không phải chỉ nhìn thấy hai viên gạch xấu. Và **nụ cười làm cho nét mặt của chúng ta thêm rạng rỡ tươi đẹp hơn.**

BÀI 69

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - LÀM CHỦ TÍNH NÓNG GIẬN

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên : **“Đừng bao giờ chua cay gắt gỏng, nóng nảy giận hờn, hay la lối thóa mạ, và hãy loại trừ mọi hành vi gian ác. Trái lại, phải đối xử tốt với nhau, phải có lòng thương xót và biết tha thứ cho nhau, như Thiên Chúa đã tha thứ cho anh em trong Đức Kitô” (Ep 4,31-32).**

2. CÂU CHUYỆN : NGƯỜI ĐÁNH CÁ VÀ ANH CHÀNG SA-MU-RAI.

Người đánh cá nói : “Tôi xin lỗi, nhưng năm vừa qua thật tệ, tôi không có đồng nào để trả ngài.” Chàng sa-mu-rai nổi nóng, rút kiếm ra định giết người đánh cá ngay lập tức. Rất nhanh trí, người đánh cá nói : “Tôi cũng đã học võ. Nhưng sư phụ tôi lại khuyên **không nên đánh nhau khi đang tức giận.**” Chàng sa-mu-rai nhìn người đánh cá một lúc, sau đó từ từ hạ kiếm xuống và nói :

“Sư phụ của người rất khôn ngoan. Sư phụ của ta cũng dạy ta như vậy. Đôi khi ta không kiểm soát được nổi giận dữ của mình. Ta sẽ cho người thêm một năm nữa để trả nợ và lúc đó dù chỉ thiếu một xu thôi thì chắc chắn ta sẽ giết người.”

Chàng sa-mu-rai trở về nhà khi đã khá muộn.

Ông nhẹ nhàng đi vào nhà vì không muốn đánh thức vợ, nhưng ông ta rất bất ngờ khi thấy vợ mình và một kẻ lạ mặt mặc quần áo sa-mu-rai đang ngủ chung trên giường.

Nổi điên lên vì ghen và giận dữ, anh rút kiếm định giết cả hai, nhưng đột nhiên lời của người đánh cá vang vang bên tai : **“Đừng hành động khi đang giận dữ.”**

Chàng sa-mu-rai ngừng lại, thở sâu, sau đó cố tình gây ra tiếng động lớn. Vợ ông thức dậy ngay lập tức, kẻ lạ mặt cũng vậy, hoá ra đó chính là mẹ ông.

Ông gào lên : “Chuyện này là sao vậy. Suýt nữa con đã giết cả hai người rồi !”

Vợ ông giải thích : “Vì sợ kẻ trộm lén vào nhà nên thiếp đã cho mẹ mặc quần áo của chàng nhằm để dọa chúng.”

Một năm sau, người đánh cá gặp lại chàng sa-mu-rai và phần khởi nói :

“Năm vừa qua thật tuyệt vời, tôi đến để trả nợ cho ngài đây, có cả tiền lãi nữa”.

Chàng sa-mu-rai đáp : “Cầm lấy tiền của người đi. Người đã trả hết nợ cho ta rồi”.

3. SUY NIỆM :

Một người hay nổi giận, la hét, đập phá đồ đạc, ưa gây gỗ chửi mắng đánh đập người khác sẽ có thể gây ra nhiều hậu quả tai hại khôn lường cho bản thân và người khác. Đối với bản thân, ***sự nóng giận sẽ tác hại gây bệnh tim mạch, tiểu đường, đau dạ dày, xơ gan và có thể bị đột quỵ,...*** Cơn nóng giận lại thường đến rất bất ngờ và khó kiểm soát, nên chúng ta cần phải tìm cách khắc phục.

Sau đây là một số ***biện pháp giúp chế ngự cơn nóng giận***, hầu bảo vệ sức khỏe bản thân và tạo bầu khí an bình hạnh phúc cho gia đình, khu phố và nơi làm việc.

1) Hít thở sâu trong vòng 10 giây : Nghe có vẻ đơn giản nhưng hành động này lại được đánh giá là một trong những biện pháp khá hiệu quả để kiềm chế sự nóng giận. Khi cảm thấy bức xúc đang gia tăng, hãy lập tức *dừng lại nhắm mắt, hít thở sâu trong vòng 10 giây*, bạn sẽ có thể nhanh chóng kiềm chế được cảm xúc của mình và lấy lại được sự bình tĩnh.

2) Hãy suy nghĩ kỹ trước khi nói : Dù đang tức giận đến đâu và muốn “xả” hết mọi thứ bạn nghĩ trong đầu thì bạn

hãy nhớ lời khuyên của tiền nhân : "*Hãy uốn lưỡi bảy lần trước khi nói*". Bạn hãy suy nghĩ xem những gì sắp nói ra, liệu có làm ta phải hối hận sau này hay không ?

3) Chia sẻ với người thân : Thay vì đi tìm để dẫn dắt kẻ thù, bạn hãy tìm gặp *một người bạn thân để chia sẻ*, và cơn tức giận của bạn có thể sẽ nhanh chóng tan biến do được người bạn thân lắng nghe và cảm thông. Bạn chắc cũng sẽ nhận được lời khuyên hữu ích từ người bạn này.

4) Làm điều mình ưa thích : Thay vì cố gắng xả bớt sự tức giận bằng lời nói la hét, bằng hành động đập phá... thì bạn hãy *làm điều bạn ưa thích* như : xem một bộ phim hài hước, nghe một bản nhạc hay... Bây giờ bạn sẽ sớm lấy lại được bình tĩnh.

5) Hãy tìm hiểu rõ ràng sự việc trước khi hành động
đáp trả : Khi bạn không hài lòng về một lời nói của ai đó, hãy *hỏi lại xem họ thực sự muốn nói gì, để tránh sự hiểu nhầm* đáng tiếc.

6) Hãy nhìn lại mình : Hãy *giảm bớt "cái tôi" xuống* : Trong nhiều trường hợp, người khác chỉ muốn điều tốt cho bạn, nhưng có thể bạn *chưa hiểu và nghĩ là họ đang chế nhạo hoặc nói xấu mình*. Hãy bình tĩnh suy nghĩ xem trường hợp này có nên và có đáng phải tức giận không.

7) Giải trí bằng đọc sách xem phim : Một cuốn sách hay, một bài hát ưa thích, một hài kịch vui... có thể giúp bạn thoát khỏi những cảm xúc buồn bực bi quan, nhờ đó bạn sẽ *sớm lấy lại bình an và có hành động tích cực* hơn.

8) Cầu nguyện : Cầu nguyện giúp người tín hữu kiềm chế được tính nóng. Nhờ ơn Chúa giúp, chúng ta sẽ dễ *cảm thông tha thứ, dễ nhẫn nhịn chịu đựng* tha nhân và sẽ *gây được thiện cảm* của nhiều người, là điều kiện để thành công trong mọi việc...

4. THẢO LUẬN :

Trong cuộc sống thường ngày, có khi nào bạn đã hành xử theo tính nóng đối với kẻ đã làm mình tức giận không ? Bạn quyết tâm sống lời "Hay nhịn chớ hờn giận" trong kinh Cải tội bày môi ra sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su, Đấng hiền lành và khiêm nhường trong lòng. Xin cho chúng con làm chủ được tính nóng giận bằng cách học nơi Chúa sự khiêm tốn và nhẫn nhịn chịu đựng tha nhân. Xin cho chúng con trở thành khí cụ bình an của Chúa, để trở thành người kiến tạo bình an trong gia đình, khu xóm, sở làm và mọi nơi chúng con hiện diện... Hầu xứng đáng nên môn đệ đích thực của Chúa.- AMEN.

BÀI 70

HOÀN THIÊN NHÂN CÁCH - HAY NHỊN CHỚ HỜN GIẬN

1. LỜI CHÚA : Hai môn đệ Người là ông Gia-cô-bê và ông Gio-an nói rằng : **"Thưa Thầy, Thầy có muốn chúng con khiến lửa từ trời xuống thiêu hủy chúng nó không?"** Nhưng Đức Giê-su quay lại quở mắng các ông. Rồi Thầy trò đi sang làng khác. (Lc 9,54-56).

2. CÂU CHUYỆN : CÁCH TRỪ KHỬ THÓI XẤU NÓNG GIẬN.

Có một cậu bé có tính hay tức giận và nổi điên lên mỗi khi gặp điều trái ý. Lần kia, cha cậu đưa cho cậu một hộp đinh và bảo : **"Mỗi khi con mất bình tĩnh và tức giận, thì con hãy cần búa đóng một chiếc đinh lên cánh cửa gỗ ở nhà kho nhé".** Trong mấy ngày đầu mỗi ngày cậu đã phải đóng từ **30 đến 40 cây đinh** lên cánh cửa nhà kho. Vài tuần sau, cậu đã dần dần biết cách **làm chủ bản thân và kiềm chế được cơn giận**. Số đinh đóng trên cánh cửa **giảm bớt xuống còn 10 rồi 5 cái mỗi ngày**. Thế rồi sau cùng cũng tới lúc cậu bé hãnh diện đến thưa với cha rằng : " Thưa

cha, **hôm nay con không còn phải đóng thêm bất cứ cái đinh nào lên cánh cửa nhà kho nữa**, vì con đã **hoàn toàn chế ngự được tính nóng giận của mình**. Nghe xong, cha cậu liền xoa đầu động viên con : “Con ngoan lắm. Từ nay trở đi, nếu ngày nào con không nổi giận, thì con hãy **dùng kim để tháo một cây đinh ra khỏi cánh cửa nhà kho nhé**”.

Một năm sau cậu bé lại hãnh diện báo cáo với cha rằng **tất cả những cây đinh trên cánh cửa nhà kho đều đã được nhổ ra hết**. Bấy giờ người cha liền nói với con : “Con thực đáng khen. Nhưng **con hãy nhìn vào những lỗ đinh trên cánh cửa kia**. Chúng giống như những vết sẹo sần sùi, mà con sẽ không bao giờ có thể làm cho nhẵn nhụi đẹp để lại giống lúc trước. Vì trong lúc nóng giận, con đã thốt ra những lời xúc phạm đến danh dự của người khác, giống như các vết đinh đã biến thành những vết sẹo, tiếp tục tồn tại trên cánh cửa nhà kho. Cho dù con có nói bao nhiêu lời xin lỗi, thì những vết sẹo tinh thần trong lòng những người bị con xúc phạm vẫn còn đó !”

3. SUY NIỆM :

Trong các thói hư, có **một thói xấu cần phải sửa chữa càng sớm càng tốt là thói hay nổi giận khi gặp điều trái ý**. Đây là một thói xấu bắt nguồn từ tình trạng **tâm sinh lý bất ổn** hoặc từ thói **kiêu căng tự mãn và tư ái tự cao**... nên dễ nổi xung và thốt ra những **lời chửi rủa** lăng mạ người khác, đồng thời còn **hành động gây hấn** ảnh hưởng không tốt đến quan hệ với tha nhân. Vậy người hay nóng nảy cần **làm gì để khắc phục sửa chữa** thói xấu này ?

- Trường hợp người dưới làm sai gây hậu quả nghiêm trọng, thì chúng ta cần **gặp gỡ tìm hiểu nguyên nhân và bình tĩnh xử lý phù hợp**. Tránh phản ứng **đang lúc nóng giận và chưa điều tra để tìm ra nguyên nhân**. Vì chúng ta sẽ dễ **kết án oan sai** cho người khác như người ta thường nói : “Giận quá mất khôn !”

- Có lẽ ai trong chúng ta cũng đã có lần gặp *chuyện không vui do hoàn cảnh* hay khi nghe những lời phê bình chỉ trích của những kẻ thù ghét chúng ta. Khi ấy, chúng ta thường nổi giận, đòi giáp mặt với kẻ phát ngôn để làm cho ra lẽ... Rồi trong khi tranh cãi to tiếng, có thể chúng ta sẽ *thốt ra những lời khiếm nhã, mà khi bình tĩnh mới hối tiếc thì đã muộn*. Do đó, người trưởng thành trong tình huống này sẽ cần bình tĩnh *nhẫn nại chịu đựng, không vội nói và hành động khi đang nóng giận*. Hãy đợi đến lúc bình tĩnh, chúng ta sẽ biết phải ứng xử nói năng thế nào cho phù hợp.

- Cũng ***không cần vội lên tiếng bào chữa những tội do sự đặt điều vu khống*** : Nên nhớ rằng : “Cây ngay không sợ chết đứng !”. Cứ bình tĩnh tìm hiểu nguyên nhân tại sao có dư luận này và loại trừ nguyên nhân do mình đã gây ra khiến người khác hiểu lầm. Sau một thời gian nếu không phát sinh yếu tố mới, thì ***dư luận sẽ tự biến mất và sự thật đương nhiên được sáng tỏ***.

4. SINH HOẠT : Người hay nổi nóng với tha nhân thường do những ***nguyên nhân nào*** ? Người hay nổi nóng sẽ gặp những ***bất lợi gì*** trong cuộc sống chung trong gia đình hay khi giao tiếp ngoài xã hội ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết ***làm chủ tính nóng giận***, noi gương Chúa xưa : Sau khi trách mắng hai môn đệ Gia-cô-bê và Gio-an đã nổi nóng đòi trừng phạt dân làng Sa-ma-ri dám từ chối cho thầy trò vào ở trọ, Chúa đã ***nhẫn nại chịu đựng và cùng môn đệ sang trọ tại làng khác gần bên***.- AMEN.

BÀI 71

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NÓNG GIẬN DỄ HÀNH XỬ OAN SAI

1. LỜI CHÚA : Thánh Gia-cô-bê dạy: “Mau nghe, chậm nói, khoan giận” (Gc 1,19).

2. CÂU CHUYỆN : CHÚ CHÓ TRUNG THÀNH BỊ CHẾT OAN.

- Năm đó tại ALASKA Hoa Kỳ, có một đôi vợ chồng sống chung với nhau trong một căn nhà ở bìa rừng. Sau một thời gian, chị vợ mang bầu và đã từ giã cuộc đời khi sinh con, để lại cho chồng một bé trai kháu khinh. Từ khi vợ chết, anh chồng chịu vất vả với cảnh gà trống nuôi con: hằng ngày anh phải đi đưa con phía sau lưng đi vào rừng sâu cưa cây, rồi chở đến nhà máy xén gỗ bán lấy tiền nuôi con. Một ngày kia anh đã gặp được một con chó hoang bị thương nằm thoi thóp bên đường, anh liền mang về nhà săn sóc và huấn luyện nó trở thành chó nhà giúp đỡ công việc cho anh. Đây là giống chó béc-dê rất thông minh và mạnh khỏe. Nó luôn ngoan ngoãn đi theo chủ vào rừng và giúp chủ chăm sóc đưa con khi anh đang làm việc.

- Ngày nọ, anh chủ nhà có việc phải ra khỏi nhà không tiện mang theo con nhỏ. Trước khi đi, anh đã dặn dò con chó phải ở nhà thay anh trông coi đứa bé. Lẽ ra công việc chỉ cần sáng đi tối về, nhưng hôm đó trời bị bão tuyết, nên anh đành nán ở lại đến trưa hôm sau mới về nhà. Đến nhà, anh hơi chột dạ khi thấy cổng ngoài căn nhà đã bị mở toang và con chó của anh từ trong nhà khập khiễng chạy ra vẫy đuôi chào chủ. Thấy miệng con chó còn dính đầy máu tươi, anh liền chạy vào trong nhà quan sát, thì nhìn thấy một quang cảnh tan hoang: Đồ đạc lộn xộn, chỗ nào cũng có vết máu đỏ, ngay cả trên giường cũng bê bết máu. Nhưng anh lại không nhìn thấy con trai đâu. Anh gọi tên con nhưng vẫn không nghe thấy tiếng trả lời.

- Nghĩ là con chó nhà của anh đã quay trở lại bản tính hoang dã trước kia nên ăn thịt con trai mình. Trong lúc nóng giận, anh liền rút súng ra nhắm bắn vào đầu con chó tội phạm. Nó chỉ kịp kêu “ăng” lên một tiếng rồi ngã lăn ra đất giãy chết. Ngay lúc đó, anh nhìn thấy đứa con của anh đang từ dưới gầm giường bò ra và lớn tiếng gọi ba. Anh vội bồng con trên tay quan sát từ đầu đến chân. Tuy trên mình nó cũng có vết máu, nhưng dường như con anh không bị thương chỗ nào cả. Anh nhìn lại con chó, thấy trên đùi của nó bị mất một miếng thịt, và tại góc nhà gần đó là xác một con chó sói bị chết nằm giơ bốn vó lên, trên miệng chó sói vẫn còn ngậm miếng thịt của con chó nhà của anh.

- À, thì ra **con chó Bọc-dê của anh đã anh dũng chiến đấu chống lại chó sói để cứu cậu chủ, nhưng bây giờ lại bị chủ “lấy oán đền ơn” ra tay giết hại cách oan ức.** Đây là một sự **ngộ nhận gây hậu quả nghiêm trọng**, mà từ đó về sau mỗi lần nghĩ đến là anh đều cảm thấy nhói đau trong tim. Anh luôn **tự trách đã quá nóng vội hồ đồ, khi chưa hiểu rõ thực hư, đã vội ra tay giết chết con chó trung thành đã có công bảo vệ cậu con trai của mình khỏi bị sói rừng giết hại.**

3. SUY NIỆM :

1) Nguyên nhân thường hay dẫn đến thái độ ngộ nhận hiểu lầm : Một phần là do tính **nóng nảy** như người ta thường nói : **“Giận quá mất khôn”**; phần khác cũng do **thành kiến về người khác** như anh chủ nhà đã nghĩ sai cho con chó, nghĩ rằng nó đã biến đổi trở về tính hoang dã trước kia. Nhưng có lẽ **nguyên nhân chính là do thái độ thiếu kiên nhẫn, nên đã vội vàng xử lý, khi chưa biết rõ thực hư**, như anh chủ nhà đã vội giết hại con chó trung thành khi chưa hiểu rõ sự việc.

2) Hậu quả của thái độ ngộ nhận : Sự ngộ nhận tiến triển từ sự **nghĩ không tốt cho đôi phương** , làm cho sự hiểu lầm càng thêm trầm trọng, đưa đến chỗ **không thể ngồi lại nói chuyện phải quấy** với nhau được. Ngộ nhận đối với một

con vật mà đã phát sinh hậu quả nghiêm trọng như vậy, thì sự **ngộ nhận giữa người với người còn gây hậu quả nghiêm trọng biết chừng nào !**

4. SINH HOẠT :

Ta cần **làm gì để tránh sự ngộ nhận gây hậu quả nghiêm trọng** để khỏi phải ân hận vì sự đã rồi như anh chủ nhà trong câu chuyện trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa, trong cuộc sống chung với tha nhân, chúng con thường **hay hiểu sai về người khác và cũng hay bị người khác hiểu không đúng về mình**. Theo chúng con nghĩ : nguyên nhân chính dẫn đến hiểu lầm là **do thành kiến, do thái độ hồ đồ khi xét đoán sự việc, và hành động hấp tấp theo tính nóng nảy** của mình. Xin cho chúng con quyết tâm thực hành lời Chúa trong thư thánh Gia-cô-bê hôm nay là : **"Mau nghe, chậm nói và khoan giận"**. Nhờ đó, chúng con sẽ **bình tĩnh suy xét thấu đáo** mọi việc và **hành xử khôn ngoan** trước bất cứ tình huống nào xảy ra trong cuộc sống thường ngày.- AMEN.

BÀI 72

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - TRỪ KHỬ THÓI XẤU HAY NÓNG GIẬN

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên tín hữu Ê-phê-sô : **"Anh em nổi nóng ư ? Đừng phạm tội. Chớ để mặt trời lặn mà cơn giận vẫn còn. Đừng để ma quỷ thừa cơ lợi dụng !"** (Ep 4,26-27).

2. CÂU CHUYỆN : HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA TÍNH NÓNG NHƯ TRƯƠNG PHI.

Trong "Tam Quốc Chí diễn nghĩa", Trương Phi là một trong ba anh em kết nghĩa Vườn Đào, trong đó Lưu Bị là anh

cả rồi đến anh hai Quan Vũ và Trương Phi là em thứ ba. Tính tình Trương Phi nóng như lửa, thường không kiềm chế được mình, nhất là mỗi khi say rượu. Lưu Bị biết nhược điểm của Trương Phi, nên luôn khuyên bảo và đòi em phải hứa không được uống rượu say trước khi trao trọng trách. Mỗi lần như vậy, Trương Phi đều hứa nhưng sau đó lại sai phạm do không làm chủ được bản thân. Cũng chính do tính tình thô bạo này mà ông đã bị chết thảm dưới tay thuộc hạ.

Khi ấy do nôn nóng báo thù cho Quan Vũ đã bị quân của Tôn Quyền giết, Trương Phi nóng lòng muốn báo thù nhưng chưa có cơ hội, nên mang tâm trạng chán nản. Ông thường mượn rượu giải sầu rồi lại đánh đập quân sĩ dưới quyền khi họ không làm theo ý mình. Trong số các thuộc hạ của ông có hai người là **Trương Đạt và Phạm Cương**. Hai người này sợ bị Trương Phi chém đầu do không hoàn thành được quân lệnh là : trong thời gian ngắn phải ***nộp đủ số áo giáp trắng cho quân sĩ mặc trong cuộc hành quân trừng phạt Đông Ngô báo thù cho Quan Vũ***. Hai người này đã hè nhau ***giết chết Trương Phi lúc ông uống rượu say ngú, rồi chạy sang đầu hàng quân Đông Ngô***.

3. SUY NIỆM :

1) Hậu quả của tính nóng nảy lỗ mãng :

- ***Người dễ nổi nóng*** : Trong đời sống hằng ngày, người có quyền thường hay nổi nóng. Nhiều người lúc bình thường tính tình hiền lành hòa nhã vui vẻ, nhưng khi gặp điều trái ý lại trở nên bần gắt, hay to tiếng la mắng đánh đập người dưới...

- ***Hậu quả tai hại*** : Sự nóng nảy và cư xử lỗ mãng chỉ mang lại hậu quả tai hại như người ta thường nói : "No mất ngon, giận mất khôn !". Vì thế, ông Nguyễn đình Giản thời kỳ Lê mạt, đã viết vào một tờ giấy dán lên tường nhà để nhắc nhở mình phải luôn cảnh giác với tính nóng nảy này : ***"TÁO CẤP TẮC BẠI SỰ"*** nghĩa là : Nóng tính ắt hỏng việc.

2) Chúng ta nên làm gì ?

- **Đôi xử khoan dung nhân hậu** : Khi nắm giữ quyền hành, thay vì áp dụng lối hành xử tàn bạo của các nhà độc tài là : "Sát nhất nhân, vạn nhân cụ" (Giết một người, vạn người sợ), chúng ta cần hành xử khôn ngoan là **tôn trọng tha nhân**, qua cách **đôi xử khoan dung nhân hậu với mọi người**. Vì tình thương sẽ hóa giải hận thù, khiêm tốn nhân ái sẽ có sức mạnh thuyết phục người khác nề phục hơn là hành xử răn đe trừng phạt, như thánh Phan-xi-cô Sa-lê-si-ô đã nói : **"Một giọt mật bắt được nhiều ruồi hơn một thùng giấm"**.

- **Chừa bỏ thói hờn giận** : Hội thánh cũng dạy các tín hữu phải tu sửa thói hư hay nóng giận bằng cách tập nhân đức đối lập là **hiền lành** như kinh Cải Tội đã dạy : **"Thứ bốn : Hay nhịn chớ hờn giận"**.

- Tông đồ Gio-an từ một **"đứa con của sấm sét"** khi đòi trừng phạt tiêu diệt làng Sa-ma-ri trong tuổi thanh niên lúc đang theo Thầy Giê-su đi giảng đạo, đã dần **trở thành người hiền hoà nhẫn nhịn**. Khi về già ngài luôn ca ngợi mẫu nhiệm "Thiên Chúa là Tình Yêu" và dạy các tín hữu phải **thực hành giới răn yêu thương** (x. 1 Ga 4,20-21).

- **Sống theo châm ngôn** : **"Mau nghe, chậm nói, khoan giận"** (Gc 1,19) : Để sống giới răn yêu thương của Chúa, chúng ta hãy năng nhắc lại châm ngôn sống là lời Chúa trong thư Gia-cô-bê : "Mau nghe, chậm nói, khoan giận".

4. SINH HOẠT :

Nếu bạn hay nổi nóng khi gặp điều trái ý. Bạn quyết tâm **làm gì để tu sửa, hầu gây được thiện cảm và được nhiều người quý mến sẵn lòng cộng tác** trong mọi việc ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con ý thức về tai hại của tính nóng nảy và quyết tâm tu sửa. Xin cho chúng con biết **học nơi Chúa sự hiền lành và khiêm nhường** trong lòng, để luôn **nhẫn nhịn chịu đựng tha nhân**. Nhờ đó, chúng con sẽ ngày một hoàn thiện hơn, gây được thiện cảm

với mọi người, trở thành môn đệ đích thực của Chúa nhờ thực hành giới răn yêu thương. – AMEN

BÀI ĐỌC THÊM

CÂU CHUYỆN : KHI GIÁO HOÀNG NỖI GIẬN :

Gần đây Đức Giáo Hoàng Phan-xi-cô đã có ***thái độ tức giận đánh vào tay người phụ nữ đã nắm tay ngài níu lại trong lúc ngài đi duyệt qua đám đông đang đứng tại quảng trường Va-ti-can vào tối ngày 31/12/2019.*** Ngày hôm sau ngài đã ngỏ lời xin lỗi về phản ứng đó như sau: ***"Kiên nhẫn của tình yêu. Tình yêu làm cho chúng ta kiên nhẫn. Chúng ta đã nhiều lần mất kiên nhẫn. Chuyện đó cũng đã xảy ra với tôi. Tôi xin lỗi đã làm gương xấu đi qua"***.

Bạn nhận xét thế nào về các lời bình luận trên các trang mạng về phản ứng của Đức giáo hoàng. Cụ thể là hai lời bình sau đây được nhiều người đọc nhất :

- Một người viết : "Ngài cũng là con người thôi. Làm giáo hoàng không có nghĩa là không còn cảm thấy đau đớn hay không được phản ứng lại khi bị đau".

- Một nhà báo cũng viết : " Giáo hoàng đã phản ứng trong sự tức giận và xin lỗi mọi người vì đã nêu gương không tốt. Hành vi này giúp tôi hiểu thế nào là đời sống Ki-tô mỗi ngày, và các thách thức lớn nhỏ của đời sống ấy là gì ?".

BÀI 73

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – TẬP LỐI SỐNG CÔNG MINH CHÍNH TRỰC

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Khốn cho các người, hỡi những người Pha-ri-sêu ! Các người nộp thuế thập phân về bạc hà, vân hương, và đủ thứ rau cỏ, mà xao lãng lẽ công bình và lòng yêu mến Chúa” (Lc 11,42).

2. CÂU CHUYỆN : TRẢ LẠI VÉ SỐ TRÚNG TIỀN TỶ.

Gần đây trang mạng vnexpress đã đăng một câu chuyện “cổ tích” có thật về sự công minh thật thà của hai người dân lao động nghèo như sau :

Chị PHẠM THỊ LÀNH thuê nhà trọ bán vé số ở Long An. Liên lạc qua điện thoại cô đã hứa ***bán chịu 20 tờ vé số còn thừa*** cho anh Tuấn như mọi lần, dù hai người chưa gặp để giao nhận vé số. Kết quả, vào buổi chiều sau khi sổ số, trong số 20 tờ vé còn lại kia đã có đến ***10 vé số trúng***, trong đó có ***4 vé trúng giải đặc biệt***. Khi biết được có nhiều vé số trúng thưởng, chị Lành đã ***không theo thói thường là giữ lại các tờ vé số trúng, nhưng đã trao toàn bộ 20 vé cho anh Tuấn***. Tổng số tiền trúng giải lên tới con số ***6,6 tỷ đồng***.

Câu chuyện trúng số diễn ra từ giữa tháng 11 nhưng đến nay bà con ở thị trấn Bến Lức, Long An, vẫn không ngớt bàn tán. Mọi người đều ngạc nhiên, bởi vợ chồng chị Lành lâu nay được xếp vào ***loại nghèo rớt mùng tơi, đã phải bỏ quê nhà ở Hồng Ngự (Đồng Tháp) để lên Long An kiếm sống bằng nghề bán vé số dạo***. Người trúng số là anh ***Đỗ Ngọc Tuấn cũng là dân lao động nghèo, đã 25 năm chạy xe ba gác***. Tuy nhiên dù chị Lành mới chỉ hứa sẽ bán 20 tờ vé số còn lại với giá 200.000 đồng, mà chưa nhận tiền và cũng chưa giao vé, nhưng khi biết đã trúng giải lớn, ***thay vì có thể giữ lại các số trúng, chị Lành vẫn giao đủ 20 tờ vé số cho anh Tuấn***. Chị nói: “Hồi đó tới giờ, khi tui bán vé số bị ế, anh Tuấn đều mua số còn lại để ủng hộ, sau đó

dù không trúng nhưng anh vẫn trả tiền sòng phẳng. Mấy tờ vé số này anh đã mua dù chưa trả tiền mua vé. **Trúng hay trượt cũng đã là của anh rồi**. Tui mà không trả thì thiên hạ còn coi tui ra gì nữa”. Người phụ nữ 29 tuổi tâm sự khi được phóng viên hỏi tại sao chị vẫn giao trả vé số trúng cho người mua dù **chưa nhận được tiền bán vé và chưa bàn giao vé số**.

Còn anh Tuấn thì nhớ lại : “Tui nhận điện thoại của cô Lành, tưởng cổ đòi tiền mua 20 tờ vé số nên bảo chờ tui đi giao hàng xong sẽ sang nhà trả. Nào ngờ **cổ báo tin trúng tới 10 tờ vé số**”. Kiểm tra 10 tờ trúng số, có **4 tờ trúng đặc biệt, còn lại là giải an ủi**, anh Tuấn đã **trả 200.000 đồng tiền mua vé số** cho chị Lành và **trao tặng một tờ vé số trúng cho chị**. Anh nói: “Tui trả nợ tiền mua vé số cho cô và tặng cô một tờ số trúng để làm vốn...” Những người chứng kiến cảnh này đều đồng loạt **vỗ tay mừng cho 2 người nghèo bỗng dưng trở thành tỷ phú**. Mấy ngày qua, căn nhà nhỏ xíu rộng chưa đầy 30 m2 của chị Lành ở huyện Hồng Ngự, Đồng Tháp, luôn đầy ắp tiếng cười. Với tờ vé số được anh Tuấn “thưởng”, vợ chồng chị Lành đã nhận được gần 3 tỷ đồng sau khi đã trừ thuế. Hai người đem tiền về quê mua đất cất nhà. Còn anh Tuấn sau đó vẫn tiếp tục công việc chạy xe ba gác đi giao hàng như trước. Người đàn ông may mắn này tâm sự : **“Tui vẫn là người lao động bình thường, vẫn chạy ba gác vì đó là nghề nghiệp của tui”**.

3. SUY NIỆM :

1) Các lời bình trên mạng :

- Một cư dân mạng đã viết cảm tưởng như sau: Thật tự hào và cảm động ! Cảm ơn đời này vẫn còn có người như anh Tuấn và chị Lành đã nêu gương công minh chính trực. Chúc hai người luôn an bình hạnh phúc với gia đình mình.

- Người khác viết : Đọc xong chuyện này, tôi vẫn cứ ngỡ là chuyện cổ tích, tôi đã đọc đi đọc lại hàng chục lần. Câu chuyện thật xúc động !!!! Chúc hai gia đình của anh và chị luôn hạnh phúc.

2) Học Sống Lời Chúa :

- Chúa Giê-su đã đòi các môn đệ phải công minh chính trực như sau : "**Có thì nói có, không thì nói không. Thêm điều đặt chuyện là bởi ma quỷ mà ra**". Người cũng mạnh mẽ khiển trách những người Biệt phái và các kinh sư Do thái do thái độ khoe khoang sự công chính bằng những **hành động giả hình bề ngoài**, đang khi trong lòng lại **đầy mưu mô xảo trá gian tà**. Đối với Thiên Chúa, sự giả hình thật đáng ghét và "lẽ công bình và lòng yêu mến Chúa" lại thật sự giá trị !

- **Thực thi công bình bác ái là dấu hiệu của sự thánh thiện đích thực** : Một người tuân giữ lề luật, làm các việc từ thiện, đóng góp công sức tiền của xây dựng Nhà Chúa... mà nếu ăn ở gian tham và nuôi lòng thù hận... thì khác gì lối sống giả hình của bọn Biệt phái thời Đức Giê-su đã bị quở trách (x. Mt 23,27).

4. SINH HOẠT : Để giữ được sự công minh chính trực như chị Lành, chúng ta cần làm gì ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa là Đấng công minh chính trực. Xin soi sáng và hướng dẫn chúng con chu toàn luật mến Chúa yêu người bằng **lối sống công bình nhân ái**. Xin cho chúng con **luôn ăn ở thành thật** : Không giữ lại của đánh rơi nhưng sẵn sàng trả lại cho người bị mất. Cho chúng con **đã hứa phải giữ lời**, luôn **thành tín trong lời nói việc làm ...** để chúng con xứng đáng nên con thảo của Chúa Cha, nên môn đệ thực sự của Chúa Giê-su, và nên anh chị em của mọi người.- Amen.

BÀI 74

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI GIÚP XÂY DỰNG HẠNH PHÚC GD.

1. LỜI CHÚA : "Bấy giờ anh ta hồi tâm và tự nhủ : "Biết bao nhiêu người làm công cho cha ta được cơm dư gạo thừa, mà ta ở đây lại chết đói ! Thôi, ta đứng lên, đi về cùng cha và thưa với người : **"Thưa cha, con thật đắc tội với Trời và với cha, chẳng còn đáng gọi là con cha nữa. Xin coi con như một người làm công cho cha vậy"**. Thế rồi anh ta đứng lên đi về cùng cha. Anh ta còn ở đằng xa, thì người cha đã trông thấy. Ông chạnh lòng thương, chạy ra ôm cổ anh ta và hôn lấy hôn để (Lc 15,17-20).

2. CÂU CHUYỆN : KHIÊM TỐN NHẬN LỖI VÀ TRÁNH ĐỒ LỖI THA NHÂN.

Có hai anh bạn thân là Long và Tâm ở gần nhà nhau. Một hôm, Long qua thăm nhà Tâm, thấy bầu khí gia đình thật an vui, vợ chồng con cái sống vui tươi chan hoà hạnh phúc liền hỏi bạn : "Sao tôi thấy mọi người nhà anh ai cũng nói chuyện vui vẻ và sống thoải mái. Còn trong nhà tôi thì bầu khí lúc nào cũng căng thẳng, vợ chồng cứ năm ba bữa lại có chuyện cãi lộn to tiếng với nhau. Anh có phép thuật gì hay xin chỉ cho tôi với". Anh Tâm trả lời : "Chẳng có phép thuật gì đâu ! Đó là do **vợ chồng nhà tôi ai cũng nghĩ mình không hoàn hảo, đang khi vợ chồng anh ai cũng cho mình là phải là đúng, nên hay tranh cãi đổ lỗi cho nhau**, làm cho bầu khí gia đình luôn căng thẳng như vậy". Rồi anh giải thích : "Này nhé : Giả dụ một hôm vợ anh khi dọn bữa điểm tâm đã để tách cà phê sát mép bàn, khiến anh vô ý chạm phải rơi xuống đất bể tan. Trước sự cố này anh liền trách vợ : "Tại em để tách cà phê gần mép bàn khiến anh đụng phải ? Sao em lại không để vào giữa bàn ăn ?". Vợ anh cãi lại : "Từ trước đến nay em vẫn để như vậy mà đâu có sao. Tại hôm nay anh hậu đậu đụng vào nên mới làm nó bị rơi bể chứ. Sao anh lại trách em ?".

Vì hai vợ chồng anh **ai cũng nghĩ mình phải nên không nhận lỗi và luôn đổ lỗi cho người khác**. Nếu là gia đình tôi, khi chẳng may gặp sự cố như vậy, tôi sẽ nói thế này : “Sao hôm nay **anh thật tệ vì sáng sớm đã đụng làm bể tách cà phê**. Thôi cho anh xin lỗi nghe em”. Khi ấy vợ tôi cũng trả lời : “Thực ra **không thể trách anh được. Cũng tại em đã vô ý để tách cà phê gần bên mép bàn nên anh mới chạm phải làm nó bị rơi bể**. Lần sau em sẽ rút kinh nghiệm để tách cà phê gần vào phía trong. **Cho em xin lỗi**”. Vì hai người đều **tự nhận lỗi về mình và không đổ lỗi cho nhau**, nên bầu khí gia đình lúc nào cũng bình an vui vẻ.

3. SUY NIỆM :

1) Hãy khiêm tốn nhận lỗi :

Khi xảy ra đụng chạm tranh cãi, nếu biết khiêm tốn nhận lỗi sẽ giải quyết được nhiều rắc rối. Chỉ cần một lời nhận lỗi là có thể **chuyển họa thành phúc**. Thế thì tại sao chúng ta lại không nhận lỗi để sớm giải quyết tranh chấp, thay vì để sự căng thẳng ngày một leo thang ? Rào cản khiến chúng ta khó nhận lỗi chính là **tự ái cao thể hiện qua thái độ không nhận lỗi mà luôn đổ lỗi cho người khác**.

2) Cần tập thói quen nói lời xin lỗi :

a- Tại sao phải tập ? : Bởi vì có nhiều điều **nghe thì dễ nhưng lại khó thực hiện**, nên phải tập cho thành thói quen tốt. Phải tập “nói lời xin lỗi” để tạo sự thông cảm với nhau, để dẹp bớt tính tự phụ. Khi lỡ làm cho ai buồn phiền thì chúng ta hãy can đảm nói lời xin lỗi : “**Xin lỗi anh, tôi đã làm cho anh buồn**”. Như vậy, sự nặng nề căng thẳng sẽ biến mất và thay thế bằng bầu khí nhẹ nhàng hòa hợp.

b- Cần nói lời xin lỗi càng sớm càng tốt : Thông thường, bạn nên xin lỗi **trực diện “mặt đối mặt**”. Tuy nhiên khi cần cũng có thể dùng cách gọi điện thoại, nhắn tin, gửi hoa... Khi nhận được lời xin lỗi chân thành của bạn, người bị tổn thương sẽ cảm thấy cơn buồn giận giảm đi rất nhiều.

c- Chân thành lắng nghe : Bạn đã làm điều lỗi với "đối phương", nay bạn **chịu nhận lỗi và chân thành lắng nghe lời** trách móc của họ cũng là phải lẽ. Hãy cứ để "đối phương" nói ra hết những suy nghĩ, bức bối oán hờn và hy vọng sau đó quan hệ hai bên **sẽ sớm trở lại như cũ.**

d- Dục tốc bất đạt : Thật là khó để bắt "đối phương" tha lỗi cho bạn ngay, vì nó còn tùy thuộc vào việc họ cảm thấy bị thiệt nhiều hay ít. Cần có thời gian để cơn giận nguôi đi thì họ mới dễ dàng bỏ qua lỗi lầm cho bạn. Không nên đòi họ phải tha ngay khi lòng họ **chưa sẵn sàng làm điều này.**

e- Cần khắc phục hậu quả : Nhận lỗi mà thôi chưa đủ : quan trọng nhất là bạn phải quyết tâm **khắc phục hậu quả** không tốt do mình gây ra. Đây là điều kiện để "đối phương" dễ dàng bỏ qua lỗi lầm cho bạn

4. SINH HOẠT :

Bạn sẽ **làm gì để tập thành thói quen** nói lời "xin lỗi", nếu chẳng may bạn xúc phạm bằng lời nói hay việc làm khiến tha nhân buồn lòng ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết **kiêm nhường tự hạ để sẵn sàng mở miệng xin lỗi nhau mỗi khi xảy ra sự cố không hay trong gia đình.** Nhờ đó chúng con sẽ có thể luôn sống an vui hoà hợp và chan hoà hạnh phúc.- AMEN.

BÀI 75

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI LÀ PHƯƠNG THỂ SỐNG HÒA THUẬN

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy : *“Lời nói của anh em luôn mặn mà để thương, để anh em biết đôi đáp sao cho phải với mỗi người” (Cl 4,6).*

2. CÂU CHUYỆN : GIÁO SƯ VÀ GÃ TÀI XẾ

Có một vị giáo sư nọ kiến thức uyên bác thường được các học viện thỉnh giảng. Một hôm sau khi giảng xong đề tài : “Thực tập nhận lỗi để sống hòa thuận với anh em”, ông đã tự lái xe hơi về nhà. Khi xe vừa ra chạy ngoài cổng trường thì gặp một chiếc taxi từ xa phóng tới thẳng gấp súyt đụng phải xe của ông. Rõ ràng gã tài xế taxi có lỗi đã phóng nhanh giữa đường phố đông người. Nhưng thay vì nhận lỗi, gã tài xế này lại lớn tiếng la mắng viên giáo sư : “Bộ ông bị đui hay sao mà lái xe bất cẩn như vậy hả ?”. Nghe lời mắng chửi như vậy, viên giáo sư tức giận đỏ mặt, vì theo luật giao thông : tài xế này đã phóng nhanh trên đường phố đông người đi lại là vi phạm nghiêm trọng luật giao thông đường bộ. Viên giáo sư liền to tiếng cãi lại : “Chính anh mới là kẻ đui khi lái xe bạt mạng giữa đường phố đông người như vậy”. Gã tài xế taxi liền xuống xe thách thức : “Ông có giỏi thì ra đây nói chuyện phải quấy với tôi ! ”. Viên giáo sư cũng không vừa: “Ra thì ra chứ ta sợ gì anh”. Nhưng khi vừa ra khỏi xe, viên giáo sư thấy một đám học viên đang từ học viện ra về và đang tiến gần tới chỗ ông đứng. Viên giáo sư nghĩ tới đề tài mới thuyết trình “Thực tập nhận lỗi để sống hòa thuận với tha nhân”, nên thay vì tranh cãi hơn thua với gã kia, ông tiến đến gần bắt tay anh ta và ôn tồn nói : “Đúng là tôi có lỗi.

Anh cho tôi xin lỗi nhé”. Gã tài xế đang trong tư thế sẵn sàng đối phó ngạc nhiên trước thái độ hòa hoãn của đối phương nên cũng hạ giọng nắm tay viên giáo sư và nói : “Thực ra đây là lỗi của cháu đã lái xe quá nhanh, chứ không phải hoàn toàn do lỗi của bác đâu. Bác cho cháu xin lỗi nhé”. Sau cái bắt tay xin lỗi làm hòa, cả hai lại vui vẻ lên xe về nhà.

3. SUY NIỆM :

- Qua câu chuyện trên, chúng ta thấy cuộc chiến tưởng chừng sắp bùng nổ, nhưng nhờ viên giáo sư kịp tháo gỡ bằng thái độ khiêm tốn nhận lỗi trước, nên cuối cùng tranh cãi đã được giải quyết ổn thỏa. Giả như hai bên đều cho mình là đúng và hoàn toàn đổ lỗi cho đối phương thì sự việc chắc đã có kết cục tai hại rồi.

- Lời nhận lỗi có khả năng giúp giải quyết phân nửa mâu thuẫn giữa hai bên. Chỉ cần một lời xin lỗi chân thành mà thôi là đã có thể biến họa thành phúc. Thế thì tại sao chúng ta lại không sẵn sàng nhận lỗi để sự việc được giải quyết ổn thỏa, tránh sự phiền não, tốn hao tiền bạc, suy giảm sức khỏe và mất nhiều thời gian theo đuổi việc tranh cãi kiện tụng ? Rào cản khiến chúng ta không muốn nhận lỗi và xin lỗi là sự tự ái, là cái tôi ích kỷ và tự mãn của mình. Khi can đảm nhận lỗi là chúng ta đã chiến thắng được “cái tôi” của mình rồi vậy.

4. THẢO LUẬN : Bạn sẽ làm gì để nhận lỗi và làm hòa với người đang có điều chi bất bình với bạn, để bạn xứng đáng được đi dâng lễ như lời Chúa dạy (Mt 5,23-24).

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con biết khiêm tốn tự hạ để can đảm nhận phần trách nhiệm của mình khi có sự cố không hay xảy ra. Xin cho chúng con biết chân thành nói lời xin lỗi những ai đã bị xúc phạm do lời nói hay hành động của chúng con. Nhờ đó chúng con hy vọng sẽ sống an vui với tha nhân, đồng thời gây được thiện cảm với mọi người, là điều kiện để chu toàn sứ vụ loan báo Tin Mừng.- AMEN.

BÀI 76

HOÀN THIÊN NHÂN CÁCH - GIÁ TRỊ TÍCH CỰC CỦA LỜI XIN LỖI.

1. LỜI CHÚA : Bấy giờ, anh ta hồi tâm tự nhủ : “Biết bao người làm công cho cha ta được cơm dư gạo thừa, mà ta ở đây lại chết đói ! **Thôi, ta đứng lên, đi về cùng cha và thưa với người :** “**Thưa cha, con thật đắc tội với Trời và với cha, chẳng còn đáng gọi là con cha nữa. Xin coi con như một người làm công cho cha.**” Thế rồi anh ta đứng lên đi về cùng cha. (Lc 15,17-20).

2. CÂU CHUYỆN : XIN LỖI GIÚP HOÀ GIẢI TRANH CHẤP.

A-BI-GA-IN, một phụ nữ khôn ngoan trong dân Ít-ra-en xưa, đã cho thấy sức mạnh của lời xin lỗi, dù bà chỉ xin lỗi cho hành động sai trái của người chồng. Khi đang cư ngụ nơi đồng vắng, Đa-vít, mà sau này sẽ trở thành vua Ít-ra-en, đang cùng với thuộc hạ bảo vệ đàn gia súc của Na-ban là chồng của bà A-bi-ga-in. Thế nhưng khi các người bạn trẻ của Đa-vít xin ít bánh và nước, thì đã bị ông Na-ban mắng nhiếc đuổi đi. Nghe vậy, Đa-vít rất tức giận nên đã dẫn theo 400 người đến hỏi tội Na-ban. Khi biết tin, bà A-bi-ga-in đã đón đường Đa-vít và phục xuống chân ông mà nói : “Lạy ông chủ. Lỗi tại tôi, lỗi tại tôi ! Xin cho phép nô tỳ của ông được nói trước mặt ông”. Sau đó A-bi-ga-in đã giải thích lại sự tình và trao cho Đa-vít món quà tặng thực phẩm gồm một số đồ ăn thức uống. Bấy giờ, Đa-vít nói với bà rằng : “Hãy đi về bình an. Tôi đã nghe theo lời bà xin và đã tha thứ cho chồng của bà”. (X 1 Sam 25,2-35). Chính thái độ khiêm hạ của bà A-bi-ga-in kèm theo lời xin lỗi thành thật về cách đối xử thô lỗ của ông chồng, nên đã bảo toàn được mạng sống cho cả nhà bà. Thậm chí Đa-vít còn cảm ơn bà vì đã cản ông không đổ máu người vô tội. Dù không phải là người đã xử tệ với Đa-vít và các thuộc hạ của ông, nhưng A-bi-ga-in đã đứng

ra nhận phần trách nhiệm thay cho chồng, nhờ đó đã giảng hòa được với Đa-vít.

3. SUY NIỆM :

- **Phải thành thật xin lỗi** : Điều quan trọng khi xin lỗi là lời lẽ và giọng nói phải biểu lộ sự thành khẩn hối tiếc thực sự.

- **Phải tránh tái phạm** : Tại quầy kiểm tra hành lý ở sân bay, một người đàn ông đã phải ngó lời xin lỗi một người phụ nữ, khi hành lý ông kéo theo sau lúc xếp hàng đã vô tình đụng phải người của bà ta đứng phía sau ông. Sau đó ít phút, khi đi tiếp, chiếc va-li của ông kéo theo lại đụng phải người phụ nữ ấy và một lần nữa, ông ta lại quay lại nhã nhận xin lỗi. Bấy giờ người chồng cùng đi chung đã nói rằng : “Nếu anh thật lòng xin lỗi, thì phải tránh đừng để hành lý tiếp tục đụng phải vợ tôi nữa”. Thật vậy, một lời xin lỗi chỉ có giá trị biểu lộ lòng hối tiếc và đạt kết quả hoà giải nếu tránh tiếp tục sai lỗi.

4. THẢO LUẬN : Bạn có đồng ý với câu nói của người chồng trong câu chuyện trên, khi anh ta **yêu cầu người kéo hành lý đụng phải vợ anh ngó lời xin lỗi, phải tránh để chiếc va-li kéo theo tiếp tục đụng vào vợ anh nữa** ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho con biết khiêm tốn nhận lỗi mỗi khi sai lỗi với tha nhân. Nhờ đó chúng con sẽ giải hoà và kiến tạo bình an và sống yên vui hoà hợp với mọi người.-AMEN.

BÀI 77

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - NHẬN LỖI LÀ CÁCH HOÀ GIẢI TÍCH CỰC

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **“Nếu khi anh sắp dâng lễ vật trước bàn thờ, mà sực nhớ có người anh em đang có chuyện bất bình với anh, thì hãy để của lễ lại đó trước**

bàn thờ, đi làm hòa với người anh em ấy đã, rồi trở lại dâng lễ vật của mình” (Mt 5,23-24).

2. CÂU CHUYỆN : LÀM HOÀ TRƯỚC KHI ĐI DÂNG LỄ.

Bà Ngọc là người Công Giáo, sáng nào trước khi gánh xô đi bán, cũng ra giếng trước nhà giặt một thau quần áo phơi lên dây gần đó. lát sau bà Châu ở sát bên, là người lương, cũng đem quần áo ra giếng giặt và phơi trên cùng một dây phơi.

Một hôm, sau khi giặt xong, bà Châu thấy dây phơi đã đầy quần áo, bà liền kéo quần áo mới treo còn nhỏ nước về một bên để có chỗ phơi quần áo nhà bà. Vừa lúc ấy, bà Ngọc thấy thế liền ra la mắng bà Châu thậm tệ ! Đối lại bà Châu cũng không vừa đã dùng những lời lẽ không đẹp chửi lại. Bà Ngọc trong lúc không kiềm hãm được cơn giận đã lôi tất cả quần áo của bà Châu xuống khỏi dây phơi giày đập và và xé rách. Bà con lối xóm thấy thế liền chạy đến can ngăn nên mới không xảy ra xô xát lớn...!

Mấy ngày sau, bà Ngọc đi dự lễ Chúa nhật, nghe cha xứ đọc bài Tin Mừng : *“Nếu khi anh sắp dâng lễ vật trước bàn thờ, mà sự nhớ có người anh em đang có chuyện bất bình với anh, thì hãy để của lễ đó lại trước bàn thờ, đi làm hòa với người anh em ấy đã, rồi trở lại dâng lễ vật của mình”* (Mt 5,23-24). Bà có cảm tưởng như Chúa đang phiên trách về hành vi tranh chấp hôm trước, nên bà đã bỏ dở lễ đi ra chợ mua một số bộ quần áo mang đến nhà bà Châu xin lỗi để làm hoà. Bà nói :

- Chị à, mấy hôm trước vì quá nóng nên tôi đã có những lời lẽ không hay xúc phạm đến chị, nhất là tôi lại giày đập xé rách quần áo của các cháu. Hôm nay nghĩ lại tôi thấy mình đã sai nên đến đây xin lỗi chị. Xin chị tha thứ và nhận số quần áo này để các cháu mặc đỡ !

Bà Châu rất bất ngờ và cảm động trước cử chỉ khiêm tốn và thành tâm nhận lỗi đó, bà cũng rưng rưng nước mắt xin lỗi bà Ngọc. Bà không dám nhận số quần áo do bà Ngọc mang

tới, nhưng vì bà Ngọc nài ép mãi nên cuối cùng bà mới nhận. Rồi cả hai đã ôm nhau khóc trước sự vui mừng của bà con lối xóm !

Từ ngày ấy, hai gia đình đã trở nên thân thiết với nhau, có gì họ cũng mang sang chia sẻ cho nhau. Qua đó cho thấy Bà Ngọc đã quyết tâm thực hành theo Lời Chúa dạy trong thư thánh Phao-lô : "Kẻ thù người có đói, hãy cho nó ăn; có khát, hãy cho nó uống; Làm như vậy, người sẽ chất than hồng lên đầu nó. Đừng để cho sự ác thắng được mình, nhưng hãy lấy thiện mà thắng ác." (Rm 12, 20-21).

Một thời gian sau, cả gia đình bà Châu đã gặp cha xứ xin gia nhập đạo Công Giáo.

3. SINH HOẠT : Tại sao hai bà đang giận ghét nhau lại có thể làm hoà lại được với nhau ? Nguyên nhân khiến Bà Châu và gia đình tình nguyện xin theo đạo là gì ?

4. SUY NIỆM :

1) Sức mạnh của lời xin lỗi :

- *Xin lỗi sẽ hoá giải các tranh chấp bất bình :* Có một người con trai rất giận bố và từ lâu đã không nói chuyện với bố. Anh nghĩ : "Ông ấy chỉ lo làm ăn kinh tế mà không quan tâm chu toàn trách nhiệm lo cho con cái".

- *Hoà giải với nhau nhờ thành tâm xin lỗi :* Một hôm ông bố đến ngồi cạnh con trai và nói rằng : "Này con. Hôm nay bố thành thật xin lỗi con vì trong suốt thời gian qua bố đã mãi lo công việc làm ăn mà ít quan tâm đến con. Nhưng con nên biết rằng : bố luôn yêu thương con". Kết quả thật kỳ diệu : Sau lời nói đó, hai cha con đã ôm nhau cảm thông và đã năng nói chuyện thân tình với nhau.

2) Giá trị của lời xin lỗi :

- *Xin lỗi có khả năng làm nguôi cơn giận :* Xin lỗi ngăn chặn các hiểu lầm, là liều thuốc chữa lành vết thương lòng.

- *Xin lỗi mở cửa tha thứ* : giúp hai bên dễ dàng cảm thông và tha thứ cho nhau.

- Một lời xin lỗi chân thành có sức mạnh biến đổi tâm hồn hai bên đang tranh chấp.

3) Nghệ thuật xin lỗi :

- *Thành tâm hối lỗi* : Xin lỗi là chứng tỏ cho người bị tổn thương biết bạn không cố tình làm như thế. Đồng thời bạn hối lỗi vì đã làm phiền đến họ. Chẳng hạn : “Minh rất hối hận khi lỡ miệng nói ra điều bí mật của bạn. Minh cảm thấy rất xấu hổ”.

- *Sửa chữa lỗi lầm* : Cách xin lỗi đúng đắn nhất là sửa chữa sai lầm do mình gây ra. Nếu bạn làm hư hỏng đồ vật của ai đó, hãy đề nghị được sửa chữa hoặc thay mới nó. Trong trường hợp thiệt hại vật chất không rõ, thì hãy hỏi xem liệu bạn có thể làm gì để bù đắp thiệt hại ? Bạn cũng có thể “bồi thường” bằng cách gửi tặng “nạn nhân” một món quà xứng hợp.

- *Chọn đúng thời điểm* : Với những lỗi nhỏ như va chạm vào ai đó, bạn hãy lập tức xin lỗi chứ đừng trì hoãn. Nếu lỗi lầm nghiêm trọng hơn, như nói lời xúc phạm, thì cần thêm thời gian suy nghĩ trước khi xin lỗi. Tránh vội nói lời xin lỗi vì có thể bị người kia hiểu lầm là bạn xin lỗi giả tạo và thiếu chân thành.

- *Cung cách xin lỗi* : Khi xin lỗi hãy nói về lỗi lầm cách rõ ràng, ngắn gọn và đi thẳng vào vấn đề. Nếu có “tình tiết giảm nhẹ” thì cũng nên đề cập đến lúc này. Sau khi xin lỗi, hãy giữ yên lặng và lắng nghe người kia nói suy nghĩ của họ và để lời xin lỗi của bạn có điều kiện phát sinh hiệu quả.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su là Đấng hiền lành và khiêm nhường trong lòng. Xin giúp chúng con học nơi Chúa sự khiêm hạ để không cố chấp trong các sai lỗi, nhưng sớm nhận ra lỗi lầm và quyết tâm tu sửa. Xin cho chúng con mau mắn ngỏ lời xin

lỗi để làm hoà với người bị xúc phạm, hầu ngày một nên hoàn thiện về nhân cách hơn, xứng đáng làm con Thiên Chúa và nên anh chị em của mọi người.- AMEN.

BÀI 78

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – ỨNG XỬ TỰ TRỌNG ĐỂ ĐƯỢC TÔN TRỌNG

1. LỜI CHÚA : Tô-bi-a cha khuyên con trai : "Điều con không thích thì cũng đừng làm cho ai cả" (Tb 4,15a).

2. CÂU CHUYỆN : CÂU CHUYỆN HÔI BIA TẠI BIÊN HOÀ.

Cách đây ít lâu, trên các mặt báo lớn, đâu đâu cũng thấy đăng tin về vụ hôi của. Thật là xấu hổ và nhục nhã cho những người hôi của và cho cả thành phố Biên Hòa.

3. SUY NIỆM :

Khi đọc câu chuyện hôi bia ở Biên Hòa nói trên, hầu như mỗi người chúng ta đều cảm thấy buồn. Chắc chắn một điều là khi hình ảnh hôi bia nói trên được đăng lên báo chí : mấy chục con người, chạy vồ lấy các lon bia vương vãi và nhặt nhạnh sạch sẽ... cho thấy biểu hiệu của lòng tham lam. Hình ảnh này sẽ mãi đi theo những người này, khiến họ cảm thấy xấu hổ vì đã chiếm đoạt đồ vật không phải của mình.

- **"Tôi thấy nhục nhã vì đã hôi bia trước mặt con gái mình" :** Lời một người cha đã tham gia vào việc hôi bia phát biểu với phóng viên : "Khi về nhà và đối mặt với cô con gái đã nhìn thấy mình đi hôi bia, tôi cảm thấy xấu hổ với con. Khi bật tivi lên và mở báo hằng ngày ra và thấy hình ảnh của mình đang hí hửng ôm cả chục lon bia, tôi xấu hổ không dám ra đường gặp bạn bè hay hàng xóm láng giềng chung quanh". Đó cũng là một bài học "nhớ đời" cho tất cả những người đã lỡ nhặt bia ở hiện trường hôm ấy. Cũng là một bài

học cho những kẻ đã tỏ thái độ lãnh đạm trước sự mất mát tài sản của người tài xế xe tải hôm ấy.

- **"Cảm thông với người tài xế lái xe gặp nạn :** Câu chuyện về anh tài xế lái xe nhà nghèo, đứng trước nguy cơ phải đền 400 triệu cho công ty, thậm chí còn phải đi tù vì một lỗi chẳng phải do mình. Hình ảnh người tài xế đen thui, gầy gò đang đứng khóc lóc van xin mọi người đừng hôi của. Quang cảnh lúc đó khiến mọi người chứng kiến đều cảm thông và thương hại cho hoàn cảnh khó khăn anh đang gặp phải.

- **Cảm giác xấu hổ :** Liệu những người "hôi" kia có thấy xấu hổ khi con cái đọc được bài phóng sự trên báo chí hay xem video clip phóng sự truyền hình trên tivi về việc làm không tốt của mình hay không ?

- **Chịu sự trừng phạt :** Làm sai thì phải bị trừng phạt, và không sự trừng phạt nào nặng nề bằng sự "cắn rút lương tâm". Nhưng chính nhờ lương tâm cáo trách mà những kẻ sai lỗi mới có điều kiện hồi tâm và quyết tâm sửa sai để nên tốt hơn.

4. THẢO LUẬN : **Bạn có cảm nghĩ gì khi chứng kiến cảnh tượng hôi bìa nói trên ? Gặp hoàn cảnh tương tự, bạn sẽ làm gì để tỏ thái độ tự trọng và cảm thông với nạn nhân ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi người chúng con biết cảm thông với nỗi đau của người tài xế bị mất của trong câu chuyện trên. Xin cho chúng con biết tự trọng để quyết không tham lam chiếm đoạt của cải không phải của mình. Xin cho chúng con biết thực thi bác ái cụ thể theo lời Khổng Tử : "Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân" - Điều mình không muốn thì đừng làm cho người, và lời Tô-bi-a cha khuyên con trai : "Điều con không thích thì cũng đừng làm cho ai cả" (Tb 4,15a).- AMEN.

BÀI 79

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – TỰ TRỌNG NHƯNG ĐỪNG TỰ ÁI.

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em hãy làm cho người ta” (Mt 7,12).**

2. CÂU CHUYỆN : TRÁNH TỰ ÁI CAO KHI ĐƯỢC NHẮC BẢO.

Một bác nông dân nghèo khó, quanh năm phải làm ruộng vất vả mà vẫn chẳng đủ ăn. Một hôm bác tâm sự với mấy người bạn như sau :

“Gia đình tôi có một thằng con trai. Hai vợ chồng cố gắng tiết kiệm để lấy tiền cho con ăn học lên đến hết cấp 3. Sau đó do không thi đậu được vào đại học, nên nó phải ở nhà phụ giúp gia đình lo việc đồng áng. Trong số họ hàng nhà tôi có anh con ông bác ruột đang làm **giám đốc một doanh nghiệp nhỏ** ở miền Nam, nghe biết hoàn cảnh khó khăn của gia đình tôi, anh ta đã bằng lòng **cho đứa em là con trai tôi vào miền Nam học việc**. Thằng con tôi tính tình ham chơi nên thường **bê trễ công việc, khiến ông anh giám đốc phải nhiều lần nhắc bảo**. Một hôm do vi phạm kỷ luật nên nó bị anh la rầy : “Chú muốn làm việc với anh thì phải làm đàng hoàng. Còn nếu không thì chú ra ngoài kiếm việc khác mà làm”. Câu nói của ông anh khiến **con tôi chạm tự ái, nên ngay chiều hôm ấy, nó đã dọn đồ ra khỏi chỗ làm và đến nay đang làm phu khuân vác** tại một công ty khác khổ cực”.

Khi nghe xong câu chuyện của nhà bác, mọi người trong phòng đều thở dài. Hầu như ai cũng cho rằng anh con trai của bác quyết định bỏ đi như vậy là đúng. Một người phát biểu : “Nếu là tôi, có lẽ tôi cũng không thèm ở lại chỗ của người anh giám đốc làm gì !”. Người khác lại chêm vào : “Hắn ta đã nói như thế thì dù có các vàng tôi cũng không thèm ở lại !”....

3. SUY NIỆM :

1) Phân biệt sự giống và khác nhau giữa tự trọng và tự ái cao :

TỰ TRỌNG VỚI TỰ ÁI có vẻ **giống nhau vì đối tượng nhằm tới đều là bản thân** mỗi người chúng ta. Hầu như ai cũng đều muốn được người khác quý mến và tôn trọng. Nhưng **tự trọng và tự ái lại hoàn toàn khác nhau :**

- **TỰ TRỌNG** là một phẩm chất tốt đẹp của một người : **Luôn tôn trọng phẩm giá và nhân cách của mình.** Bất cứ ai cũng cần có lòng tự trọng. Nếu để mất đi lòng tự trọng, là sẽ bị vong thân, mất luôn phẩm giá của bản thân mình.

- **TỰ ÁI CAO** là **thói xấu cần loại trừ**, do quá yêu bản thân và đề cao "cái tôi" của mình, nên dễ tức giận khi bị **ai đó coi thường**, và thường hay **phản ứng lại**. Người tự ái cao **do kiêu ngạo nên không muốn nghe lời góp ý của người khác** và luôn cảm thấy mình bị **không được tôn trọng**. Người tự ái cao do tính **nóng nảy nên dễ gây hậu quả nghiêm trọng**, dẫn đến tranh cãi đánh lộn nhau, nếu không biết làm chủ tính nóng của mình.

Chẳng hạn : Anh con trai của bác nông dân trong câu chuyện trên do tự ái cao đã cảm thấy chàm tự ái khi bị ông anh giám đốc quở trách, nên thay vì nhận lỗi tu sửa khuyết điểm, lại tỏ thái độ tức giận và bỏ đi làm chỗ khác. Hậu quả là bản thân phải làm phu khuân vác vất vả không tương lai, và còn đánh mất tình cảm anh em.

2) Tự trọng và tự ái tuy khác nhau nhưng lại liên quan với nhau :

- Để **giữ được lòng tự trọng** thì trước tiên người ta phải biết **kiêm chế tính tự ái cao**, đồng thời **phải khiêm tốn tiếp thu các lời khuyên bảo của người trên** để ngày một hoàn thiện về nhân cách hơn.

- Một người biết **yêu mình và cố bảo vệ danh dự** là người **có lòng "tự trọng" đáng quý. Sự tự trọng sẽ giúp**

người ta tránh làm điều xấu để khỏi bị khinh thường và luôn **làm điều tốt** để được người khác tôn trọng.

4. THẢO LUẬN : Qua câu chuyện trên, bạn sẽ làm gì để **tập tính tự trọng** và **tránh thói tự ái cao** trong sinh hoạt hằng ngày và trong giao tiếp xã hội ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết luôn **ứng xử với tinh thần tự trọng** để gây thiện cảm với tha nhân. Cho chúng con **tránh thói tự ái cao, để khỏi gây hậu quả tai hại**. Xin cho chúng con biết luôn ứng xử **khiêm tốn, nhẫn nại chịu đựng** tha nhân, và quyết tâm thực hành theo châm ngôn : **"Hãy tự trọng nhưng tránh tự ái"**, để ngày một hoàn thiện về nhân cách, trở nên con thảo của Chúa Cha và nên chứng nhân tình yêu của Chúa trước mặt người đời.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

LÒNG TỰ TRỌNG CỦA LOÀI CHÓ

Loài chó còn biết tự trọng hơn con người - câu nói này rất đúng với những người có thói tham nhũng, vừa vợ vét tiền bạc của dân, lại vừa muốn lên mặt lãnh đạo dân. Khi một huấn luyện viên dạy chó nghiệp vụ trong quân đội được hỏi về sự thông minh của loài chó được huấn luyện đã trả lời rằng :

- Trừ chuyện **không biết nói** ra, loài chó **không khác gì con người**.

- Phải chăng câu này của anh có phần cảm tính ?

- Không đâu ! Anh nói.

Rồi anh kể một chuyện sau đây :

Trong doanh trại của tôi có một con chó cực kỳ thông minh tên là **DEN**. Để thử nghiệm năng lực phản ứng của nó, một hôm đội huấn luyện viên dạy chó nghĩ ra một biện pháp đặc biệt. Họ chọn hơn chục người xếp thành một hàng, sau đó cử **một người trong số đó bí mật vào trong doanh trại « lấy cắp**

» **một cái áo**, đem giấu đi, rồi lại trở về đứng trong hàng. Khi mọi việc đã xong xuôi, huấn luyện viên dạy chó dắt con Đen đến, bảo nó **đi tìm cái áo bị mất**. Con Đen chạy đi, chỉ một loáng sau đã thấy nó **ngoạm cái áo bị mất mang đến**. Huấn luyện viên dạy chó liền **vui vẻ vỗ vỗ lên đầu nó tỏ ý khen ngợi**. Rồi anh chỉ tay vào hàng người đang đứng xếp hàng kia, bảo con Đen **đi tìm kẻ đã lấy cắp chiếc áo**. Nó chạy đến dí mũi hít hít ngửi ngửi hết người này đến người khác, chẳng mấy chốc đã **cắn quần một anh lôi ra ngoài hàng. Anh chàng này đúng là « kẻ cắp »**.

Như vậy là con Đen đã hoàn thành nhiệm vụ được giao. Thế nhưng huấn luyện viên lại một mực lắc đầu bảo nó : « **Không, không phải người ấy ! Tìm lại đi !** ».

Con Đen hết sức ngạc nhiên, mắt nó **ánh lên nổi nghi hoặc**, thắc mắc, vì nó tin chắc rằng mình không hề nhầm người. Nhưng mặt khác, nó cũng **tuyệt đối tin tưởng vào huấn luyện viên** của mình.

- "**Sao lại như vậy nhỉ?**" - nó nghĩ.

- "**Không phải người ấy ! Hãy tìm lại đi !**". Huấn luyện viên tiếp tục bảo.

Con Đen tin lời huấn luyện viên, nên quay lại hàng người để tìm ...

Nhưng sau nhiều lần thận trọng ngửi đi ngửi lại, cuối cùng nó vẫn **cứ cắn quần anh kia lôi ra.** « **Không ! Không !** ». Huấn luyện viên lắc đầu : "**Tìm lại đi!**".

Con Đen mỗi lúc một thêm nghi hoặc, đành chạy lại chỗ hàng người kia. Lần này nó đánh hơi ngửi rất lâu, để xác định ai là kẻ cắp. Sau cùng, nó đứng lại bên cạnh anh « kẻ cắp » kia rồi quay đầu nhìn huấn luyện viên, tỏ ý :

- "**Làm sao làm được nhỉ ? Tôi biết chắc người này đã lấy chiếc áo mà ...**".

- "**Không ! Tuyệt đối không phải người ấy !**". Huấn luyện viên lại quát to, nét mặt trở nên nghiêm nghị.

Lòng tự tin của con Đen bị vỡ tan ! Dĩ nhiên nó tin vào huấn luyện viên hơn tin vào bản thân nó. **Nó không hề nghĩ rằng, huấn luyện viên có thể mang niềm tin tuyệt đối của nó vào ông ra làm trò đùa.** Rồi cuộc nó bỏ kẻ cắp kia đi tìm người khác. Nhưng ai đây ? Bản năng của một con chó và khả năng đã được con người huấn luyện cho nó biết, chỉ có người đó là tên lấy cắp. Nhưng huấn luyện viên vẫn nhất định bảo không phải. Thế thì là ai đây ? ... Con chó Đen lưỡng lự ...

- **“Nó ở trong hàng người ấy đây ! Mau tìm ra ngay !”** Huấn luyện viên quát.

Con Đen vô cùng thất vọng chán nản. Nó dừng lại bên chân mỗi người một lúc, nhìn nhìn ngó ngó xem người đó có giống tên kẻ cắp hay không, rồi quay đầu nhìn ánh mắt của huấn luyện viên, hy vọng có thể tìm thấy chút tín hiệu hoặc biểu thị gợi ý gì đấy... của chủ. Cuối cùng, khi nó nắm bắt được một chút xúu biến đổi trong ánh mắt của huấn luyện viên, nó cắn quần người đứng bên cạnh và kéo ra. Tất nhiên, **lần này thì nó đã nhầm, hay đúng hơn, nó bị bắt buộc phải nhầm.**

Nhưng huấn luyện viên của nó cùng mấy người kia thì lại **cười lên ha hả.** Tiếng cười khiến con Đen trở nên lú lẫn. Sau cùng huấn luyện viên **gọi “kẻ cắp” bước ra,** rồi bảo con Đen :

- **Lần đầu mà đã tìm đúng rồi, nhưng mà sai ở chỗ không kiên trì bảo vệ niềm tin của mà.**

Một điều khiến huấn luyện viên và mọi người có mặt lúc ấy không thể hiểu được và kinh ngạc pha lẫn ân hận, là : **Khi con Đen hiểu ra chuyện vừa rồi là lừa dối, nó « ngoào » lên một tiếng vô cùng đau khổ, mắt ứa ra những giọt nước mắt nóng hổi. Sau đấy nó ủ rũ gục đầu nặng nề, thui thủi từng bước bỏ đi.**

- **“Đen ! Đen ! Mà đi đâu thế hả ?”.** Huấn luyện viên sợ hãi đuổi theo và hỏi tới tấp. Con Đen chẳng hề đoái hoài tới người đã rèn dạy nó nữa mà cứ cắm cúi bước ra khỏi doanh trại.

- **"Đen ! Đen ! Tao xin lỗi mày !"**. Huấn luyện viên oà khóc. Nhưng con Đen chẳng hề xúc động, nó không thềm ngoái lại nhìn chủ mình.

- **"Đen ! Đừng giận ! Tao chỉ đùa mày một tí thôi mà !"**. Huấn luyện viên chạy đến ôm chặt lấy con chó, nước mắt nóng hổi từ mặt anh lăn chã rơi xuống con Đen.

Con chó giãy giụa tuột ra khỏi vòng tay của huấn luyện viên, rồi nó thủng thẳng, lừ đừ từng bước đi lên quả đồi bên ngoài doanh trại, tìm một chỗ khuất gió, xoay bốn chân nằm xuống đất ... Mấy ngày sau, con Đen không ăn không uống, ủ rũ chán chường. Mặc cho huấn luyện viên dỗ dành thế nào đi nữa, nó cũng ***nhất định không chịu tha lỗi*** cho anh.

Lúc bấy giờ mọi người mới hiểu ra : ***Dù chỉ là con chó thôi, nó cũng có lòng tự trọng. Hoặc nói đúng hơn : Nó còn có lòng tự trọng hơn một số con người ! ...***

Chuyện về sau ư ? Sau này con Đen ***không còn tin tưởng vào huấn luyện viên của nó nữa, thậm chí không tin bất cứ người nào.*** Đồng thời ***tính tình của nó cũng thay đổi hẳn, mắt không còn sáng quắc như trước, bốn chân không còn phi như bay nữa, mắt hằm dáng vẻ oai vệ dữ dằn của một con chó nghiệp vụ...*** Cuối cùng, huấn luyện viên chẳng còn cách nào nữa, đành ***đau xót cho nó được giải nghệ...***

BÀI 80

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – HÃY BIẾT SĨ DIỆN NHƯNG ĐỪNG SĨ DIỆN HẢO

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"VẬY tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em hãy làm cho người ta"** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : ĐÁNH LỘN DO THÓI "SĨ DIỆN HẢO".

Một hôm mấy anh bạn nhậu rủ nhau đến quán gần nhà để cùng lai rai. Khi rượu bắt đầu phát huy tác dụng, thì một anh trong bọn rót rượu mời các bạn khác cùng nâng ly. Chẳng may hôm ấy có một anh "cơ thể bất an" từ chối không cụng ly chung khiến anh mời bị chạm tự ái vì cho mình bị coi thường. Anh ta hất ly rượu đang cầm trên tay vào mặt anh kia và hai người lao vào ẩu đả. Trong nhóm bạn bè đồng bàn có kẻ ác cảm với anh kia lại đốc thêm : "Đánh bỏ mẹ nó đi cho tao !" khiến kẻ vừa bị "chạm nọc" càng quyết ăn thua đủ. Cũng may anh cả có uy tín đã kịp thời xuất hiện và đứng ra hoà giải nên sự việc mới dừng lại không gây hậu quả nghiêm trọng.

3. SUY NIỆM :

- Sở dĩ chuyện không đáng gì mà lại phát sinh ra to một phần **do men rượu tác động**. Phần khác do **không có người uy tín kịp thời can ngăn**. Hơn nữa lại có kẻ "đổ dầu vào lửa" khi xúi anh chàng say xỉn hãy trừng trị kẻ dám từ chối ly rượu mời của mình. Nhưng có lẽ nguyên nhân chính là **do thái độ "sĩ diện hảo"** của anh chàng mời rượu. Khi thấy người được mời từ chối uống rượu do cơ thể bất an, nhưng anh lại cho rằng mình bị anh ta **coi thường**. Như vậy một phần do **tự ái cao**, phần khác **do có cái tôi quá lớn**, đã dẫn đến thái độ **gây hấn để trừng phạt** kẻ dám coi thường mình.

- **Ý thức tự trọng của một người có nhân cách được gọi là "sĩ diện" : Người có sĩ diện sẽ ra sức bảo vệ danh dự của mình trước mặt người khác. Họ sẽ tránh làm điều sai trái để khỏi bị đánh giá thấp và khỏi bị mất mặt.** Tuy nhiên, nếu tính **tự trọng** kèm theo **tự ái cao** thì họ sẽ cho rằng mình **bị coi thường khi có người dám không làm theo ý mình**. Điều này chứng tỏ anh ta là người không biết **tự trọng**, khi ra sức **bảo vệ thứ danh dự không có thực. Sĩ diện mà anh bảo vệ** kia **không có thực, gọi là "sĩ diện hảo"**.

- Phàm là người thì ít nhiều ai cũng có tính **tự ái và tự trọng**, được gọi là tính "**sĩ diện**". Tuy nhiên cần **tránh tự trọng quá đáng, tự ái quá cao** do **quá tự tôn**. Dường như người **càng làm lớn, càng có địa vị cao thì càng dễ tự tôn**. "**Cái tôi**" nở to khiến họ dễ chạm tự ái, khi ai đó **dám xúc phạm đến mình**. Với quyền lực trong tay, kẻ tự ái cao sẽ dễ **lạm quyền khi trừng phạt cách vô lý và bất công** kẻ anh cho là đã **dám xúc phạm đến mình**.

4. SINH HOẠT :

Phân biệt giữa người có tính **sĩ diện do biết tự trọng** và người có thói "**sĩ diện hão**" do **tự ái cao** khác nhau thế nào ? Bạn cần **làm gì để trở nên một con người tự trọng** và **tránh trở thành kẻ sĩ diện hão** ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **tự trọng để tránh làm điều xấu ảnh hưởng đến danh dự và uy tín của bản thân**. Xin cho chúng con **tránh thói sĩ diện hão**. Cho chúng con biết "**tự trọng nhưng đừng quá tự ái**", để ngày một nên người hoàn thiện về nhân cách hơn.- AMEN.

BÀI 81

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LÀM VIỆC CÓ TRÁCH NHIỆM

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : "**Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các Ngôn sứ là thế đó**" (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : LĂN TÀNG ĐÁ CHẶN NGANG ĐƯỜNG.

Ngày xưa, có một ông vua muốn biết tinh thần trách nhiệm đối với việc chung của dân chúng trong nước ra sao, đã sai người **khिएng một tảng đá lớn đặt chẵn ngang một con đường liên tỉnh** và đứng nấp vào một bụi cây gần đó để quan sát thái độ của những người qua lại. Vua thấy có nhiều người đi bộ đi xe trên con đường này. Những người đi bộ thì **vòng qua tảng đá** mà đi. Còn nhiều người đi xe đến nơi gặp tảng đá chẵn ngang chỉ biết **dùng lại càu nhàu kêu trách** nhà vua đã không sớm cho người đến khai thông trở ngại cho dân nhờ, rồi họ **quay đầu xe trở lại để đi đường khác**. Và tảng đá to dùng kia cứ tiếp tục nằm chẵn ngang trên mặt đường. Đến gần trưa, nhà vua thấy một **bác nông dân đang ngồi trên một chiếc xe bò cồng kềnh** đi tới. Nhìn thấy tảng đá chẵn ngang đường, bác ta liền dùng xe lại **nhảy xuống và cố sức đẩy tảng đá sang một bên đường**. Loay hoay một mình mãi không xong, bác ta lại **kêu gọi thêm một số thanh niên trai tráng gần đó cùng hợp tác để đẩy tảng đá**. Sau đó, con đường đã thông thoáng và các loại xe lại có thể tiếp tục qua lại bình thường. Sau khi dời được tảng đá, bác nông dân trở lại chiếc xe bò đi tiếp cho kịp phiên chợ. Bỗng bác nhìn thấy **một gói tiền vàng ai đó vừa mang đến đặt ngay tại chỗ tảng đá khi nãy**. Đó chính là món quà do Đức Vua truyền **thưởng cho người có tinh thần trách nhiệm với việc chung** (Viết theo Inspiration and Friendship).

3. SUY NIỆM:

Trong cuộc sống hằng ngày tại gia đình hay ngoài xã hội, chúng ta luôn gặp phải những kẻ **thiếu tinh thần trách nhiệm với việc chung** như người ta thường nói: "**Cha chung không ai khóc !**"

- Chẳng hạn trong một tập thể như : gia đình, khu xóm, lớp học, đội nhóm xã hội, hội đoàn tôn giáo hay cộng đoàn giáo xứ... Cũng có những thành viên **chỉ biết đòi hỏi quyền lợi, nhưng lại không ý thức trách nhiệm phải góp phần công sức tiền bạc để duy trì hoạt động của tập thể và làm cho cộng đoàn ngày một thăng tiến phát triển**. Những người này chính

là những **kẻ ăn bám vô tích sự**. Họ giống như những thành viên của một đội khiêng kiệu, không những đã không gánh đỡ sức nặng của kiệu, mà còn **đánh đu vào thành kiệu** để bắt đồng đội phải gánh thêm sức nặng của mình !

- Trong khu xóm vào mùa mưa, các lỗ ga tại các khu xóm thường bị nghẹt do rác bít lỗ ga, gây lụt lội cục bộ, nước dơ chảy ngược vào những nhà có nền nhà thấp hơn mặt đường. Thế mà **hiều người có nền nhà cao trong xóm vẫn bình chân như vại**. Họ chỉ lo **quét nước dơ từ trong nhà mình ra ngoài sân và kêu trách cơ quan chức năng không sớm khắc phục tình trạng lụt lội** này, đang khi lẽ ra họ có thể góp phần giải quyết **khai thông cống rãnh ngay trong khu xóm đang ở**.

- Cũng có nhiều người sống trong một chung cư lại **thiếu ý thức vệ sinh chung và thiếu tinh thần trách nhiệm**, nên đã **quăng các bịch rác thải từ lầu cao xuống đường vỡ tan, làm rác rến bắn tung tóe, gây ô nhiễm môi trường và làm mất vẻ mỹ quan** của một thành phố văn minh.

4. SINH HOẠT :

Bạn quyết tâm **làm gì để thể hiện tinh thần trách nhiệm cao** trong gia đình, tại trường lớp, nơi làm việc và ngoài xã hội ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. xin giúp chúng con ý thức **trách nhiệm đối với việc chung** trong khu xóm, nhà thờ, trường học, đường phố và nơi làm việc... Cho chúng con coi việc chung cũng là việc của mình để tích cực góp phần công sức làm việc. Cho chúng con **tránh thái độ thờ ơ** trước những gì có hại cho tập thể. Nhờ đó, chúng con sẽ **gây được thiện cảm** với mọi người và **tích cực góp phần biến đổi môi trường sống** ngày một an toàn sạch đẹp hơn... theo thánh ý Chúa. - AMEN.

BÀI 82

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - LOẠI TRỪ NGUYÊN NHÂN CỦA NGHÈO ĐÓI

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Hãy **dùng tiền của bất chính mà tạo lấy bạn bè**, phòng khi hết tiền hết bạc, họ sẽ đón rước anh em vào nơi ở vĩnh cửu.... Nếu anh em **không trung tín trong việc sử dụng của cải của người khác**, thì ai sẽ ban cho anh em của cải dành riêng cho anh em ?” (Lc 16,9.12).

2. CÂU CHUYỆN : KHÔNG THỂ THOÁT NGHÈO DO THIẾU KIÊN TRÌ.

Có một anh nông dân nghèo sống trong căn nhà lá siêu vẹo giữa một cánh đồng hoang vu. Ngày nọ, một ông phú hộ giàu có tốt bụng trong miền nghe biết hoàn cảnh của anh, đã đến nhà thăm hỏi và tặng anh một con bò giúp anh khai hoang thửa đất gần nhà, đợi đến mùa xuân ông sẽ quay lại cho thêm hạt giống gieo trồng thì chắc anh sẽ thoát khỏi cảnh nghèo khó.

Anh nông dân rất mừng khi được vị ân nhân tận tình giúp đỡ như vậy và quyết tâm phấn đấu sẽ vượt qua cảnh nghèo. Nhưng ít ngày sau anh lại gặp hoàn cảnh khó khăn : Ngay từ sáng sớm con bò đã kêu to đòi anh dẫn ra ngoài đồng ăn cỏ. Đang khi trong nhà không còn hạt gạo nấu cơm, khiến anh bị bế tắc.

Bấy giờ anh liền nghĩ : Tại sao ta không **bán con bò này đi để mua được ba con dê**, và loài dê lại dễ nuôi hơn bò. Sau khi có dê anh đã giết đi một con ăn thịt thoả thích sau nhiều ngày chịu đựng đói khát. Hai con dê còn lại anh dự tính sẽ nuôi để chúng sinh sản và nếu mang dê con ra chợ bán sẽ kiếm được nhiều tiền.

Nhưng cặp dê lại không sinh sản, nên cuộc sống của anh vẫn bế tắc. Anh nghĩ: “Nếu cứ tiếp tục thế này thì không

ổn. Sao ta không **bán hai con dê này đi, rồi mua một đàn gà**. Gà lại mau đẻ trứng và hằng ngày ta vừa có trứng ăn, lại có thể bán trứng lấy tiền chi tiêu thì chắc cuộc sống sẽ ổn định”.

Nhưng rồi sau đó cuộc sống của anh vẫn không khá hơn. Vài ba ngày không có gì ăn, anh lại thịt một con gà. Cuối cùng đàn gà chỉ còn lại một con. Ước muốn làm giàu của anh nông dân hoàn toàn thất bại. Anh tự nhủ : “Ôi ! Làm giàu sao khó thể ! Thôi thì hôm nay ta đành **đem con gà cuối cùng này đi bán, lấy tiền mua một bình rượu và uống rượu cho thoải thích rồi đành phó mặc tương lai cho ông trời vậy !”**

Hôm ấy đã sang mùa Xuân, ông phú hộ tốt bụng giữ đúng lời hứa với anh nông dân. Ông cùng một người đầy tớ, **mang theo một bao hạt giống lúa mì đi đến nhà anh nông dân để giúp anh gieo trồng lúa đúng thời vụ**. Nhưng ông rất thất vọng khi thấy anh ta không ra đồng làm việc, mà ngồi uống rượu giải sầu với đĩa dưa muối trước mặt. Con bò ông cho trước đây không thấy đâu. Trong căn nhà siêu ọp vẫn trống trơn giống như mấy tháng trước đó.

Ông phú hộ tốt bụng đành chịu bất lực và cùng người đầy tớ trở về nhà, mặc cho **anh nông dân tiếp tục sống trong cảnh nghèo khổ như trước**.

3. SUY NIỆM :

- Rất nhiều người nghèo đã từng có cơ hội thoát nghèo, nhưng chính họ lại **lười biếng không chịu làm việc, hoặc thiếu khôn ngoan và không quyết tâm vượt qua hoàn cảnh** nên cuối cùng đành buông xuôi theo số phận.

Trái lại, một nhà đầu tư thành công đã chia sẻ bí quyết làm giàu :

“Lúc không có tiền, cho dù gặp nhiều khó khăn về tài chánh, nhưng tôi quyết tâm áp dụng phương pháp làm giàu như sau:

Luôn chăm chỉ làm việc và không mất thời giờ vào việc ăn chơi lãng phí.

Luôn chi tiêu tiết kiệm tiền bạc để khi có cơ hội là có thể đầu tư ngay.

Dù gặp khó khăn vẫn không chán nản nhụt chí, nhưng biết khiêm tốn học tập kinh nghiệm của những người thành đạt và kịp thời nắm bắt thời cơ...

nên cuối cùng tôi đã thành công và gây dựng được sự nghiệp lớn lao hiện nay”.

4. SINH HOẠT :

Bạn nhận xét thế nào về kinh nghiệm của nhà đầu tư nói trên qua việc chia sẻ kinh nghiệm vượt qua bao khó khăn gặp phải để trở thành một người thành đạt ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức về ***giá trị tích cực của đồng tiền*** như người đời thường nói : “Phú quý sinh lễ nghĩa; Bần cùng sinh đạo tặc !”. Cho chúng con ***không quá đề cao giá trị của đồng tiền*** như nhiều người đã nói : “*Đồng tiền là Tiên là Phật, là sức bật của tuổi trẻ, là sức khỏe của tuổi già, là cái đà của danh vọng, là cái lọng để che thân, là cán cân của công lý...*”

Xin cho chúng con biết ***tín thác vào tình thương quan phòng của Thiên Chúa...*** Nhất là xin cho chúng con đừng vì tiền mà bán rẻ lương tâm làm điều thất nhân ác đức như : buôn bán hàng cấm, sản xuất hàng giả lừa gạt người khác... tuy có đem lại cái lợi trước mắt, nhưng không được bền lâu và sẽ bị tác hại lâu dài. – AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

SỨC MẠNH VÀ GIỚI HẠN CỦA ĐỒNG TIỀN :

Đồng tiền có thể:

Mua được **cao lương mỹ vị**, nhưng không mua được **sự ngon miệng**.

Mua được **thuốc thang đắt giá**, nhưng không mua được **sức khỏe**.

Mua được **chăn êm nệm ấm**, nhưng không mua được **giấc ngủ ngon lành**.

Mua được **nhà cao cửa rộng**, nhưng không mua được **mái ấm gia đình**.

Mua được **trò chơi giải trí**, nhưng không mua được **tâm hồn thanh thản**.

Mua được **sách vở tài liệu**, nhưng không mua được **thông minh kiến thức**.

Mua được **bạn bè**, nhưng không mua được **tình nghĩa**.

Mua được **trái tim**, nhưng không mua được **tình yêu**.

Mua được **thân xác**, nhưng không mua được **tâm hồn**.

Mua được **đời này**, nhưng không mua được **đời sau**.

Mua được **con người**, nhưng không mua được **Thiên Chúa**

Mua được **visa du lịch nhiều nơi**, nhưng không mua được **hộ chiếu vào Nước Trời...**

BÀI 83

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH - TRÁNH THÓI XẤU LƯỜI BIẾNG Ý LẠI

1. LỜI CHÚA :

Chúa Giê-su phán : **“Cha tôi vẫn làm việc thì tôi cũng làm việc” (Ga 5,17).**- Thánh Phao-lô dạy : **“Ai không chịu làm thì cũng đừng ăn” (2 Tx 3,10).**

2. CÂU CHUYỆN : TRÁNH Ỡ LẠI VÔ TRÁCH NHIỆM VỚI VIỆC CHUNG.

Vào một buổi sáng Chúa Nhật nọ, trong một phòng dành cho các bệnh nhi bị sốt xuất huyết thuộc bệnh viện đa khoa quận, có ba đứa trẻ đang nằm thêm thiếp trên ba chiếc giường nhỏ kê gần nhau. Ba bà mẹ trẻ thì đang ngồi bên giường của con, vừa ăn cơm vừa nói chuyện rôm rả. Bấy giờ một bà nêu nhận xét : “Hình như đã hai ngày rồi : Thứ Bảy hôm qua và Chúa Nhật hôm nay, mà sao **tôi chẳng thấy có ai đến phòng mình để dọn dẹp vệ sinh cả ?**” Bà thứ hai thì nhìn chung quanh phòng góp chuyện : “Đã thế, tôi lại **chẳng tìm thấy cái chổi hay cây lau nhà nào ở quanh đây cả**”. Bà thứ ba cũng phụ họa : “Có câu ví : **Sạch như bệnh viện, mà sao tại bệnh viện này người ta lại để dơ như vậy chứ ?**”. Rồi ba bà tiếp tục than thở về nhiều việc khác liên quan đến vấn đề phục vụ cơm nước và vệ sinh trong bệnh viện.

Vừa lúc ấy, một phụ nữ trẻ bế trên tay một đứa con nhỏ đi vào phòng. Ba bà mẹ trẻ kia liền ngưng câu chuyện và chăm chú theo dõi người mới tới. Sau khi nhận ra chiếc giường còn trống và đặt đứa bé gái khoảng năm sáu tháng tuổi vào giường, chị ta nhìn ra cửa thấy chồng còn đang đứng thập thò, liền đưa tay vẫy gọi : “Anh mau vào trong này trông con cho em, để em **đi kiểm xem có cây chổi hay cây lau nào dọn phòng nhé**”. Rồi chỉ **một loáng sau cả căn phòng đã trở nên sạch bóng** đang khi ba bà mẹ kia tỏ thái độ thờ ơ không cần quan tâm. Sau khi xong việc, chị ta mới vào ngồi lên giường bên cạnh chồng và cho con nhỏ bú. Nét mặt chị thật **đôn hậu và không chút so đo thiệt hơn**. Hình như có một **nỗi hổ thẹn nào đó đang nhen nhúm trong lòng ba bà mẹ trẻ kia**.

3. SUY NIỆM :

- Câu chuyện trên cũng thường hay xảy ra ở những nơi tập thể như nhà trọ, ký túc xá sinh viên, lớp học, nhà thờ, chợ búa hay xóm ngõ... Nhiều người thường hay suy nghĩ và sống theo châm ngôn ích kỷ : **"Đèn nhà ai, nhà ấy rạng", hoặc "Tránh ăn cơm nhà đi vác tù-và hàng tổng !"**. Những khi gặp phải điều bức mình trái ý thì nhiều người chỉ biết than trời trách đất, hoặc đổ lỗi cho hoàn cảnh, mà không dẫn thân làm việc phục vụ ích chung. Đó chính là **thái độ ỷ lại vô trách nhiệm** của không ít người trẻ hôm nay.

- Trong một xóm nọ, mỗi lần mưa to gió lớn đều xảy ra tình trạng ngập nước. Nước đen hôi thối từ cống rãnh dâng lên tràn vào nhiều nhà trong xóm có nền nhà thấp hơn mặt đường.

Ai cũng biết chuyện ngập nước là **do đường cống bị tắc, hay do nắp lỗ ga bị rác bít kín, khiến nước mưa không dễ dàng tiêu thoát mau được**. Nhưng trong lúc trời mưa to, **it có người nào trong xóm chịu hy sinh đội áo mưa ra ngoài lấy rác thông nắp ga cho tiêu nước**. Ai nấy chỉ lo tát nước trong nhà và kêu trách nhà nước không sớm giải quyết tình trạng ngập nước gây ô nhiễm môi trường.

Nếu có ai đó hăng hái ra khai thông lỗ ga thì các người khác vẫn bình chân như vại. Họ chỉ khoanh tay đứng nhìn và có khi còn **trách ngược** nếu người này không sớm ra thông nắp lỗ ga như mọi khi, để nước bắn ở sân tràn vào nhà họ.

4. SINH HOẠT :

Trong cuộc sống thường ngày, gặp thái độ lười biếng ỷ lại và thờ ơ vô trách nhiệm với việc chung, bạn nên làm gì để **vừa cấp thời giải quyết sự cố**, lại vừa giúp mọi người **ý thức trách nhiệm cộng tác giải quyết việc chung cách tốt đẹp ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con **tránh thói ỷ lại và vô trách nhiệm** đối với việc chung từ trong gia đình, khu

xóm, đến nhà trọ và những nơi chung như nhà thờ, trường học, xí nghiệp, công sở... Xin cho chúng con “nói ít làm nhiều”, biết luôn dẫn thân phục vụ cho lợi ích chung. Nhờ đó, chúng con hy vọng sẽ **gây được thiện cảm** với mọi người, xứng đáng nên **môn đệ thực sự** của Chúa và nên **chứng nhân** tình thương, giúp anh em lương dân dễ dàng nhận biết Chúa và cùng được hưởng niềm vui ơn cứu độ với chúng con.- AMEN.

BÀI 84

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LUÔN PHẤN ĐẤU ĐỂ NÊN HOÀN THIỆN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “**Hãy chiến đấu để qua được cửa hẹp mà vào, vì tôi nói cho anh em biết : có nhiều người sẽ tìm cách vào mà không thể được.**” (Lc 13,24).

2. CÂU CHUYỆN : PHẢI PHẤN ĐẤU ĐỂ BIẾN TỪ NHỘNG THÀNH BƯỚM.

Một người nọ tìm thấy một kén bướm trên một cành cây. Anh ta quan sát thì thấy trên cái kén có một lỗ nhỏ và một con sâu bướm đang cố chui ra. Sau một hồi lâu, anh thấy **con sâu bướm dù đã cố gắng hết sức mà vẫn không thể chui lọt qua được lỗ kén nhỏ và cuối cùng đành nằm im bất động.** Động lòng thương, muốn giúp đỡ con sâu bướm, anh ta lấy **chiếc kéo nhỏ mang theo cắt vào lỗ kén cho rộng ra** để giúp sâu bướm chui ra ngoài. Sau khi sâu bướm ra khỏi kén thì mình con sâu bướm phình to thật nhanh, nhưng đôi cánh thì vẫn nhỏ như trước. Anh chờ cho đôi cánh bướm nở rộng thêm để bướm có thể bay đi, nhưng vô ích ! Sâu bướm vẫn tiếp tục bị tàn tật. Nó từ từ **bước đi với chiếc cánh nhỏ bé và không thể bay lên như các chú bướm phát triển bình thường khác.**

Người nọ vì lòng thương mà hấp tấp can thiệp vào tiến trình tự nhiên của sâu bướm là phải chui qua lỗ kén, nên đã **vô tình làm hỏng sự phát triển tự nhiên của nó**. Anh không biết luật tự nhiên buộc con sâu bướm phải **phấn đấu tự chui qua lỗ nhỏ của cái kén**. Vì trong khi phấn đấu như vậy, các huyết mạch trong cơ thể của sâu bướm sẽ luân lưu từ thân mình đến đôi cánh và **sau khi chui qua được lỗ kén nhỏ, thân bướm mới lớn nhanh và đôi cánh mới phát triển dài ra để có thể tự bay đi được**.

3. SUY NIỆM :

1) Sự phấn đấu rất cần cho cuộc sống trần gian :

Cuộc đời luôn có nhiều trở ngại mà mỗi người chúng ta cần phải phấn đấu để vượt qua, giống như con sâu bướm phải cố gắng tự chui qua lỗ kén nhỏ. Nếu sâu bướm không phải cố gắng do được trợ giúp, thì cơ thể của nó sẽ bại liệt, và đôi cánh cũng không thể phát triển để tự bay cao bay xa được.

2) Sự phấn đấu rất cần cho mọi ngành nghề trong cuộc sống :

Muốn đạt thành tích tốt trong học tập, ngoài khả năng trí tuệ trời cho, một học sinh không những phải chăm chỉ học tập tại trường lớp mà còn phải kiên trì làm các bài tập ở nhà. Muốn trở thành một người thợ có tay nghề cao, thì người công nhân phải siêng năng làm việc và học hỏi từ bạn đồng nghiệp và từ những người thầy giàu kinh nghiệm. Một nhà nghiên cứu muốn có những công trình để đời, phải biết kiên trì và không ngừng cố gắng làm việc thì mới có thể thành công...

3) Sự phấn đấu cũng rất cần để được vào Nước Trời :

- Chúa Giê-su phán : "**Hãy chiến đấu để qua được cửa hẹp mà vào Nước Trời, vì tôi nói cho anh em biết : có nhiều người sẽ tìm cách vào mà không thể được.**" (Lc 13,24).

- Qua cửa hẹp là **đi trên đường thập giá, chấp nhận hy sinh từ bỏ, tuân giữ các giới răn, nỗ lực tìm kiếm và thực thi thánh ý Chúa.**

- Thánh Phao-lô cũng dạy các tín hữu phải phấn đấu để được Thiên Chúa sửa dạy : "*Anh em đã quên lời khuyên nhủ được nói với anh em như với những người con : Con ơi, đừng coi nhẹ lời Chúa sửa dạy, chớ nản lòng khi Người khiển trách. Vì **Chúa thương ai thì mới sửa dạy kẻ ấy, và có nhận ai làm con thì Người mới cho roi cho vọt.** Anh em hãy kiên trì để cho Thiên Chúa sửa dạy. Người đối xử với anh em như với những người con. Thật vậy, có đứa con nào mà người cha không sửa dạy ? "*" Dt 12,5-7). Thiên Chúa sửa dạy chúng ta **qua Lời Chúa** trong Sách Thánh, qua **lời giáo huấn của Hội Thánh**, qua các **vị hữu trách đạo đời**, qua những **biến cố** xảy ra trong cuộc sống hằng ngày của mỗi người chúng ta.

4.SINH HOẠT : Qua câu chuyện từ nhộng biến thành bướm nói trên, chúng ta rút ra bài học gì về giá trị của sự cố gắng phấn đấu vượt qua khó khăn thử thách gặp phải trong cuộc sống hằng ngày ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Chúng con thường thích đi con đường rộng rãi hợp với các thói hư của chúng con, làm chúng con ngày càng lạc xa Chúa và dẫn đến cái chết về phần linh hồn. Xin Chúa ban ơn Thánh Thần giúp chúng con chọn đi con đường hẹp, leo dốc, đòi chúng con **không ngừng phấn đấu để vượt qua các cơn cám dỗ của ma quỷ, của thế gian và đam mê của xác thịt mình.** Xin giúp chúng con năng **thực hành giới răn yêu thương cụ thể**, là điều kiện để đạt tới hạnh phúc Nước Trời đời sau.- Amen.

BÀI 85

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – TÌNH THỨC LÀ ĐIỀU KIẾN ĐỂ THÀNH CÔNG

1. LỜI CHÚA : “Vậy anh em hãy canh thức và cầu nguyện luôn” (Lc 21,36).

2. CÂU CHUYỆN : TÌNH THỨC LÀ SẴN SÀNG NẮM BẮT THỜI CƠ.

THOMAS EDISON (1847 – 1931)

Giáo sư vật lý nổi tiếng GEORGE GATE muốn tìm một phụ tá cho mình khi nghiên cứu về lãnh vực điện tín (morse). Ông liền **đăng báo tuyển một người phụ tá giúp việc với mức lương hậu hĩnh**. Hôm ấy trong phòng đợi phỏng vấn chật ních người. Mọi người đến xin việc đều ăn mặc lịch sự và là những người đã dành nhiều thời gian trước đó để nghiên cứu về mật mã Morse. Theo thông cáo thì các người đến xin việc phải ngồi tại phòng đợi cho tới khi được vị giáo sư mời vào trong phòng để phỏng vấn.

Trong phòng đợi, **các ứng viên đều nói chuyện rôm rả** và cố gắng chứng tỏ về kiến thức chuyên môn của mình. Chỉ có **một chàng trai trẻ là im lặng ngồi riêng một chỗ và chú tâm quan sát cửa phòng làm việc** của giáo sư George Gate. Một thời gian dài trôi qua mà cửa phòng làm việc vẫn đóng im ỉm, đang khi trong phòng đợi, mọi người tiếp tục bàn cãi sôi nổi. Bỗng chàng trai đang ngồi im lặng khẽ mỉm cười. Anh ta đứng dậy **tiến về phía cửa phòng của giáo sư rồi tự tiện mở cửa bước vào** trong phòng. Cửa phòng không khóa ! Mọi người trong phòng đều **nhìn chàng trai với cặp mắt thương hại** vì nghĩ rằng anh ta chắc là sắp gặp phải rắc rối lớn khi chưa được mời mà dám tự tiện mở cửa vào trong. Nhưng không lâu sau đó, mọi người đều bất ngờ khi thấy **giáo sư George từ phòng thí nghiệm bước ra cùng với chàng trai khi nãy. Vị giáo sư chỉ vào chàng trai và nói : “Xin cảm ơn mọi người đã đáp lời kêu gọi tuyển dụng của tôi để đến đây dự** cuộc thi tuyển.

Bây giờ tôi tuyên bố : ***Tôi đã tìm được trợ tá cho mình, đó chính là chàng trai này”.***

3. SUY NIỆM :

Nghe vậy, mọi người đều tỏ ***thái độ bất bình*** trước quyết định đột ngột của vị giáo sư, vì theo họ nghĩ : Họ đã vất vả đến đây từ sáng sớm và chờ đợi trong thời gian khá lâu. Thế mà ngay cả ***một cơ hội chứng tỏ khả năng và kiến thức chuyên môn*** cũng không có ! Bây giờ vị giáo sư mới ôn tồn giải thích như sau : “Các bạn đã không để ý. Ngay từ khi mọi người bước vào phòng đợi này, ***máy điện tín của tôi đã liên tục đánh một dòng thông báo tín hiệu Morse mang nội dung : “Nếu bạn nào giải mã được tin nhắn này, hãy tự động bước vào phòng gặp tôi”.*** Tôi biết mọi người đến đây đều rất giỏi Morse, nhưng lại ***chỉ có một cơ hội, và chỉ người nào biết tinh thức và tập trung mới giành được cơ hội đó”.***

Chàng trai trẻ đó chính là **THOMAS EDISON**, người về sau đã trở thành nhà bác học có nhiều phát minh làm thay đổi cả thời đại của chúng ta. ***Cơ hội đều dành cho mọi người, nhưng chỉ người nào biết tập trung và tinh thức mới đọc được thông điệp của nó”.***

4. SINH HOẠT : Tại sao Thomas Edison lại được trúng tuyển làm nhân viên giải mã “Morse”, đang khi nhiều người khác tài giỏi không kém lại không được tuyển ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con trong cuộc sống biết luôn tinh thức để ***nắm bắt thời cơ***, hầu có điều kiện thăng tiến và phục vụ tha nhân cách hữu hiệu hơn.- AMEN.

BÀI 86

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – CẦN CÓ TINH THẦN CẦU TIẾN

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **“VẬY TẤT CẢ NHỮNG GÌ ANH EM MUỐN NGƯỜI TA LÀM CHO MÌNH, THÌ CHÍNH ANH EM HÃY LÀM CHO NGƯỜI TA”** (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : BỎ THÓI TỰ ÁI CAO VÀ BIẾT KHIÊM TỐN NHÃN NHỊN.

Hồi trước, ở gần nhà tôi có **một cửa hàng khung nhôm kính**. Ông chủ cửa hàng là người **rất khó tính**, mấy anh thợ mà làm sai một chút là **bị mắng ngay**. Một hôm, có một anh thợ sang quán của tôi uống cà phê, mọi người trong quán liền đổ xô đến hỏi thăm và góp ý : **“Mày hay bị mắng như thế mà chịu được hay sao ?** Nếu là tao, tao đã bỏ đi làm chỗ khác từ lâu rồi”. Người khác thì khuyên : **“Thiếu gì chỗ làm mà chú phải làm ở chỗ đó”**... Nghe mọi người nhiệt tình khuyên bảo, nhưng anh thợ làm khung nhôm **chỉ mỉm cười**, rồi cuối cùng anh mới giải thích về lý do tại sao anh tiếp tục ở lại chỗ làm cũ như sau : **“Ông ấy tuy hơi khó tính một chút nhưng là thợ giỏi đó. Với lại ông ấy rất nhiệt tâm dạy bảo đám thợ chúng tôi !”**. Cuối cùng anh kết luận : **“Tôi nghĩ : Đi làm mà tự ái cao thì làm sao trở thành thợ giỏi** được phải không các bạn ?”

Câu trả lời của anh thợ học việc cửa hàng nhôm kính cho thấy anh có tinh thần cầu tiến: **không tự ái cao**, nhưng sẵn sàng **chấp nhận bị chủ la rầy, để trở thành thợ giỏi và sẽ thành công trong sự nghiệp sau này**.

3. SUY NIỆM :

1) Thế nào là một người có tinh thần cầu tiến ?

Là người có tinh thần học hỏi, muốn cho trình độ văn hoá và nghề nghiệp của mình được thăng tiến, hầu sự nghiệp tương lai có điều kiện phát triển.

2) Đặc điểm của người cầu tiến :

- Người cầu tiến **không tự cao cố chấp**, nhưng luôn biết **khiêm tốn phục thiện**;
- Biết **lắng nghe ý kiến xây dựng** và sẵn sàng **sửa đổi các sai sót** để ngày một nên hoàn thiện về nhân cách và nghề nghiệp hơn.
- **Hổ thẹn khi bị thua kém người khác** về nghề nghiệp và nhân cách và cố gắng **phấn đấu để được bằng hay vượt lên trên** người khác.
- Sẵn sàng **chấp nhận thất bại và tìm ra nguyên nhân để khắc phục**.
- Không phó mặc tương lai cho số phận may rủi, nhưng biết **tự tin vào khả năng để tạo cơ hội thăng tiến** cho mình.
- Có **tinh thần trách nhiệm cao khi đảm trách công việc, kiên trì làm việc để đạt kết quả tốt**, chứ **không chán nản buông xuôi** bỏ dở công việc.

4. SINH HOẠT :

Theo bạn : Anh thợ trẻ học nghề khung kính **quyết định không bỏ dở công việc đang làm để đi làm chỗ khác, dù có bị chủ la rầy** là đúng hay sai ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con có tinh thần cầu tiến : biết khiêm tốn nhận ra thiếu sót để sẵn sàng **tiếp thu các ý kiến phê bình góp ý** của tha nhân, hầu ngày một nên **hoàn thiện về nhân cách, thăng tiến kỹ năng chuyên môn và hoàn thành được mọi công việc được cấp trên và tập thể trao phó**. - AMEN.

BÀI 87

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – KIÊN TRÌ LÀ ĐIỀU KIẾN ĐỂ THÀNH CÔNG

1. LỜI CHÚA : “Có kiên trì, anh em mới giữ được mạng sống mình” (Lc 21,19).

2. CÂU CHUYỆN : CON ẾCH KIÊN TRÌ VƯỢT QUA KHÓ KHĂN THỬ THÁCH.

Một đàn ếch đang di chuyển qua một cánh đồng lúa thì bỗng có **hai con ếch trong đàn vô ý bị rơi xuống hố sâu**. Những con ếch khác liền rủ nhau đến xem sự thể và sau khi quan sát, chú ếch đầu đàn đã kết luận : hố quá sâu nên chắc hai con ếch này sẽ không thể nhảy thoát khỏi miệng hố được. Thế là đàn ếch hè nhau kêu to : **“Thôi đi ! Thôi đi !”** để khuyên hai con ếch hãy bỏ ý định nhảy lên, mà bằng lòng nằm lại dưới hố.

Còn về phần hai con ếch bị rơi xuống hố thì cố gắng nhảy cao, hy vọng thoát được ra khỏi miệng hố. Nhưng hố lại quá sâu nên dù đã nhiều lần cố gắng mà vẫn không sao nhảy được ra ngoài. Sau một thời gian cố gắng mà bị thất bại, **một trong hai con ếch bị kiệt sức** và nhất là khi nó **nghe các bạn trên miệng hố la to : “Thôi đi ! Thôi đi !”**, nên cuối cùng nó **đành chấp nhận chịu thua** và **không tiếp tục nhảy lên nữa**. Nhưng con ếch thứ hai **càng nhảy lại càng hăng và cuối cùng đã thành công**, khi nó **may mắn nhảy qua khỏi miệng hố** để sum họp được với cả đàn. Sau khi nhảy thành công, các con ếch khác liền hỏi nó : “Cậu không nghe chúng tớ nói gì sao?”. Ếch ta trả lời : “Khi nhìn lên miệng hố, tớ thấy các bạn ai nấy cũng đều la to cổ vũ tớ : **“cố lên ! cố lên !”**. Thế là tớ lại thêm hăng hái và tiếp tục

nhảy nữa, và cuối cùng tớ đã may mắn thành công khi nhảy được ra khỏi miệng hổ như các bạn thấy đây”.

3. SUY NIỆM :

Như vậy, hai con ếch đều nghe câu nói của chúng bạn hô "**Thôi đi, thôi đi !**", nhưng hậu quả trái ngược nhau : Đối với con ếch thứ nhất **do suy nghĩ tiêu cực**, nên mang tâm trạng chán nản khi nghe chúng bạn hô "Thôi đi". Rồi sau nhiều lần thất bại nó đành **buông xuôi và đành nằm lại** dưới hồ. Nhưng với con ếch thứ hai nhờ **suy nghĩ tích cực**, khi nghe lời hô "**Thôi đi, thôi đi !**" nhưng nó lại nghe thành : "**Cố lên, cố lên !**", và kiên trì tiếp tục nhảy sau mỗi lần thất bại. Cuối cùng nó đã thành công nhảy được khỏi miệng hổ. Thật đúng như câu người ta thường nói : "**Thất bại là mẹ thành công**".

4. SINH HOẠT :

Có khi nào bạn dù bị thất bại nhưng **không nản chí bỏ cuộc, nhưng vẫn kiên trì cố gắng phấn đấu** và cuối cùng đã may mắn thành công hay không ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin dạy chúng con luôn **kiên trì cố gắng trong mọi công việc**. Sau khi đã xác định mục tiêu phù hợp với khả năng, xin cho chúng con **quyết tâm vượt qua trở lực** là thói lười biếng và dư luận tiêu cực, để phấn đấu làm theo phương châm : "Thua keo này ta bày theo khác", và "Thất bại là mẹ thành công !". Hy vọng **nhờ ơn Chúa giúp và nhờ khiêm tốn rút kinh nghiệm nơi các bậc đàn anh** đi trước, chúng con sẽ có ngày thành công, như người ta thường nói : "**Có chí thì nên !**" và "**Có công mài sắt có ngày nên kim !**".- AMEN.

BÀI 88

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – KIÊN NHẪN VƯỢT KHÓ

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Vì danh Thầy, anh em sẽ bị mọi người thù ghét. Nhưng dù một sợi tóc trên đầu anh em cũng không bị mất đâu. **Có kiên trì, anh em mới giữ được mạng sống mình**” (Lc 12,17-19)

2. CÂU CHUYỆN : CON LỬA KIÊN TRÌ VƯỢT KHÓ THÀNH CÔNG.

Một ngày nọ, con lừa của người nông dân bị ngã xuống đáy giếng. Nó khóc lóc thảm thiết và mong chủ mau giải cứu. Nhưng nửa ngày trôi qua, người nông dân vẫn không thể giúp nó lên khỏi miệng giếng được. Sau đó ông ta nghĩ con lừa cũng đã già, chẳng còn giúp ông được việc gì, và chiếc giếng cũng cần phải lấp đi để tránh cho người hay vật khác khỏi bị rơi xuống nữa. Người nông dân liền gọi người nhà đến giúp ông xúc đất để lấp giếng đi. Về phần con lừa tình cờ khám phá ra cách thoát thân : ***Mỗi khi người ta xúc đất đổ xuống giếng đừng phải lưng, nó lại có phản ứng rung lắc mình cho đất rơi xuống và bước lên một bước cao hơn.*** Chỉ sau một lúc, con lừa đã leo lên được đến miệng giếng và dễ dàng thoát ra ngoài trước sự vui mừng của mọi người.

3. SUY NIỆM :

- Câu chuyện về con lừa già giúp chúng ta rút bài học: **đừng bao giờ nản lòng thất vọng, nhưng nếu biết kiên trì vượt khó thì sớm muộn cũng thành công.**

- Sống trên đời giống như chúng ta đang chèo con thuyền ngược dòng nước. Chỉ khi bạn cố gắng phấn đấu vượt qua trở ngại thì mới hy vọng biến ước mơ thành hiện thực. Sẽ có những lúc bạn phải đối mặt với nhiều khó khăn chông chặt. Nhưng hãy nhớ rằng : ***thành công thật sự không đến dễ***

dàng. Muốn nếm được trái ngọt thì bạn phải kiên trì **gieo trồng đúng kỹ thuật** : Chọn giống tốt, quan tâm chăm sóc tưới bón cho cây, phun thuốc phòng tránh sâu bệnh... Ngoài ra còn phải khiêm tốn **học hỏi kinh nghiệm của người đi trước** thì mới hy vọng thành công, như người ta thường nói : “Không thầy đố mày làm nên”.

- Đối với người tín hữu thì **còn cần cầu xin ơn Chúa trợ giúp nữa**. Nhiều người vất vả gieo trồng đúng thời vụ, nhưng nếu Thiên Chúa không ban cho **mưa thuận gió hòa** thì dù sắp đến mùa gặt, vẫn có thể bị tai nạn mưa lũ mất trắng như lời Thánh Vịnh : “Nếu như Chúa chẳng xây nhà, thợ nề vất vả cũng là uổng công” (Tv 127).

- Riêng về việc loan báo Tin Mừng, ngoài việc chăm chỉ **rao giảng Lời Chúa**, người tông đồ còn cần ý thức **khả năng giới hạn của mình** như lời Chúa Giê-su : “Thầy là cây nho, anh em là cành. **Ai ở lại trong Thầy và Thầy ở lại trong người ấy, thì người ấy sinh nhiều hoa trái**, vì không có Thầy, anh em chẳng làm gì được” (Ga 15,5).

4. SINH HOẠT : Là người tín hữu, chúng ta phải **làm gì để chu toàn các việc bổn phận hằng ngày của mình và các việc thuộc sứ vụ loan báo Tin Mừng** được Chúa Giê-su trao phó” (Mt 28.19-20).

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con biết **chăm chỉ làm việc và tránh thói tự mãn** coi thường người khác, nhưng biết **khiêm tốn học hỏi kinh nghiệm** của tha nhân. Xin cho chúng con luôn tín thác cậy trông vào ơn Chúa trợ giúp. Nhờ đó hy vọng chúng con sẽ đạt kết quả tốt trong mọi công việc theo thánh ý Chúa.- AMEN.

BÀI 89

HOÀN THIỆN NHÂN CÁCH – LUÔN KIÊN TRÌ VÀ ĐỪNG NẢN CHÍ

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô viết : **“Ai không chịu làm thì cũng đừng ăn”** (2 Tx 3,10).

2. CÂU CHUYỆN : CÓ CÔNG MÀI SẮT CÓ NGÀY NÊN KIM.

Có một chàng trai, không thi vào đại học, cha mẹ đã tìm một thiếu nữ con nhà lành, tính tình thủy mị nết na để hỏi cưới làm vợ của anh. Sau khi kết hôn, anh dạy học tại một trường tiểu học trong làng. Vì không có kinh nghiệm dạy học, nên chưa đầy một tuần, anh đã bị học trò tẩy chay, và **bị nhà trường sa thải.**

Trở về nhà, chị vợ đã nhẹ nhàng **động viên an ủi** chồng : **“Anh không cần phải chán nản bị thương như vậy. Vẫn còn thiếu gì *công việc đang chờ anh làm !”***

Sau đó, anh xin vào làm công nhân cho người ta, nhưng lại bị ông chủ đuổi vì làm việc lể mề chậm chạp. Lúc đó, chị vợ lại **động viên** : **“Động tác cũng có lúc nhanh lúc chậm. Các công nhân khác đã làm việc nhiều năm. Còn anh *như một học sinh mới đi học biết đọc biết viết, thì sao làm việc nhanh bằng họ* được ?”**

Rồi anh đã lần lượt trải qua nhiều công việc khác nhau. Nhưng kết quả phần lớn đều **bỏ dở nửa chừng**. Thế nhưng, mỗi lần anh chán nản thất vọng trở về nhà, **người vợ lại động viên an ủi và chưa khi nào giận dỗi trách móc chồng một câu.**

Khi được hơn 30 tuổi, nhờ có khả năng về ngoại ngữ nên anh đã may mắn được ban giám đốc nhận làm **trợ giảng tại một trường khuyết tật**. Anh **dạy học đạt kết quả tốt nên được khen thưởng**. Rồi sau đó, anh tiếp tục thành công khi lập thêm nhiều phân hiệu khác cho người khuyết

tật và trở thành **hiệu trưởng trường dạy ngoại ngữ cho các học sinh khuyết tật trong miền** anh ở, với nhiều nhân viên làm việc dưới quyền. Sau nhiều bị thất bại, anh đã đạt được thành công nhờ kiên trì không nản chí bỏ việc nửa chừng.

3. SUY NIỆM :

- Sau khi được công thành danh toại, một hôm anh đã hỏi vợ rằng : "Trong suốt thời gian qua, mỗi khi gặp thất bại, bị đuổi việc và đối mặt với tương lai mù mịt, thì **tại sao em không trách móc mà luôn nói lời động viên anh** như vậy ?"

Bà vợ đã trả lời như sau : "**Một mảnh đất nếu không hợp với việc trồng ngô, ta có thể trồng sang đậu nành; Nếu đậu nành không hợp, ta có thể trồng dưa leo; Nếu cả dưa leo mà không có kết quả... thì ta có thể trồng giống lúa kiều mạch...** Nhất định sẽ có lúc đạt được kết quả. Bởi vì bất cứ mảnh đất nào cũng đều có một loại cây thích hợp nhất để gieo trồng. Về công việc của anh cũng vậy : Nhờ **kiên trì bền chí nên cuối cùng anh đã tìm ra công việc phù hợp khả năng**".

Điều quan trọng là **không bao giờ được thất vọng buông xuôi, nhưng phải luôn tích cực phấn đấu : "Thua keo này bày keo khác". Vì "Có công mài sắt có ngày nên kim"**.

- Nguyễn bá Học cũng đã từng nói : "**Đường đi khó không khó vì ngăn sông cách núi, mà khó vì lòng người ngại núi e sông**". Cuộc đời của thi sĩ Hàn Mặc Tử cũng cho thấy điều ấy : Dù đã bị bệnh cùi gây đau khổ cả thể xác lẫn tinh thần, nhưng thi sĩ vẫn không chịu đầu hàng số phận, mà kiên cường tiếp tục sáng tác. Nhờ đó đã để lại cho đời sau rất nhiều bài thơ bất hủ.

4. SINH HOẠT :

Bạn nhận định thế nào về câu bà vợ trả lời cho anh chồng về sự **kiên trì phấn đấu vượt qua hoàn cảnh và không nản chí buông xuôi dù nhiều lần bị thất bại** ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết **tạ ơn Chúa khi vui lúc buồn, khi thành công cũng như lúc thất bại**. Xin cho chúng con **vừa cố gắng làm việc với hết khả năng, lại vừa biết tín thác cậy trông vào ơn Chúa trợ giúp**. Xin đừng để chúng con **chán nản buông xuôi** khi không thành công, nhưng luôn kiên trì phấn đấu vượt qua hoàn cảnh, và khiêm tốn học hỏi kinh nghiệm của tha nhân để ngày một thăng tiến. Nhờ đó, chắc chắn chúng con sẽ có lúc vượt qua các khó khăn và đạt được những thành quả tốt đẹp.- AMEN.

BÀI 90

HOÀN THIÊN NHÂN CÁCH – KHÔN NGOAN ỨNG PHÓ VỚI NGHỊCH CẢNH

1. LỜI CHÚA : “Tất cả những ai đang vất vả mang gánh nặng nề, hãy đến cùng tôi, tôi sẽ cho nghỉ ngơi bồi dưỡng. Anh em hãy mang lấy ách của tôi, và hãy học với tôi, vì tôi có lòng hiền hậu và khiêm nhường. Tâm hồn anh em sẽ được nghỉ ngơi bồi dưỡng. Vì ách tôi êm ái, và gánh tôi nhẹ nhàng.” (Mt 11,28-30).

2. CÂU CHUYỆN : KIÊN TRÌ TÌM LẠI GIA TÀI TƯỜNG ĐÃ BỊ MẤT.

Ngày xưa có một thương gia do thời thế loạn lạc muốn về quê sinh sống an dưỡng tuổi già. Ông đã đem **tất cả tiền bạc đổi thành chi phiếu**, rồi nhờ người thiết kế một **chiếc ô dù có chiếc cán rộng ruột để nhét tất cả chi phiếu ngân lượng vào trong đó** và lên đường về quê hương. Tuy

nhiên, trên đường về quê lại xảy ra một biến cố bất ngờ : Một hôm thương gia đi đường mệt mỏi nên đã dừng chân nghỉ qua đêm tại một ngôi đình làng. Không ngờ khi tỉnh dậy, chiếc ô dù chứa cả gia tài của ông đã "không cánh mà bay". Thương gia vốn là người **khôn ngoan** nên khi sự cố xảy ra đã **không tỏ ra hốt hoảng mà luôn giữ được bình tĩnh**. Ông suy nghĩ như sau : "Sao mình lại phải lo lắng về những điều đã xảy ra mà không thể thay đổi được ? Hãy **bình tĩnh suy nghĩ làm sao lấy lại được tài sản** đã mất. Ông quan sát thấy chiếc bọc tay nải mang theo vẫn không bị mất, nên kết luận **người lấy cây dù kia không phải kẻ trộm cắp chuyên nghiệp** mà chỉ tiện tay mượn đỡ cây dù mà thôi.

Rồi ông lại suy nghĩ tiếp và quả quyết người đã lấy chiếc ô của ông **hiện đang sống trong khu vực lân cận**. Có lẽ trên đường đi về nhà gặp cơn mưa to nên vào tạm trú dưới mái đình, khi thấy chiếc ô của ông thì đã tiện tay cầm lấy mang đi thôi.

Sau khi suy nghĩ như vậy, ông thương gia đã **tạm hoãn chuyển hồi hương về quê**, mà **mua một số đồ nghề, tạm trú tại ngôi đình và mở ra sạp chuyên sửa chữa ô dù**.

Sau thời gian 2 năm, ông thương gia vẫn chưa tìm lại được chiếc ô dù bị mất nhưng ông vẫn **không nản chí**. Ông suy nghĩ khi chiếc ô sử dụng được một thời gian sẽ bị cũ và người ta sẽ đi mua một chiếc dù mới thay vì mang đi sửa. Ông quyết định **mở một sạp bán ô dù**, rồi gắn một bảng hiệu ghi : **"Đổi ô cũ lấy ô mới, không phải bù thêm tiền"**. Quả nhiên số người tới đổi ô ngày một thêm đông. Không lâu sau đó, có một người đàn ông trung niên đã cầm theo một chiếc ô làm từ giấy dầu đã cũ tìm đến vị thương gia ấy. Vừa nhìn thoáng qua, ông đã biết **chiếc ô cũ nát trên tay người kia chính là chiếc ô có chứa gia tài của mình**. Chiếc ô không còn mới, nhưng phần cán ô cũng không có gì thay đổi. Dù rất vui mừng, nhưng ông thương gia vẫn **khôn ngoan điềm**

tĩnh. Ông đã đổi cho người đàn ông nọ chiếc ô cũ lấy ô mới. Khi người kia vừa đi khỏi, ông liền kiểm tra cán ô và **rất mừng khi đã tìm lại được gia tài tưởng như đã mất.**

3. SUY NIỆM :

1) Bình tĩnh là gì ? : Là khôn ngoan làm chủ tư tưởng, tình cảm và hành động của mình. Thương gia trong câu chuyện trên, khi bị mất cả gia tài, đã không nao núng, mà có thái độ **bình tĩnh và khôn ngoan.** Nhờ đó đã **tìm ra giải pháp phù hợp** để cuối cùng đã thành công khi tìm lại được gia sản bị mất.

Bởi vậy, muốn làm được việc lớn nhất định bạn **phải rèn luyện sự bình tĩnh.** Hãy luôn giữ **tâm trạng an hòa, tĩnh tại nội tâm để giải quyết công việc.**

2) Phương cách giúp lấy lại sự bình tĩnh ?

a) Tạm dừng và hít thở sâu :

Khi bạn đang bị căng thẳng do nóng giận và mất bình tĩnh, nếu không làm chủ được bản thân, rất có thể bạn sẽ có những hành động, lời nói mà sau đó phải hối tiếc. Trước hết bạn hãy nhắm mắt lại và làm như sau : Hít thở sâu bằng bụng năm lần; Hãy tưởng tượng **mỗi lần thở ra là bạn tống sự căng thẳng ra ngoài;** Hãy **mỉm cười một mình** trong nhà tắm. Nhờ đó bạn sẽ luôn giữ được sự bình tĩnh.

b) Thả lỏng cơ thể :

Chắc chắn khi tức giận, cơ thể của bạn sẽ căng thẳng : cơ mặt nhăn nhó, nghiêng răng... Bạn hãy kiểm tra để có thái độ thư giãn, **thả lỏng tự nhiên các cơ trên mặt và tay chân...**

c) Trả lời một số câu hỏi đơn giản :

Cần tránh phản ứng khi đang trong tâm trạng kích động. Hãy suy nghĩ trả lời các câu hỏi sau : Tại sao ta lại bị kích động như thế ? Nó có đáng để ta bị mất bình tĩnh không ? Nó có

thể gây hậu quả gì ?... Nhờ đó bạn sẽ không phản ứng thái quá.

d) Loại bỏ những suy nghĩ tiêu cực :

Khi bị mất bình tĩnh chắc bạn sẽ có những tư tưởng oán giận như : “Thật quá bất công !”; “Nó sẽ phải trả giá đắt !”; “Ta phải gặp nó để làm cho ra nhẽ”... ***Càng suy nghĩ như vậy sẽ càng làm gia tăng sự tức giận, mặt nóng bừng và tăng huyết áp.*** Do đó, bạn ***cần loại bỏ những tư tưởng tiêu cực*** ra khỏi đầu óc của mình ngay.

e) Tập thể dục :

Thể dục là một liều thuốc bổ, ***giúp cơ thể khỏe hơn***, giúp bạn ***giải phóng những cơn giận dữ*** để có cảm giác thư giãn, thoải mái hơn.

g) Hãy bước ra ngoài :

Hầu hết mọi người khi bị căng thẳng thường thích ở một mình để suy nghĩ oán hận... Tại sao ta không ***bước ra ngoài nhà như đi bộ, đạp xe hoặc lên một chuyến xe bus đi vòng quanh thành phố... để xả stress.***

3) Rèn luyện tính kiên nhẫn mỗi ngày

Mỗi ngày bạn có thể rèn luyện tính kiên nhẫn bằng các việc : ***Mìm cười*** nhiều hơn; ***Đi câu cá hay đi dạo*** trong công viên; ***Đi siêu thị*** mua sắm các vật dụng cần; ***Ghi nhật ký***...

4. SINH HOẠT :

Khi bị tức giận, bạn có nên áp dụng các phương cách xả “stress” tự nhiên nói trên hầu sớm lấy lại sự bình tĩnh hay không ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho chúng con mỗi khi gặp tình huống bất ngờ ***thay vì tức giận và phản ứng nóng vội, cho chúng con biết bình tĩnh để nhận định sự việc và tìm ra phương thế khôn ngoan thích hợp giải quyết***, hầu đạt được kết quả tốt đẹp.- AMEN.

CHƯƠNG V: BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG

BÀI 91

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HOÁ GIẢI NGHỊCH CẢNH CỦA CUỘC SỐNG

1. LỜI CHÚA : Đức Giê-su đi xa hơn một chút, sắp mặt xuống, cầu nguyện rằng: **“Lạy Cha, nếu có thể được, xin cho con khỏi phải uống chén này. Tuy vậy, xin đừng theo ý con, mà xin theo ý Cha.”** (Mt 26,39).

2. CÂU CHUYỆN : PHƯƠNG CÁCH HOÁ GIẢI NGHỊCH CẢNH ?

Người con gái than phiền với cha về cuộc sống, rằng mọi thứ thật khó khăn đối với cô. Cô đã **mệt mỏi vì phải vật lộn với cuộc sống**. Dường như ngay sau khi một **vấn đề được giải quyết** thì một **vấn đề khó khăn khác** lại phát sinh...

Cha cô ấy là đầu bếp trưởng của một nhà hàng. Để giúp con hoá giải khó khăn, ông dắt cô vào trong bếp, đổ đầy ba ấm nước và đặt chúng lên ba cái bếp lửa đang cháy. Không lâu sau đó, các ấm nước đều reo báo sắp sôi. Ông bỏ **mấy củ cà rốt vào ấm thứ nhất, mấy quả trứng vịt vào ấm thứ hai và một thìa lớn bột cà phê vào ấm thứ ba**. Ông để cho chúng tiếp tục sôi mà không nói một lời nào.

Cô con gái im lặng chờ đợi và tự hỏi : không biết cha mình đang làm gì ? Khoảng 20 phút sau, ông tắt các bếp lửa. Ông lấy những củ cà rốt ra và đặt chúng vào một cái bát lớn. Rồi ông vớt những quả trứng vịt ra và đặt chúng vào một cái bát khác. Cuối cùng, ông rót nước cà phê ra một cái bát khác nữa.

Rồi ông quay sang cô con gái và hỏi :

– Con đã thấy những gì ?

Cô con gái đáp:

– Thừa cha, đó là mấy củ cà rốt, mấy quả trứng vịt và nước cà phê.

Ông kéo con gái lại gần hơn và bảo cô **chạm vào các củ cà rốt. Cô ta sờ vào và nhận thấy nó mềm hơn.** Rồi ông bảo cô ấy **cầm một quả trứng vịt và đập vỡ nó. Sau khi lột sạch lớp vỏ, cô thấy quả trứng đã chín và cứng cáp hơn.**

Cuối cùng, người cha yêu cầu cô con gái **nếm chất nước cà phê.** Cô ấy đã **mim cười khi nếm nước cà phê đen đã đậm đà hương vị thơm ngon.**

3. SUY NIỆM :

Cô con gái hỏi :

– Cha **muốn nói gì với con** qua sự việc này ?

Người cha chậm rãi giải thích : **Mỗi một vật nói trên đều đã tiếp xúc với cùng một hoàn cảnh bất lợi là nước sôi, nhưng chúng đã phản ứng theo ba cách khác nhau :**

Các củ cà rốt **vốn cứng, nhưng sau khi vào trong nước sôi thì đã mềm đi.**

Quả trứng **vốn dễ vỡ, chỉ có lớp vỏ mỏng manh bảo vệ chất lỏng bên trong. Nhưng sau khi vào nước sôi, chất lỏng lòng trứng đã trở nên cứng cáp hơn.**

Còn **bột cà phê** thật kỳ diệu, sau khi cho vào nước sôi nó đã **làm biến đổi chất nước thành màu đen có mùi thơm ngon.** Người cha hỏi con gái :

– Con muốn là thứ nào trong ba thứ nói trên ?

Khi nghịch cảnh gõ cửa, con sẽ phản ứng lại thế nào ?

. Trở nên **mềm yếu như củ cà rốt** chỉ biết than thân trách phận;

. Trở nên **cứng cáp hơn như quả trứng luộc;**

. Hay sẽ **biến đổi hoàn cảnh gặp phải nên tốt đẹp** như thìa bột cà phê ?

- Bài học về nghịch cảnh là bài học mà mọi người chúng ta cần chuẩn bị cho mình để biết ứng phó cách nào với nghịch cảnh gặp phải là tốt nhất.

4. SINH HOẠT :

Ban rút ra bài học gì về cách ứng phó với nghịch cảnh gặp phải qua câu chuyện về mấy củ cà rốt, mấy quả trứng vịt và thìa bột cà phê khi gặp nước sôi ?

Là tín hữu, ngoài cách ứng phó thông thường, chúng ta nên làm gì để noi gương Đức Giê-su **chấp nhận uống chén đắng là đi con đường qua đau khổ thập giá để vào trong vinh quang phục sinh** theo thánh ý Thiên Chúa ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức rằng : trong cuộc sống chắc chắn chúng con sẽ **không tránh khỏi những điều trái ý** như : bệnh tật, thất bại trong việc kinh doanh hay trong giao tiếp xã hội, con cái hư hỏng... Xin cho chúng con **tránh thái độ tiêu cực khi chỉ biết phàn nàn than trách số phận**, nhưng biết **bình tĩnh giải quyết các khó khăn gặp phải với lòng tín thác vào tình thương quan phòng của Chúa**. Hy vọng chúng con sẽ đón nhận được hạnh phúc của Chúa đời này và đời sau.- AMEN.

BÀI 92

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - HẬU QUẢ TAI HẠI CỦA THÁI ĐỘ VÔ CẢM

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô dạy : **“Hãy chúc lành cho những người bắt bố anh em, chúc lành chứ đừng nguyền rủa : vui với người vui, khóc với người khóc”** (Rm 12,15).

2. CÂU CHUYỆN : BÁC SĨ VÔ CẢM GÂY CHẾT NGƯỜI.

Mới đây tại Bệnh viện Bưu Điện Hà Nội, chỉ vì sự vô cảm của bác sĩ và các y tá, đã dẫn đến cái chết oan uổng của một em bé chưa kịp chào đời. Chị Hào là nạn nhân đã kể lại trường hợp của chị như sau :

“Chồng tôi đã bồi dưỡng bác sỹ An một triệu đồng, nhờ cứu cho mẹ tròn con vuông rồi gia đình sẽ “hậu tạ” sau. Thế nhưng, bác sĩ An đã không mổ ngay cho tôi mà đi vào phòng riêng ngồi xem ti-vi trận đá banh đến tận 23g40. Còn 2 nữ hộ sinh là cô Vũ Thị Diệu Vân và Trần Hoàng Linh thì ngồi ở một góc phòng ăn bánh kẹo, nói chuyện phiếm, làm việc riêng để mặc cho tôi chịu đau đớn nằm trên bàn sinh. Tôi cảm thấy đau khi biết con mình trong bụng đang chết dần chết mòn mà không thể làm gì để cứu được. Tuyệt vọng, tôi cầu cứu các y tá đang ở gần đó để nhờ nói giúp với bất cứ bác sĩ nào cũng được, mổ giúp tôi lấy con ra, nhưng không một ai đứng dậy đi tìm bác sĩ. Họ vẫn cứ thờ ơ, thản nhiên ăn uống, cười đùa với nhau như không có chuyện gì xảy ra cả” .

3. SUY NIỆM :

Bệnh vô cảm biểu lộ qua thái độ **không động lòng thương** trước nỗi đau của đồng loại, cũng như **không phân nộ trước những tệ nạn xã hội xảy ra ngay trước mắt**. Con người trở nên **vô tình trước nỗi đau của đồng loại**.

1. Thực trạng vô cảm của giới trẻ :

Mới đây, cư dân mạng lại giật mình trước **hành vi côn đồ của một nhóm nữ sinh ở Bắc Giang**, Bắc Ninh, Quảng Ninh, Hải Phòng, Hà Nội... với những màn đánh đập, xé áo, cắt tóc. Rất nhiều bạn trẻ, khi thấy những người hành khất thì **xua đuổi, dè bủ**. Gặp người bị tai nạn, thay vì dừng lại giúp đỡ thì lại **thờ ơ bỏ đi**. Thậm chí có kẻ không những không cứu giúp nạn nhân, mà còn lợi dụng cơ hội để **lấy cắp tiền bạc, vật dụng, xe máy** của người gặp nạn.

2. Nguyên nhân dẫn giới trẻ đến thái độ vô cảm :

- Trong nhiều gia đình, **cha mẹ rất ít khi dạy con đồng cảm** với tha nhân. Hơn nữa, những **cảnh bạo lực đầy rẫy trong các trò chơi điện tử, trên ti vi, trong truyện tranh...** dẫn tới thái độ thờ ơ lãnh đạm vô trách nhiệm của con em.

- Trong gia đình : nhiều gia đình ngày nay **không quan tâm đến việc dạy con phải biết yêu thương, giúp đỡ chia sẻ và tha thứ** cho người khác và có trách nhiệm với tha nhân. Một **đứa trẻ chỉ biết "nhận" chứ không biết "cho"** chắc sẽ trở nên vô tâm và bàng quan trước nỗi đau của kẻ khác.

- Nơi nhà trường : Ngày nay, môn giáo dục công dân chỉ được **dạy chiếu lệ**. Bên cạnh các thầy cô mẫu mực, nhiệt huyết với việc giáo dục, vẫn còn đó những **thầy cô thiếu nhân cách**. "*Có thầy cô gọi học sinh là "mày" xưng "tao", có thầy cô chêm cả những câu chửi tục vào lời nói của mình, có thầy cô quát mắng học sinh như kiểu dân chợ búa, ... Chính các em đã phải thốt lên rằng "giáo viên ăn nói thô lỗ, vô văn hóa như vậy thì trách sao học sinh chúng em không bắt chước"*. Vì **"vô cảm" nên họ cũng sẽ "đào tạo" ra những học trò "vô cảm" giống như họ**.

- Do **ảnh hưởng của công nghệ thông tin, trò chơi điện tử...** dẫn giới trẻ đến lối sống ích kỷ vô cảm, thờ ơ với nỗi đau của tha nhân.

3. Tác hại của căn bệnh vô cảm :

- Bệnh vô cảm có thể dẫn đến chết người : **Tài xế xe buýt mắc "bệnh vô cảm"** sẽ coi thường mạng người, nên cố tình phóng nhanh, vượt ẩu, giành đường để về bến trước, nên có thể gây ra tai nạn cho tha nhân.

- Bệnh vô cảm có thể đưa đất nước đến suy vong : **Các cán bộ Nhà nước là "đây tớ của nhân dân" mà "vô cảm", thì sẽ có thái độ nhũn nhĩu, gây khó dễ** để được "*chung chi*", sẽ đánh mất lương tâm, mất phẩm chất đạo đức. Chính những cán bộ này sẽ làm cho đất nước thua kém các nước khác trên trường quốc tế.

4. SINH HOẠT : Chúng tôi phải làm gì ?

Để thực hành lời dạy của thánh Phao-lô : "*Vui với người vui, khóc với người khóc*" (Rm 12,15), **mỗi người chúng ta nên làm gì để cảm thông với tha nhân trong gia đình, khu xóm, nhà máy, công sở và ngoài đường phố ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin giúp chúng con **tránh thái độ vô cảm**, nhưng biết mau mắn **đáp ứng nhu cầu của tha nhân cần được trợ giúp với hết khả năng của mình**, để chúng con trở thành những **công dân tốt** trong xã hội và nên người **tín hữu đạo đức thực sự, luôn sống đức tin bằng việc thực thi đức cậy và đức mến giữa đời thường**. – AMEN.

BÀI 93

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CẦN TRÁNH THÁI ĐỘ THỜ Ơ VÔ CẢM

1. LỜI CHÚA : Trông thấy bà, Chúa **chạnh lòng thương** và nói : "**Bà đừng khóc nữa !**". Rồi Người lại gần, sờ vào quan tài. Các người khiêng đứng lại. Đức Giê-su nói : "**Này người thanh niên, tôi bảo anh : Hãy trở dậy !**". Người chết liền ngồi lên và bắt đầu nói. **Đức Giê-su trao anh ta cho bà mẹ** " (Lc 7,13-15).

2. CÂU CHUYỆN : THÁI ĐỘ THỜ Ơ TRƯỚC CẢNH EM BÉ BỊ NẠN :

Cách đây ít lâu trang mạng Telegraph và các trang mạng khác ở Trung Quốc và trên thế giới đều đồng loạt phát đi một đoạn video clip và bình luận về tai nạn tại thành phố Phật Sơn tỉnh Quảng Đông mà nạn nhân là một bé gái 2 tuổi tên DUYỆT DUYỆT (Yue Yue).

Em đang đi ngoài đường tại khu chợ gần nhà và đã bị một chiếc xe tải nhỏ đụng phải. Đoạn video clip từ một máy quay bảo vệ an ninh tại hiện trường cho thấy viên tài xế xe tải sau khi đụng bé Duyệt Duyệt ngã ra đường, đã chỉ dừng lại một chút rồi lại tiếp tục chạy khiến bánh sau chiếc xe cán qua người bé lần thứ 2. Tuy nhiên, sự việc **không dừng lại ở hành động phi nhân tính của gã tài xế**. Chính thái độ thờ ơ của những người qua đường sau đó mới khiến người Trung Quốc băn khoăn tự hỏi không biết tương lai đất nước của họ sẽ đi về đâu ?

Thực vậy : trong suốt **7 phút** từ lúc bé Duyệt Duyệt gặp nạn, lần lượt đã có tới **18 người đi ngang qua nơi cô bé bị nạn nằm trên đường**, nhưng **chẳng một ai quan tâm giúp đỡ**. Người đầu tiên là một **thanh niên** mặc áo phông trắng và quần thể thao đi qua bé gái nằm sõng soài trên đường, máu túa ra trên mặt, nhưng anh ta đã ngoá lơ. Tiếp theo là **một người đi xe đạp** trông thấy em đã vòng qua để đi. Anh ta đã ngoái lại xem có phải một người bị nạn đang nằm ở đó hay không, rồi lại thản nhiên đạp xe đi tiếp. Khi máu tuôn ra nhiều hơn, **một người đi xe đạp nữa** xuất hiện. Người này không chút quan tâm tới số phận của đứa trẻ. Ba con người vô cảm vừa nói đã **không giúp đỡ bé Duyệt Duyệt đáng thương, dù chỉ làm một việc đơn giản là kéo cô bé vào bên vệ đường**. Sự thờ ơ của họ đã dẫn tới sự kiện một **tài xế xe tải khác đi tới, do đang nói chuyện điện thoại không nhìn thấy bé Duyệt Duyệt trên đường nên đã cán xe lên người em**. Sau lần bị xe đè này, bé Duyệt Duyệt đã không còn cử động nữa. Liên tiếp sau đó, **rất nhiều người đi xe đạp và cả một số người đi xe chở hàng** qua khu vực nạn nhân nằm vẫn **không hề quan tâm** tới bé Duyệt Duyệt. Cũng có **một người phụ nữ dắt theo đứa con đi qua, thấy bé Duyệt Duyệt bị nạn lại rào chân bước nhanh hơn** ngang qua em...

Chỉ tới khi một **nữ lao công quét đường 58 tuổi đi tới, thì bé Duyệt Duyệt mới được cứu giúp**. Bà này vội hạ túi đồ xuống và **lôi đứa trẻ sang một bên đường để**

tránh cho bé khỏi bị xe cán tiếp. Rồi bà **tri hô lên yêu cầu được trợ giúp.** Bấy giờ **mẹ đứa trẻ** nghe thấy đã hốt hải từ trong nhà chạy ra và **vội mang con đi cấp cứu tại một bệnh viện gần đó.** Tuy nhiên, sự can thiệp đã trở nên quá muộn. Các bác sĩ nói rằng bé Duyệt Duyệt phần do **bị chảy máu nhiều nên bị suy hô hấp và phần khác còn bị chấn thương sọ não nghiêm trọng mà không được cấp thời cứu chữa nên khó có cơ hội hồi phục lại được.**

3. SUY NIỆM :

1) Một xã hội thiếu vắng lòng nhân ái :

- Trên thế giới không hiếm những sự thờ ơ vô cảm trước người gặp nạn, nhưng mức độ phần nộ của dư luận ở đây cao hơn gấp bội vì Duyệt Duyệt chỉ là một đứa trẻ không có khả năng tự bảo vệ và việc cứu giúp em ở trong tầm tay của bất cứ ai nhìn thấy. Câu chuyện của Duyệt Duyệt đã trở thành **đề tài nóng bỏng trên nhiều trang mạng trong và ngoài nước Trung Quốc.** Nhất là sau khi đoạn video về tai nạn này được phát trên truyền hình.

- Rất nhiều khán giả cho biết đã bị "sốc" khi xem đoạn video nói trên. Họ cho đó là bằng chứng về tình trạng **xã hội Trung Quốc đã bị suy thoái trầm trọng về mặt đạo đức** như có người đã bình luận : "Liệu có gì đặc biệt hay trái với lẽ thường khi chúng ta ra tay giúp đỡ một người bị nạn ? **Chuyện thờ ơ này chỉ cho thấy một sự bất thường về mặt đạo đức trong xã hội của chúng ta**".

2) Nguyên nhân của thái độ vô cảm ?

Lý giải về những gì đã xảy ra, tờ Thượng Hải Nhật báo đã nêu một số ý kiến sau :

- Lỗi lớn nhất chính là **của cha mẹ bé Duyệt Duyệt** vì đã mất cảnh giác, để cho đứa con còn quá nhỏ đi ra đường lộ một mình.

- Người khác lại cho rằng, sở dĩ người ta có thái độ vô cảm vì nhiều trường hợp **người giúp nạn nhân lại bị người nhà đổ vạ đã gây ra tai nạn.**

- Tuy nhiên nhiều người cho rằng : “Chẳng có lý lẽ nào có thể bào chữa cho thái độ vô cảm này, và các hình ảnh trong đoạn video đã “gây sốc cho mọi người có lương tri ở Trung Quốc”.- “Ngay cả trong trường hợp những người qua đường e ngại không muốn trực tiếp giúp đưa trẻ đi nữa, thì họ cũng có thể **quay số điện thoại khẩn cấp 120, 110 và kịp thời chặn xe cộ giao thông để bé Duyệt Duyệt không bị chiếc xe tải thứ 2 cán tiếp lên người”.**

3) Nỗi đau của cha mẹ nạn nhân :

Đối với cha mẹ bé Duyệt Duyệt thì tai nạn của con đã vượt quá sức chịu đựng : Cả bố và mẹ đều bị **ngất xỉu khi lần đầu xem đoạn video quay cảnh con mình gặp nạn và thái độ vô cảm của những người đi ngang qua mà không cứu giúp.** - Người cha họ Wang của bé Duyệt Duyệt đã nói trong nước mắt : **“Có chuyện gì đang xảy ra với những con người kia vậy ? Họ đưa ra quá nhiều lý do để bào chữa cho thái độ ngoảnh mặt làm ngơ với con tôi đang gặp nạn cần được cấp thời giúp đỡ. Xã hội này thật quá bàng quan và vô tâm. Bé Duyệt Duyệt của chúng tôi thật vô cùng đáng yêu : Có lần tôi to tiếng làm mẹ nó khóc, nó liền làm trò cho cả hai chúng tôi phải cười hòa giải với nhau. Giờ thì tôi chẳng còn biết làm gì hơn là mong sao cho con tôi một lúc nào đó sẽ tỉnh dậy và gọi tiếng “bố” với tôi một lần nữa”.**

- Thật đáng buồn khi hy vọng của anh Wang đã không trở thành hiện thực, vì **Bé Duyệt Duyệt đã vĩnh viễn ra đi vài ngày sau, trong sự tiếc thương vô hạn của cha mẹ và mọi người.** Được biết cảnh sát Trung Quốc hiện đã bắt giữ hai tài xế xe tải đã cán lên bé Duyệt Duyệt để làm rõ tội trạng của họ.

4. SINH HOẠT :

Bạn sẽ **phản ứng thế nào nếu gặp phải tình huống tương tự**, để xứng đáng trở thành **môn đệ đích thực của Chúa Giê-su** ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa, khi nhìn thấy cảnh bé gái 2 tuổi gặp nạn bị nhiều người đi ngang qua bỏ mặc, con đã cùng nhiều người khác cảm thấy **rất phẫn nộ và không tiếc lời chê trách thái độ thờ ơ vô cảm** của họ. Nhưng lạy Chúa. Trong cuộc sống, nhiều lần chính chúng con cũng đã vô cảm như vậy trước nỗi đau của đồng loại, nhất là nếu kẻ đó là người chúng con không ưa. Xin cho chúng con biết noi gương Chúa : **chạnh lòng xót thương và sẵn sàng giúp đỡ những người gặp họa nạn, bất kể họ là ai**, hầu chúng con xứng đáng là môn đệ thực sự của Chúa như lời Chúa phán : “Ở điểm này, mọi người sẽ **nhận biết anh em là môn đệ của Thầy là anh em có lòng yêu thương nhau**” (Ga 13,35).- AMEN.

BÀI 94

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HÌNH PHẠT ĐÍCH ĐÁNG CHO KẺ VÔ CẢM

1. LỜI CHÚA : Khi Đức Giê-su đến gần cửa thành thì kìa, người ta khiêng một người chết đi chôn. Người này là con trai duy nhất, và mẹ anh ta lại là một bà góa. Có một đám đông trong thành cùng đi với bà. **Trông thấy bà, Chúa chạnh lòng thương và nói : “Bà đừng khóc nữa !”,** rồi Người lại gần sờ vào quan tài. Các người khiêng dừng lại. Đức Giê-su nói : “Này người thanh niên, tôi bảo anh : **Hãy trở dậy ! Người chết liền ngồi lên và bắt đầu nói. Rồi Đức Giê-su trao anh ta cho bà mẹ.** (Lc 7,12-15).

2. CÂU CHUYỆN : CÔ TÀI XẾ XINH ĐẸP VÀ BA GÃ LƯU MANH.

(VTC News) - "Một chiếc xe buýt cỡ trung chở đầy khách đang chạy trên đường đồi. Giữa đường, ba tên du côn trang bị vũ khí đã để mắt tới cô tài xế xinh đẹp. Chúng bắt xe dừng và đòi được "vui vẻ" với cô. Tất nhiên là **cô lái xe lớn tiếng kêu cứu, nhưng tất cả hành khách trên xe đáp lại bằng sự im lặng**. Lúc ấy một người **đàn ông trung niên gầy yếu đã lên tiếng yêu cầu ba tên du côn dừng tay; nhưng ông đã bị chúng đánh đập tàn nhẫn. Ông rất giận dữ và lớn tiếng kêu gọi các hành khách khác cùng hợp tác ngăn chặn hành động man rợ kia, nhưng không ai tiếp ứng**. Và sau đó cô tài xế đã bị ba tên côn đồ lôi vào bụi rậm gần đó. Một giờ sau, ba tên du côn và cô lái xe trong bộ quần áo ướt tả quay lại xe và cô tiếp tục ngồi vào tay lái.

- **Này ông kia, ông xuống xe đi !** Cô lái xe ra lệnh cho người đàn ông khi nãy đã lên tiếng bênh vực cô và bị bọn du côn đánh đập. Người đàn ông ngạc nhiên nói :

- Cô làm sao thế ? Tôi mới tìm cách cứu cô mà. Tôi làm thế là sai sao ?

- Cứu tôi ư ? Ông đã làm gì cứu tôi chứ ? Cô lái xe vặn lại, và vài hành khách cười.

Bây giờ thì người đàn ông đã thật sự tức giận. Dù ông đã không cứu được cô, nhưng lẽ ra ông cũng không nên bị đối xử thế này mới phải. Ông ta nhất quyết từ chối xuống xe và nói : "Tôi đã trả tiền đi xe nên tôi có quyền được ở lại trên xe." Nhưng cô lái xe vẫn cương quyết : "Nếu ông không xuống, xe sẽ không chạy".

Điều bất ngờ là các hành khách, vốn **đã làm ngơ trước hành động man rợ** mới đây của bọn du côn, giờ đây lại **nhao nhao yêu cầu người đàn ông phải xuống xe**. Họ nói : "Ông ra khỏi xe đi, chúng tôi có nhiều công việc phải làm và không thể trì hoãn lâu hơn nữa !". Một vài người khỏe mạnh còn đến **cưỡng bách người đàn ông phải xuống xe**. Ba tên du côn nhìn nhau cười ranh mãnh và bình luận :

- Chắc là tụi mình đã phục vụ cô nàng ra trò đấy nhỉ !"

Sau nhiều lời qua tiếng lại, ***hành lý của người đàn ông đã bị ném qua cửa sổ và ông bị đẩy ra khỏi xe rồi chiếc xe buýt tiếp tục cuộc hành trình.***

Cô lái xe vuốt lại mái tóc và vặn loa chiếc radio trong xe kêu to hết cỡ. Xe lên đến đỉnh đồi và bắt đầu đi xuống mé bên kia quả đồi. Phía tay phải chiếc xe là một vực thẳm sâu hun hút. Tốc độ xe buýt tăng dần. Gương mặt cô lái xe trở nên căng thẳng. Hai bàn tay cô giữ chặt tay lái và nước mắt tự nhiên trào lã xuống hai gò má. Một tên du côn nhận thấy cô tài xế có điều bất thường, nên ra lệnh cho cô : "Chạy chậm lại thôi, mày định làm gì thế ?". Sau đó tên du côn cố giằng lấy tay lái, nhưng ***chiếc xe buýt đã vượt lên đường và lao xuống vực sâu như tên bắn.***

Hôm sau, các tờ báo địa phương loan tin : Một tai nạn bi thảm đã xảy ra ở vùng "Phục Hồ Sơn" : Một chiếc xe cỡ trung đã lao xuống vực, nữ tài xế và 13 hành khách trên xe đều thiệt mạng. ***Người đàn ông bị đuổi xuống xe dọc tờ báo ấy và đã khóc.*** Không ai biết tại sao ông ta khóc !".

3. SUY NIỆM :

- Câu chuyện kết thúc ở đây nhưng sau đó là hàng trăm, hàng ngàn lời bình luận phủ đầy trên các trang mạng xã hội. Trong một ngày chỉ riêng nhóm Facebook đã có tới hơn 2400 lượt người truy cập và chia sẻ. Hàng nghìn câu hỏi tự vấn lương tâm cũng được bật ra : "***Bao nhiêu lần mình từng thờ ơ với những hoạn nạn khó khăn của người khác, đang khi hoàn toàn có khả năng giúp đỡ ?... Đôi khi chúng ta đã quá vô cảm trước cuộc sống chung quanh ! Sự vô cảm đã bị trừng phạt thích đáng*** và không thể tiếp tục tồn tại trong thế.giới hôm nay".

- Trong dòng chảy của cuộc sống, khi mà mọi thứ đều "nhanh hay cực nhanh" như : Thức ăn nhanh (fast food), mạng internet băng thông rộng (broadband), tốc độ vi xử lí tăng lên gấp đôi, gấp ba... thì sự vô cảm cũng đồng thời diễn ra nhanh như vậy. Tuy trang mạng là ảo, nhưng trách nhiệm và yêu thương lại là thật. Câu chuyện trên tuy không xảy ra

trong nước Việt Nam chúng ta, nhưng đã được lan truyền trên các trang mạng xã hội và gây nên một làn sóng bình luận của những bạn trẻ.

4. SINH HOẠT :

Nếu bạn có mặt trên chuyến xe nói trên, **bạn sẽ phản ứng thế nào ?** Tại sao ?

Trong những ngày này chúng ta **sẽ làm gì để giúp đỡ** những ai bị ức hiếp và bị đàn áp cách bất công, để nên **môn đệ đích thực** của Chúa Giê-su ?

5. LỜI CẦU :

LẠY CHÚA GIÊ-SU. Có lẽ chúng con cũng có **phản ứng thụ động** giống như các hành khách trên chiếc xe buýt trong câu chuyện trên, vì sợ bị những kẻ gian ác làm hại. Nhưng nếu chúng con biết **hiệp lực với nhau** thì chắc sẽ biến thành sức mạnh tổng hợp, giúp nhiều người tránh được những nỗi oan ức đau thương. Xin cho chúng con biết **chạnh lòng xót thương** những người đang bị áp bức, và tích cực **góp phần xóa bỏ các tệ nạn** xã hội, hầu nên môn đệ đích thực của Chúa.- AMEN.

BÀI 95

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CHỮA TRỊ BỆNH ĐÁI ĐƯỜNG

1. **LỜI CHÚA :** Chúa phán : **“Anh em hãy nên hoàn thiện như Cha anh em trên trời là Đấng hoàn thiện”** (Mt 5,48).

2. **CÂU CHUYỆN : BỆNH “ĐÁI ĐƯỜNG” VÀ THUỐC CHỮA TRỊ.**

- Khi đến nhà ga phi trường hay vào một nhà hàng ăn hay khách sạn thì điều gây ấn tượng trước nhất, và cũng là cơ sở

để khách đánh giá về trình độ văn minh và chất lượng phục vụ của nơi đó chính là **WC, toa-lét hay nhà vệ sinh**.

- Tại thành phố Hồ Chí Minh chính quyền mặt trận đã có chương trình vận động người dân xây dựng nếp sống văn hóa văn minh đô thị, nhưng các nhà quy hoạch thiết kế lại **không quan tâm đến WC, là nhu cầu sinh hoạt tối cần thiết này**. Khi đi trong thành phố đông xe cộ và người qua lại, tôi hiếm khi nhìn thấy một nhà WC hay toa-lét công cộng. Do đó ở một số con đường có nhiều cây lớn, thỉnh thoảng lại thấy một vài tấm lưng của người đàn ông úp người vào tường vào bụi cây, và một dòng nước vàng tràn ra vỉa hè phía sau. Một buổi tối nọ, khi có dịp ngang qua một đường phố sầm uất, có nhiều quán cóc trên vỉa hè gần khu trung tâm quận I, khách khứa ngồi la liệt ăn uống trên hè đường. Tôi ngồi xuống một chiếc bàn có người ăn xong vừa đứng dậy và kêu một chai bia giải khát. Sau đó tôi nói bâng quơ với mấy người khách cùng bàn : "Không biết nhà vệ sinh ở đâu nhỉ ?". Một anh nói giọng Bắc chỉ giáo ngay : "Ông này chỉ được cái vẽ chuyện ! Ở đây làm gì có nhà vệ sinh ! Mà nếu có cũng tội gì vào đó để phải ngửi cái mùi hôi hám. Ông cứ ra chỗ bụi cây kia rồi tha hồ xả !"

- Tìm được **nhà vệ sinh công cộng đã khó**. Nhưng tìm được rồi lại càng **khó sử dụng do tình trạng hôi hám bẩn thỉu không thể chịu nổi**. Khi nói chuyện về vấn đề này, một anh bạn có kể câu chuyện sau : Một hôm anh ta chở bạn gái đi hóng mát ở bến Bạch Đằng. Đang yên lành bỗng nhiên anh ta cảm thấy một cơn "buồn" ập tới. Anh chạy xe lòng vòng một hồi mà không kiếm thấy một nhà vệ sinh công cộng nào để giải quyết "bầu tâm sự". Vì tự trọng và không muốn bị mất điểm trước cô bạn gái mới quen, anh không thể bịa đâu "tè" đó, nên đành phải kiếm chỗ trở về nhà, trong sự bực bội khó chịu của cô nàng.

- Còn một cô bạn của tôi thì thổ lộ : "Một hôm em phải nhịn suốt một tiếng đồng hồ mới tìm ra nơi "giải quyết". Nhưng khi vào đến nơi thì thấy tối thui do công tắc điện hư, nước dội không có, và một mùi xú uế xộc thẳng vào mũi khiến em

muốn nôn ọe. Em đành cố chạy xe về nhà để tránh phải ngửi cái mùi hôi hám kinh khiếp kia”.

- Một khách du lịch đứng tuổi từ Hà-nội vào TP Hồ chí Minh tham quan đã phát biểu: **“Thu tiền phí phục vụ cũng đúng thôi. Nhưng cũng phải làm sao cho người sử dụng đỡ bị ầm ức vì bị tổn tiền vô ích. Bây giờ nhiều người không những có nhu cầu vào toa-lét *giải quyết cơn “buồn”* kia xong là ra ngay, mà có thể họ còn *cần một ít xà bông để rửa tay, cần một tấm gương soi, một lược chải lại đầu tóc* cho đàng hoàng. Nếu được như vậy thì dù có *phải trả phí dịch vụ thêm một vài ngàn* thì chắc ai nấy cũng sẵn lòng”.**

3. SUY NIỆM :

Lời đề xuất trên đây chắc cũng không quá khó để thực hiện trong thành phố của chúng ta. Ước mong các cơ quan hai ngành vệ sinh môi trường và du lịch văn hóa quan tâm nghiên cứu để thành phố ***có thêm nhiều nhà WC lưu động được phân bố tại nhiều địa điểm***, vừa đảm bảo về mỹ quan, vừa an toàn vệ sinh để khi cần người ta có thể dễ dàng tìm thấy và bảo đảm chất lượng phục vụ.

Tuy nhiên trong thời kỳ quá độ này, chắc mỗi người chúng ta đều nhất trí là phải biết ***nín nhịn***, để chỉ xả “bầu tâm sự” ***đúng chỗ đúng nơi***. Tránh tình trạng “tưới cây” bừa bãi như một vị khách du lịch nước ngoài đã nêu nhận xét như sau : ***“Người Việt các ông thật kỳ lạ : Khi hôn nhau bày tỏ tình cảm chính đáng ngoài đường phố thì các ông ngại ngùng xấu hổ. Nhưng khi cần là các ông cứ vô tư “xả nước thải” bừa bãi tại bất cứ nơi công cộng nào mà chẳng cảm thấy xấu hổ gì cả !!!”***

4. SINH HOẠT :

Theo bạn, ***nhận xét của ông khách du lịch nước ngoài về bệnh vô tư “đái đường” của một số người Việt đúng sai thế nào ? Để phòng ngừa bệnh “đái đường”, bạn nên làm gì*** trước khi ra đường ? Nếu chẳng may

bị **"buồn"** **bất tử ngoài đường, bạn cần làm gì** để chúng tỏ là người có văn hóa ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp chúng con ngày một nên hoàn thiện trong cách ăn nết ở văn minh lịch sự. Cho chúng con **ý thức giữ gìn vệ sinh chung** qua việc không **xả rác** bừa bãi ở nơi công cộng, không **"đái đường"** nhưng biết ứng xử tốt đẹp để nên người **trưởng thành về nhân cách** và góp phần **xây dựng môi trường sống ngày càng văn minh sạch đẹp hơn.**- AMEN.

BÀI 96

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - GIÁ TRỊ CỦA SỰ ĐIỀM TĨNH TỰ CHỦ

1. LỜI CHÚA : "Đức Giê-su Ki-tô vốn dĩ là Thiên Chúa, mà không nghĩ phải nhất quyết duy trì địa vị ngang hàng với Thiên Chúa, nhưng đã **hoàn toàn trút bỏ vinh quang, mặc lấy thân nô lệ, trở nên giống phàm nhân, sống như người trần thế**" (Phil 2,6-8).

2. CÂU CHUYỆN : ĐIỀM TĨNH ĐÃ CHIẾN THẮNG.

Thần thoại Nhật Bản có câu chuyện như sau :

Một hôm các vị thần trên trời tụ họp nhau lại để chọn ra một vị thần đứng đầu các thần khác. Họ nhờ một vị thần lão thành nhiều kinh nghiệm đứng ra làm trọng tài chấm thi. Các thí sinh sẽ phải thi thử tài năng thế nào để các vị thần khác phải "tâm phục khẩu phục".

- **Thần Sấm Sét** tình nguyện ra thi thử tài năng trước tiên : Sau một cái vẫy tay của ông, lập tức một luồng ánh sáng rất mạnh từ trời giáng xuống đám mây đen bên dưới làm **phát**

ra một tiếng sấm nổ long trời khiến các thần đều bị hồn siêu phách lạc. Nhưng ngay sau đó **thần Bảo Tố** xuất hiện tiếp tục thi thử sức mạnh. Ông ta ra lệnh cho *mưa trút nước xuống ào ào như dòng thác lũ*, nước chảy đến đâu cuốn theo nhiều cây cối và nhà cửa. Nước lụt mỗi lúc một dâng cao nhấn chìm các ngọn núi và tiếp tục dâng lên tận trời, khiến các vị thần hoảng hốt yêu cầu thần Bảo Tố ngừng lại. Sau một cái vẫy tay lập tức sóng gió yên lặng như tờ và nước lụt cũng rút đi đâu tất cả.

- Khi các vị thần chưa kịp hoàn hồn, thì bất ngờ mọi thần đều nghe thấy một giọng nói êm dịu vang lên : "Sức mạnh thực sự không nhất thiết là phải tàn phá hủy diệt mà có thể là êm dịu. Hãy nghe đây". **Nữ thần Âm Nhạc** nói xong liền lấy ra một *cây đàn vi-ô-lông* và *nhún nhảy chơi một bản nhạc giạt gân* khiến mọi vị thần đều phấn khởi giựt giựt tay chân theo điệu nhạc, rồi đến lúc tiếng nhạc trở nên du dương réo rắt khiến các thần đều đờ người ra và mắt thiếp ngủ như bị thôi miên.

- Tuy nhiên trong số các vị thần hiện diện có một vị luôn tỏ ra bình thản khi chứng kiến các hiện tượng sấm chớp bão bùng hay điệu nhạc du dương kia ... Thần trọng tài liền hỏi : "Ngài là ai ? Ngài có bị mù hay bị điếc không ? " và nghe vị này trả lời : "Không. Tôi vẫn nhìn và nghe được tất cả". Thần trọng tài lại hỏi : "Tại sao ngài không bị xao xuyên giao động khi chứng kiến sấm chớp nổ bùng, nước ngập dâng cao và nghe các điệu nhạc du dương ?" Vị thần kia liền trả lời : "Ngài lầm rồi ! Tim tôi cũng đập, lòng tôi cũng xao xuyên như các vị khác. Nhưng vì tôi là **thần Điềm Tĩnh** luôn làm chủ được các cảm xúc chứ không bị lệ thuộc hay làm nô lệ cho nó. *Ích lợi gì khi có sức mạnh chế ngự được người khác, mà lại chịu khuất phục trước tiếng đàn nhạc du dương ? Còn gì là uy lực nếu lại cảm thấy sợ hãi khi nghe tiếng sấm nổ hay thấy dòng nước lũ dâng lên ?"*

Cuối cùng thần trọng tài đã phán quyết kết quả cuộc thi như sau : "**Quyền bá chủ thuộc về thần Điềm Tĩnh**. Sức mạnh thực sự chỉ có nơi những ai **làm chủ được bản thân trước**

bất kỳ tình huống hay biến cố nào xảy ra. Những ai dù có quyền lực hay sức mạnh vô địch mà còn bị một thế lực khác lôi cuốn chế ngự thì vẫn chưa thực sự có sức mạnh và quyền năng. Hôm nay, tuy không phô trương sức mạnh, nhưng thần Điem Tinh đã chứng tỏ ***nội lực vô song khi biết tự chủ để giữ được bình tĩnh và biết ứng xử khôn ngoan trước bất cứ tình huống nào.*** Đức tính này sẽ giúp chế ngự các loại sức mạnh tài năng và điều khiển được chúng theo ý mình. Vậy tôi tuyên bố: **"Thần Điem Tinh Tự Chủ là chúa tể của chúng ta".**

Thực vậy : Điem Tinh là **đức tính đứng đầu và rất cần cho mọi người, nhất là cần cho những vị đứng đầu có nhiệm vụ lãnh đạo người khác.**

3. SUY NIỆM :

1) Tự chủ là gì? : Tự chủ là một ***đức tính*** tốt, là khả năng ***đưa ra quyết định sáng suốt, mà không chịu sự tác động hay bị ép buộc bởi bất cứ ai.*** Đây là ***yếu tố quyết định sự thành công*** trong công việc, ***sức khoẻ bản thân*** và các ***mối quan hệ với gia đình và xã hội.*** Chẳng hạn : Bạn quyết định sẽ chạy bộ tập thể dục mỗi buổi sáng để giảm cân và giữ eo. Nhưng khi vừa thức dậy bạn lại cảm thấy lười biếng không muốn chạy ra công viên như dự tính. Vậy ***bạn sẽ làm gì để làm chủ bản thân và duy trì được thói quen tập thể dục mỗi ngày ?*** Hoặc có những lúc bạn thấy nhà cửa bừa bộn, và thấy cần dọn dẹp cho ngăn nắp hơn. Nhưng rồi do lười biếng bạn lại chần chừ hết ngày này sang ngày khác. ***Bạn sẽ làm gì để giữ được điều đã quyết định ?***

2) Bốn yếu tố cần để tập tính tự chủ : Mỗi người chúng ta đều có một vài thói hư chủ yếu cần sớm khắc phục như : Kiêu ngạo, mê tiền, mê dâm dục, hờn giận, mê ăn uống, ganh ghét, làm biếng. Để chế ngự được các thói xấu này, cần khôn ngoan và có ý chí để quyết tâm thắng vượt thói lười biếng, cần tinh thần kỷ luật để không trì hoãn và cần các ơn trợ lực của Chúa như sau :

- **Khôn ngoan** : Cần biết **khôn ngoan để tìm ra đôi sách phù hợp là tập các đức tính đối lập với thói xấu của mình** như kinh "Cải tội bảy mỗi có bảy đức" đã dạy.

- **Ý chí** là **phương thế hữu hiệu để chế ngự thói xấu lười biếng**. Nó giúp chúng ta nhận thức đánh giá được sự sai sót của mình, rồi quyết tâm loại trừ các thói hư và trung thành với những điều đã dốc quyết. Đây là sức mạnh giúp vượt thắng được cảm xúc và sức ì của bản thân.

- **Kỷ luật** là **bạn đồng hành của ý chí**. Nó giúp chúng ta tuân giữ kỷ luật, biết tự chủ để suy nghĩ trước khi quyết định và kiên trì làm điều đã dốc quyết.

- **Ơn Chúa** : Ngoài sự khôn ngoan, ý chí và kỷ luật, người tín hữu còn **cần ơn trợ giúp của Chúa để việc tập luyện tính tự chủ đạt được kết quả chắc chắn và bền vững**. Nhờ việc năng học sống Lời Chúa hằng tuần và qua việc dâng lễ rước lễ mỗi ngày, chúng ta sẽ được kết hiệp mật thiết với Chúa, sẽ khắc phục được các thói hư nhờ quyết tâm tập luyện nhân đức đối lập, vượt thắng được tính lười biếng và kiên trì thực hiện những điều đã dốc quyết.

4. SINH HOẠT : Theo bạn trong bốn yếu tố cần để tập tự chủ nói trên, **yếu tố nào là then chốt** để việc **tập luyện tính tự chủ** được thành công ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su, Xin cho chúng con học theo gương Chúa để luôn giữ được **bình tĩnh trong mọi tình huống**. Cho chúng con luôn **tự tin để vượt qua thử thách** gặp phải, noi gương Chúa xưa đã bình tĩnh dẹp cơn sóng gió. Cho chúng con luôn **tín thác vào tình thương quan phòng của Chúa Cha** để sau khi đã cố gắng hết sức, chúng con biết noi gương Chúa **bỏ đi ý riêng để xin vâng ý Chúa Cha**.- AMEN.

BÀI 97

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - QUẢNG ĐI GÁNH ƯU PHIÊN

1. LỜI CHÚA : Bấy giờ Người nói với các môn đệ : **“Tâm hồn Thầy buồn đến chết được. Anh em ở lại đây mà canh thức với Thầy”**. Người đi xa hơn một chút, sắp mặt xuống, cầu nguyện rằng : **“Cha ơi, nếu được, xin cho chén này rời khỏi con. Nhưng xin đừng theo ý con, mà xin theo ý Cha”** (Mt 26,38-39).

2. CÂU CHUYỆN : ĐỂ CÂY PHIÊN MUỘN Ở NGOÀI NHÀ RIÊNG CỦA MÌNH.

Tạp chí “FOOD FOR THOUGHT” có đăng một câu chuyện về việc quảng gánh ưu phiền khỏi cuộc sống của mình như sau :

Ngày đầu tiên của người thợ mộc mà tôi thuê đến làm việc tu sửa lại nông trại cũ của tôi đã diễn ra không mấy suôn sẻ. Anh đến muộn một tiếng đồng hồ vì bị bế bánh xe. Sau đó chiếc cửa điện của anh lại bị hỏng không thể dùng được mà phải chuyển sang dùng cửa tay. Rồi khi anh ra về thì chiếc xe tải cũ kỹ của anh lại không thể khởi động vì bình điện xe lâu ngày xuống cấp không giữ được điện.

Tôi đã lấy xe của tôi đưa anh thợ mộc về nhà và anh hoàn toàn im lặng lúc đi đường. Khi về đến nhà, anh mời tôi ghé vào thăm gia đình anh. Trước khi bước vô nhà, tôi thấy anh đến đứng trước một cây nhỏ tại sân phía trước nhà và chạm hai tay vào đầu nhánh cây. Rồi khi cánh cửa ngói nhà mở ra, tôi thấy anh đã hoá thành một người khác : Khuôn mặt sạm đen giờ tươi tỉnh hẳn lên khi anh ôm hai đứa con gái vào lòng và hôn nhẹ lên trán vợ... Một lát sau, anh đưa tôi ra xe và đã trả lời cho thắc mắc của tôi về cây trồng trước nhà và thái độ của anh sau khi chạm vào nó như sau : “À, đó là **CÂY PHIÊN MUỘN**”.

3. SUY NIỆM :

Anh giải thích tiếp : “Tôi biết mình sẽ không thể tránh khỏi những nỗi bực bội ưu phiền khi phải rời ngôi nhà thân yêu của mình để đi kiếm sống bên ngoài. Nhưng tôi không muốn những nỗi bực bội ưu phiền gặp phải ấy ảnh hưởng đến vợ và hai đứa con nhỏ của tôi ở nhà. Vì thế tôi đã trồng một cây ở sân trước nhà làm “Cây Phiền Muộn”, để trao gửi tâm sự của mình. Mỗi buổi chiều khi trở về, tôi đều **để lại tất cả những buồn phiền cho cây này trước khi bước vào nhà**. Sáng hôm sau, khi đi làm việc, tôi lại **mang nỗi buồn kia theo**”. Rồi anh mỉm cười tiếp : “Có điều thú vị là tôi cảm thấy nỗi buồn lấy lại sáng hôm sau luôn nhẹ hơn vào chiều hôm trước”.

4. SINH HOẠT :

Bạn nhận xét thế nào về **cách anh thợ mộc sử dụng để quẳng đi nỗi phiền muộn khỏi cuộc sống của mình trong gia đình** ? Về phần bạn là tín hữu, mỗi khi gặp sự phiền muộn, bạn sẽ làm gì để giải tỏa nỗi phiền muộn gặp phải trong cuộc sống hằng ngày ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Trong cuộc sống hằng ngày nơi gia đình và ngoài xã hội, chắc chắn chúng con không tránh khỏi những điều trái ý cực lòng, do công việc không suôn sẻ, do sự va chạm với người chung quanh. Xin cho chúng con biết noi gương Chúa **chia sẻ với người thân như Chúa đã chia sẻ với ba môn đệ trong vườn Cây Dầu** và đã **cầu nguyện để xin vâng thánh ý Chúa Cha**.- AMEN.

BÀI 98

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – GIÁO DỤC LÒNG BIẾT ƠN CHO CON CÁI

1. LỜI CHÚA : Một người trong bọn thấy mình được khỏi liền quay trở lại và lớn tiếng tôn vinh Thiên Chúa. Anh ta

sấp mình dưới chân Đức Giê-su mà tạ ơn. Anh ta lại là người Sa-ma-ri. Đức Giê-su mới nói : **"Không phải cả mười người đều được sạch sao ? Thế thì chín người kia đâu ? Sao không thấy họ trở lại tôn vinh Thiên Chúa, mà chỉ có người ngoại bang này"** (Lc 17,15-18).

2. CÂU CHUYỆN : ĐỪNG QUÊN NÓI LỜI CẢM ƠN.

Trên một chuyến xe buýt đông người, khi xe dừng lại một trạm kia thì có một ông lão chống gậy bước lên xe. Ông bước đi không vững và khi lên được xe, ông dừng lại ở cánh cửa phía trên, đảo mắt một vòng nhìn xuống các hàng ghế để tìm một chỗ trống. Nhưng rồi ông thất vọng vì các hàng ghế đều đã có người ngồi. Trong số các hành khách trên xe có nhiều thanh niên nam nữ, nhưng người này nhìn người kia để chờ xem có ai đó sẽ đứng lên nhường chỗ cho ông lão không. Bấy giờ có một em thiếu nhi khoảng 8-9 tuổi, thấy ông lão già cả ốm yếu mà phải đứng thì tội nghiệp. Em được cha mẹ giáo dục phải biết kính trọng những người cao niên, nên đã tình nguyện đứng lên nhường chỗ cho ông lão ngồi và ra đứng thế chỗ ông. Nét mặt ông lão vui vẻ hẳn lên. Ông liền ngồi vào chỗ em bé mà không nói gì cả. Em này được cha mẹ dạy phải biết mở miệng cảm ơn mỗi lần được người khác cho quà hay giúp đỡ việc gì. Rồi khi đến trường em lại được thầy cô dạy phải biết xin lỗi nếu lỡ gây phiền hà cho ai khác. Nay thấy ông lão không nói lời cảm ơn thì em cảm thấy ầm ức. Em liền quay sang hỏi nhỏ ông lão : "Thưa ông, ông vừa nói gì với cháu vậy ?" Ông lão trả lời : "Ta có nói gì đâu". Bấy giờ em liền nói : "Thế mà cháu cứ tưởng ông vừa nói lời cảm ơn cháu chứ !".

3. SUY NIỆM :

- Khi học ngoại ngữ tiếng Anh, chúng ta thấy bài học đầu tiên trong sách đều dạy học viên về cách giao tiếp với tha nhân như : chào hỏi, giới thiệu, cảm ơn và xin lỗi. Hai cụm từ "Thank you" và "I am sorry" luôn được sử dụng trong các giao tiếp hằng ngày. Có thể nói đó chính là lễ thói, là "văn

hóa ứng xử” tốt đẹp của người nước ngoài. Còn người Việt Nam chúng ta thì sao ?

- Thực ra tiếng “cám ơn” thốt ra làm cho người nói và người nghe đều cảm thấy dễ chịu. Đó là một thứ đạo đức căn bản mà nếu thiếu, sẽ bị đánh giá là kẻ thiếu văn hóa ứng xử. Có những bậc cha mẹ rất coi trọng lời cảm ơn và quan tâm giáo dục con cái phải luôn nói cảm ơn như một thói quen tốt, một sự phản xạ tự nhiên, mỗi khi được ai đó giúp đỡ hay khi nhận một món quà tặng từ người khác. Để làm gương cho con cái, nhiều cha mẹ không ngần ngại nói lời “cám ơn” con cái khi con giúp làm một việc gì đó.

- Tôi đã từng chứng kiến nhiều lần những người hỏi thăm đường, hỏi thăm nhà người quen mà sau khi đã được chỉ dẫn tận tình đã không nói lời “cám ơn”. Người đánh rơi đồ đạc khi được người khác lượm lên giúp cũng quên nói lời “cám ơn”. Trong số đó, không ít bạn đang là sinh viên học sinh hay có khi thuộc thành phần viên chức nữa !

- Từ “Xin lỗi” cũng cùng chung số phận như vậy. Người ta ít dùng đến nó. Nhiều người đã không nói lời nhận lỗi, cho dù mình đã làm tổn thương cho người khác. Và nói chung : hiện nay khá đông người Việt chúng ta đã quên cụm từ “cám ơn” , “Xin lỗi” trong các giao tiếp hằng ngày.

- Trong gia đình, cha mẹ cần dạy con cái cách ứng xử lịch sự khi được tặng quà vào các dịp Lễ Tết, hay vào ngày mừng sinh nhật...

Cha mẹ cần dạy cho con trẻ ngay từ khi còn nhỏ phải nói lời “cám ơn” khi nhận được quà tặng của người khác.

- Để tránh cảnh trẻ có phản ứng bất lịch sự, cha mẹ nên dạy con như sau : "Lát nữa con sẽ nhận được nhiều quà tặng. Mọi người muốn thấy con mở món quà do họ trao tặng ra, và họ sẽ rất vui khi con biết cúi đầu nói lời “Cám ơn”. Dù có gặp món quà không thích hay đã có rồi, con vẫn đừng quên tỏ lòng cảm ơn người cho quà nhé".

- Nếu chẳng may trẻ phản ứng không hay khi nhận quà, bạn cũng hãy thay con để nói lời cảm ơn người tặng quà như sau : "Cảm ơn bạn, vì con búp bê nhé !".

4. SINH HOẠT : Bạn nghĩ thế nào khi nghe có người nói: **"Nói cảm ơn hay xin lỗi có vẻ khách sáo quá. Tôi chỉ cần cúi đầu để bày tỏ lòng cảm ơn hoặc xin lỗi, hơn là chỉ nói "cảm ơn, xin lỗi" suông" ? Tại sao ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa là Cha nhân ái. Con xin tạ ơn Cha về muôn ơn lành hồn xác Cha đã thương ban. Xin cho con năng dâng lời tạ ơn Cha khi vui lúc buồn, khi được thành công cũng như lúc gặp thất bại. Xin cho cuộc sống của con trở thành "bài ca Tạ ơn" không ngừng dâng lên Cha. Chúng con cầu xin nhờ Đức Ki-tô Chúa chúng con.- AMEN

BÀI 99

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – THỂ HIỆN LÒNG HIẾU THẢO BIẾT ƠN CHA MẸ

1. LỜI CHÚA : "Hỡi con, hãy giữ lấy lời huấn dụ của cha, và đừng ruồng bỏ giáo huấn của mẹ.... Chúng sẽ hướng dẫn con khi con đi, canh giữ con khi con nằm, và khi con thức dậy, chúng chuyện trò với con" (Cn 6,20-22).

2. CÂU CHUYỆN : NÂNG NIU ĐÔI BÀN TAY CHAI SẴN CỦA MẸ.

Có một chàng trai vừa tốt nghiệp đại học thuộc loại xuất sắc. Anh tự tin xin ứng tuyển vào vị trí quản lý của một công ty lớn. Anh đã thành công khi vượt qua hai vòng loại đầu tiên. Đến vòng cuối cùng, thì đích thân vị giám đốc của

công ty này sẽ phỏng để đưa ra quyết định tuyển dụng hay không.

Khi xem qua hồ sơ xin việc của chàng trai, vị giám đốc nhận thấy trong suốt những năm đại học, anh luôn đạt thành tích xuất sắc trong học tập. Xem xong hồ sơ, vị giám đốc hỏi :

- Trong 4 năm đại học anh có đi làm để thêm thu nhập không ? Chàng trai trả lời :

- Dạ không, thưa ông.

- Vậy là cha anh đã chi trả toàn bộ học phí cho anh phải không ?

- Cha tôi mất từ năm tôi một tuổi. Vì vậy toàn bộ học phí là do mẹ tôi gánh vác.

- Vậy mẹ anh làm nghề gì ?

- Mẹ tôi giặt quần áo thuê cho người ta.

Vị giám đốc nghe vậy thì đề nghị chàng trai xoè bàn tay ra cho ông xem. Hai bàn tay của anh khá đẹp, mềm mại và không có bất kỳ vết chai nào. Ông lại hỏi :

- Anh đã bao giờ giúp mẹ giặt quần áo chưa ?

- Chưa bao giờ ạ. Chàng trai thẳng thắn đáp.

Tôi cần tập trung học cho thật tốt. Hơn nữa mẹ tôi giặt thì sẽ nhanh hơn tôi giặt.

Nghe vậy vị giám đốc nói :

- Tôi có một yêu cầu nhỏ : Hôm nay về nhà, anh hãy cẩn thận rửa sạch hai bàn tay của mẹ. Rồi sáng hôm sau anh đến đây gặp tôi.

Chàng trai trẻ nghe vậy thì thấy vô cùng kỳ lạ. Nhưng anh cũng thấy cơ hội trúng tuyển của mình khá cao, nên vui vẻ chạy về nhà gặp mẹ và đề nghị được rửa tay cho mẹ. Người mẹ cảm thấy khó hiểu trước yêu cầu của con trai, nhưng vẫn đưa hai bàn tay cho con rửa.

Chàng trai lấy nước ấm chậm chậm rửa sạch tay cho bà mẹ, vừa rửa nước mắt anh vừa tự nhiên rơi xuống. Lần đầu tiên anh nhận thấy đôi tay của mẹ anh không chỉ nhăn nheo, mà còn chằng chịt những vết sẹo và chai sần. Những vết sẹo này hẳn là rất đau, vì anh cảm nhận được mẹ khẽ rùng mình mỗi khi anh nhúng tay mẹ vào nước. Lần đầu tiên anh nhận ra, chính đôi tay này đã ngày ngày cần mẫn giặt quần áo để trang trải tiền học phí trong ngần ấy năm trời cho anh. Những vết sẹo trên đôi bàn tay mẹ cũng là cái giá mẹ phải trả để đổi lấy bằng điểm xuất sắc của anh.

Sau khi rửa sạch xong bàn tay mẹ, chàng trai lặng lẽ ra phía sau nhà để giặt nốt số quần áo còn sót lại cho xong. Anh giặt đồ trong tâm trạng im lặng và nặng trĩu ưu tư. Tối hôm đó hai mẹ con đã ngồi nói chuyện với nhau rất lâu. Sáng hôm sau anh quay lại công ty. Vừa nhìn thấy anh, vị giám đốc đã hỏi :

- Anh có thể cho tôi biết anh đã làm gì và học được bài học gì hôm qua không ?

Chàng trai nói trong nắc nẹn :

- Tôi đã rửa tay cho mẹ và giặt nốt chỗ quần áo còn lại cho bà.

- Cảm giác của anh thế nào ? Vị giám đốc hỏi.

- Thứ nhất tôi hiểu : **Nhờ có mẹ mà tôi mới có ngày hôm nay.** Thứ hai tôi hiểu : Người ta đã **phải làm việc vất vả để kiếm được đồng tiền như thế nào ?** Thứ ba tôi đã nhận thức được **tâm quan trọng của tình mẫu tử.**

Chàng trai cúi gằm mặt nói nhỏ với đôi mắt đỏ hoe. Vị giám đốc liền nói :

- Đó cũng chính là điều tôi cần nơi người quản lý. Tôi muốn tìm những ứng viên **có lòng biết ơn** khi được người khác giúp đỡ, **hiểu biết công sức lao động của người khác,** và **không xem tiền bạc là mục đích duy nhất.** Anh đã hiểu được những điều quan trọng đó. Vì vậy, tôi xin chúc

mừng : Từ giờ phút này anh chính thức được trở thành nhân viên của công ty.

3. SUY NIỆM :

Câu chuyện tuy ngắn nhưng đã cho chúng ta nhiều cảm xúc. Liệu rằng có bao nhiêu người trong đời này có thể cầm lấy đôi tay của cha mẹ, thấu hiểu nỗi vất vả của các ngài đã phải chịu để lo cho mình ?

Hãy nhớ rằng : Đẳng sau sự thành công của mỗi người chúng ta chính là mồ hôi, là nước mắt của cha mẹ. Chúng ta dành thời gian cho công việc, cho đam mê, cho cuộc sống riêng nhưng đừng quên rằng : **thời gian dành cho cha mẹ cũng phải ưu tiên được thực hiện**. Khi chúng ta càng trưởng thành thì lại là lúc cha mẹ càng già yếu đi. Hãy nhớ rằng : **Tài sản lớn nhất của cha mẹ không gì khác hơn là con cái**. Hãy nhớ lại quá trình lớn lên từ nhỏ đến lớn của chúng ta đều có bàn tay của cha mẹ. Thế nên là con cái, chúng ta **phải dành thời gian để gặp gỡ, lắng nghe, thấu hiểu và tận tình giúp đỡ cha mẹ**.

4. SINH HOẠT : Sách Huấn ca dạy về đạo hiếu của con cái với cha mẹ như sau :

"Hỡi kẻ làm con, hãy gánh lấy tuổi già cha người, chớ làm phiền lòng người, khi người còn sống. Nếu tinh thần người sa sút, thì hãy rộng lượng. Người là kẻ trai tráng, chớ đành khinh dễ người. Vì của dâng cho cha, sẽ không rơi vào quên lãng. Của biếu cho mẹ, sẽ đền bù tội lỗi, và xây dựng đức công chính của người. Ai bỏ rơi cha mình thì khác nào kẻ lộng ngôn. Ai chọc giận mẹ mình, sẽ bị Đức Chúa nguyện rủa." (Hc 3,12-16).

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa là Cha chúng con. Xin chúc lành, nâng đỡ và ban mọi ơn lành hồn xác cho cha mẹ chúng con. Xin giúp chúng con luôn biết yêu thương kính trọng các ngài, thể hiện qua thái độ tôn kính, yêu mến, vâng lời và phụng dưỡng các ngài khi các ngài còn sống, và năng cầu nguyện, dâng lễ

và làm các việc thiện thay cho các ngài sau khi các ngài đã qua đời.- AMEN.

BÀI 100

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CẢM THÔNG VỚI SAI LỖI CỦA CON

1. LỜI CHÚA: “Mẹ tôi và anh em tôi, chính là những ai nghe lời Thiên Chúa và đem ra thực hành.” (Lc 8,21).

2. CÂU CHUYỆN : ĐỪNG VỘI TRÁCH CON.

Một bà mẹ trẻ sau một thời gian dạy dỗ, muốn kiểm tra thành quả về cách giáo dục con cái của mình. Chị vui vẻ đưa cho cậu con trai nhỏ hai quả táo và chờ cậu sẽ biếu tặng lại mẹ một quả như một cử chỉ để tỏ lòng hiếu thảo. Nhưng cậu bé sau khi nhận hai quả táo từ tay bà mẹ đã không **nhìn mẹ, mà lần lượt cầm từng trái cắn một miếng nhỏ và nhai nhai như để thưởng thức.**

Bà mẹ trẻ cảm thấy thất vọng về thói **ứng xử ích kỷ vô ơn** của con và định nhắc con **bài học hãy tỏ lòng hiếu thảo biết ơn cha mẹ cách cụ thể.**

Nhưng ngay lúc đó, cậu con trai bé nhỏ của chị đã cất tiếng líu lo ngọng nghịu : “Mẹ ơi, **mẹ ăn quả táo này đi nhé. Con vừa nếm thử rồi.** Cả hai quả đều ngọt cả. Không có quả nào chua đâu !”.

Nước mắt của người mẹ tự nhiên ứa ra. Chị liền ôm hôn vào trán con và nói : “Con ngoan của mẹ. Con thật hiếu thảo khi biết thử để trao cho mẹ quả táo ngọt. Mẹ cảm ơn con nhiều ! Nhưng lần sau con không được ăn thử táo trước như vậy, vì mất vệ sinh và thiếu lịch sự con nhé”.

3. SUY NIỆM :

Đôi khi các người làm cha mẹ đã tức giận và vội phản ứng khi chưa biết rõ nguyên nhân hành động của con.

Kinh Thánh Tân ước đã ca ngợi hành động của Đức Ma-ri-a khi ngài luôn ghi nhớ lời nói và hành động của trẻ Giê-su, và suy đi nghĩ lại trong lòng (x. Lc 2,19.51). Vì thế trong thời gian giảng đạo, có lần Đức Giê-su đã đề cao vai trò làm mẹ của Đức Ma-ri-a qua việc Mẹ đã lắng nghe và thực hành Lời Chúa như sau : “Mẹ và anh em tôi chính là những **ai nghe Lời Thiên Chúa và đem ra thực hành**” (Lc 8,21).

4. SINH HOẠT :

Trong câu chuyện trên bạn có đồng ý với cách bà mẹ trẻ dạy con trai nhỏ cách thể hiện cụ thể lòng hiếu thảo biết ơn cha mẹ hay không ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho con khi ứng xử biết lắng nghe con cái trong gia đình, bạn bè trong cộng đoàn và đồng nghiệp trong cơ quan xí nghiệp..., nhờ đó mọi người sẽ hiểu biết nhau hơn và tạo được bầu khí yêu thương phục vụ lẫn nhau, biến môi trường sống và làm việc của mình ngày một chan hoà yêu thương, an vui và hạnh phúc hơn.- AMEN.

BÀI 101

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHONG CÁCH ĂN UỐNG CÓ VĂN HOÁ

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên các tín hữu : **“Dù ăn, dù uống, hay làm bất cứ việc gì, anh em hãy làm tất cả để tôn vinh Thiên Chúa”.** (1 Cr 10, 31).

2. CÂU CHUYỆN : **HỌC ĂN HỌC NÓI HỌC GÓI HỌC MỞ.**

- “Học ăn, học nói, học gói, học mở” là lời răn dạy của tiền nhân đối với con cháu trong gia đình dòng tộc : Ăn thế nào

cho có văn hoá ? Nói thế nào cho lễ độ lịch sự ? Gói, mở thế nào cho đẹp mắt về hình thức bề ngoài và có ý nghĩa nội dung bên trong ? Đây chính là những đức tính nhân bản mà mọi người đều phải học tập trong suốt cuộc sống nếu muốn trở nên trưởng thành về nhân cách và được người khác kính trọng. Sở dĩ phải học ăn học nói, vì tuy chỉ là những việc mà ai cũng biết, nhưng không phải ai cũng làm tốt, giống như treo một bức tranh lên tường ai cũng làm được, nhưng không phải mọi người đều treo được bức tranh ngay ngắn và phù hợp với các vật dụng khác trên tường.

- Trước tiên mỗi chúng ta hãy học cách ăn uống sao cho lễ độ lịch sự. Vì nhân cách của một người sẽ được biểu lộ qua cách ăn uống. Vậy chúng ta cần tránh những cách ăn uống nào và cần ăn uống ra sao cách lịch sự và có văn hóa ?

3. SUY NIỆM :

I. CÁCH ĂN UỐNG THIẾU VĂN HOÁ CẦN TRÁNH :

1) Người bất lịch sự thì chỉ biết cúi mặt ăn nhanh và ăn nhiều mà **không quan tâm tới người khác cùng ăn chung** với mình. Họ có thể **ợ ngáp thoải mái** như đang ở trong phòng riêng một mình. Họ có thể **húp canh kêu sùm sụp**.

Có người vừa **nhai đồ ăn nhồm nhoàm vừa nói chuyện, khiến thức ăn trong miệng văng ra ngoài** ảnh hưởng đến người ngồi bên. Có người ngồi vào bàn là bắt đầu ăn, **không cần mời mọc** những người cùng bàn.

2) Việc dùng **đũa gắp thức ăn bỏ vào chén của khách quý** tuy thể hiện sự thân thiện, nhưng lại vô tình **gây cảm giác khó chịu** cho khách, vì vừa thiếu vệ sinh, vừa khiến họ khó xử nếu họ thực sự không thích món ăn đó.

II. CÁCH ĂN UỐNG CÓ VĂN HÓA CẦN THỰC HIỆN :

Cách ăn uống có văn hóa là biết nghĩ đến người khác khi đang ăn như sau :

1) Trước bữa ăn gia đình : Khi đến giờ cơm mà cha mẹ chưa về, con cái phải biết **chờ thêm một thời gian ngắn** và **gọi**

điện hỏi thăm khi nào cha mẹ về tới. Chỉ được ăn khi chờ quá lâu, hoặc sắp tới giờ đi học.

2) Trong bàn ăn nên **ngồi theo vị trí lớn nhỏ**. Nên **đọc kinh chung** trước khi ăn một kinh Lạy Cha hoặc dâng lời nguyện tự phát ngắn gọn để mọi người thưa Amen.

3) Gia đình cần tổ chức **dùng bữa chung ít nhất mỗi ngày một lần để duy trì bầu khí yêu thương hiệp thông**. Nên ấn định giờ ăn thích hợp. **Tránh tình trạng kẻ ăn trước người ăn sau. Tránh mỗi người ngồi ăn riêng** một chỗ để tự do nói chuyện điện thoại hoặc vừa ăn cơm vừa chơi games.

4) Trong bữa ăn, cha mẹ **không nên trách phạt con cái và vợ chồng không nên tranh cãi nhau**. Nên **khen các món ăn ngon** để động viên người nấu và **tránh phê bình gay gắt** các món chưa vừa miệng. Nếu cần thì khen trước khi chê.

5) Trong bữa ăn, mỗi người cần **tránh chỉ ăn món mình ưa thích**, nhưng liệu sao để mọi người đều được ăn món ngon đó. Nên quan tâm giúp người khác **có đủ ly chén, muôi, đĩa, đũa...** Muốn nhờ ai lấy giúp đồ ăn hay khăn giấy trên bàn, cần **nhờ vào lúc thích hợp**. Người giúp lấy đồ ăn **không nên lấy đây chén**, vì người kia có thể còn muốn lấy thêm món khác. Khi để phần thức ăn cho người ăn sau, nên **để ra một đĩa riêng**. Không vớt xương xuống nền nhà **làm mất vệ sinh chung**, nhưng kín đáo để vào khăn giấy hay vào một chén dư khác.

6) Trong bữa liên hoan, **tránh ép nhau uống nhiều bia rượu** vì vừa có hại cho sức khỏe, lại vừa gây lãng phí tiền bạc của gia chủ. Tránh **ngồi nán lại để dự thêm bữa sau dành riêng cho người phục vụ**, để khỏi gây phiền hà cho gia chủ và nhân viên nhà nấu ăn **phải chờ đợi quá lâu** mà dọn dẹp ra về.

7) Trong các bữa ăn mang tính đoàn thể, mỗi người nhất là chị em phụ nữ nên **thể hiện tinh thần quan tâm phục**

vụ bằng việc **phụ dọn lên các chén bát trước và sau bữa ăn** và rửa chung với nhân viên phục vụ bữa ăn.

4. SINH HOẠT :

Qua bài suy niệm trên, bạn có thấy cần **bổ sung điều gì về phong cách ăn uống** để trở thành một **người lịch sự và gây được thiện cảm** với mọi người không ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa giàu lòng từ bi nhân ái. Xin giúp chúng con biết ăn uống cách văn minh lịch sự và có văn hoá, hầu nên người trưởng thành về nhân cách, và nên con thảo của Chúa Cha trên trời.- AMEN.

BÀI 102

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – DẠY CON TRÁNH TẬT NÓI LEO

1. LỜI CHÚA : Thánh Phaolô khuyên cha mẹ như sau : “Những bậc làm cha mẹ, đừng làm cho con cái tức giận, nhưng hãy giáo dục chúng thay mặt Chúa bằng cách **khuyên răn và sửa dạy**” (Ep 6,1-4).

2. CÂU CHUYỆN : TẬT NÓI LEO - NGUYÊN NHÂN VÀ CÁCH KHẮC PHỤC.

Con gái tôi năm tuổi, khá tự tin, lanh lợi. Tuy nhiên, mặt trái của sự tự tin đó là **tật nói leo**. Khi người lớn nói chuyện, bé thường xen vào câu chuyện mà lại nói to, khiến tôi nhiều phen bị xấu hổ với bạn bè.

Có khi bé nói chằng ăn nhập gì với nội dung của người lớn đang trao đổi; có khi lại còn phản bác, vặn vẹo lại.

Nếu có người khen “bé dạn dĩ, lanh lợi quá” là cháu lại càng cảm thấy hưng phấn, “cướp” luôn “diễn đàn”. Nếu tôi trừng mắt tỏ vẻ không bằng lòng thì cháu có lui vào bên trong được vài phút, rồi sau đó lại trở ra tiếp tục tham gia câu chuyện. Chẳng những nói leo tại “hiện trường”, cháu còn giành điện thoại hay micro, thò đầu vào trang webcam khi tôi đang “chát” với người khác. Tại sao con tôi lại thích chen vào câu chuyện của người lớn như thế, đang khi tại nhiều nhà của người khác, tôi thấy các cháu nhỏ thường nhút nhát, lánh mặt khi người lớn ngồi nói chuyện với nhau ? Tôi phải làm gì để giúp con tôi tránh cái tật nói leo này ?

3. SUY NIỆM :

1) Nguyên nhân trẻ nói leo :

- Một bé hay nói leo có thể **do vô tư, thích nói, chưa biết để ý đến cảm nhận của người khác, càng chưa biết phép lịch sự** giao tiếp.

- Nguyên nhân nữa có thể do bé thích **thể hiện bản thân**. Có thể do bé bị cấm đoán nhiều thứ trong sinh hoạt, trong khi bản thân bé lại **hiếu động**, nên khi nhà có khách là cháu được dịp “sổ lồng” vì cha mẹ sẽ không la mắng.

- Cũng có bé **do được cha mẹ chiều**, nói leo một vài lần không bị phản ứng, thậm chí có cha mẹ còn tỏ ra tự hào vì con khôn lanh, nên **quen dần và thành tật xấu**.

2) Cha mẹ nên làm gì để giúp con tránh tật nói leo ? :

- Nguyên tắc đầu tiên là **cha mẹ không nên trách mắng khi cháu nói leo mà nên ôn tồn dạy dỗ trong tình yêu thương**.

- Hãy **Khen bé nhiều hơn** trong các sinh hoạt hàng ngày khi bé làm tốt; **Giao việc** cho bé để bé cảm thấy mình được tôn trọng... Khi có **những cơ hội khẳng định bản thân và được người khác ghi nhận**, bé sẽ không còn hay nói leo để được khen nữa.

- Cha mẹ cần kiên nhẫn phân tích cho bé biết **nói leo là bất lịch sự**.

Và bản thân cha mẹ cũng cần **làm gương bằng cách không chen ngang ngắt lời khi con đang nói**.

- Nếu bé được chiều, nói leo thành tật xấu thì **cha mẹ cần thống nhất với nhau để sửa lỗi** cho bé, **kiên trì nhắc nhở** khi bé phạm lỗi.

4. SINH HOẠT : Ngoài các nguyên tắc trên, cha mẹ nên **làm gì để dạy con tránh thói xấu hay nói leo chen ngang vào câu chuyện của người lớn ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho các bậc cha mẹ chúng con biết **quan tâm dạy dỗ** con cái nên người tốt, cụ thể là **không cho con ngồi gần** khi cha mẹ và người lớn đang nói chuyện. Nhờ đó con cái chúng con sẽ ngoan ngoãn hiếu thảo hơn, sẽ làm vui lòng Chúa và làm đẹp lòng mọi người chung quanh hơn.- AMEN.

BÀI 103

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – KHẮC PHỤC TẬT NÓI DỐI CỦA CON

1. LỜI CHÚA: Chúa phán : “Hễ “có” thì phải nói “có”, “không” thì phải nói “không”. Thêm thắt điều gì là do ác quỷ.” (Mt 5,37)

2. CÂU CHUYỆN : CÔ SÁO NÓI DỐI

Trong một khu rừng nọ, các loài vật sống rất hòa thuận và yêu thương nhau. Tuy nhiên chúng chỉ không thích chơi với cô bé Sáo Sậu. Cô vừa điệu vừa hay nói dối. Đặc biệt cô bé hoàn toàn không nhận thức được nói dối sai cần được sửa lại.

Một hôm Sáo Sậu phải cùng các bạn sang khu rừng kể bên để thi hát nhưng cả bọn chờ mãi vẫn không thấy Sáo Sậu. Đến trưa Sáo Sậu mới đến, Sóc nhanh nhẩu nói :

- Chúng tớ đã thua rồi vì dàn hợp ca thiếu mất giọng ca của cậu.

Sáo Sậu thanh minh :

- Tớ bị cảm nên không tới sớm được.

Chị Ong nâu phản đối :

- Cậu ấy nói dối. Sáng nay trên đường tới đây, tớ thấy cậu ấy vui chơi ở bìa rừng.

Sáo Sậu gãi đầu cười xòa :

- Tớ chẳng thích đi thi hát, chơi với các bạn bướm vui hơn.

Ngày nọ, Sáo Sậu rãnh rang không biết làm gì nên khi thấy gia đình Cá Vàng đang bơi dưới suối, Sáo nghĩ ra cách để chọc cười cả bọn.

Sáo Sậu hét to lên :

- Hãy mau đến cứu cá vàng con, cứu cá vàng con. Nó bị mắc kẹt dưới khe đá kia !

Nhiều con vật nghe thấy sáo nói đều mau chạy đến. Nhưng khi tới nơi, cả bọn gặp Cá vàng bổ hỏi thăm thì được trả lời :

- Gia đình cá vàng chúng tôi đâu có sao. Chắc Sáo Sậu lại muốn chọc phá đó thôi.

Điều này khiến các con vật đều tức bực và không còn muốn chơi với Sáo Sậu nữa.

Một hôm tiết trời trở lạnh, Sáo Sậu đã bị sốt cao nên nằm một chỗ trên cành cây. Khi thấy Ong Nâu bay ngang qua, Sáo Sậu cầu cứu :

- Ong Nâu ơi ! Hãy đến giúp đỡ tớ với. Tớ mắc bệnh sốt cao và đang bị mệt quá !

- Cậu định lừa đánh lừa tớ à ? Cả bọn chúng tớ không ai còn tin lời cậu nữa đâu !

Nói rồi Ong Nâu bay đi mất.

Đến trưa khi quay về thì Ong Nâu thấy Sáo Sậu đã bị ngất nằm im một chỗ. Ong Nâu vội kêu cả bọn đến giúp. Bọn thì lấy nước, bọn lấy lá thuốc cho Sáo Sậu ăn. Cuối cùng Sáo Sậu cũng đã tỉnh lại, líu ríu nói lời xin lỗi về những việc làm không đúng đã qua. Cả bọn đã cười vui tha thứ và từ đó Sáo Sậu không còn dám nói dối nữa.

3. SUY NIỆM :

Cha mẹ nên làm gì để giúp con chữa bỏ thói xấu ăn nói không trung thực này ?

1. Đừng vội mắng con khi con nói dối :

Nhiều khi trẻ nói dối nhưng hoàn toàn không nhận thức được mình đang nói dối vì :

- Trẻ có thể tưởng mình đang sống trong thế giới tưởng tượng. Trong thế giới đó, đôi khi trẻ hoá thân là công chúa, nàng tiên hoặc siêu nhân. Vì thế, nhiều khi trẻ thốt ra một câu nói dối rất tự nhiên vì lúc đó nó đang trong thế giới tưởng tượng chứ không phải đang ở giữa đời thường.

- Khi bị cha mẹ chất vấn về tội gây ra, trẻ bị luống cuống nên thường nghĩ ngay ra một người hay một điều gì đó để đổ lỗi thay cho bản thân. Đây là hành động tự vệ.

- Có thể trẻ đã bị nhiễm lây thói xấu nói dối của người lớn.

2. Làm gì để sửa dạy tật nói dối của con :

- Cha mẹ cần **tránh làm gương xấu** khi nói dối trước mặt con cái, hoặc **dạy con nói dối**, khi sai ra nói với chủ nợ đến đòi nợ là "mẹ cháu không có nhà !"

- Cha mẹ cũng **không nên la mắng con trước mặt bạn bè** để tránh cho con khỏi xấu hổ. Việc quát mắng to tiếng có thể khiến con hoảng sợ và nói dối để chữa mình.

- **Đừng đặt câu hỏi khi đã biết rõ sự việc** : Nếu bạn chắc chắn con chưa dọn phòng thì đừng hỏi : "Con đã dọn phòng chưa ?" để tránh cho nó khỏi phải nói dối. Thay vào đó, hãy nói : "Mẹ thấy phòng của con còn bẽ bộn. Con hãy lo dọn dẹp gọn gàng đi nhé." Bằng cách này, trẻ biết bạn đã biết sự thật và nó không cần phải nói dối chữa mình, và bạn cũng đã nhắc nhở con làm việc nó phải làm.

- Thay vì la mắng tội nói dối của con, cha mẹ nên cho con **thấy mình bị tổn thương vì lời nói dối của con**, và muốn con luôn thành thật nhận lỗi để sửa sai.

4. SINH HOẠT :

Khi thấy con có thói xấu nói dối, cha mẹ nên làm gì để giúp con tu sửa ?

5. LỜI CẦU : Lạy Chúa Giê-su. Xin cho con cái chúng con luôn trung thực trong lời nói việc làm, để xứng đáng nên con ngoan hiền hiếu thảo của Chúa Cha. Xin cho con cái chúng con tránh thói hay nói dối xí gạt người khác hầu tránh trở thành tay sai của ma quỷ là cha sự gian dối, như Chúa đã có lần trách mắng các đầu mục Do thái : "Cha các ông là ma quỷ, và các ông muốn làm những gì cha các ông ham thích. Ngay từ đầu, nó đã là tên sát nhân. Nó đã không đứng về phía sự thật, vì sự thật không ở trong nó. Khi nó nói dối là nó nói theo bản tính của nó, bởi vì nó là kẻ nói dối, và là cha sự gian dối" (Ga 8,44).- AMEN.

BÀI 104

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – TRÁNH THÓI HOANG PHÍ VÀ ĐỪNG HÀ TIỆN

1. LỜI CHÚA : Khi họ đã no nê rồi, Người bảo các môn đệ: "**Anh em thu lại những miếng thừa kéo phí đi.**" Họ liền đi thu những miếng thừa của năm chiếc bánh lúa mạch người

ta ăn còn lại, và chất đầy được mười hai thúng. (Ga 6,12-13).

2. CÂU CHUYỆN : GƯƠNG TIẾT KIỆM CỦA TỶ PHÚ.

1) Warren Buffett vẫn mua bữa ăn mỗi buổi sáng với giá 3,17 đô la.

Trong 54 năm qua, giám đốc điều hành của Berkshire Hathaway là WARREN BUFFETT đã luôn thưởng thức cùng một kiểu bữa sáng mỗi ngày. Theo Forbes, người đàn ông giàu thứ ba trên thế giới này có khối tài sản giá trị ròng là 74 tỷ đô la mà vẫn đi mua McDonald's cho bữa ăn quan trọng nhất trong ngày, gồm hai cái xúc xích hoặc thịt xông khói, trứng và phô mai với số tiền 3,17 đô la.

2) Michael Bloomberg chỉ đi hai đôi giày trong suốt 10 năm.

Là thị trưởng cũ của thành phố New York và cũng là người đàn ông giàu thứ mười trên thế giới nhưng MICHAEL BLOOMBERG lại rất tiết kiệm: Ông chỉ sử dụng hai đôi giày màu đen để đi đến nơi làm việc trong hơn một thập kỷ. Ông đã chia sẻ với phóng viên một tờ báo tài chính như sau : "Bạn không cần vứt đôi giày cũ đang sử dụng đi, để mua đôi giày mới hơn, đang khi đôi giày cũ vẫn còn đang sử dụng tốt".

3) Bill Gates đeo đồng hồ giá chỉ 10 đô la.

Người đồng sáng lập Microsoft là BILL GATES dường như cũng không quan tâm nhiều đến xu hướng thời trang mới nhất. Ông là người giàu nhất thế giới có tài sản giá trị ròng khoảng 85 tỷ đô la mà vẫn đeo chiếc đồng hồ chỉ giá có 10 đô la !

3. SUY NIỆM :

1) Thế nào là người tiết kiệm ? :

- Tiết kiệm là biết cách sử dụng hợp lý và đúng mức của cải vật chất, thời gian, sức lực của mình và của tha nhân.

67% những người giàu có đều chi tiêu tiết kiệm. Họ sẵn sàng tiêu số tiền lớn vào những việc quan trọng, thay vì chi tiêu bừa bãi vào những chuyện lãng phí vô ích.

- Người tiết kiệm không bao giờ quan tâm đến những món đồ xa xỉ như xe hơi, điện thoại đời mới... Và luôn hài lòng với những gì đang sử dụng. Đây là những người căn cơ, và sống đơn giản thanh đạm. Họ biết dung hòa giữa giá tiền và ích lợi của việc chi tiêu mang lại. Họ tìm mua đồ hợp với túi tiền, nhưng khi cần họ cũng sẵn sàng chi ra số tiền nhiều lần hơn tương xứng với giá trị và chất lượng của món hàng.

- Họ tự sửa ống nước rò rỉ để tránh lãng phí nước hoặc chuyển bóng đèn tóc bình thường sang đèn huỳnh quang để tiết kiệm điện. Họ không để đèn sáng hay quạt chạy không có người khi ra khỏi phòng.

2) Thế nào là người hoang phí ? :

Trái ngược với người tiết kiệm là kẻ hoang phí. Thói quen tiêu xài của những người này là luôn muốn sở hữu những món đồ thời thượng nhất, đắt tiền nhất vì muốn biểu lộ sự giàu sang đẳng cấp của mình trước mặt người khác.

Họ sẵn sàng vay nợ để mua bất kì món đồ mình thích và không cần tham khảo để mua với giá rẻ hơn. Họ luôn được nhiều người hâm mộ bởi sự chi tiêu hào phóng cho người thân và bạn bè.

3) Thế nào là người hà tiện ? :

Người hà tiện là người quá trọng đồng tiền nên không dám chi tiền, ngay cả khi thực sự cần phải chi. Họ chỉ nghĩ đến số tiền chi nhiều ít mà không nghĩ đến ích lợi của việc chi tiền mang lại. Họ luôn tìm mua hàng ở mức giá rẻ nhất dù biết đó là hàng "rởm" kém chất lượng và mau bị hư. Chẳng hạn họ chọn mua chiếc quạt máy giá 400 nghìn do Trung Quốc sản xuất dù biết đó là loại hàng ít chất lượng, thay vì chọn mua chiếc quạt giá 1 triệu đồng, chính gốc Nhật

Bản. Tuy quạt đó mắc tiền hơn nhưng lại là hàng “xịn” và có tuổi thọ dài gấp đôi ba lần chiếc quạt “rởm” nói trên.

4) Hãy tiết kiệm nhưng tránh hoang phí và cũng đừng hà tiện :

Tiết kiệm là đức tính mỗi người cần thực hiện. Tuy nhiên cũng cần linh hoạt với từng hoàn cảnh, đảm bảo cân bằng giữa việc chi tiêu hợp lý phù hợp với nhu cầu sử dụng trong thời gian lâu dài.

Ở bên Mỹ, trong các trường tiểu học, người ta đã dạy cho con trẻ biết : Muốn có một đồng thì phải bắt đầu kiếm từ một xu; Muốn có một triệu thì phải bắt đầu kiếm từ một đồng.

Ở bên Nhật cũng vậy. Trong các gia đình, người ta luôn nhắc nhở con cái sống theo phương châm : “Mua gì ăn nấy; Ăn đâu hết nấy; Không để thừa mứa, Quyết không lãng phí”.

Ở bên Ít-ra-en cũng thế. Vào các nhà hàng, khách sạn, người ta không thấy đồ ăn thức uống còn dư lại sau khi ăn. Ngay tại các bến xe, bến tàu đều có các câu khẩu hiệu : “Hãy tiết kiệm điện; Hãy tiết kiệm nước...” Tại các công sở và xí nghiệp, để loại trừ thói xấu lề mề, người ta trừ ngay tiền lương những ai đến sở làm trễ giờ.

Một số việc tiết kiệm cụ thể mà mỗi người có thể dễ dàng thực hành như : Tắt đèn tắt quạt khi ra khỏi phòng; Khóa vòi nước khi đã đầy hồ chứa hoặc đang còn chảy rò rỉ; Tận dụng hiệu quả cho thời gian làm việc; Giữ lại một tập giấy trắng, một cây viết còn mực thay vì bỏ chúng vào thùng rác... Hãy luôn nhắc nhở mình và người dưới tránh thói phung phí thực phẩm và vật dụng...

4. SINH HOẠT : Bạn đánh giá thế nào về trường hợp một người bị mắc bệnh nền như cao huyết áp, đường huyết cao, gút (goute), đau nhức xương khớp... Dù có tiền nhưng lại ***không dám đi chữa trị tại bệnh viện, mà chỉ chữa kiểu dân gian cho đỡ tốn phí,*** nên đã lãnh hậu quả tai hại

bị chết oan khi bệnh tăng nặng và bị bệnh viện từ chối vì đến nhập viện quá trễ.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp chúng con biết **tiết kiệm trong việc chi tiêu tiền bạc nhưng tránh hoang phí hoặc ngược lại tránh thói hà tiện**. Xin cho chúng con biết sử dụng những đồng tiền Chúa ban đẹp lòng Chúa, mang lại ích lợi cho bản thân, gia đình, xã hội và xây dựng Hội Thánh ngày một thăng tiến phát triển. – AMEN.

BÀI 105

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - TIẾT KIỆM VÀ SỰ KHÔN NGOAN TIỀN LIỆU

1. LỜI CHÚA : “Sau khi lãnh nhận vương quyền, ông trở về. Bấy giờ, ông truyền gọi các đầy tớ đã giao bạc cho, để xem mỗi người làm ăn sinh lợi được bao nhiêu. Người thứ nhất đến trình : “Thưa ngài, nén bạc của ngài đã sinh lợi được mười nén.” Ông bảo người ấy : “Khá lắm, hỡi đầy tớ tài giỏi ! **Vì anh đã trung thành trong việc rất nhỏ, hãy cầm quyền cai trị mười thành**” (Lc 19,15-17).

2. CÂU CHUYỆN : Chủ trương hãy tận hưởng và không cần tiết kiệm.

Ông Vương đã 65 tuổi, nghỉ hưu được 5 năm. Ông nhớ lại thời điểm khi mới nghỉ hưu, trong tay có một số tiền lớn, nên đã tiêu xài hoang phí. Ông sẵn sàng bỏ ra số tiền 640 triệu đồng để mua một chiếc xe ô tô phục vụ cho việc đi lại. Ông thường mời bạn bè tới nhà tổ chức ăn nhậu. Khi mua đồ, ông chỉ quan tâm chất lượng. Chỉ cần ông thích thì dù món đồ có đắt tiền đến đâu ông cũng mua. Lúc đó, bạn bè ai cũng ganh tỵ với cuộc sống thoải mái nhàn hạ của ông.

Sống sung sướng được vài năm thì phát hiện ra vợ ông bị ung thư thực quản. Lúc đó, chi phí phẫu thuật là 354 triệu đồng. Sau đó, ông vay mượn nhiều nơi mới gom đủ số tiền để đưa vợ đến bệnh viện phẫu thuật. Sau ca mổ, vợ ông về nhà và sức khoẻ dần hồi phục, nên ông cũng không còn quan tâm đến sức khoẻ của bà nữa.

Ừng từ đó, cuộc sống gia đình ngày một khó khăn. Lương hưu hằng tháng của ông không đủ trả nợ góp nên ông phải đi làm thuê cho người khác. Lúc đó nhiều cơ sở đã từ chối nhận người lớn tuổi làm việc, nhưng nhờ một người bạn giới thiệu, ông cũng kiếm được một việc làm bảo vệ nhưng phải ở xa nhà. Sau một thời gian, ông nhận được tin vợ bị đau lại, ông lập tức về nhà thì sức khoẻ của bà đã suy yếu. Bác sĩ khám bệnh cho biết : Do không được nghỉ ngơi bồi bổ sau ca mổ vừa qua, nên bệnh ung thư đã thành di căn. Bà không thể được mổ lại mà chỉ còn hy vọng kéo dài sống thêm một thời gian ngắn. Ông buồn rầu, số tiền nợ lẫn trước vẫn chưa trả hết, lần này cũng không thể mượn ai nên đành để vợ nằm lại bệnh viện và hai tháng sau thì qua đời.

Cái chết của vợ do không có tiền chữa trị khiến ông vô cùng hối hận. Ông thường tự trách mình : Tại sao trước đây ông lại tiêu xài hoang phí mà không biết tiết kiệm ? Vì nếu còn tiền chữa trị, thì chắc vợ ông đã không ra đi sớm như vậy !

3. SUY NIỆM :

- Câu chuyện ngụ ngôn của LA PHÔNG TEN về “con kiến và con ve” cho thấy giá trị của sự cần kiệm và hậu quả tai hại của thói vô ăn vô lo như sau :

Kiến có đức tính cần kiệm nên rất chăm chỉ làm việc xây tổ và hàng ngày đi kiếm thức ăn tha về đầy tổ, đang khi **ve sâu lại lười biếng vô ăn vô lo**, tối ngày chỉ biết rong chơi ca hát mà không nghĩ đến ngày mai. Khi mùa đông đến, tuyết rơi trắng xoá, kiến được nằm trong tổ có chứa sẵn nhiều đồ ăn, đang khi ve sâu không nhà và không gì bỏ bụng nên một đêm kia đã nằm chết đói trên cành cây.

- Các bạn trẻ thường hay phân vân giữa hai lối sống không biết nên chọn lối sống nào ? Một số bạn chủ trương : “Đời người *chỉ sống một lần, nên hãy hưởng thụ khi còn trẻ. Đừng để đến lúc già yếu đau liệt nằm một chỗ mới hối hận thì đã muộn !*”.

Một số bạn khác lại chủ trương : “Cần phải *tiết kiệm để tích cốc phòng cơ*’. **Hãy biết để dành tiền để phòng khi gặp điều bất trắc như bệnh tật, tai nạn sẽ không phải đi vay nợ và bị mất hết nhân phẩm**”.

Như vậy : Tuy mỗi người vẫn có quyền **hưởng thụ những thành quả do mình làm ra**, nhưng đồng thời cũng phải **tiết kiệm để đề phòng khi trái gió trở trời, bệnh nặng liệt giường hay gặp tai ương hoạn nạn...** Có tiết kiệm như vậy, chúng ta sẽ không phải hối tiếc vì đã lỡ tiêu xài hoang phí, nên khi cần lại không còn tiền xoay sở.

4. SINH HOẠT : Trong hoàn cảnh hiện tại, mỗi người chúng ta có thể làm gì để thực hành tiết kiệm và tránh lãng phí vô ích ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con biết khôn ngoan khi sử dụng đồng tiền : Tránh thói hoang phí chi tiêu vô tư hay lại hà tiện quá đáng. Cho chúng con biết sống giản dị, tiết kiệm trong cách sử dụng tiền bạc để phòng khi hữu sự bị bệnh tật hay gặp tai nạn rủi ro. Xin cho chúng con biết ứng xử tiết kiệm phù hợp với sự khôn ngoan tiên liệu theo thánh ý Chúa.- AMEN.

BÀI 106

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – SỐNG DỰA VÀO CON CÁI NÊN CHĂNG ?

1. LỜI CHÚA: “Con ơi, hãy sẵn sóc cha con, khi người đến tuổi già; bao lâu người còn sống, chớ làm người buồn tủi. Người có lú lẫn, con cũng phải cảm thông, chớ cậy mình sung sức mà khinh dễ người. Vì lòng hiếu nghĩa đối với cha sẽ không bị quên lãng, và sẽ đền bù tội lỗi cho con” (Hc 3,14-17).

2. CÂU CHUYỆN : CẦN LẬP SỔ TIẾT KIỆM ĐỂ ĐỀ PHÒNG BẤT TRẮC.

Bà Lưu 68 tuổi, đã về hưu được 18 năm, bà có một cuốn sổ tiết kiệm tại ngân hàng lên tới 1,7 tỷ đồng. Ai nghe biết cũng đều lắc đầu chê bai bà : Tại sao không biết chi tiêu tiền bạc để sống thoải mái, mà để nhiều tiền trong ngân hàng như vậy làm chi ? Nghe họ nói, bà chỉ biết cười trừ cho qua chuyện. Bà quan niệm rằng, thà có tiền còn hơn không có. Không ai có thể bảo đảm sau này cuộc sống sẽ không gặp bất trắc. Ngay cả con ruột của bà cũng không cảm thông với việc bà để số tiền tiết kiệm lớn như vậy trong ngân hàng. Chỉ đến khi một biến cố lớn xảy ra cho gia đình, mọi người mới thay đổi quan điểm và có cái nhìn tích cực hơn như sau :

Ba năm trước, con trai bà lái xe hơi gây tai nạn giao thông và bị buộc bồi thường số tiền 700 triệu đồng, nếu không sẽ bị kiện đi ở tù. Khi ấy thu nhập tài chính của anh con trai không mấy dư giả, và còn phải trả nợ lãi vay hàng tháng cho ngân hàng. Là mẹ, bà không nỡ nhìn con trai phải đi tù, nên đã rút tiền tiết kiệm trong ngân hàng bồi thường cho người bị hại 700 triệu đồng. Một lần khác, bà bị lên cơn nhồi máu cơ tim phải đi cấp cứu và bị phẫu thuật sau đó tốn cả trăm triệu đồng.

Rồi gia đình con trai con dâu cũng gặp sự cố phải nghỉ đi làm, nên bà lại phải đứng ra thay con trả góp hàng tháng số nợ ngân hàng còn thiếu.

Từ đó, mọi người đều ngưỡng mộ trước tầm nhìn xa và tình thương bao dung của bà. Con trai và con dâu cũng không còn dám trách và đã học theo mẹ để chi tiêu tiết kiệm.

3. SUY NIỆM : CÓ NÊN HOÀN TOÀN SỐNG DỰA VÀO CON CÁI KHÔNG ?

Có người đã nói chí phải : ***"Nhà của cha mẹ là nhà của con cái. Nhưng nhà của con cái không bao giờ là nhà của cha mẹ"***.

Sinh con là một thiên chức của các bậc làm cha làm mẹ. Việc nuôi dưỡng con cái nên trưởng thành cũng chính là bổn phận cha mẹ nào cũng phải chu toàn. Nhưng nếu dựa vào việc nuôi dạy và hy sinh cuộc đời cho con để hy vọng con đáp lại trong tuổi già thì cần xét lại. Vì thực tế không phải đứa con nào cũng đều hiếu thảo biết đáp lại tình thương bao la của cha mẹ. ***Bên cạnh những đứa con có hiếu cũng có nhiều đứa con bất hiếu cư xử tàn nhẫn với đấng sinh thành.*** Vì thế đã có nhiều người già phải sống lang thang ngoài đường phố hoặc bị con cái bỏ rơi trong các nhà nuôi người già xã hội.

Nên nhớ rằng : Con cái không phải là số bảo hiểm đáng tin của cha mẹ. Người xưa dạy : ***Ai khéo quản lý tiền bạc thì sẽ không bị nghèo khổ. Ai biết khôn ngoan tiền liệụ sẽ không bị tụt tực.*** Do đó cha mẹ cần tự lo cho tương lai của mình chứ đừng chỉ biết cậy dựa vào con cái. Cha mẹ cần có sổ tiết kiệm riêng để chủ động chi tiêu mà không lệ thuộc con cái. Ngoại trừ trường hợp đặc biệt, bình thường cha mẹ ***không nên sớm chia tài sản và nhà cửa cho con cái khi đang còn sống. Hãy làm di chúc phân chia tài sản sau khi qua đời.*** Bao lâu cha mẹ còn sống trong căn nhà do mình làm chủ thì sẽ được an toàn và cũng giúp con cái có điều kiện dễ dàng thể hiện lòng hiếu thảo với cha mẹ.

4. SINH HOẠT : Cha mẹ nghỉ hưu có nên chia nhà cửa đang ở chia cho con cái, rồi đến ở chung với con trưởng không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin ban cho các bậc làm cha mẹ trong gia đình biết chu toàn bốn phận “nuôi con khoẻ dạy con ngoan”. Xin cho con cái biết tỏ lòng hiếu thảo biết ơn cha mẹ qua việc phụng dưỡng các ngài đang khi còn sống và năng tưởng nhớ cầu nguyện cho các ngài sau khi qua đời. Nhờ đó gia đình chúng con sẽ luôn được an vui hoà thuận ở đời này và đời sau được hưởng hạnh phúc trọn vẹn trong Nước hằng sống.- AMEN.

BÀI 107

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHỤ NỮ VÀ MẶC CẢM TỰ TI

1. LỜI CHÚA : “Nếu các ông ở lại trong Lời của Tôi thì các ông thật là môn đệ Tôi. Các ông sẽ biết sự thật, và sự thật sẽ giải phóng các ông” (Ga 8,31).

2. CÂU CHUYỆN : TRÁNH MẶC CẢM TỰ TI.

Một số người mang một khuyết điểm nào đó trên cơ thể hay trên khuôn mặt và luôn mang **mặc cảm tự ti** đến nỗi không dám làm bất cứ việc gì, dù thực sự có khả năng. Câu chuyện sau đây là bài học về sự tự tin của người phụ nữ. Họ cần quyết tâm loại bỏ mặc cảm tự ti là điều kiện để thành công trong mọi việc. Sau đây là câu chuyện của một cô gái đã vượt qua mặc cảm tự ti về vết sẹo trên khuôn mặt mình:

Điều bất hạnh đã xảy ra khi tôi còn bé đang học lớp Bốn. Một khối bê-tông ở nhà hàng xóm đang xây dựng chằng may từ trên cao rơi xuống trúng vào mặt tôi và để lại một vết sẹo dài ở một bên gò má. Ngày ấy, sau khi đưa tôi vào

bệnh viện băng bó, ba tôi đã ôm tôi vào lòng và an ủi tôi :
"Con sẽ luôn là đứa con gái xinh xắn nhất của ba, cho dù
nhiều người khác sẽ không nghĩ như thế con ạ !" Thật vậy,
những ngày sau đó tai tôi thường nghe thấy những **tiếng xì
xâm nhạo báng** của lũ bạn cùng lớp. Tôi cũng không dám
nhìn thẳng vào mặt mình trong gương vì **sợ phải nhìn thấy
rõ vết sẹo đáng ghét** kia. Nó luôn nhận chìm tôi vào nỗi
đau khôn nguôi. Nhưng rồi dần dần tôi đã có thể chấp nhận
được thực tế và tự nhủ : "**Nếu ta không xinh đẹp, thì ít
nhất ta cũng phải là người đáng yêu mới được !**". Tôi
bắt đầu để ý đến cách ăn mặc và kiểu đầu tóc hiện đại, dùng
kính sát trông thay cho chiếc gọng kính cận dày cộm. Tôi
cũng **trang điểm giống như lũ bạn đồng trang lứa**. Rồi
tôi cũng đã **tìm được một chàng trai thật lòng thương
yêu và đề nghị kết hôn** với tôi. Một hôm tôi đã đến bệnh
viện chuyên khoa để yêu cầu bác sĩ thẩm mỹ **giúp làm mờ
đi vết sẹo đáng ghét** trên mặt của tôi.

Bấy giờ tôi thấy ông bác sĩ đưa bàn tay ra sờ nhẹ vào
vết sẹo trên má tôi và hỏi : "**Cô có làm nghề người mẫu
không ?**". Người mẫu ư ? Tôi nhìn thẳng vào mặt vị bác sĩ
đối diện để cố khám phá vẻ giễu cợt trên gương mặt của ông.
Vì chắc không ai có thể nhầm lẫn khuôn mặt của tôi với
khuôn mặt của một cô người mẫu xinh đẹp được ! Tôi chỉ là
một cô gái xấu xí với một vết sẹo dài trên má. Bấy giờ tôi đã
trả lời : "Thưa ông. **Dĩ nhiên tôi không làm nghề người
mẫu !**". Vị bác sĩ trong tư thế hai tay khoanh trước ngực
nhìn tôi triu mến và nói : "Thế thì **tại sao cô lại phải lo
lắng về cái vết sẹo này** đến thế ? Nếu không vì lý do nghề
nghiệp buộc cô phải tẩy đi vết sẹo thì điều gì đã khiến cô tìm
đến thẩm mỹ viện này ?"

Theo thói quen, tôi tự nhiên sờ tay lên má. Vết sẹo vẫn
còn đó như nhắc tôi rằng : "Người chỉ là một cô gái xấu xí !"
Tự dưng hai mắt tôi cay xè. Bấy giờ ông bác sĩ đến ngồi bên
và ôn tồn bảo tôi : "Để tôi cho cô biết tôi thấy gì trên mặt cô
nhé. **Cô thực sự là một cô gái có duyên ! Tuy cô không**

phải một người có sắc đẹp hoàn hảo, nhưng là một người có vẻ đẹp tiềm ẩn dễ mến.

Cô biết LAU-RA HÚT-TON chứ ? Bà ta có một khe hở trên hàm răng cửa. Còn Ê-LI-SA-BÉT TAY-LOR lại có một vết sẹo nhỏ trên trán. Bác sĩ nói tiếp: Tôi đã từng thắc mắc tại sao những người phụ nữ có khiếm khuyết trên mặt như thế lại có thể trở thành người nổi tiếng được, và tôi đã tìm ra đáp án : **Chính sự không hoàn hảo bị coi là thua kém đó, lại khiến họ trở nên nổi bật không thể lẫn lộn với người nào khác.** Và điều đó cũng khiến người ta nhớ đến họ như một con người bằng xương bằng thịt. Vì "Nhân vô thập toàn" mà ! Do đó, cô **đừng để ý đến những lời của những kẻ ngu ngốc đã chê cười vết sẹo trên gương mặt đáng yêu của cô.** Cô dễ thương bởi vì cô là chính cô ! **Vẻ đẹp thật sự tỏa sáng từ tâm hồn con người của cô.** Cô hãy vững tin vào lời nói của tôi nhé".

3. SUY NIỆM :

Từ lúc đó, tôi đã hoàn toàn **lấy lại được sự tự tin và đã dám nhìn thẳng vào mặt mình trong gương.** Nhiều năm sau, tôi đã trở thành một người nổi tiếng và được nhiều người mến mộ về tài ăn nói hùng biện trước đám đông. Tôi **không còn mang mặc cảm tự ti về vết sẹo trên mặt nữa và đã có thể phát huy tối đa sở trường ăn nói của mình.** Cũng từ khi tôi đổi mới cách nhìn về bản thân, thì những **người khác tự nhiên cũng thay đổi cách nhìn của họ về tôi và có sự đánh giá tích cực về tôi hơn.**

Viên bác sĩ không thể xóa sạch vết sẹo trên mặt tôi. Nhưng ông đã **xoá đi vết sẹo tinh thần** là mặc cảm tự ti trong tâm hồn của một cô gái như tôi.

4. SINH HOẠT :

Nguyên nhân nào đã khiến cô gái trong câu chuyện trên loại bỏ được sự tự ti về vết sẹo xấu xí trên gương mặt mình để trở thành một con người thành đạt ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con ý thức giá trị đích thực của một người chính là **các tài năng Chúa ban**, để tìm cách phát triển tài năng ấy, khám phá ra **nét duyên dáng trong lời ăn tiếng nói và cách ứng xử khi giao tiếp** với tha nhân. Nhờ đó chúng con sẽ nên con thảo luôn làm đẹp lòng Chúa Cha, nên môn đệ đích thực của Chúa và nên chứng nhân cho tình yêu Chúa trước mặt mọi người.- AMEN.

BÀI 108

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CÁI NẾT ĐÁNH CHẾT CÁI ĐẸP NƠI PHỤ NỮ

1. LỜI CHÚA : "Phụ nữ ít nói là quà Đức Chúa ban, không chi sánh bằng người có giáo dục. Phụ nữ nết na là ân phúc tuyệt vời : Không chi quý giá bằng người tiết hạnh. Người vợ hiền trong cửa nhà ngăn nắp, đẹp như vàng hồng trên chốn cao xanh. Khuôn mặt kiêu diễm với thân hình cân đối, ví như ngọn đèn tỏa sáng trên giá đèn thờ" (Hc 26,14-17).

2. CÂU CHUYỆN : CUỘC THI HOA HẬU VÀ VẺ ĐẸP PHỤ NỮ.

Gần đây một cuộc thi Hoa Hậu Hoàn Vũ (Miss World) đã được tổ chức khá thành công tại VinPearl Land thuộc thành phố biển Nha Trang Việt Nam. Đâu đâu người ta cũng bàn tán xôn xao về sự kiện này. Vậy **thế nào là một người phụ nữ đẹp**.

Quan niệm về cái đẹp mỗi thời đại và mỗi nơi đều không giống nhau. Tiêu chuẩn để đánh giá cái đẹp của người phụ nữ cũng thay đổi theo từng thời kỳ : Trước đây một cô gái đẹp thường mang nét đẹp tự nhiên trời cho, không cần trang điểm phấn sáp son môi... Ngày nay nhờ sự tiến bộ của khoa học, các cô gái tuy nhan sắc chỉ trung bình, nhưng cũng có thể được khoa thẩm mỹ tạo hình biến thành người mẫu hoàn

chính, kèm theo sự hỗ trợ của y phục thời trang như câu tục ngữ : "Người đẹp vì lụa. Lụa tốt vì phân !".

Tuy nhiên, với xu hướng của thời đại, kèm theo sự bon chen đua đòi chạy theo mốt thời trang kia mà nhiều cô gái đã tự đánh mất vẻ đẹp kín đáo đoan trang, là đặc trưng của người phụ nữ Việt Nam. Hòa theo cách ăn mặc thời đại mới, nhiều cô gái đã không ngại phô trương thân thể mình ra trước bàn dân thiên hạ : ít thì áo hở cổ hở vai hở nách... Nhiều thì khoe đùi, khoe rún, khoe lưng, khoe ngực... Điều đáng nói ở đây là nhiều cô gái vẫn có phong cách vô tư giữa nơi đông người như trong nhà hàng hay tại các quán cóc ven đường : Từ tư thế ngồi đến kiểu dáng ăn uống... Thật khó có thể dùng từ ngữ nào để diễn tả được những hình ảnh nhếch nhác ấy ! Còn về tóc tai thì thật khó phân biệt được ai là nam ai là nữ. Xu hướng nhuộm tóc đủ màu cũng gây nhiều phẫn cảm cho người xem : từ vàng, bạch kim, nâu đến xanh lá cây hay đỏ quạch... trông thật hoang dại !

3. SUY NIỆM :

- Thực ra, một cô gái có duyên phải hội đủ nhiều yếu tố, trong đó có lẽ ***duyên ăn nói là tiêu chuẩn có sức thu hút mạnh nhất***. Còn gì thú vị cho bằng được tiếp xúc với một cô gái nói năng ***nhỏ nhẹ dịu dàng và lịch sự***. Những cô gái như vậy dễ dàng chinh phục người khác trong công việc làm ăn cũng như trong tình cảm nam nữ.

- Tuy nhiên đức tính ấy dường như đã bị mai một đi nhiều ngày nay. Điều này ta có thể dễ dàng nhận thấy tại các siêu thị, nơi họp chợ, trên đường phố hay ở những nơi tập trung nhiều phái nữ. Những ***tiếng lóng, từ "đệm"*** được các cô sử dụng thoải mái không chút e dè. Những ***câu chuyện "phòng the"*** được phát ra từ người này sang người khác không chút ngưng ngừng. Rồi những kiểu ***ăn nói bỗ bã, đùa giỡn cười cợt khiếm nhã*** không chỉ xảy ra trong gia đình, nơi văn phòng làm việc mà còn xảy ra cả ở những ***nơi công cộng*** như tại rạp hát, siêu thị hay trên đường phố... nữa. Và tiếc thay ***những hình ảnh không mấy đẹp này lại***

ngày càng phổ biến đặc biệt nơi các thanh thiếu nữ tuổi 9 x.

4. SINH HOẠT :

Theo bạn, một cô gái được coi là duyên dáng đáng yêu ngoài phần **ngoại hình**, còn phải có những phẩm chất tốt đẹp nào **về cách suy nghĩ, nói năng, đi đứng, ăn mặc, ứng xử ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin Chúa ban cho các chị em phụ nữ có nhiều người vợ người mẹ thực sự đẹp để đáng yêu trước mặt Thiên Chúa và người đời. Xin cho chị em không những quan tâm trau dồi **nét mặt xinh tươi ngoại hình đạt chuẩn**, mà còn trang bị **nét duyên dáng biểu lộ qua ánh mắt, nụ cười vui vẻ**, qua **cách ăn nói khiêm tốn lễ độ**, nhất là qua **cách ứng xử bao dung và nhân ái** noi gương Đức Trinh nữ Ma-ri-a và các thánh nữ đã được tán dương trong Sách Thánh.- AMEN.

BÀI 109

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHỤ NỮ VÀ TINH THẦN PHỤC VỤ GIA ĐÌNH

1. LỜI CHÚA : “Ai muốn làm người đứng đầu thì phải làm người rốt hết, và làm người phục vụ mọi người” (Mc 9,35).

2. SUY NIỆM : VIỆC PHỤC VỤ NẤU ĂN CỦA BẠN GÁI.

Ngày 08 tháng 03 hằng năm là dịp để chị em phụ nữ vùng lên giải phóng những gì ràng buộc chị em. Chị em đòi hỏi **quyền bình đẳng với nam giới**, đòi được **chia sẻ gánh nặng nội trợ** bếp núc cho phái nam trong gia đình. Vậy chị

em nữ giới có cần học biết cách nấu ăn và làm công việc nhà bếp hay không ?

1) NHỮNG BẠN GÁI KHÔNG BAO GIỜ VÀO BẾP :

- Ngày nay ở thành thị, cuộc sống lao động công nghiệp khá bận rộn đã đẩy nhiều chị em bạn gái ra khỏi công việc bếp núc thường ngày. Các cô dành nhiều thời gian cho việc học hành làm ăn, và cả vui chơi giải trí nữa. Nhiều cô thuộc gia đình "quý tộc", vốn là cực cưng của gia đình, nên được cha mẹ nuông chiều miễn cho việc bếp núc. Công việc chính yếu của các cô là học và... chơi, ăn và... ngủ !

- Nhiều nữ sinh viên đang theo học đại học hay đang làm việc cho các công ty kinh doanh thường hay thanh minh thanh nga rằng : "Mình phải đi học đi làm cả ngày, lấy thời gian đâu mà lo việc bếp núc nấu nướng ?". Giải pháp tốt nhất là đến bữa, chỉ cần đến tiệm cơm ăn một đĩa cơm phần hay gọi điện mua cơm hộp cho síp-pơ mang đến tận nhà là xong. Còn nếu đang ở chung với gia đình thì công việc phụ trách nấu bếp cứ yên chí, vì đã có "bà già" ở nhà lo giúp. Nếu thuê phòng sống một mình thì đã có sẵn đồ ăn nhanh : mì gói, đồ nguội mua trong siêu thị để sẵn trong tủ lạnh...

- Một bạn gái đang là sinh viên năm thứ ba ngành công nghệ thông tin đã vui vẻ kể lại kỷ niệm nấu ăn lần đầu của mình.

Số là hôm đó, cô hứng chí vào bếp trở tài nấu ăn cho cả nhà. Hậu quả là nồi canh thì nhạt thối, cá chiên bị cháy khét, còn nồi cơm điện thì tới lúc cả nhà vào bàn ăn rồi mở nồi cơm ra vẫn còn y nguyên gạo và nước lã. Lý do là tại cô không biết thao tác khi nấu nồi cơm điện. Cô nghĩ chỉ cần vo gạo cho vào nồi và cắm nồi cơm vào ổ điện là xong, mà không biết còn phải nhấn thêm nút nấu nữa ! Hôm đó cô nàng đã bị bố mẹ "giũa" cho một trận nên thân. Có lẽ nhiều bạn gái chúng ta cũng sẽ rơi vào tình trạng giống như cô sinh viên trên nếu không biết trau dồi kỹ năng quan trọng của người phụ nữ là biết cách nấu các món ăn hằng ngày cho gia đình.

2) NHỮNG BẠN GÁI GIỎI VIỆC NỘI TRỢ :

Hiện nay vẫn còn nhiều gia đình tại thành phố quan niệm : chuyện bếp núc nội trợ có vai trò rất quan trọng trong đời làm vợ và làm mẹ của các cô gái. Một cô bạn 20 tuổi làm thợ cắt uốn tóc đang sống ở một quận ven đô cho biết : “Ngay từ năm mình đang học lớp 9, bà già đã bắt mình phải đi chợ và vào bếp phụ nấu ăn hằng ngày cho gia đình. Đến năm lớp 10 mình đã có thể tự mình nấu ăn cho cả gia đình và còn đảm đang quán xuyến mọi việc khác trong nhà”. Cô cho biết mình **cảm thấy thích thú khi được phục vụ bữa ăn** cho cha mẹ và các anh chị em trong gia đình. Cô cũng thường dành thời gian rảnh rỗi để **mua bằng đĩa về nghiên cứu để trau dồi thêm kỹ năng chế biến các món đặc sản** cho gia đình trong những dịp lễ tết. Cô cảm thấy tự hào khi có người khen tài nấu ăn của cô, sau khi họ được thưởng thức những món ăn ngon do chính tay cô phục vụ.

3) HỌC NẤU ĂN ĐỂ CHUẨN BỊ HÔN NHÂN :

Giá trị của người phụ nữ thường được tóm gọn trong bốn điều này là : CÔNG, DUNG, NGÔN, HẠNH. **CÔNG gồm các môn nữ công gia chánh**. Dù thích làm bếp hay không, chúng ta cũng đều phải thừa nhận rằng : Hiện nay nhiều cô gái đua nhau **đi học nấu ăn trước khi bước lên xe hoa** về nhà chồng. Những lớp dạy nấu ăn ở các trung tâm phụ nữ thường có đông học viên là các bạn gái trẻ, nhất là vào thời gian cưới hỏi cuối năm. Không những học nấu ăn, các cô còn muốn học cả các môn nữ công khác như **may vá thêu thùa, cắm bông** để trang trí bày biện nhà cửa cho mỹ quan. Một cô nàng đang đọc tờ giới thiệu các khóa nữ công gia chánh tại Nhà Văn Hóa Phụ Nữ Thành Phố, đã vui vẻ tâm sự khi được chúng tôi hỏi thích học môn gì nhất ? Cô đáp : “Em muốn học nhiều môn lắm. Nhưng không biết từ nay đến ngày cưới có kịp học hết các khóa đó không, vì chỉ còn ba tháng nữa là em đã phải lên xe hoa về nhà chồng rồi”.

4. SINH HOẠT :

Nấu ăn ngon dễ hay khó ? Phải bắt đầu học nấu ăn vào **thời điểm nào trong cuộc đời người con gái** và **học với ai ?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho các chị em phụ nữ ý thức tầm quan trọng của các **môn nữ công gia chánh, để trang bị các yếu tố cần để nên một người phụ nữ hoàn hảo về nhiều phương diện**, hầu tích cực chuẩn bị xây dựng hạnh phúc gia đình sau này.- AMEN.

BÀI 110

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG - TRÁI ĐẰNG CỦA TÌNH YÊU NÓNG VỘI

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **"Anh em hãy yêu thương nhau như Thầy đã yêu thương anh em"** (Ga 15,12).

2. CÂU CHUYỆN : VỀ LỄ TÌNH NHÂN VA-LEN-TAI.

Ngày 14 tháng 02 hằng năm là lễ kính thánh VA-LEN-TAI (Valentine), cũng là ngày quốc tế của các đôi tình nhân. Trong thời gian này, nhiều bạn đang dự tính mua quà có ý nghĩa nhất để tặng người yêu, đang khi nhiều bạn khác lại đang đau khổ vì bị tình phụ. Thực ra, cũng như các tai nạn thiên nhiên như núi phun lửa hay sóng thần..., các tai nạn rủi ro trong tình yêu nam nữ cũng có những điềm báo trước. Chỉ cần để ý một chút là các bạn có thể phòng tránh được. Thế nhưng tại sao nhiều bạn gái vẫn bị rơi vào tình trạng khủng hoảng là đau khổ bi lụy vì tình ?

3. SUY NIỆM :

Có nhiều nguyên nhân gây ra tình trạng đau khổ này, nhưng có lẽ nguyên nhân chính là sự nôn nóng trong quan hệ nam nữ, thường được rút gọn trong câu : **"Thứ nhất cự ly, thứ nhì tốc độ"** như sau :

1) NÔN NÓNG RÚT NGẮN “CỰ LY” KHÔNG GIAN :

Ngày nay, các bạn trai bạn gái yêu nhau có sẵn phương tiện để rút ngắn không gian nhờ sự tiến bộ của công nghệ thông tin : Điện thoại smart phone, zalo, viber, facebook, twitter rất tiện cho các bạn trai bạn gái dễ dàng gặp nhau. Điều này không có gì nguy hại nếu các bạn gái ***phân biệt đâu là không gian ảo của công nghệ thông tin, đâu là không gian đời thường, để biết yêu và sống sao cho phù hợp hầu đem lại hạnh phúc và tránh bất hạnh cho bản thân sau này.*** Chính vì không phân biệt được tình yêu thật giả mà nhiều bạn gái đã rơi vào bẫy lừa đảo của những chàng sở khanh : Bọn này luôn tìm cách rút ngắn cự ly để mau đạt là chiếm đoạt thân xác người yêu và sau đó sẽ lặn sâu mất tích sau khi no mồi. Nên nhớ rằng một tình yêu thật sự luôn biểu lộ qua thái độ ***tôn trọng người yêu, tránh gây thiệt hại về thể xác và tinh thần cho người yêu và không dám làm điều trái ý của người yêu.***

2) NÔN NÓNG RÚT NGẮN “TỐC ĐỘ” THỜI GIAN :

Thay vì cần thời gian để tìm hiểu gia cảnh của nhau, biết về quan niệm xây dựng hạnh phúc gia đình của nhau...? thì không ít bạn gái đã cảm động khi nhận được món quà đắt tiền của những chàng trai hào hoa mới quen, rồi sau đó đáp lại bằng việc nhận lời đi chơi chung ... và cuộc chơi thường kết thúc trong tình trạng say xỉn phải mượn phòng nghỉ tại khách sạn. Rồi “điều gì phải đến sẽ đến !!!”

Do đó bạn gái cần thận trọng cảnh giác khi được bạn trai mới quen tặng quà đắt tiền. Mỗi quan hệ của hai người phải được cha mẹ biết và chấp nhận mới nên nhận lời đi chơi với nhau và giới hạn thời gian trở về nhà. Tránh đến những nơi dễ sa đoạ như vũ trường... Nhất là cần cương quyết từ chối khi anh chàng biểu lộ tình cảm “siêu tốc”, đòi vượt qua giới hạn ... để khỏi phải ôm hận suốt đời sau này.

3) NÔN NÓNG RÚT NGẮN CÁC BIỂU HIỆU TÌNH CẢM :

Biểu hiện của tình yêu nam nữ luôn phải có giới hạn. Chẳng hạn : Dù thân mật nồng thắm đến đâu thì đôi bạn cũng chỉ được nắm tay, hôn tóc hay ôm hôn trên mặt người yêu. Riêng việc hôn môi chỉ dành cho thời kỳ đính hôn mới được thực hiện. Nên nhớ rằng : Từ việc hôn môi đến quan hệ tình dục chỉ cách một bước ngắn. Do đó, các bạn gái cần giữ giới hạn biểu hiện của tình yêu nam nữ. Nên nhớ rằng : Các bạn trai ví như tài xế, luôn nôn nóng vượt qua đèn đỏ để được thoả mãn tình dục. Còn bạn gái lại như cảnh sát giao thông. Bao lâu cô còn cảnh giác thì bạn trai sẽ không dám vượt qua. Nhưng nếu cô tỏ thái độ dễ dãi thì giống như đã bật đèn vàng hay đèn xanh và chắc nhiều bạn trai sẽ không bỏ lỡ cơ hội vượt qua vòng lễ giáo.

TÓM LẠI : Khát vọng yêu và được yêu là chính đáng. Nhưng các bạn cần nghe lời người xưa là : **"Dục tốc bất đạt"** hoặc **"bạo phát bạo tàn"**. Các bạn trẻ không được nôn nóng đốt cháy giai đoạn từ tình cảm yêu đương sang quan hệ tình dục. Hãy kiên nhẫn tìm hiểu nhau, để quả cây tình yêu có đủ thời gian phát triển và tới ngày chín, thì mới hy vọng tận hưởng được hương vị ngon ngọt của nó. Đừng nôn nóng vội hái trái xanh. Vì bây giờ các bạn sẽ chỉ nhận được hương vị chua chát đắng cay như : dễ khinh thường nhầm chán nhau, dễ mang bầu dẫn đến phá thai.

4. SINH HOẠT : Để tình yêu nam nữ đạt được hôn nhân hạnh phúc thì đòi hai bạn trẻ phải có tình yêu thương nhau thực sự, phải cùng nhau bảo vệ tình yêu trong sáng và ngày một phát triển bền vững. Vậy bạn gái cần làm gì để luôn được bạn trai tôn trọng và để tránh vượt qua giới hạn dẫn đến quan hệ tình dục trước hôn nhân ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin ban cho các bạn trẻ đang yêu biết ý thức giá trị của tình yêu là phải biết **hy sinh quên mình để tạo hạnh phúc cho người mình yêu**. Xin cho hai bạn trẻ đang yêu biết làm chủ bản thân, để **tránh gặp nhau tại nơi vắng vẻ, hoặc lại chọn sống "góp gạo thổi cơm**

chung” khi dọn về sống trong cùng phòng trọ, vì sẽ dễ dàng dẫn đến quan hệ bất chính vượt qua vòng lễ giáo.- AMEN.

BÀI 111

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – ỨNG PHÓ VỚI NGHỊCH CẢNH

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : **“Vậ tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta.** Vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : DÂN NHẬT ỨNG PHÓ VỚI CƠN ĐỘNG ĐẤT ?

Trận động đất hôm 11-3-2011 tại Nhật Bản được ghi nhận lên tới 9 độ richter : Tính đến ngày 20-3, số nạn nhân trong thảm họa kép động đất và sóng thần đã vượt qua con số 20.000, trong đó có 8.133 người chết và 12.272 người mất tích. Chín ngày sau thảm họa kinh hoàng này, lực lượng cứu hộ đã cứu được 2 người còn sống, trong đó có một cụ bà 80 tuổi, từ trong đống đổ nát tại thành phố I-shi-no-ma-ki, nơi bị nạn động đất tàn phá. Sau trận động đất và sóng thần, nỗi lo sợ xảy ra vụ nổ nhà máy điện hạt nhân mỗi lúc một gia tăng. Vì nơi xảy ra thiên tai có tới 11 nhà máy điện hạt nhân, trong đó có hai nhà máy trung tâm được quan tâm đặc biệt. Chính quyền đã phải yêu cầu dân chúng xung quanh di tản sang nơi khác.

3. SUY NIỆM :

Một nhận xét dí dỏm về nền văn hoá đặc trưng của một số người dân các nước như sau : **“Người Mỹ nói rồi làm. Người Trung Quốc không nói mà làm. Người**

Nhật làm trước nói sau. Người Việt nói một đằng... làm một nẻo !!! "...

1) Thái độ bình tĩnh trong cơn địa chấn :

Các nhà báo quốc tế đến Nhật đã quan sát và khẳng định rằng đã **không có sự hoảng loạn, giành giật, ẩu đả xảy ra**. Người dân Nhật Bản vẫn xếp hàng nhận cứu trợ hay mua thực phẩm trong trật tự. **Thái độ bình tĩnh tôn trọng, nhường nhịn và giúp đỡ lẫn nhau trong cơn hoạn nạn đó nói lên phẩm chất tinh thần của người dân Nhật**. Dù đang gặp hoạn nạn nhưng tâm trí vẫn không nao núng, phẩm chất đó không chỉ ở một ít người, nhưng có trong cả dân tộc Nhật.

2) Sức mạnh tinh thần đầy tính nhân văn :

Thế giới từng chứng kiến sau thảm họa thiên tai ở một số nước, là **sự hỗn loạn, cướp giật, hôi của, hiếp dâm phụ nữ, giành giật các hàng cứu trợ**. Người ta lúc đó mất đi một phần tính người, để dành chỗ cho tính hoang dã của loài thú dữ trám vào, đến nỗi chính quyền phải cử cảnh sát, quân đội đến trấn áp các loại tội phạm và các hành vi mất nhân tính của một bộ phận dân chúng. Nhưng tại Nhật cho thấy một hình ảnh trái ngược : một **nét đẹp thật rực rỡ ngay giữa đồng tro tàn, một sức sống kỳ diệu tồn tại ngay trong sự chết chóc**. Có một nhà báo nước ngoài nhận xét như sau : **"Người ta biết Nhật Bản là một quốc gia có sức mạnh kinh tế, nhưng hôm nay, họ thấy Nhật Bản còn có cả một sức mạnh tinh thần đầy tính nhân văn"**.

3) Tinh thần nhân ái vị tha và văn minh :

Thực vậy, chưa ở đâu mà trong lúc khó khăn, người dân lại **thể hiện được tính nhân văn, giàu yêu thương và kỷ luật** đến thế. Trong trận động đất lịch sử vừa qua, hàng vạn gia đình Nhật Bản đã **tự sắp xếp để đến sống chung với nhau**, hàng vạn con người nhẫn nại **xếp hàng** để nhận đồ cứu trợ. Họ không tranh giành nhau dù chỉ là một khoảng trống. Giữa họ vẫn không thiếu những **lời cảm ơn, những**

ánh mắt trìu mến trong cơn khổ đau, đói khát... Những con người đang có nhà cửa ổn định bỗng dưng trở thành kẻ vô gia cư chỉ sau một cơn thảm họa, đang thể hiện một **tinh thần văn minh** khiến cả thế giới phải ngưỡng mộ. Các phóng viên đã ghi lại cảnh một đứa bé 9 tuổi đang đói khát, vẫn **bình tĩnh đứng xếp hàng** để chờ tới phiên nhận đồ ăn cứu trợ. Khi được trao cho một ổ bánh, em đã không vội ăn, nhưng biết **chia đều** cho các bạn cùng ăn chung.

4) Tinh thần hy sinh bản thân cho lợi ích cộng đồng :

Thế giới cũng không khỏi thán phục khi thấy 50 công nhân đã **tình nguyện bám trụ tại nhà máy FU-KU-SHI-MA để quyết đập tắt nguy cơ nổ điện hạt nhân**. Hơn ai hết, họ biết được khả năng bị mắc bệnh ung thư, thậm chí cả tử vong khi quyết định ở lại nhà máy. Nhưng họ vẫn **sẵn sàng hy sinh bản thân** để cứu đất nước khỏi cơn thảm họa. **Tinh thần Sa-mu-rai cảm tử** đã được thể hiện rõ nét ngay trong cuộc sống đời thường.

Tóm lại : Nhật Bản đã, đang và sẽ mãi dạy cho cả thế giới bài học của cuộc sống, bài học làm một con người văn minh nhân ái.

4. SINH HOẠT :

Hãy cho biết **nguyên nhân nào** khiến cho người dân Nhật Bản có được những phẩm chất tốt đẹp nói trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết **khiêm tốn học tập cái hay của người Nhật** để mỗi ngày một nên **trưởng thành về nhân cách** hơn, có tinh thần **nhân ái và văn minh hơn** thể hiện trong cách ứng xử trước mọi tình huống gặp phải trong cuộc sống hằng ngày.- AMEN.

BÀI 112

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – KHÔN NGOAN LÀ BIẾT TIÊN LIỆU

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô khuyên tín hữu Ê-phê-sô :
"Anh em hãy cẩn thận xem xét cách ăn nết ở của mình. Đừng sống như kẻ khờ dại, nhưng hãy **sống như người khôn ngoan, biết tận dụng thời buổi hiện tại**. Vì chúng ta đang sống những ngày đen tối. Vì thế, anh em đừng hóa ra ngu xuẩn, nhưng hãy tìm kiếm đâu là ý Chúa. **Chớ say sưa rượu chè, vì rượu chè đưa tới trụy lạc. Nhưng hãy thăm nhuần Thần Khí.** (Ep 5,15-18).

2. CÂU CHUYỆN : KHÔN NGOAN NHƯ LOÀI KIẾN.

Vào những ngày hè, Kiến vừa đi dạo hết cánh đồng vừa thu nhặt các hạt lúa mì, lúa mạch vương vãi mang về tổ dự trữ lương thực cho mùa đông. Ve sầu thấy thế liền chế giễu Kiến và khuyên Kiến đừng vất vả làm chi cho cực thân, đang lúc các loài vật khác đều vui chơi hội hè trong những ngày mùa hè nắng ấm. Kiến không nói gì và vẫn chăm chỉ làm việc. Khi mùa đông đến, trời mưa dầm dề, Ve sầu không tìm ra thức ăn nên bị đói lả, bèn chạy đến với Kiến xin vay lương thực. Kiến liền bảo : "Chị Ve sầu ạ, giá trước đây chị biết tiên liệu để "tích cốc phòng cơ, tích y phòng hàn" như tôi, thì chị đâu lâm vào hoàn cảnh đói rét phải đi xin ăn như bây giờ !".

3. SUY NIỆM :

- KHÔN NGOAN là một nhân đức giúp ta **nhận định rõ điều tốt phải làm và điều xấu cần tránh**; Nên dùng phương cách nào hữu hiệu nhất để **đạt được điều tốt và tránh xa điều xấu**; Điều nào **cần làm trước và điều nào nên làm sau**. Khôn ngoan còn là biết **nhìn xa trông động, tiên liệu**

để phòng tránh tai nạn và dự phòng để kịp thời ứng phó hữu hiệu với các tình huống bất lợi có thể xảy ra.

- Cuộc đời không phải lúc nào cũng thuận lợi : Công việc hôm nay có thể làm ta ưng ý, nhưng ngày mai chưa biết sẽ như thế nào ? Sức khỏe hôm nay có thể khả quan nhưng ngày mai có thể nên suy yếu. Vì thế chúng ta cần phải biết **tiên liệu để dự phòng những rủi ro có thể xảy ra**. Có như thế mới đảm bảo cho cuộc sống tương lai được an bình hạnh phúc.

4. SINH HOẠT :

Bạn đánh giá thế nào về sự **khôn ngoan của loài Kiến** và sự **ngu dại của loài Ve** trong câu chuyện trên ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết **khôn ngoan cần mẫn làm việc** khi đang có điều kiện tốt về sức khoẻ và thời gian, đồng thời cũng biết tiết kiệm để “tích cốc phòng cơ, tích y phòng hàn” giống loài Kiến. Cho chúng con **tránh thái độ ngu dại chỉ biết vui chơi trong hiện tại mà không biết tiên liệu chuẩn bị cho tương lai** như loài Ve. Nhờ đó chúng con sẽ luôn sống an bình vui tươi, luôn làm đẹp lòng Chúa và làm vui lòng mọi người.- AMEN.

BÀI 113

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG –KHÔN NGOAN - ĐIỀU KIỆN THÀNH CÔNG

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Này, Thầy sai anh em đi như chiên đi vào giữa bầy sói. Vậy anh em phải **khôn như rắn và đơn sơ như bồ câu**” (Mt 10,16).

2. CÂU CHUYỆN : KHÔN NGOAN LÀ QUYẾT TÂM VƯỢT QUUA MỌI TRỞ LỰC

Chuyện kể về một cậu bé con một gia đình nghèo. Một hôm cha cậu đưa cho cậu chiếc áo cũ trong nhà rồi nói : **"Con đem bán cái áo này đi để mua cho mẹ con thuốc chữa bệnh theo toa bác sĩ và một ít đồ ăn cho cả nhà nhé"**.

"Theo con nghĩ : Không biết có kẻ ngốc nào lại chịu mua chiếc áo cũ này không ?", cậu bé trả lời. Nhưng, thấy mẹ đang nằm bệt giường mà nhà chẳng còn gì ăn, cậu bé cũng không nói thêm. Gặp ánh mắt khích lệ của bố, cậu quyết mang áo đi bán dù trong lòng không tin có thể bán được chiếc áo này.

Đầu tiên cậu **mang chiếc áo đi giặt cẩn thận**, dùng bàn chải và sà bông để giặt sạch chiếc áo. Do không có bàn ủi để là áo cho phẳng, cậu đã để chiếc áo lên một miếng gỗ phẳng trong bóng râm để phơi khô. Chiều muộn hôm đó, cậu bé đem chiếc áo đến một ga tàu đông người qua lại. May cho cậu, một người đàn ông trung niên trong lúc vội vàng ra ga đã bị vấp té ngã vào vũng nước đen kịt, chiếc áo trắng mới tinh của ông mặc bị lem luốc do bám bùn đất.

Người đàn ông không đủ thời giờ lục lọi tìm chiếc áo khác trong va-li hành lý đã được đóng gói kỹ, nên khi thấy cậu bé tội nghiệp rao bán chiếc áo tương đối sạch sẽ thì bằng lòng mua mặc vào thay cho cái áo bị dính bùn. **Ông ta đã trả cho cậu bé 5 đô la thay vì 2 đô la** như cậu bé rao bán, vì biết cậu đang cần tiền mua thuốc chữa bệnh cho mẹ. Sau đó ông ấy còn **tặng luôn cho cậu bé chiếc áo bẩn vừa cởi ra** và bảo cậu giặt đi đem bán thì chắc sẽ được giá cao hơn chiếc áo này.

Cậu vội vàng cầm số tiền bán được chạy đi mua thuốc cho mẹ và bánh cho cả nhà. Cậu kể cho cha nghe câu chuyện xảy ra hôm nay với nụ cười trên môi. Cha cậu bảo cậu hãy giặt chiếc áo trắng kia, ngày mai đem bán chắc sẽ được giá

hơn. Nhà cậu hiện không còn tiền, bữa nay còn có cái ăn, ngày mai vẫn không biết phải ăn gì.

“Con có thể bán chiếc áo này với 20 đô la ? Chiếc áo này còn đẹp hơn gấp nhiều lần chiếc áo của bố hôm qua đó...”, bố nói với cậu.

“Làm sao có thể bán được giá cao như thế chứ ? Hôm nay có lẽ chỉ là sự may mắn thôi...”. Cậu bé nghĩ thế nhưng không nói ra. Cậu hiểu rằng, bữa ăn của gia đình đang trông chờ vào việc bán được chiếc áo mới được trao tặng này.

Cuối cùng cậu bé nghĩ ra một cách : Anh họ cậu là một người đam mê hội họa, đã tự học vẽ rất đẹp. Cậu đã mang áo tới **nhờ anh vẽ một con chim đại bàng và một chú chuột nhắt đáng yêu** lên thân áo. Sau khi xong việc, cậu chọn một trường học, nơi có nhiều thiếu gia con nhà giàu theo học, cậu đứng ở cổng trường chào mời người mua. Mới chào mời được một lúc, thì liền có một nhóm học sinh nhà giàu lại gần xem. Cậu bé nói giá 20 đô la, và cậu thiếu gia kia bằng lòng mua. Thiếu gia khác lại trả hơn 5 đô để được sở hữu chiếc áo có hình con chim đẹp. Tranh cãi một hồi, các thiếu gia quyết định áo đó sẽ thuộc về ai trả giá cao nhất. Cuối cùng, **chiếc áo được bán 50 đô la**, một số tiền khá lớn đối với gia đình cậu bé lúc này.

Cậu bé hứng khởi đem tiền về đưa cho cha.

Cậu hãnh diện vì mình đã làm được việc hữu ích cho gia đình và muốn bán tiếp. Cậu hỏi cha xem nhà còn chiếc áo cũ nào khác để cậu tiếp tục đi bán.

Cha cậu đưa cho cậu chiếc áo cũ trong góc tủ. Lúc này, cậu bé không hề do dự như mấy lần trước. Cậu nhận lấy chiếc áo bằng cả hai tay và suy nghĩ phải làm gì ?...

Cuối cùng thì cơ hội cũng đã đến sau hai tuần. Hôm đó, nữ diễn viên chính của bộ phim nổi tiếng được nhiều người hâm mộ, đã đến làm việc tại khu phố nghèo của cậu bé. Sau khi buổi họp báo của cô diễn viên với các ký giả kết thúc, cậu bé mạnh dạn chen lên phía trước, đến bên nữ diễn viên chính,

đưa chiếc áo ra xin cô ký tên lên chiếc áo. Cô diễn viên ngần người ra một lúc nhưng rồi vui vẻ ký tên lên chiếc áo, vì không ai nỡ từ chối lời yêu cầu của một cậu bé dễ thương với ánh mắt hồn nhiên trong sáng như vậy.

Sau khi cô ký xong, cậu bé hỏi : “Cháu có thể bán chiếc áo có chữ ký này không?”

“Đương nhiên có thể rồi. Đây là áo của cháu, cháu có thể bán nó nếu muốn.”

Cậu bé liền đứng trên bục cạnh đó hô to : “Đây là chiếc áo do chính nữ diễn viên xinh đẹp của chúng ta ký tên, giá khởi đầu chiếc áo là 200 đô la”.

Sau một lúc đấu giá, cuối cùng chiếc áo đã bán được với số tiền không tưởng là **1.200 đô la**.

Về đến nhà, cha cậu bé rất vui mừng. Ông ôm cậu vào lòng, hôn lên trán cậu và nói : “Con của ba thật là giỏi, con **đã làm được kỳ tích** cho gia đình mình rồi đó !”.

3. SUY NIỆM :

- Miễn là chúng ta biết **khôn ngoan động não**, thì mọi chuyện đều có thể xảy ra cho ta như có người đã nói : **“Nơi nào có ý chí, nơi đó có con đường”**. Một chiếc áo cũ cũng có cách để gia tăng giá trị. Cũng vậy, chúng ta hoàn toàn có cách để tăng thêm giá trị cho bản thân hay cho những gì thuộc về mình... miễn là chúng ta **tự tin vào khả năng và khôn ngoan xử trí công việc** cách thuận lợi nhất.

- Là tín hữu, chúng ta còn phải **tin vào quyền năng và sự quan phòng** của Thiên Chúa để **vừa làm việc lại vừa xin ơn**, thì mọi việc dù khó cũng thành công.

4. SINH HOẠT : Hãy cho biết lý do khiến cậu bé trong câu chuyện trên đã thành công khi bán được các chiếc áo cũ với số tiền lớn để giúp gia đình.

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết ***suy nghĩ tích cực*** trong mọi tình huống gặp phải. Xin cho chúng con luôn thành tâm thiện chí, biết ***tự tin vào khả năng của mình và khôn ngoan tìm ra cách tốt nhất để làm cho công việc thành công*** như cậu bé bán áo trong câu chuyện trên.
- AMEN.

BÀI 114

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CÁI KẾT ĐẲNG CỦA KẺ ƯA THAN VẤN

1. LỜI CHÚA : "Anh em ***đừng lo lắng*** tự hỏi: ta sẽ ăn gì, uống gì, hay mặc gì đây ? Tất cả những thứ đó, dân ngoại vẫn tìm kiếm. Cha anh em trên trời thừa biết anh em cần tất cả những thứ đó. Trước hết ***hãy tìm kiếm Nước Thiên Chúa và đức công chính của Người, còn tất cả những thứ kia, Người sẽ thêm cho***. Vậy, anh em ***đừng lo lắng về ngày mai***: ngày mai, cứ để ngày mai lo. ***Ngày nào có cái khổ của ngày ấy***." (Mt 6,31-34)

2. CÂU CHUYỆN: ĐỪNG "TÁM CHUYỆN" ĐỂ TRÁNH CHUYỆN "BÉ XÉ RA TO".

Bò làm việc mệt liền than thở với chó : "Tao mệt quá".

- Chó gặp mèo tâm sự : "Bò nó kêu mệt, do phải làm quá sức, chắc nó muốn được nghỉ một chút".

- Mèo gặp dê "tám" chuyện : "Bò nó muốn nghỉ một ngày vì công việc làm nó bị mệt quá, có lẽ ông chủ bắt nó phải làm việc quá sức !".

- Dê gặp gà : " Bò nó đòi nghỉ làm việc. Do ông chủ bắt nó làm kiệt sức thì phải".

- Gà gặp heo nói : " Heo biết chuyện gì chưa ? Bò nó định đổi chủ và bỏ việc đấy".

- Heo méc bà chủ : " Bò nó định đổi chủ hay sao đó. Nghe nói nó muốn bỏ việc vì phải làm việc quá nặng".

- Bà chủ nói ông chủ : " Bò nó định tạo phản, nó muốn đổi chủ".

- Ông chủ tức giận quát : " A ! Con bò này đã lười lại còn định tạo phản ư ? Hãy thịt nó thôi" .

Kết quả là sau đó bò đã bị đem ra giết thịt.

3. SUY NIỆM :

Nếu con bò nếu không than với những kẻ nhiều chuyện ưa nói thêm nói bớt thì chắc đã không bị giết. Nếu ông chủ không hồ đồ nghe lời thị phi mà không hỏi rõ trắng đen thì đã không giết oan con bò.

Vậy nên mỗi người chúng ta **đừng bạ gặp ai cũng kể khổ**. Trên đời này **rất ít người biết thông cảm** với người khác. Đa phần họ nghe như chuyện cười, rồi còn lan truyền đi khắp nơi. **Chỉ nên chia sẻ với một vài người bạn tốt như : vợ chồng, thầy dạy, bạn thân...**

4. SINH HOẠT :

Khi gặp hoàn cảnh khó khăn, bạn **có nên kể nỗi khổ ra cho bất cứ ai hay không ? Tại sao ?** Đối với các tín hữu Ki-tô trong trường hợp gặp đau khổ không biết bày tỏ cùng ai, bạn nên làm gì để vượt đi nỗi khổ và gia tăng sức mạnh để vượt qua ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Thiên Chúa là Cha giàu lòng từ bi thương xót. Mỗi khi chúng con gặp nỗi khổ đau, xin cho chúng con **tìm hiểu nguyên nhân gây khổ não để quyết tâm khắc phục**. Xin cho chúng con biết năng **tâm sự với Chúa như con thảo thưa chuyện với Cha hiền, noi gương Chúa Giê-su** trước cuộc khổ nạn đã cầu xin với Chúa Cha : "Lạy Cha, nếu có thể được, xin cho con khỏi phải uống chén này. Tuy vậy, xin đừng theo ý con, mà xin theo ý Cha." (Mt 26,39).

BÀI 115

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – CHĂM CHỈ VÀ BIẾT CẦU TIẾN

1. LỜI CHÚA : Tông đồ Phao-lô dạy : **“Ai không chịu làm thì cũng đừng ăn !** Thế mà chúng tôi nghe nói : trong anh em có một số người sống vô kỷ luật, **chẳng làm việc gì, mà việc gì cũng xen vào.** Nhân danh Chúa Giê-su Ki-tô, chúng tôi truyền dạy và khuyên nhủ những người ấy hãy ở yên mà làm việc, để có của nuôi thân. (2 Th 3,10-12).

2. CÂU CHUYỆN : CÀO BẰNG GIÀU NGHÈO NÊN CHĂNG ?

Một giáo sư kinh tế ở một trường Đại học cho biết ông chưa từng đánh trượt một sinh viên nào, nhưng lại đã từng đánh trượt chung cả một lớp học. Học sinh lớp đó kiên quyết cho rằng ***một xã hội có tổ chức hoàn hảo phải là một xã hội bình đẳng, trong đó không có người giàu kẻ nghèo,*** vì quyền lợi sẽ được cào bằng tuyệt đối.

Vị giáo sư nói : “Được rồi, vậy lớp mình sẽ tiến hành một thí nghiệm để biết kết quả đúng sai ra sao nhé. Mọi người trong lớp sẽ làm bài và ***các điểm số của từng bài sẽ được cộng chung chia đều để mọi người đều có điểm số bằng nhau.*** Do đó sẽ không có ai trong lớp bị thi trượt và cũng không ai được điểm A cả.”

Sau bài kiểm tra ***đầu tiên, mức điểm trung bình cho cả lớp là B.*** Những sinh viên ***chăm chỉ rất buồn,*** đang khi những sinh viên ***lười biếng lại rất vui.***

Qua bài kiểm tra ***thứ hai,*** những ***sinh viên lười lại lười hơn*** nên đạt điểm dưới trung bình, đang khi những ***sinh viên chăm lại chỉ học bài vừa đủ*** nên chỉ được trung bình. Kết quả số điểm trung bình của ***cả lớp là D ! Không ai vui cả.***

Đến bài kiểm tra **thứ ba**, điểm **trung bình lại là F**. Mức điểm không hề tăng lên, và các cuộc cãi vã, buộc tội, tố nhau đã nổ ra nhiều hơn. Các học sinh vốn **chăm ngoan đều rất khó chịu** và không ai còn muốn cố gắng đạt điểm cao, tránh để kẻ lười biếng không chịu học vẫn được số điểm ngang bằng với mình.

Đến bài thi **cuối cùng**, tất cả học sinh **đều bị trượt**, khiến mọi người đều ngỡ ngàng. Giáo sư đã nói với cả lớp rằng : "Thông qua kết quả kiểm tra thì thấy kết quả **chung không tốt. Xã hội mà các bạn đang muốn nên tốt do sự cào bằng quyền lợi cũng khó trở thành hiện thực**. Vì dù **xem ra ý tưởng công bằng cho mọi người rất hấp dẫn, nhưng khi ứng dụng vào thực tế thì mọi người đều thiếu động lực khiến họ cố gắng phấn đấu !**"

Cuối cùng giáo sư đã kết luận như sau :

"Bạn **không thể làm cho người nghèo trở nên giàu bằng cách làm cho người giàu bị nghèo đi**. Người **không cần làm gì vẫn có ăn, vẫn được hưởng quyền lợi ngang bằng** với mọi người khác, đang khi **người chăm chỉ làm việc vất vả lại không được thêm quyền lợi gì**. Chính phủ không thể cho người dân này cái gì mà không lấy từ người dân khác. Khi một nửa nhân dân thấy họ không cần phải làm việc, vì đã có phân nửa người khác làm việc thay mình rồi. Còn phân nửa kia lại nghĩ : Mình có cố gắng làm việc đến đâu cũng chẳng thêm lợi ích gì cho mình, vì lợi nhuận làm ra sẽ bị những kẻ lười biếng không chịu làm đoạt mất. Đó chính là kết thúc của xã hội chủ trương cào bằng không tưởng."

3. SUY NIỆM :

Mỗi người chúng ta cần **tránh thái độ lười biếng không chịu làm việc** với suy nghĩ nông cạn : "Trời sinh voi, sinh cỏ !". Để rồi chỉ biết khoanh tay chờ theo chủ trương của kẻ lười biếng là "há miệng chờ sung rụng". **Không ai được chủ trương lấy của người giàu có được do lao**

động vật và, để chia đều cho những kẻ nghèo do lười biếng không chịu làm việc và không khôn ngoan để cầu tiên.

4. SINH HOẠT :

Bạn có đồng ý với quan điểm xây dựng một xã hội bình đẳng, không còn cảnh người bóc lột người, trong đó “Kẻ ăn không hết, người lần không ra”, bằng cách cào bằng của cải để xã hội không còn người giàu kẻ nghèo hay không ? Tại sao ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi người chúng con biết chăm chỉ làm việc để có của nuôi thân và còn dư để chia sẻ cho người nghèo đói bệnh tật và bất hạnh. Xin cho chúng con biết góp phần xây dựng một thế giới công bằng và yêu thương theo thánh ý Chúa, kiến tạo xã hội chúng con đang sống được bình an và hạnh phúc.- AMEN.

BÀI ĐỌC THÊM

THÀNH CÔNG PHẢI CHẴNG CHỈ DO MAY MẮN ?

CÂU CHUYỆN :

Tôi đang ngồi uống cà phê với một anh bạn học chung từ thời trung học phổ thông, Anh tâm sự như sau : “Tớ vẫn theo dõi trong từng bước đi của cậu. Nhiều khi tớ muốn gặp cậu để rủ cậu đi nhâm nhi vài ly rượu, nhưng tớ lại e ngại vì mang mặc cảm tự ti : Ngày xưa khi còn học chung, cậu học hành tệ hơn tớ nhiều. Vậy mà giờ đây tớ với cậu lại có cuộc sống kinh tế khác biệt quá xa. Cuộc đời này cũng thật bất công ! Tớ học lên đại học chính quy và ra trường với văn bằng loại khá. Còn cậu chẳng thấy học thêm gì cả. Đến giờ này cậu vẫn chỉ theo học khoá quản trị kinh doanh tại chức ! Nhưng tớ cứ thắc mắc : **Tại sao cậu lại thành công khi được làm chủ một cửa hàng kinh doanh xăng dầu lớn như thế ? Đúng là mỗi người đều có số phải không ?**

Nghe anh nói xong, tôi liền tiếp lời anh :

- Thứ nhất : Anh đừng bao giờ tuyệt vọng hay cảm thấy hụt hẫng trước sự thành công của người khác... Vì **mỗi người, đều có một cách sống khó lý giải được.**

- Thứ hai: Anh và nhiều người khác thường mắc sai lầm lớn khi nghĩ rằng : “Người này, người kia **chẳng học hành gì mà sao lại thành công** như thế ?”. Tôi nói với anh suy nghĩ của tôi về vấn đề này nhé : Trên đời này **chẳng có người nào thành công mà không học tập.** Trái lại họ còn **học rất nhiều** là đằng khác. Nếu anh nói “Họ chẳng có bằng cấp nào mà vẫn thành công thì tôi còn tạm đồng ý với anh”.

Để tôi nói cho anh nghe sự thật về cuộc đời của tôi : Trong 8 năm qua **số sách mà tôi đọc gấp 100 lần các sách mà anh từng biết. Số tiền học phí tôi phải trả nhiều gấp 100 lần số tiền mà anh trả học phí** để có được tấm bằng Đại học. Và nhất là : **Những khó khăn, những áp lực mà tôi phải trải qua nhiều hơn cả ngàn lần những gì anh đã trải qua.** Anh biết không : một năm sau ngày ra trường trung học, nhiều lúc bạn bè gọi tôi đi uống cà phê, đi hát ka-ra-o-kê... nhưng tôi luôn từ chối. Không phải do tôi không thích đâu, mà là những lúc đó tôi **đang phải xoay sở, vật lộn với công việc để cố kiếm thêm từng đồng trang trải các chi phí như cơm áo gạo tiền trong cuộc sống.** Tôi đoán anh chưa từng trải qua cảm giác : ba tháng liền tôi phải ăn mì tôm thay cơm; Có lần tôi phải dắt xe Hon-đa đi bộ suốt 20 cây số trong đêm tối, vì không có tiền đổ xăng !

Tôi chia sẻ những điều này với anh để anh hiểu rằng : **Cuộc đời mỗi người thành công hay không là do chính mình quyết định.** Cuộc sống tương đối thành công của tôi hôm nay là **kết quả của những gì tôi đã suy nghĩ, lựa chọn và hành động** trong suốt 8 năm qua. Và tôi cũng xác quyết với anh : Cuộc sống tương lai của anh 8 năm sau này cũng sẽ là **kết quả của những gì anh suy nghĩ, lựa chọn và hành động từ ngày hôm nay.** Cho dù tôi hay anh có là ai chẳng nữa thì chúng ta vẫn mãi là bạn thân. Tôi không thể giúp anh về tài chánh tiền bạc, nhưng tôi có thể giúp anh **suy nghĩ để định hướng cuộc sống tương lai của mình.** Hôm nay tôi không cam kết

gì với anh, nhưng tôi **cho anh niềm tin để thành công**. Vậy nhé. Tiền cà phê hôm nay anh phải trả đấy nhé !

BÀI 116

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – PHẦN THƯỜNG CỦA LÒNG NHÂN ÁI

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Vậy tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : Ở HIỀN GẶP LÀNH.

Cách đây ít lâu, một tờ tạp chí có đăng một câu chuyện về tình người như sau : “Trong một đêm giông bão. Lúc đó vào khoảng nửa đêm. Trên đường phố A-la-ba-ma vắng xe đi lại, **một bà cụ da đen đứng ở bên đường**, mặc cho những giọt mưa lạnh thấu xương như những ngọn roi quất vào mặt theo từng cơn gió mạnh. Bà không ngừng **đưa tay ra vẫy các chiếc xe đi ngang qua để xin đi quá giang**. Nhưng một chiếc, hai chiếc và thêm nhiều chiếc khác cứ lao vụt qua chỗ bà đứng mà không xe nào chịu dừng lại giúp đỡ bà. Dù vậy, bà lão vẫn không nản lòng và cứ tiếp tục vẫy gọi những xe kế tiếp. Rất may sau nửa tiếng, khi đếm đến chiếc thứ hai mươi thì xe dừng lại. Trên xe là **một thanh niên da trắng**. Anh đã mở cửa xe cho bà lên xe, dù lúc đó đang xảy ra xung đột về sắc tộc màu da. Anh đã **chở bà đến tận nơi và dừng lại theo yêu cầu của bà**. Tuy dù rất vội, nhưng bà lão cũng không quên cảm ơn chàng trai tốt bụng và kẹp ghi lại địa chỉ của anh.

Một tuần sau, một hôm nhà anh thanh niên tốt bụng chợt vang tiếng chuông gọi cửa. Anh ta hết sức ngạc nhiên khi thấy một cái thùng đựng ti-vi to đùng mới tinh, được một

nhân viên cửa hàng điện máy mang đến đặt trước cửa nhà kèm theo một lá thư nội dung như sau : "**Cám ơn cháu đã cho bà đi nhờ xe vào đêm giông bão hôm trước.** CƠM MƯA ẤY KHÔNG NHỮNG ĐÃ LÀM ƯỚT SŨNG QUẦN ÁO CỦA BÀ, MÀ NÓ CÒN LÀM LẠNH BUỐT TRÁI TIM VÀ TINH THẦN CỦA BÀ KHI PHẢI CHỜ TỚI NỬA TIẾNG ĐỒNG HỒ VÀ CÓ TỚI 20 CHIẾC XE CỨ LAO VƯỢT QUA. RỒI LÚC ĐÓ **cháu đã xuất hiện như một thiên thần được Chúa sai đến trợ giúp cho bà.** Nhờ cháu mà bà đã **kịp gặp được người chồng tội nghiệp của bà trước khi ông tắt thở vì căn bệnh ung thư thời kỳ cuối.** Hôm nay, sau khi chôn cất người chồng quá cố, bà muốn bày tỏ lòng biết ơn cháu bằng việc gửi tặng cháu món quà nhỏ bé này. Mong cháu vui nhận để bà yên tâm. Chân thành. Ký tên bà NATKING COLE".

3. SUY NIỆM :

Để thành công trong cuộc sống xã hội : thì ngoài việc trang bị cho mình những kiến thức do học vấn tại nhà trường đem lại, các bạn trẻ còn cần phải trang bị thêm cho mình thứ vốn liếng tinh thần là được nhiều người chung quanh quý mến và sẵn sàng trợ giúp. Người xưa dạy : muốn thành công cần ba yếu tố : một là thiên thời, hai là địa lợi và ba là nhân hòa. **Yếu tố nhân hòa quan trọng hơn cả.** Vì chúng ta không thể thành công chỉ nhờ tài sức riêng, mà còn phải được nhiều người khác sẵn sàng giúp đỡ. Tuy nhiên **làm thế nào để nhận được sự giúp đỡ của người khác ?** Sau đây là mấy quy tắc hành xử để có thể nhận được sự cộng tác của tha nhân :

1) Gieo giống nào sẽ gặt giống đó : Ở hiền gặp lành", "gieo gió gặt bão" là quy luật tất yếu của cuộc sống. Muốn được người khác giúp đỡ thì việc đầu tiên phải làm là **sẵn sàng giúp người khác** như lời Chúa dạy : "Tất cả những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng hãy làm cho người ta" (Mt 7,12).

2) Sẵn sàng nắm bắt thời cơ : Sẵn sàng là thái độ các tín hữu phải có để chờ đón giờ Chúa Ki-tô tái lâm (x Mt

24,42.44). Nhiều lần do thiếu sẵn sàng, nên chúng ta đã bỏ qua cơ hội có thể giúp người khác, rồi khi nghĩ lại thì cơ hội đã qua ! Sự **sẵn sàng giúp tha nhân khi có cơ hội** là cách gây thiện cảm hữu hiệu nhất.

3) Quyết tâm mỗi ngày làm một việc tốt : Cần tập thói quen giúp đỡ tha nhân bằng cách **quyết tâm mỗi ngày làm một việc tốt cho người khác** trong gia đình, khu xóm, tại trường lớp hay nơi làm việc và ngoài xã hội... Làm như vậy là chúng ta đang **gieo những hạt giống tốt cho tương lai đời mình**. Sau này có thể những người được ta giúp đỡ hôm nay sẽ đền ơn giúp lại vào lúc chúng ta không ngờ.

4. SINH HOẠT :

Nếu ở trong hoàn cảnh của chàng thanh niên da trắng nói trên, bạn **có sẵn sàng tận tình giúp đỡ** người phụ nữ da đen kia không ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho mỗi người chúng con biết **sẵn sàng giúp đỡ tha nhân đang cần được trợ giúp**, theo tinh thần tương thân tương ái, sẵn sàng đáp ứng nhu cầu của tha nhân với hết khả năng. Nhờ đó chúng con sẽ **không bỏ lỡ cơ hội thực hành bác ái** để nên trưởng thành về nhân cách, gây được thiện cảm với mọi người và nên con thảo của Cha trên trời.- AMEN.

BÀI 117

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – NẠN ĐÌNH TẶC NGUYÊN NHÂN VÀ KHẮC PHỤC

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : "Vậy tất cả **những gì anh em muốn người ta làm cho mình, thì chính anh em cũng**

hãy làm cho người ta. Vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thể đó” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : NẠN ĐÌNH TẶC

Mới đây trong trên các báo Tuổi Trẻ, Lao Động, Công An ND... có nhiều bài đề cập đến nạn “đình tặc” như sau :

1) Sa lưới :

Sau khi đưa vào danh sách “đen”, từ tờ mờ sáng 20-8, các thành viên trong Câu Lạc Bộ đã mai phục quanh tiệm sửa xe số 98 đại lộ Bình Dương, phường Phú Hòa. Đến khoảng 8 giờ 30 phút, các “hiệp sĩ” phát hiện **Khôi chạy xe máy ra đường** nhưng do đường đông nên các “hiệp sĩ” không tiện ra tay khi Khôi đang làm việc rải đinh. Đến khoảng 12 giờ thì Khôi sa lưới khi lập lại màn trình diễn cũ. Khôi bị bắt cách tiệm sửa xe của anh ta khoảng 1 km. Sau khi đưa Khôi về phường lấy lời khai, khoảng 30 phút sau, các “hiệp sĩ” cùng lực lượng công an ập vào tiệm sửa xe số 98 bắt tiếp **Lê Xuân Chín** (24 tuổi, quê Hà Nam) và **Phạm Tuấn Anh** (19 tuổi, quê Thanh Hóa). Trong 3 đối tượng bị tóm thì **Khôi và Anh thừa nhận là người trực tiếp rải đinh. Còn Chín là người quản lý tiệm.** Chín cho Khôi và Anh ăn ở để học nghề sửa xe. Đối lại Khôi và Anh phải làm công việc là đi rải đinh và vá xe.

Tại thời điểm kiểm tra, lực lượng chức năng đã phát hiện trong tiệm sửa xe này có hơn 40 ruột xe bị thủng. Trong tiệm còn có anh **Nguyễn Thanh Quang là nạn nhân.** Anh Quang đi làm từ Bình Dương về Củ Chi, ngang qua tiệm này thì xe cán phải đinh và anh đã phải dắt bộ chiếc xe vào tiệm sửa xe này thay ruột.

2) Đi xe hơi để... rải đinh :

Tại cơ quan công an, Lê Xuân Chín cho rằng mặc dù trong tiệm có hai người đi rải đinh nhưng mỗi ngày chỉ có **8-9 khách bị thủng ruột xe vào tiệm thay vá.** Chín khai giá mua ruột xe để thay cho khách là từ 20.000-28.000 đồng/ruột, còn y “lấy rẻ” khách với giá 50.000 đồng/ ruột.

Đặc biệt, qua lời khai của Chín, ngoài việc **Anh và Khôi trực tiếp mua thép dây (dây 1 mm) về cắt thành đinh để đi rải, tiệm sửa xe của Chín còn dùng đinh do những người bán ruột xe cung cấp.** Điều này trùng khớp với báo cáo của tổ chống rải đinh thuộc Lực lượng Thanh Niên Xung Phong Bình Dương gửi cơ quan chức năng sau nhiều tháng dùng xe đi hút đinh trên các tuyến đường ở Bình Dương : "Trong quá trình tuần tra, chúng tôi phát hiện **hiều đôi tượng sử dụng xe hơi để rải đinh trên tuyến đường dài hàng chục km.** Qua đường dây nóng, nhiều người dân cũng thông báo về hiện tượng những **người bỏ môi ruột xe cho các tiệm sửa xe tặng kèm những bao đinh cắt sẵn.** Cứ nhận bỏ mỗi 20 ruột sẽ được tặng kèm 1-2 kg đinh...". Ông Phạm Hồng Thắng, Chỉ huy trưởng Ban Chỉ huy Lực lượng TNXP Bình Dương, khẳng định : "**Nạn rải đinh có tổ chức, có hệ thống với quy mô và sự tinh vi ngày càng gia tăng và lan rộng.** Hiện tượng **người vá xe đi rải đinh chỉ là phần nổi của một tảng băng chìm !**".

3. SUY NIỆM :

Anh N.V.T., một chủ tiệm sửa xe máy (ngụ trên đường Tây Hòa, phường Phước Long A, quận 9) cho biết : "**Đa phần các đôi tượng rải đinh đều là dân nhập cư, không việc làm ổn định nên nhiều người nghĩ ra cách rải đinh bẫy xe hai bánh trên đường để kiếm sống.** Nghề vá xe chỉ cần ít vốn mua sắm đồ nghề, ngồi nhìn người ta làm vài lần rồi kiếm mặt bằng hay một đoạn đường vắng là có thể hành nghề. Thấy nhiều người làm ăn dễ nên các **đôi tượng "hùa theo"**. Bằng những thủ đoạn tinh vi, các đôi tượng này móc túi người đi đường, bất chấp hậu quả tai hại có thể xảy ra cho người tham gia giao thông. Đây là một hành vi đáng bị lên án !".

Chỉ vì đồng tiền mà một số tiệm sửa xe đã tổ chức rải đinh trên các tuyến đường xa lộ. Đã có rất **hiều người gặp tai nạn phải nằm viện do xe cán đinh** khi đi qua các đoạn đường này. Nhất là xe **cán phải đinh vào lúc đêm tối, nạn nhân có thể gặp nguy hiểm giữa tuyến đường vắng vẻ.**

Đây là một hành vi ích kỷ hại nhân cần phải bị lên án và răn đe bằng những hình phạt tương xứng. Mọi người chúng ta cần giúp các bạn trẻ ý thức để phòng tránh tội phạm nghiêm trọng này.

4. SINH HOẠT :

Trong tuần này mỗi người sẽ làm gì để **sống công bình ngay chính** và biết **chạnh lòng thương** những người gặp tai nạn rủi ro ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa Giê-su. Xin cho chúng con **tránh được nạn "đinh tặc"** mỗi khi tham gia giao thông trên đường. Xin cho những kẻ đang làm việc rải đinh trên xa lộ **ý thức việc làm thật đức**, có thể gây thiệt hại nghiêm trọng dẫn đến tử vong, để kịp thời dừng lại. Xin giúp chúng con biết luôn nghĩ đến người khác để giúp đỡ bằng việc **mau chóng đưa đi cấp cứu**. Xin cho chúng con trở thành những người **uôn biết nghĩ đến người khác**, và thành con Chúa có lòng tin yêu, **luôn làm mọi việc để tôn vinh Danh Chúa và góp phần cứu rỗi anh em.**- AMEN.

BÀI 118

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – HOA TRÁI CỦA LÒNG NHÂN ÁI

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “Chính anh em là **muối cho đời**. Nhưng **muối mà nhạt đi**, thì lấy gì muối nó cho mặn lại ? Nó đã thành vô dụng, thì chỉ còn việc **quăng ra ngoài cho người ta chà đạp** thôi”. (Mt 5,13)

2. CÂU CHUYỆN : BỮA ĐẠI TIỆC TRONG NHÀ VỆ SINH

Có một người phụ nữ kia giúp việc nhà cho một ông chủ giàu có ngoài năm mươi. Mỗi ngày, sau khi vất vả dọn dẹp xong thì đã mười giờ đêm, chị vội vàng gói ít đồ ăn mau trở về căn nhà lá tồi tàn có đứa con trai 5 tuổi đang chờ mẹ mang đồ ăn về.

Một hôm nhà chủ mở buổi dạ tiệc tất niên mời hằng trăm khách sang trọng đến dự. Chiều hôm đó, ông chủ bảo chị người làm: "Tối nay việc dọn dẹp của chị sẽ rất vất vả. Vậy chị có thể về nhà muộn hơn mọi ngày không?" Chị trả lời: "Thưa ông được ạ. Có điều con trai tôi còn nhỏ quá. Tôi e cháu ở nhà một mình ban đêm sẽ bất tiện". Ông chủ liền cho phép chị về nhà mang con đến để vừa làm việc vừa giữ con.

Trong lúc đi đường chị nói với con: "Hôm nay mẹ cho con được đi dự tiệc với mẹ". Nghe mẹ nói thẳng bé rất háo hức vì là lần đầu tiên được đi dự tiệc. Bà mẹ không muốn cho con trai bị mặc cảm giữa những người sang trọng, nên âm thầm mang theo hai chiếc xúc xích mua trong cửa hàng thực phẩm làm phần ăn cho con.

Khách khứa đến dự tiệc mỗi lúc mỗi đông và ăn mặc rất lịch sự. Ngôi nhà ông chủ hôm nay được trang hoàng bằng hoa nến lung linh trông rất tráng lệ. Mọi người đi lại gặp gỡ nhau và trò chuyện vui vẻ. Bà mẹ đứa nhỏ sợ sự hiện diện của đứa bé làm hỏng bữa tiệc vui, nên sau khi chào ông bà chủ, chị đã dẫn con đến phòng vệ sinh trên lầu mà chị cho là nơi yên tĩnh nhất trong nhà tối hôm ấy. Đặt 2 miếng xúc xích vào chiếc đĩa sứ, chị nói với con: "Đây là phòng tiệc ông chủ dành riêng cho con đêm nay. Con phải ngồi ở đây ăn tiệc chứ không được đi lung tung cho đến khi mẹ đón về nhé". Thằng bé nhìn thấy "căn phòng dành riêng cho nó" vừa sạch sẽ lại vừa khang trang gấp nhiều lần căn nhà lụp xụp của hai mẹ con, nó liền ngồi bệt xuống sàn nhà vừa ăn xúc xích mẹ đưa vừa ngâm nga ca hát một mình.

Khi bữa tiệc bắt đầu khai mạc được một lúc, ông chủ nhà sực nhớ đến cậu con trai của chị người làm ban nãy. Ông

liền đi gặp chị đang tất bật dọn bữa trong bếp và hỏi chị về đứa con khi nãy đang ở đâu để cho nó ít đồ ăn. Chị ấp úng không thể trả lời con đang ở đâu trong nhà. Sau đó ông chủ âm thầm đi tìm đứa bé. Khi lên trên lầu đi ngang qua phòng vệ sinh, ông nghe thấy có tiếng hát liền mở cửa bước vào và ngạc nhiên khi thấy thằng bé đang ngồi ăn trên sàn nhà vệ sinh. Khi được hỏi tại sao ở đây, thằng bé hồ hởi đáp: “Thưa ông. Đây là căn phòng đặc biệt ông chủ dành riêng cho con ăn tiệc đêm nay. Mẹ cháu đã bảo thế. Nhưng thưa ông, cháu muốn có người cùng ăn tiệc chung với cháu cơ!”

Ông chủ nhà cố nén những giọt nước mắt, nhẹ nhàng ngồi xuống bên đứa bé và nói: “Con hãy đợi ta một lát nhé”. Rồi ông ra nói với quan khách **cứ tự nhiên ăn uống vui vẻ, còn ông bận phải tiếp một vị khách đặc biệt của bữa tiệc hôm nay**. Ông sai người mang đồ ăn lên phòng vệ sinh và nói với đứa trẻ: “Nào bây giờ chúng ta cùng ngồi ăn tiệc trong căn phòng tuyệt vời này nhé”. Hai người **ngồi xuống sàn nhà vệ sinh vừa ăn vừa chuyện trò và ca hát**. Lát sau quan khách cũng đã biết vị khách quý kia là ai và họ **thay nhau đến phòng vệ sinh chào hỏi**. Họ chúc vị khách quý ăn uống ngon miệng. Thậm chí có người còn **ngồi xuống sàn nhà với ông chủ nhà ăn chung với cậu bé trong sự chân thành và ấm áp tình người**.

3. SUY NIỆM:

Nhiều năm sau, nhờ sự giúp đỡ của ông chủ mà cậu bé con người giúp việc nhà đã được đi học và dần dần trở thành một **người thành đạt thuộc giới thượng lưu**. Nhưng ông không bao giờ quên **giúp đỡ người nghèo luôn cầu tiến**. Ông đã dành những món tiền lớn làm **học bổng giúp con em những người lao động có điều kiện học tập lên cao**. Chính **thái độ nhân ái bao dung** của ông chủ nhà năm xưa đã **ghi dấu ấn sâu đậm trong tâm hồn cậu bé con của người giúp việc và giúp cậu hình thành một nhân cách luôn biết nghĩ đến người nghèo** trong xã hội và sẵn sàng giúp họ có điều kiện thăng tiến.

4. SINH HOẠT:

Bạn thấy lòng nhân ái của ông chủ trong câu chuyện trên **đáng quý ở điểm nào** ? Lòng nhân ái ấy đã mang lại **kết quả cụ thể nào** cho cậu bé con người giúp việc ?

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp mỗi người chúng con biết thể hiện lòng nhân ái bằng việc **quan tâm tới cuộc sống của những nhân viên đang cộng tác làm việc với chúng con**, để thể hiện tình thương của Chúa bằng các **hành động thiết thực**, hầu giúp họ có một **cuộc sống ngày một tốt đẹp** hơn.- AMEN.

BÀI 119

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – TINH THẦN CỘNG ĐỒNG

1. LỜI CHÚA : Chúa phán : “VẬY TẤT CẢ NHỮNG GÌ ANH EM MUỐN NGƯỜI TA LÀM CHO MÌNH, THÌ CHÍNH ANH EM CŨNG HÃY LÀM CHO NGƯỜI TA. Vì Luật Mô-sê và lời các ngôn sứ là thế đó” (Mt 7,12).

2. CÂU CHUYỆN : NGƯỜI TỐT BÍ MẬT

Nếu bạn là người thấy cái bập bênh trong công viên mà các em nhỏ hay vui **chơi bị hỏng** hay chiếc ghế dài để bên đường cho mọi người nghỉ chân đỡ mệt khi đi bộ đã **mất thanh gổ ngang**, bạn sẽ làm gì ? Hầu hết sẽ đều **coi như không thấy hoặc nghĩ “đó là việc của người khác”**. Tờ ĐÊ-LI MÊU TÊ-LÊ-GRÁP (Daily Mail Telegraph) gần đây có bài viết về **STÊ-PHÂN RIM-MƠ**, một công dân nước Anh như sau :

Đêm đêm, anh âm thầm một mình đi xe đạp ra khỏi nhà vai đeo túi chứa bộ đồ nghề sửa chữa với bộ dạng bề ngoài chẳng khác gì một tên tội phạm. Đã từng làm lính,

năm nay 37 tuổi, STÊ-PHƠN rất khéo tay. Anh bí mật sửa chữa những chiếc ghế dài xiêu vẹo hay bị hư hỏng ở những công viên nhiều người thường lui tới vui chơi, rồi anh lại còn bỏ tiền túi ra mua sơn để làm mới lại những chiếc ghế đó với màu sắc bắt mắt. Anh thường đi làm việc này vào ban đêm vì ít có người tò mò đến làm phiền hoặc hạch hỏi làm ngừng trở công việc. Về sau khi được hỏi, anh đã phát biểu về lý do tại sao làm việc này như sau :

“Một lần kia tôi đạp xe xuống gần một con sông nhỏ, thấy có một chiếc ghế dài bên đường bị mất thanh gỗ đỡ ngồi! Tôi nghĩ ***mất thanh gỗ như vậy thì làm sao ai còn ngồi được ? Tại sao người có trách nhiệm lại không tu sửa ngay để mọi người sớm có thể sử dụng nhỉ ?***”. Vài lần nhìn thấy và bỏ qua, rồi đến một ngày nọ tôi đã ***quyết định phải sửa lại chúng***. Tôi may mắn tìm thấy ***một thanh gỗ thích hợp mang về nhà làm thành thanh ghế ngồi, sơn lại thật đẹp, rồi chở bằng xe đạp đem lại chỗ chiếc ghế bị hư để lắp vào chỗ bị mất***. Cứ thế, lặng lẽ trong gần hai năm qua, tôi đã lần lượt cải tạo được ***18 chiếc ghế trong vùng gần nhà***, trong đó có cả việc ***làm mới lại một cái chòi*** cho khách bộ hành trú chân hoặc cho bọn thanh thiếu niên có thể sử dụng ngồi hóng gió”.

Sau khi xuất ngũ vào sáu năm trước, RIM-MƠ đã kết hôn và hiện anh đang chuẩn bị thi lấy bằng “Thiết kế 3 D” tại trường đại học MEN-CHÉT-TƠ MÊ-TRÔ-PÔ-LI-TƠN.

Ban đầu, Hội Đồng Địa Phương cứ nghĩ rằng : Việc tu sửa các vật dụng bị hư kia là công việc hợp tác giữa nhân viên chăm sóc công viên với công ty quản lý vui chơi trong khu vực. Nhưng khi điều tra kỹ, cả Hội Đồng đều tròn mắt ngạc nhiên khi biết ***đó lại là công trình của một cá nhân***. Cuối cùng, Hội Đồng Địa Phương đã yêu cầu “du kích quân” khéo tay kia lộ diện. Họ đã hết lòng khen ngợi anh, bởi vì chính ***anh đã giúp địa phương tiết kiệm được khoảng 4.000 đô-la tiền thuế*** của dân chúng.

3. SUY NIỆM :

Ông TI-VƠ SÌ-MIT, chủ nhiệm các công viên và ngoại ô thuộc Hội Đồng Địa Phương đã phát biểu như sau :

"Đây là một **nhân vật tiêu biểu về tinh thần cộng đồng**. Khi nghĩ về những công việc tuyệt vời anh đã làm, tự nhiên tôi cảm thấy lòng mình ấm áp hẳn lên!".

4. SINH HOẠT :

Theo bạn : anh STÊ-PHON trong câu chuyện trên đã được Hội Đồng Địa Phương **tôn vinh ở điểm nào** ? Trong hoàn cảnh cụ thể hiện nay, mỗi người chúng ta có thể **làm được những việc gì trong khả năng để phục vụ khu xóm và khu vực chúng ta đang sống được Xanh Sạch Đẹp hơn?**

5. LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin giúp mỗi người chúng con biết ý thức và sẵn sàng **phục vụ cộng đồng nơi chúng con sống và làm việc để ngày một tốt hơn**. Xin cho chúng con biết **hy sinh quên mình và phục vụ tha nhân vô vụ lợi**, để xứng đáng nên **môn đệ thực sự của Chúa và chiếu ánh sáng tin yêu trước mặt người đời**. – AMEN.

BÀI 120

BÀI HỌC TỪ CUỘC SỐNG – SỨC MẠNH CỦA LÒNG BAO DUNG

1. LỜI CHÚA : Thánh Phao-lô trong thư Cô-lô-sê đã khuyên các tín hữu như sau : "Anh em **hãy chịu đựng nhau và tha thứ cho nhau**, nếu trong anh em người này có điều gì phải trách móc người kia. Chúa đã tha thứ cho anh em, thì **anh em cũng phải tha thứ cho nhau**" (Cl 3,13).

Người đàn ông khoảng hơn 70 tuổi, mái tóc bạc trắng, lưng thỉnh bước lại chiếc bàn dành cho đại diện hợp pháp của người bị hại. Đưa ánh mắt đau xót, khắc khoải nhìn bị cáo

đang cúi gằm mặt trước vành móng ngựa một hồi lâu, rồi ông cất giọng chậm rãi : **"Ngày con tôi chết, tôi bồng con trên tay, điếng người"**. Cả phòng xử im lặng lắng nghe. Không gian như ngưng đọng. Tôi có cảm giác Nguyễn Thế Năng (SN 1979) đang gồng mình chờ đợi, một cách cam chịu, những lời lẽ trách cứ đầy oán giận từ người cha của nạn nhân. Hít một hơi thở thật sâu, ông nói tiếp : **"Hôm nay tôi đến đây để xin tha tội chết cho Năng"**. Tôi không muốn có thêm một người cha, người mẹ phải đau khổ khi chứng kiến cái chết của con trai mình". Nhiều tiếng thì thầm từ phía bạn bè, người thân của Năng. Ông Minh nói tiếp : "Vì tình thương yêu đối với con, tôi không bao giờ tha thứ cho kẻ đã giết con gái mình. Nhưng một lần nói chuyện với mẹ Năng qua điện thoại, bà ấy nói: **"Không có người mẹ nào có thể chịu được hình ảnh người ta cột con mình vào một cái cây để bắn. Như thế, thà tôi chết trước còn hơn"**. Vậy là tôi quyết định, dù điều đó thật **không dễ đối với tình cảm của tôi cùng sự phản đối của gia đình"**.

Đứng trước Tòa Phúc thẩm Tối cao, Năng không nói gì nhiều để biện minh cho hành vi tàn nhẫn của mình. Lời nói sau cùng, **Năng xin lỗi gia đình nạn nhân, cảm ơn những người đã vì Năng mà chịu nhiều đau khổ, vất vả**. Trong trường hợp không được khoan hồng, Năng xin **hiến toàn bộ nội tạng cho ngành y và bộ xương cho Trường ĐH Mỹ thuật TPHCM**. Nghe Năng nói, nhiều người bạn của Năng đã bật khóc. Cuối cùng, Năng đã hồi phục trở lại với con người thật của mình : **Yêu nghề, yêu trường và sống vì người khác**. Từ Khánh Hòa vào học ở Trường ĐH Mỹ thuật TPHCM, Năng là một sinh viên có tài và chịu khó học hỏi. Vừa ra trường, Năng được nhận vào làm việc cho một hãng phim tư nhân với mức lương cao. Tuy nhiên, trong tình yêu, Năng lại rất cố chấp. Gặp và yêu Ánh Hằng - một cô gái duyên dáng, tài năng, học sau Năng hai khóa. Nhưng chỉ sau một thời gian quen biết, quan hệ của họ bị rạn nứt. Hằng chỉ còn xem Năng như một người bạn, nhưng Năng vẫn hy vọng và chờ đợi. Trong một lần đưa Hằng về nhà trọ, Năng đã gặp bạn trai mới của Hằng. Hôm

sau, Năng hẹn Hằng cùng bạn trai tổ chức bữa tiệc chia tay tại phòng của Hằng. Được một lúc, Năng yêu cầu bạn của Hằng về trước để Năng giải quyết dứt khoát chuyện tình cảm với Hằng và sau đó bị kịch xảy ra.

Cuối cùng, Hội Đồng Xét Xử cũng **chấp nhận kháng cáo của Năng, tuyên phạt án chung thân**. Năng sẽ **tiếp tục được sống để sửa chữa sai lầm và để có cơ hội công hiến tài năng cho nghệ thuật**. Nghe xong bản án, ông Minh vội vã ra bãi gửi xe về nhà.

3. SUY NIỆM :

Bài viết đã có tiếng vang rất lớn trong dư luận và đã có nhiều ý kiến phản hồi về lòng khoan dung độ lượng của vợ chồng ông Minh. Sau đây là vài ý tiêu biểu :

- Qua hành động ấy, ông Minh đã gửi đến mọi người về **lòng khoan dung** - "một bài học mà tôi tin rằng không một hung thủ nào hoặc sát thủ nào lại không thấm thía, và cũng gửi đến những người chứa đầy lòng căm thù như tôi một bài học cao cả nhưng lại rất khó thực hành".

- Một người khác là thì ước mong : "Giá cuộc sống có thêm nhiều người **biết "lấy nhân nghĩa thắng hung tàn"** như bác Minh thì có lẽ sẽ không còn nhiều cái chết đau thương oan ức xảy ra".

- Tóm lại : Câu chuyện về Lòng Độ Lượng của ông Minh hết sức đặc biệt và hiếm hoi trong xã hội ngày nay. Khi mà nhiều người chỉ vì **muốn tranh giành hơn thua, đã đi đến chỗ sẵn sàng đâm chém đối phương; Chỉ vì một xích mích nhỏ trong cuộc sống hay do một sự va quệt nhẹ khi bị kẹt xe.**

Câu chuyện của ông N.V.M tương tự như câu chuyện của Thánh Giáo Hoàng Gio-an Phao-lô Đệ Nhị bị ám sát cách đây 40 năm như sau :

Vào ngày 13 tháng 5 năm 1981, **Đức Giáo Hoàng GIO-AN PHAO-LÔ II** đã bị một tên khủng bố người Thổ Nhĩ Kỳ, tên

là **ALI AGCA MEHMET** ám sát bằng ba phát súng lục khi Ngài đang di chuyển trong quảng trường thánh Phê-rô tại Ro-ma. Nhưng rất may ngài đã được Đức Mẹ Fa-ti-ma cứu sống bằng việc "*làm trập đường đi của viên đạn*". Sau đó hai năm, vào ngày 23 tháng 12 năm 1983, Đức Gio-an Phao-lô II đã ***đích thân vào tận nhà tù thăm tên khủng bố*** để nói chuyện với y và ***tuyên bố đã tha thứ cho hành động giết người của y***.

Sau thời gian thụ án tù 19 năm tại Ý, ALI AGCA đã được phóng thích về Thổ Nhĩ Kỳ. Nhưng ông ta lại bị chính quyền Thổ giam giữ thêm 10 năm vì tội nhúng tay vào vụ giết người trước đó. ALI AGCA đã được phóng thích vào ngày 18 Tháng 1 năm 2010 vừa qua và ***công khai tuyên bố muốn được cải đạo từ Hồi giáo sang đạo Công giáo***. Anh đã được toại nguyện trong lễ rửa tội tại Va-ti-can.

4. SINH HOẠT :

Muốn làm được cử chỉ anh hùng để ***tha thứ cho kẻ làm khốn mình noi gương Giáo Hoàng Gio-an Phao-lô II và ông Minh trong câu chuyện trên***, chúng ta cần làm gì ?

5.LỜI CẦU :

Lạy Chúa. Xin cho mỗi người chúng con biết ***sống giới răn yêu thương của Chúa bằng sự khoan dung tha thứ cho những kẻ làm hại chúng con***, noi gương Chúa xưa đã cầu xin Chúa Cha trên cây thập giá : "Lạy Cha, xin tha cho họ vì họ không biết việc họ làm" (Lc 23,34).- AMEN.